M

+ Cat. inscrip. C. R.

Collegij Societatis Iesu. Romani

POMPONIVS MELA.
IVLIVS SOLINVS.
ITINERARIVM ANTONINI AVG.
VIBIVS SEQVESTER.
P. VICTOR *De regionibus urbis Romæ.*
Dionysius Afer de Situ orbis Prisciano Interprete iterũ castigatus & cum græco exẽplari collatus.

ANTONIVS FRANCINVS VARCHI-
ENSIS, PETRO VICTORIO
IACOBI FILIO PATRI-
TIO FLORENTI-
NO. S. P. D.

EFFLAGITASTI *Iamdudum humanissime Petre & ferè (ut Fabius inquit) quotidiano conuicio, Pomponij Melæ de situ orbis libros à nobis castigari, castigatosq; nostris typis excudi. Tuæ profectò morem gessissem uoluntati, cũ tanti te faciam (dictum autem sit citra adulationem) quanti prætereà neminem, tum ut alicui usui bonarum litterarum studiosis forem, tum quia hic noster, nisi alios q apud nos de geographia scripserunt albis (ut aiunt) equis præcurrit, at certe nulli meo iudicio cedit, placet fateor, Plinius, at hic delectat magis, breuis nanq; atq; dilucidus uerus & elegans est, quod uix in huiusmodi scriptoribus, ut ipse etiam inquit, reperias, propter maximam, regionũ, prouinciarũ, populorum, fluminumq; & insularũ uarietatem. Sed cum opus ipsum aggrediebar, tam adulteratum fuisq; numeris perturbatum inueniebam, ut ab incœpto opere sæpissime desisterem. Verum deniq;, antiquissimum nactus codicem litteris scriptum longobardis, multa sanaui uulnera, multa etiam sananda superfunt, non.n. ausim dicere me in integrum restituisse, quod tam falsum esset, quàm est ipsum mendacium, forsitan & hæc olim, cum melior dabitur*

codex in meliorem lectionem & eam ueram restituetur. Has autē nostras quales quales sunt Pōponij lucu brātiunculas, additis insuper Solini polyhistoris Dionysijq́; libris interprete Prisciano à nobis cum graeco exemplari collatis propter materiae affinitatem, ex quibus & frugem simul & delectationem capient studiosi, nomini tuo, nuncupauimus, ut tuo patrocinio iā in uulgus prodeant, presertim cū ipse utrūq; fontem tam graecum q̄ latinum, non, ut pleriq; omnes faciunt iuuenes hac nostra tempestate, qui bonis corporis fortunaeq́; redundant, summis, (ut aiunt) labijs degustasti, at toto te corpore proluisti, miror certe, laudoq́; consilium tuum, teq́; hortor uehementius in dies ad bona studia capessenda, licet (ut graece aliquando loquamur). τὸν τρέχοντα ὀτρύνω. cum potius freno q̄ calcaribus indigeas. Omitto uictoriae domus splendorem, qui multis iam seculis omnium oculis uirtute sua affulsit, praetereo altitudinem animi, summam modestiam tuam, morum facilitatem, humanitatem singularē, benignitatem in omnes. tum ne epistolae legem praeteream, tum quia maiori p̄conio laudes tuae celebrandae essent, hoc tantum dixisse uelim fore ut aliquādo posteri te ad sydera tollāt si bona sequeris studia, Suscipe ergo bona cui haec nostri agri munuscula meliora post hac si haec quoquo pacto probaueris & graeca & latina suscepturus. Vale & de me tantum tibi pollicearis quantum de amicorum optimo.

POMPONII MELÆ DE SITV ORBIS LIBER PRIMVS.

PROOEMIVM.

O RBIS Situm dicere aggredior, impeditum opus, & facundiæ minime capax, constat enim ferè gentium locorumq; nominibus, & eorum perplexo satis ordine, quem persequi longa est magis quàm benigna materia. uerum aspici tamen cognosciq; dignissimum, & quod, si non ope ingenij orantis, at ipsa sui contemplatione pretiū operæ attendentiū absoluat. dicā autem aliàs plura, & exactius nunc autem ut quæq; erunt clarissima, & strictim. Ac primo qdem quæ sit forma totius, quæ maximæ partes, quo singulæ modo sint, utq; habitentur, expediam. Deinde rursus oras omnium, et litora ut intra, extraq; sunt, atq; ut ea subit, ac circunluit pelagus. Additis q̄ in natura regionū incolarūq; memorāda sunt. id quo facilius sciri possit, atq; accipi, paulo altius summa repetetur.

Mundi in quatuor partes diuisio. Cap. I.

O MNE igitur hoc quicquid est, cui mundi cœliq; nomen indidimus, unū id est, et uno. ambitu se, cunctaq; amplectitur. Partibus differt, unde sol oritur, Oriens nuncupatur, aut Ortus. quo demergitur, Occidens, uel Occasus. qua decurrit, Meridies. ab aduersa parte Septentrio.

huic medio terra sublimis cingitur undiq; mari, eademq; in duo latera, quæ Hemisphæria nominantur, ab oriēte diuisa ad occasum, Zonis quinq; distinguitur. mediam æstus infestat, frigus ultimas. Reliquæ habitabiles paria agunt anni tempora, uerum non pariter. Antichthones alteram, alterā nos incolimus. Illius situs ob ardorem intercedentis plagæ incognitus, huius dicendus est. Hæc ergo ab ortu porrecta ad occasum, & (quia sic iacet) aliquanto quam ubi latissima est longior, ambitur omnis oceano, quatuorq; ex eo maria recipit, unū ab septentrione, à meridie duo, quartum ab occasu suis locis illa referentur. Hoc primum angustum nec amplius decem millibus passuum patens, terras aperit atque intrat, tum longe lateq; diffusum abigit uaste cedentia litora, iisdemq; ex diuerso propè coeuntibus adeo in arctum agitur, ut minus mille passibus pateat: Inde se rursus, sed modice admodum laxat, rursusq; etiam quàm fuit arctius, exit in spatium, quo cum est acceptum ingens iterum & magno se extendit ambitu et paludi cæterum exiguo ore coniungitur. Id omne qua uenit, quaq; dispergitur, uno uocabulo nostrum mare dicitur. Angustias introitumq; uenientis nos fretum, græci πορθμὸν appellant, qua diffunditur alia aliis locis cognomina accæptat, ubi primum se arctat, Hellespontus uocatur, Propontis ubi expandit. ubi iterum pressit, Thracius Bosphorus. ubi iterum effundit, pontus Euxinus, Qua paludi committitur, Cimerius Bosphorus. Palus ipsa, Mæotis. Hoc mari, & duobus inclytis amnibus Tanai, & Nilo, in tres partes uniuersum diuiditur. Tanais à septentrione ad meridiem

uergens in mediam ferè Mæotida defluit, & ex diuerso Nilus in pelagus. Quod terrarum iacet à freto ad ea flumina ab altero latere, Africam uocamus, ab altero Europen, ad Nilum Africam, ad Tanain Europen. Vltra quicquid est, Asia est. Tribus hanc è partibus tangit oceanus, ita nominibus, ut locis differens. Eous ab oriente, à meridie Indicus, à septentrione Scythicus. Ipsa ingenti ac perpetua fronte uersa ad orientem, tantum ibi se in latitudinem effundit, quantum Europa, & Africa, & quod inter ambas pelagus immissum est. Inde cum aliquatenus solida processit ex illo Oceano quem Indicum diximus, Arabicum mare, & Persicum, ex Scythico Caspium recipit, & ideo qua se recipit angustior. Rursus expanditur, & fit tam lata quàm fuerat, deinde cum iam in suum finem aliarumque terrarum confinia deuenit, media nostris æquoribus excipitur, reliqua altero cornu pergit ad Nilum, altero ad Tanain. ora eius cum aluto Nili amnis, ripis descẽdit in pelagus, & diu sicut illud incedit, ita sua litora porrigit, deinde fit uenienti obuiam & primum se ingenti ambitu incuruat, post se ingenti fronte ad Hellesponticum fretum extendit, ab eo iterum obliquat ad Bosphorum, iterumq; ad ponticum latus curua, aditum Mæotidos transuerso margine attingit. Ipsa gremio ad Tanain usq; complexa fit ripa, qua Tanais est. In ea primos hominum ab oriẽte accipimus Indos et Seres, & Scythas. Seres media ferme Eoæ ptis incolunt Indi ultima, ambo latè patentes, neq; in hoc tantũ pelagus effusi, spectant.n. etiã meridiẽ Indi, oráq; Indici maris, nisi qua æstu inhabitabilẽ efficiũt, diu continuus gẽ

tibus occupant. spectant & septentrionem Scythæ, ac litus scythicum, nisi unde frigoribus arcentur, usq; ad Caspium sinum possident. Indis proxima est Ariacne. Deinde Aria, & Cedrosis, & Persis ad sinum Persicū. hunc populi Persarum ambiunt. Illum alterum Arabes, ab ijs, quod in Africam restat, Aethiopū est. Illic Caspiani Scythis proximi, sinū Caspiū cingunt ultra Amazones, ultraq; eas Hypborei esse memorantur. Interiora terrarum multaq; uariaq; gentes habitant, Gādari, et Pariani, & Bactri. Susiani. Pharmocotrophi. Bomarei. Coamani. Rophanes. Daae. Sup Scythas Scytharūq; deserta ac sup Caspiū sinū Comari massagetæ. Cadusij. Hircani. Iberi. sup Amazonas & Hyperboreas Cimmerij Scythæ. Eniochi. Georgi. Moschi. Corsitæ. Phoristæ. Riphaces. atq; ubi in nostra maria tractus excedit, Mari, Antibarani, & notiora iā nomina, Medi, Armenij, Comageni, Murrani, Vegeti, Capadoces, Gallogræci. Lycaones Phryges, Pysidæ, Isauri, Lydi, Syrocilices. rursus ex ijs q̄ meridiē spectant, eædemq; gentes interiora litora tenēt usq; ad sinum persicum. Sup hunc sunt Parthi et Assyrij. Sup illum alterū Babylonij. Et sup Aethiopas Aegypti, ripis Nili amnis, & mari proximi ijdem Aegyptij possident. Deinde Arabia angusta fronte sequētia litora attingit. Ab ea usq; ad flexum illum, quem supra retulimus, Syria, & in ipso flexu, Cilicia, extra autem Lycia, & Pamphilia. Caria. Ionia. Aeolis. Troas usque Ad Hellespontum. ab eo Bithyni sunt Ad thracium Bosphorum. Circa pontum aliquot populi alioq; fine, omnes uno nomine Pontici dicuntur, ad lacum Mœotici, ad Tanain Sauromatæ.

Summa Europæ descriptio. Cap. II.

Europa terminos habet ab oriente Tanain, & Mæotida, et pontum, à Meridie reliqua nostri maris, ab occidēte Atlanticū à septētrione Britanicum oceanum. Ora eius forma littorum. Tanais ad hellespontum, qua ripa est dicti amnis, qua flexum paludis ad ponticum redigit. qua propontidi ab Hellesponto latere adiacet, contrarijs litoribus Asiæ non opposita modo, uerum etiam similis est. Inde ad fretum nunc uaste retracta, nunc prominens tres maximos sinnus efficit, totidemq; se in altum magnis frontibus euehit. extra fretum ad occidentem inæqualis ad modum præcipue media quæ procurrit ad septentrionē nisi ubi semel iterūq; grandi recessu abducitur penè ut directo limite extenta est Mare, quod primo sinu accipit. Aegæum dicitur qd sequenti in ore, Ionium. Adriaticū interius. quod ultimo nos Thuscum, quod graij Tyrrhenum perhibent. gentium prima est Scythia alia q̄ dicta est, à Tanai media fermè pontici lateris. hinc in Aegæi partem continens Thraciæ, ac Macedoniæ adiūgitur. tū Græcia prominet. Aegæūq; ab Ionio mari dirimit. Adriatici latus Illyris occupat, inter ipsum Adriaticum et Thuscū Italia procurrit. In Thusco intimo Gallia est, ultra Hispania est. hæc in occidntem deniq; etiā ad septentrione diuersis frontibus uergit. deinde rursus Gallia est longe, & à nostris litoribus hucusq; promissa. Ab ea Germani ad Sarmatas porriguntur. Illi ad Asiam Hæc de Europa.

Summa Africae descriptio. Cap. III.

A Frica ab orientis parte Nilo terminata, pelago à caeteris, breuior est quidem quàm Europa, quia nec usquam Asiae, & non totis huius litoribus obtenditur. longior tamen ipsa quàm latior, & qua ad fluuium attingitur latissima. Vtq; inde procedit, ita media praecipue in iuga exurgens pergit incurua ad occasum, fastigiatq; se molliter, & ideo ex spatio paulatim adductior. ubi finitur, ibi maxime angusta est. quantũ incolitur eximie fertilis est uerum quod pleraq; eius inculta, et aut harenis sterilibus obducta, aut ob sitũ coeli terrarũq; deserta sunt, aut infestantur multo ac malefico genere animalium, uasta est magis quàm frequens. mare, quo cingitur à septentrione, Libycum à Meridie Aethiopicum. ab occidente Atlanticum dicimus. Ab ea parte, quae Libyco adiacet proxima Nilo prouincia quam Cyrenas uocant Deinde cui totius regionis uocabulo cognomen inditum est, Africa. caetera Numidae, & Mauri tenent. sed Mauri in Atlanticum pelagus expositi. ultra Nigritae sunt & Pharusij, usq; ad Aethiopas. hi et reliqua huius, & totum latus, quod meridiem spectat, usq; in Asiae cõfinia possident. At super ea, quae Libyco mare abluũtur Libyes Aegyptijsunt, & Leucoathiopes, & natio frequens, multiplexq; Getuli. deinde late uacat regio ꝑpetuo tractu inhabitabilis. tum primos ab oriente Garamantas, post Angilas & Troglodytas, & ultimos ad occasum Atlantas audimus. Intra (si credere libet) uix iam homines magisq; semiferi Aegypanes, & Blemyae

& Gamphasantes, & Satyri sine tectis ac sedibus passim uagi habent potius terras, quàm habitent. Hæc summa nostri orbis, hæ maximæ partes. hæ formæ gentesq; partium. Nũc exactius oras, situsq; dicturo inde est cõmodissimum incipere, unde terras nostrũ pelagus ingreditur. Et ab ijs potissimum, q̃ influẽti dextra sunt. Deinde stringere litora ordine, quo iacent, peragratisq; omnibus q̃ mare attingunt, legere etiã illa quæ cingit oceanus, donec cursus incœpti operis intra, extraq; circunuectus orbem illuc, unde cœperit, redeat.

Particularis Africæ descriptio. Caput IIII.

Dictum est Atlanticum esse oceanum, qui terras ab occidente contingeret. hinc in nostrũ mare ꝑ gentibus læua Hispania. Mauritania dextra est. Primæ partes illæ Europæ hæ Africæ, eius oræ finis Mulucha, caput atque exordium est promontorium qđ græci ἀμπελύσιαν Afri aliter sed idem significante uocabulo appellant. In eo est specus Herculi sacer, & ultra specum Tinge oppidum peruetus ab Anteo (ut ferunt) conditum. Extat rei signum parma elephantino tergore exectо ingens, & ob magnitudinem nulli nunc usuro habilis, quã locorũ accolæ ab illo gestatam pro uero habent, traduntq;, & inde eximie colunt. deinde est mons præaltus, ei quẽ ex aduerso Hispania attolit obiectum. hunc Abylam, illum Calpen uocant columnas Herculis utrunq;. addit fama nominis fabulam. Herculẽ ipsum iunctos olim per-

petuo iugo diremisse colles, atq; ita exclusum antea mole montiū oceanū, ad quæ nūc inundat admissum. hinc iam mare latius funditur, summotasq; uastius terras magno inpetu inflectit. cæterum regio ignobilis, & uix quicquam illustre sortita paruis oppidis habitatur, parua flumina emittit, soloq̃ uiris melior, & segnitiæ gentis obscura. ex ijs tamen, q̃ cōmemorare non piget, montes sunt alti, qui continentur, & quasi de industria in ordinem expositi ob numerum septem ob similitudinem fratres uocantur. tum Vada fluuius, & Rusigada, et Siga paruæ urbes, et portus, cui magno est cognomen ob spatiū. Mulucha ille, quem diximus, amnis est, nunc gentium olim regnorum terminus Bocchi Iugurtæq; ab eo Numidia ad ripas exposita fluminis Ampsagæ spatio quidem q̃ Mauritania angustior est, uerum & culta magis & ditior. urbium, quas habet, maximæ sunt Cyrtha procul à mari, nunc Sittianorum colonia, quondam regnum domus Iubæ, & Siphacis, cum foret opulentissima. Iol ad mare aliquando ignobilis, nunc quia Iubæ regia fuit, et quod Cæsarea uocitatur, illustris, citra hanc (nam in medio firmè litore sita est.) Cartenna, & Arsenaria sunt oppida, & Ampsa Castellum et Laturus sinus, & Sardabale fluuius ultra monimentum cōmune regiæ gentis. deinde Icosum & Vthisia urbes et effluentes inter eas Ancus, & Nabar, aliaq; quæ taceri nullum rerum famæue dispendium est interius & longe satis à litore, si fidem res capit, mirum admodum, spinæ piscium, muricum, ostrearumq; fragmenta, scissa & attrita uti solent fluctibus, & non differentia marinis, infixæ cautibus anchoræ, & alia huiusmodi si-

gna atq; uestigia effusi olim usq; ad ea loca pelagi, in campis nihil alentibus esse inueniriq; narrantur. regio quæ sequitur à promontorio Metagonis ad aras Philenorum proprie nomen Africæ usurpat. In ea sunt oppida Hippo regius, & Rusicade, et Tabraca. deinde tria promontoria, Candidum, Appollinis, & Mercurij, uaste proiecta in altum, duos grandes sinus efficiunt, Hipponensem uocant proximum ab hippone diarrhyto, qd litori eius appositum est. in altero sunt castra Lælia, castra Cornelia, flumen Bragada, Vtica, & Carthago, ambæ inclytæ, ambæ à Phœnicibus conditæ, illa fato Catonis insignis, hæc suo, nunc Po. Ro. Colonia olim imperij eius pertinax æmula, iam quidem iterum opulenta, etiam nunc tam priorum excidio rerum, quàm ope præsentium clarior. Hadrumentum. Leptis. Clupea. Abrotonū. Taphiæ. Neapolis hinc ad Syrtim adiacent, ut inter ignobilia celeberrimæ. Syrtis sinus est centum ferè millia passuum, qua mare accipit patens, trecenta qua cingitur. uerum importuosus atque atrox, & ob uadorum frequentium breuia, magisq; etiam ob alternos motus pelagi affluentis, & refluentis infestus. super hunc ingens palus amnem Tritona recipit ipsa Tritonis. unde, & Mineruæ cognomen inditum est, ut incolæ arbitrantur ibi genitæ, faciuntq; ei fabulæ aliquam fidem, quod quem natalem eius putant, ludicris uirginum inter se decertantium celebrant. ultra est Oea oppidum, & Cinyps fluuius per uberrima arua decidens. tum Leptis altera, & Syrtis nomine atque ingenio par priori. cæterum altero ferè spatio, qua dehiscit, quaque flexum agit amplior. eius promontorium est Borion, ab

eoq; incipiens ora, quam Lotophagi tenuisse dicuntur usq; ad Phycunta, & id promontorium est importuoso litore pertinax. Arae ipsae nomen ex Philenis fratribus traxere, qui contra Cyrenaicos missi Carthagine ad dirimendum conditione bellum diu iam de finibus, & cum magnis amborum cladibus gestum. Postquam in eo quod conuenerat non manebatur, ut ubi legati concurrerent certo tempore utrinq; dimissi, ibi termini statuerentur, pacti de integro ut quicquid citra esset, popularibus cederet, mirum & memoria dignissimum facinus, hic se uiuos obrui pertulerunt. Inde Ad Catabathmon Cyrenaica prouincia est, in eaq; sunt Hammonis oraculum fidei inclytae. & fons, quem Solis appellant, & rupes quaedam Austro sacra. Haec cum hominum manu attingitur, ille immodicus exurgit, harenas'que quasi maria agens sic saeuit, ut aequor fluctibus, Fons media nocte feruet, mox paulatim tepescens fit luce frigidus tunc ut sol surgit ita frigidior subinde per meridiem maxime riget. sumit deinde tepores iterum, & prima nocte calidus, atq; ut illa procedit, ita calidior, rursus cum est media perferuet. In litore promontoria sunt Zephyriō, & Naustathmos portus Paretonius. Vrbes Hesperia, Apollonia, Ptolemais, Arsinoe, atq; unde terris nomen est, ipsa Cyrene, Catabathmos uallis deuexa in Aegyptum, finit Africam. orae sic habitantur ad nostrum maxime ritum moratis cultoribus, nisi quod quidam linguis differunt, & cultu deorum quos patrios seruant, ac patrio more uenerantur. proximis nullae quidem urbes stant, tamen domicilia sunt, quae Mapalia appellantur, uictus asper, & munditijs carens. Primores sagis

uelantur, uulgus bestiarum pecudumq; pellibus, humi quies epulaq; capiuntur, uasa ligno fiunt, aut cortice, potus est lac, succusq; bacarum, cibus est caro plurimū ferina, nam gregibus (quia id solum optimum est) quo ad potest, parcitur. Interiores etiam incultius, sequuntur uagi pecora, utq; à pabulo ducta sunt, ita se ac tuguria sua promouent, atq; ubi dies deficit, ibi noctem agūt, quanquam in familias passim & sine lege dispersi, nihil in commune consultant, tamen qa singulis aliquot simul coniuges, & plures ob id liberi agnatiq; sunt, nusquam pauci, ex his qui ultra deserta esse memorantur, Atlantes solem execrantur, & dum oritur, & dum occidit, ut ipsis agrisq; pestiferum, nomina singuli non habent, non uescuntur animalibus, neq; illis in quiete qualia cæteris mortalibus uisere datur. Troglodytæ nullarum opum domini, strident magis, quàm loquuntur, specus subeunt, aluntur'que serpentibus, Apud Garamantas etiam armenta sunt ea, quæ obliqua ceruice pascuntur, nam pronis directa in humum cornua officiunt, nulli certa uxor est, ex his qui tam confuso parentum coitu passim incerti'que nascuntur quos pro suis colant, formæ similitudine agnoscunt. Augilæ manes tantum deos putant. per eos deierant, eos ut oracula consulunt, præcati'que quæ uolunt, ubi tumulis incubuere, pro responsis ferunt somnia, fœminis eorum solenne est, nocte qua nubunt, omnium stupro patere, qui cum munere aduenerint, & tum cum plurimis concubuisse maximum decus, in reliquum pudicitia insignis est, Nudi sunt Gamphasantes, armorum'que omnium ignari, nec uitare sciunt tela, nec iacere, ideoque obuios fugiunt, neque aliorum q̃ quibus idem inge-

ANTONIVS FRANCINVS VARCHI-
ENSIS, PETRO VICTORIO
IACOBI FILIO PATRI-
TIO FLORENTI-
NO. S. P. D.

EFFLAGITASTI *Iamdudum humanissime Petre & ferè (ut Fabius inquit) quotidiano conuicio, Pomponij Melæ de situ orbis libros à nobis castigari, castigatosq́; nostris typis excudi. Tuæ profecto morem gessissem uoluntati, cũ tanti te faciam (dictum autem sit citra adulationem) quanti præterea neminem, tum ut alicui usui bonarum litterarum studiosis forem, tum quia hic noster, nisi alios q apud nos de geographia scripserunt albis (ut aiunt) equis præcurrit, at certe nulli meo iudicio cedit, placet fateor, Plinius, at hic delectat magis, breuis nanq; atq; dilucidus uerus & elegans est, quod uix in huiusmodi scriptoribus, ut ipse etiam inquit, reperias, propter maximam, regionũ, prouinciarum, populorum, fluminumq́; & insularũ uarietatem. Sed cum opus ipsum aggrediebar, tam adulteratum suisq́; numeris perturbatum inueniebam, ut ab incœpto opere sæpissime desisterem. Verum deniq;, antiquissimum nactus codicem litteris scriptum longobardis, multa sanaui uulnera, multa etiam sananda supersunt, non.n. ausim dicere me in integrum restituisse, quod tam falsum esset, quàm est ipsum mendacium, forsitan & hæc olim, cum melior dabitur*

codex in meliorem lectionem & eam ueram restituetur. Has autē nostras quales quales sunt Pōponij lucubratiunculas, additis insuper Solini polyhistoris Dionysijq; libris interprete Prisciano à nobis cum graeco exemplari collatis propter materiae affinitatem, ex quibus & frugem simul & delectationem capient studiosi, nomini tuo, nuncupauimus, ut tuo patrocinio iā in uulgus prodeant, presertim cū ipse utrūq; fontem tam graecum q̄ latinum, non, ut pleriq; omnes faciunt iuuenes hac nostra tempestate, qui bonis corporis fortunaeq; redundant, summis, (ut aiunt) labijs degustasti, at toto te corpore proluisti, miror certe, laudoq; consilium tuum, teq; hortor uehementius in dies ad bona studia capessenda, licet (ut graece aliquando loquamur). τὸν τρέχοντα ὀτρύνω. cum potius freno q̄ calcaribus indigeas. Omitto uictoriae domus splendorem, qui multis iam seculis omnium oculis uirtute sua affulsit, praetereo altitudinem animi, summam modestiam tuam, morum facilitatem, humanitatem singularē, benignitatem in omnes. tum ne epistolae legem praeteream, tum quia maiori p̄conio laudes tuae celebrandae essent, hoc tantum dixisse uelim fore ut aliquādo posteri te ad sydera tollāt si bona sequeris studia, Suscipe ergo bona aui haec nostri agri munuscula meliora post hac si haec quoquo pacto probaueris & graeca & latina susceptururus. Vale & de me tantum tibi pollicearis quantum de amicorum optimo.

POMPONII MELÆ DE SITV ORBIS LIBER PRIMVS.

PROOEMIVM.

O RBIS Situm dicere aggredior, impeditum opus, & facundiæ minime capax, constat enim ferè gentium locorumq; nominibus, & eorum perplexo satis ordine, quem persequi longa est magis quàm benigna materia. uerum aspici tamen cognosciq; dignissimum, & quod, si non ope ingenij orantis, at ipsa sui contemplatione pretiũ operæ attendentiũ absoluat. dicã autem aliàs plura, & exactius nunc autem ut quæq; erunt clarissima, & strictim. Ac primo qdem quæ sit forma totius, quæ maximæ partes, quo singulæ modo sint, utq; habitentur, expediam. Deinde rursus oras omnium, et litora ut intra, extraq; sunt, atq; ut ea subit, ac circunluit pelagus. Additis q̃ in natura regionũ incolarũq; memorãda sunt. id quo facilius sciri possit, atq; accipi, paulo altius summa repetetur.

Mundi in quatuor partes diuisio. Cap. I.

O MNE igitur hoc quicquid est, cui mundi cœliq; nomen indidimus, unũ id est, et uno ambitu se, cunctaq; amplectitur. Partibus differt, unde sol oritur, Oriens nuncupatur, aut Ortus. quo demergitur, Occidens, uel Occasus. qua decurrit, Meridies. ab aduersa parte Septentrio.

huic medio terra sublimis cingitur undiq; mari, eademq; in duo latera, quæ Hemisphæria *nominantur, ab oriē te diuisa ad occasum, Zonis quinq; distinguitur. mediam æstus infestat, frigus ultimas.* Reliquæ *habitabiles paria agunt anni tempora, uerum non pariter.* An *tichthones alteram, alterā nos incolimus.* Illius *situs ob ardorem intercedentis plagæ incognitus, huius dicendus est.* Hæc *ergo ab ortu porrecta ad occasum, & (quia sic iacet) aliquanto quam ubi latissima est longior, ambitur omnis oceano, quatuorq; ex eo maria recipit, unū ab septentrione, à meridie duo, quartum ab occasu suis locis illa referentur.* Hoc *primum angustum nec amplius decem millibus passuum patens, terras aperit atque intrat, tum longe lateq; diffusum abigit uaste cedentia litora, iisdemq; ex diuerso propè coeuntibus adeo in arctum agitur, ut minus mille passibus pateat:* Inde *se rursus, sed modice admodum laxat, rursusq; etiam quàm fuit arctius, exit in spatium, quo cum est acceptum ingens iterum & magno se extendit ambitu et paludi cæterum exiguo ore coniungitur.* Id *omne qua uenit, quaq; dispergitur, uno uocabulo nostrum mare dicitur.* Angustias *introïtumq; uenientis nos fretum, græci* πορθμὸν *appellant, qua diffunditur alia aliis locis cognomina accæptat, ubi primum se arctat,* Hellespontus *uocatur,* Propontis *ubi expandit. ubi iterum pressit,* Thracius Bosphorus. *ubi iterum effundit, pontus* Euxinus, Qua *paludi committitur,* Cimerius Bosphorus. Palus *ipsa,* Mæotis. Hoc *mari, & duobus inclytis amnibus* Tanai, & Nilo, *in tres partes uniuersum diuiditur.* Tanais *à septentrione ad meridiem*

uergens in mediam ferè Mæotida defluit; & ex diuerso Nilus in pelagus. Quod terrarum iacet à freto ad ea flumina ab altero latere, Africam uocamus, ab altero Europen, ad Nilum Africam, ad Tanain Europen. Vltra quicquid est, Asia est. Tribus hanc è partibus tangit oceanus, ita nominibus, ut locis differens. Eous ab oriente, à meridie Indicus, à septentrione Scythicus. Ipsa ingenti ac perpetua fronte uersa ad orientem tantum ibi se in latitudinem effundit, quantum Europa, & Africa, & quod inter ambas pelagus immissum est. Inde cum aliquatenus solida processit ex illo Oceano quem Indicum diximus, Arabicum mare, & Persicum, ex Scythico Caspium recipit, & ideo qua se recipit angustior. Rursus expanditur, & fit tam lata quàm fuerat, deinde cum iam in suum finem aliarumque terrarum confinia deuenit, media nostris æquoribus excipitur, reliqua altero cornu pergit ad Nilum, altero ad Tanain. ora eius cum alueo Nili amnis, ripis descendit in pelagus, & diu sicut illud incedit, ita sua litora porrigit; deinde fit uenienti obuiam & primum se ingenti ambitu incuruat; post se ingenti fronte ad Hellespontium fretum extendit; ab eo iterum obliquat ad Bosphorum, iterumq; ad ponticum latus curua, aditum Mæotidos transuerso margine attingit. Ipsa gremio ad Tanain usq; complexa fit ripa; qua Tanais est. In ea primos hominum ab oriēte accipimus Indos et Seres, & Scythas. Seres media fermè Eoæ ptis incolunt Indi ultima, ambo late patentes, neq; in hoc tantū pelagus effusi, spectant.n. etiā meridiē Indi, orāq; Indici maris, nisi qua æstus ihabitabilē efficiūt, diu continuus gē

Summa Europæ descriptio. Cap. II.

Europa terminos habet ab oriente Tanain, & Mæotida, et pontum, à Meridie reliqua nostri maris, ab occidẽte Atlanticũ à septẽtrione Britanicum oceanum. Ora eius forma littorum. Tanais ad hellespontum, qua ripa est dicti amnis, qua flexum paludis ad ponticum redigit. qua propontidi ab Hellesponto latere adiacet, contrarijs litoribus Asiæ non opposita modo, uerum etiam similis est. Inde ad fretum nunc uaste retracta, nunc prominens tres maximos sinnus efficit, totidemq; se in altum magnis frontibus euehit. extra fretum ad occidentem inæqualis admodum præcipue media quæ procurrit ad septentrionẽ nisi ubi semel iterũq; grandi recessu abducitur penè ut directo limite extenta est. Mare, quod primo sinu accipit. Aegæum dicitur. qđ sequenti in ore, Ionium. Adriaticũ interius. quod ultimo nos Thuscum, quod graij Tyrrhenum perhibent. gentium prima est Scythia alia q̃ dicta est, à Tanai media fermè pontici lateris. hinc in Aegæi partem continens Thraciæ, ac Macedoniæ adiũgitur. tũ Græcia prominet. Aegæũq; ab Ionio mari dirimit. Adriaticũ latus Illyris occupat, inter ipsum Adriaticum et Thuscũ Italia procurrit. In Thusco intimo Gallia est, ultra Hispania est. hæc in occidntem deniq; etiã ad septentrionẽ diuersis frontibus uergit. deinde rursus Gallia est longe, & à nostris litoribus hucusq; promissa. Ab ea Germani ad Sarmatas porriguntur. Illi ad Asiam Hæc de Europa.

Summa Africæ descriptio. Cap. III.

AFrica ab orientis parte Nilo terminata, pelago à cæteris, breuior est quidem quàm Europa, quia nec usquam Asiæ, & non totis huius litoribus obtenditur. longior tamen ipsa quàm latior, & qua ad fluuium attingitur latissima. Utq; inde procedit, ita media præcipue in iuga exurgens pergit incurua ad occasum, fastigiatq; se molliter, & ideo ex spatio paulatim adductior, ubi finitur, ibi maxime angusta est. quantū incolitur eximie fertilis est uerum quod pleraq; eius inculta, et aut harenis sterilibus obducta, aut ob sitū cœli terrarūq; deserta sunt, aut infestantur multo ac malefico genere animalium, uasta est magis quàm frequens. mare, quo cingitur à septentrione, Libycum à Meridie Aethiopicum. ab occidente Atlanticum dicimus. Ab ea parte, quæ Libyco adiacet proxima Nilo prouincia quam Cyrenas uocant Deinde cui totius regionis uocabulo cognomen inditum est, Africa. cætera Numidæ, & Mauri tenent. sed Mauri in Atlanticum pelagus expositi. ultra Nigritæ sunt & Pharusij, usq; ad Aethiopas. hi et reliqua huius, & totum latus, quod meridiem spectat, usq; in Asiæ cōfinia possident. At super ea, quæ Libyco mare abluūtur Libyes Aegyptijsunt, & Leucoæthiopes, & natio frequens, multiplexq; Getuli. deinde late uacat regio pperuo tractu inhabitabilis. tum primos ab oriente Garamantas, post Angilas & Troglodytas, & ultimos ad occasum Atlantas audimus. Intra (si credere libet) uix iam homines magisq; semiferi Aegypanes, & Blemyæ

& Gamphasantes, & Satyri sine tectis ac sedibus passim uagi habent potius terras, quàm habitent. Haec summa nostri orbis, hae maximae partes. hae formae gentesq; partium. Nūc exactius oras, situsq; dicturo inde est cōmodissimum incipere, unde terras nostrū pelagus ingreditur. Et ab ijs potissimum, q̄ influēti dextra sunt. Deinde stringere litora ordine, quo iacent, peragratisq; omnibusq̄ mare attingunt, legere etiā illa quae cingit oceanus, donec cursus incœpti operis intra, extraq; circumuectus orbem: illuc, unde cœperit, redeat.

Particularis Africae descriptio. Caput IIII.

d Ictum est Atlanticum esse oceanum, qui terras ab occidente contingeret. hinc in nostrū mare p gentibus laeua Hispania. Mauritania dextra est. Primae partes illae Europae hae Africae, eius orae finis Mulucha, caput atque exordium est promontorium qd̄ graeci ἀμπελούσιαν Afri aliter sed idem significante uocabulo appellant. In eo est specus Herculi sacer, & ultra specum Tinge oppidum peruetus ab Anteo (ut ferunt) conditum. Extat rei signum parma elephantino tergore exectlo ingens, & ob magnitudinem nulli nunc usuro habilis, quā locorū accolae ab illo gestatam pro uero habent, traduntq;, & inde eximie colunt. deinde est mons praealtus, ei quē ex aduerso Hispania attolit obiectum. hunc Abylam, illum Calpen uocant columnas Herculis utrunq;. addit fama nominis fabulam. Herculē ipsum iunctos olim per-

petuo iugo diremisse colles, atq; ita exclusum antea mo/le montiũ oceanũ, ad quæ nũc inundat admissum. hinc iam mare latius funditur, summotasq; uastius terras ma/gno impetu inflectit. cæterum regio ignobilis, & uix qcquam illustre sortita paruis oppidis habitatur, parua flumina emittit, solo q̃ uiris melior, & segnitia gentis ob scura. ex ijs tamen, q̃ cõmemorare non piget, montes sunt alti, qui continentur, & quasi de industria in ordinem expositi ob numerum septem ob similitudinem fratres uocantur. tum Vada fluuius, & Rusigada, et Siga par. uæ urbes, et portus, cui magno est cognomen ob spatiũ. Mulucha ille, quem diximus, amnis est, nunc gentium olim regnorum terminus Bocchi Iugurtæq; ab eo Nu/midia ad ripas exposita fluminis Ampsagæ spatio qui/dem q̃ Mauritania angustior est, uerum & culta ma/gis & ditior. urbium, quas habet, maximæ sunt Cyr/tha procul à mari, nunc Sittianorum colonia, quondam regnum domus Iubæ, & Siphacis, cum foret opulentissi ma. Iol ad mare aliquando ignobilis, nunc quia Iubæ regia fuit, et quod Cæsarea uocitatur, illustris, citra hanc (nam in medio ferme litore sita est.) Cartenna, & Arsenaria sunt oppida, & Ampsa Castellum et Laturus sinus, & Sardabale fluuius ultra monimentum cõmu ne regiæ gentis. deinde Icosium & Vthisia urbes et ef-fluentes inter eas Ancus, & Nabar, aliaq; quæ taceri nullum rerum famæ'ue dispendium est interius & lon ge satis à litore, si fidem res capit, mirum admodum, spinæ piscium, muricum, ostrearumq; fragmenta, scis/sa & attrita uti solent fluctibus, & non differentia ma/rinis, infixæ cautibus anchoræ, & alia huiusmodi si/

gna atq; uestigia effusi olim usq; ad ea loca pelagi, in campis nihil alentibus esse inueniriq; narrantur. regio quæ sequitur à promontorio Metagonis ad aras Phile/norum proprie nomen Africæ usurpat. In ea sunt op/pida Hippo regius, & Rusicade, et Tabraca. deinde tria promontoria, Candidum, Appollinis, & Mercurij, ua/ste proiecta in altum, duos grandes sinus efficiunt, Hip/ponensem uocant proximum ab hippone diarrhyto, qđ litori eius appositum est. in altero sunt castra Lælia, ca-stra Cornelia, flumen Bragada, Vtica, & Carthago, ambæ inclytæ, ambæ à Phœnicibus conditæ, illa fato Ca/tonis insignis, hæc suo, nunc Po. Ro. Colonia olim im/perij eius pertinax æmula, iam quidem iterum opulenta, etiam nunc tam priorum excidio rerum, quàm ope præsentium clarior. Hadrumentum. Leptis. Clupea. Ab rotonū. Taphiæ. Neapolis hinc ad Syrtim adiacent, ut inter ignobilia celeberrimæ. Syrtis sinus est centum ferè millia passuum, qua mare accipit patens, trecenta qua cingitur. uerum importuosus atque atrox, & ob uado/rum frequentium breuia, magisq; etiam ob alternos mo tus pelagi affluentis, & refluentis infestus. super hunc ingens palus amnem Tritona recipit ipsa Tritonis. un/de, & Mineruæ cognomen inditum est, ut incolæ arbi-trantur ibi genitæ, faciuntq; ei fabulæ aliquam fidem, quod quem natalem eius putant, ludicris uirginum in ter se decertantium celebrant. ultra est Oea oppidum, & Cinyps fluuius per uberrima arua decidens. tum Leptis altera, & Syrtis nomine atque ingenio par prio/ri. cæterum altero ferè spatio, qua dehiscit, quaque fle-xum agit amplior. eius promontorium est Borion, ab

eoq; incipiens ora, quam Lotophagi tenuisse dicuntur usq; ad Phycunta, & id promontorium est importuoso litore pertinax. Arae ipsae nomen ex Philenis fratribus traxere, qui contra Cyrenaicos missi Carthagine ad dirimendum conditione bellum diu iam de finibus, & cum magnis amborum cladibus gestum. Postquam in eo quod conuenerat non manebatur, ut ubi legati concurrerent certo tempore utrinq; dimissi, ibi termini statuerentur, pacti de integro ut quicquid citra esset, popularibus cederet, mirum & memoria dignissimum facinus, hic se uiuos obrui pertulerunt. Inde Ad Catabathmon Cyrenaica prouincia est, in eaq; sunt Hammonis oraculum fidei inclytae. & fons, quem Solis appellant, & rupes quaedam Austro sacra. Haec cum hominum manu attingitur, ille immodicus exurgit, harenas'que quasi maria agens sic saeuit, ut aequor fluctibus, Fons media nocte feruet, mox paulatim tepescens fit luce frigidus tunc ut sol surgit ita frigidior subinde per meridiem maxime riget. sumit deinde tepores iterum, & prima nocte calidus, atq; ut illa procedit, ita calidior, rursus cum est media perferuet. In litore promontoria sunt Zephyriō, & Naustathmos portus Paretonius. Vrbes Hesperia, Apollonia, Ptolemais, Arsinoe, atq; unde terris nomen est, ipsa Cyrene, Catabathmos uallis deuexa in Ægyptum, finit Africam. orae sic habitantur ad nostrum maxime ritum moratis cultoribus, nisi quod quidam linguis differunt, & cultu deorum quos patrios seruant, ac patrio more ueneranur. proximis nullae quidem urbes stant, tamen domicilia sunt, quae Mapalia appellantur, uictus asper, & munditijs carens. Primores sagis

uelantur, uulgus bestiarum pecudumq; pellibus, humi quies epulæq; capiuntur, uasa ligno fiunt, aut cortice, potus est lac, succusq; bacarum, cibus est caro plurimũ ferina, nam gregibus (quia id solum optimum est) quo ad potest, parcitur. Interiores *etiam incultius, sequuntur uagi pecora, utq; à pabulo ducta sunt, ita se & tugu ria sua promouent, atq; ubi dies deficit, ibi noctem agũt, quanquam in familias passim & sine lege dispersi, nihil in commune consultant, tamen qa singulis aliquot simul coniuges, & plures ob id liberi agnatiq; sunt, nusquam pauci, ex his qui ultra deserta esse memorantur,* Atlantes *solem execrantur, & dum oritur, & dum occidit, ut ipsis agrisq; pestiferum, nomina singuli non habent, non uescuntur animalibus, neq; illis in quiete qualia cæteris mortalibus uisere datur.* Troglodytæ *nullarum opum domini, strident magis, quàm loquantur, specus subeunt, aluntur'que serpentibus,* Apud Garamantas *etiam armenta sunt ea, quæ obliqua ceruice pascuntur, nam pronis directa in humum cornua officiunt, nulli certa uxor est, ex his qui tam confuso parentum coitu passim incerti'que nascuntur quos pro suis colant, formæ similitudine agnoscunt.* Augilæ *manes tantum deos putant. per eos deierant, eos ut oracula consulunt, præcati'que quæ uolunt, ubi tumulis incubuere, pro responsis ferunt somnia, fœminis eorum solenne est, nocte qua nubunt, omnium stupro patere, qui cum munere aduenerint, & tum cum plurimis concubuisse maximum decus, in reliquum pudicitia insignis est,* Nudi *sunt* Gamphasantes, *armorum'que omnium ignari, nec uitare sciunt tela, nec iacere, ideoque obuios fugiunt, neque aliorum q̃ quibus idem inge-*

nii est, aut congressus, aut colloquia patiuntur Blemyis capita absunt, uultus in pectore est. Satyris praeter effigiē nihil humani. Aegypanum quae celebratur ea forma est. Haec de Africa.

Asiae descriptio particularis. Cap. V.

SIAE Prima pars Aegyptus, inter Catabathmō & Arabas, ab hoc litore penitus immissa donec Aethiopiam dorso contingat. ad meridiem refugit terra expers imbrium mire tamen fertilis, & hominum aliorumq; animalium perfoecunda generatrix. Nilus efficit amnium in nostrum mare permeantium maximus. hic ex desertis africae missus nec statim nauigari facilis, nec statim Nilus est, & cum diu simplex saeuusq; descendit, circa Meroen late patentem insulam in Aethiopiam diffunditur, alteraq; ex parte Astaboras, altera Stapus dictus est. ubi rursus coit, ibi nomen hoc capit, inde partim asper, partim nauigia patiens, in immanem lacum deuenit, ex quo praecipiti impetu egressus & Tachem pso alteram insulam amplexus usq; ad Elephantidem urbem Aegyptiam atrox adhuc feruensq; decurrit, tum demum placidior, & iam penè nauigabilis, primum iuxta Certasorum oppidum triplex esse incipit, deinde iterumque diuisus ad Delta, & ad Melin per omnem Aegyptum uagus atq; dispersus, septemq; ora in se scindens, singulis tamen grandis euoluitur, non perrat autem tantum eam, sed aestiuo sydere exundans etiā irrigat, adeo efficacibus aquis ad generandū alēdumq;,

dumq́; ut præter id, quod scatet piscibus, quod hippopotamos crocodilosq́; uastas belluas gignit, glebis etiam infundat animas, ex ipsaq́; humo uitalia effingat, hoc eo manifestum est, quod ubi sedauit diluuia, ac se sibi reddidit, per humentes campos quædam nondum perfecta animalia, sed tum primum accipientia spiritum, & ex parte iam formata, ex parte adhuc terrea uisuntur. crescit porrò, siue quod solutæ magnis æstibus niues ex immanibus Æthiopiæ iugis, largius q̃ ripis accipi queant, defluunt, siue quod sol hyeme terris propior, & ob id fontem eius minuens tunc altius abit, finitq́; integrum, & ut est plenissimus surgere, siue quod per ea tempora flantes ethesiæ aut actas à septentrione in meridiem nubes, super principia eius imbre præcipitant, aut uenienti obuiæ aduerso spiritu cursum descendentis impediunt, aut arenis, quas cum fluctibus litori applicant, ostia obducunt, fitq́; maior, uel quod nihil ex semet amittit, uel q̃d plusq̃ solet accipit, uel quod minus quam debet emittit, quod si est alter orbis suntq́; oppositi nobis à meridie Antichthones, ne illud quidem à uero nimium abscesserit, in illis terris ortum amnem, ubi subter maria cæco alueo penetrauerit, in nostris rursus emergere, & hac re solstitio accrescere, quod tum hyems sit, unde oritur, alia quoq; in his terris mira sunt, in quodam lacu Chemnis insula lucos, syluasq́; & Apollinis grande sustinens templum natat, & quocunq; uenti agunt, pellitur, Pyramides tricenum pedum lapidibus extructæ, quarum maxima (tres nanq; sunt) quatuor ferè soli iugera, quæ sedem occupat, totidem in altitudinem erigitur. Mœris aliquando campus nunc lacus uiginti millia passuum

in circuitu patens, altior quàm ad nauigandum magnis, onustisq; nauibus satis est. Psammetichi opus Labyrinthus domos mille & regias duodecim perpetuo parietis ambitu amplexus, marmore extructus, ac tectus, unū in se descensum habet, intus pene innumerabiles uias multis ambagibus huc & illuc remeantibus, sed continuo anfractu & sæpe reuocatis porticibus ancipites, quibus subinde alium super alios orbem agentibus, et subinde tantum redeunte flexu, quantum processerat, magno & inexplicabili tamen errore perplexus est. Cultores regionum multo aliter à cæteris agunt, mortuos simo obliti plangunt, nec cremare, aut fodere fas putant, uerum arte medicatos intra penetralia collocant. Suis litteris peruerse utuntur, lutum inter manus, farinam calcibus subigunt. Forum ac negocia fœminæ, uiri pensa ac domos curant, onera illæ humeris, hi capitibus accipiunt, parentes, cum egent, illis necesse est, his liberum est alere, cibos palàm & extra sua tecta capiunt, obscœna intimis edium reddunt, colunt effigies multorum animalium, atq; ipsa magis animalia, sed alij alia, adeo ut quædam eorum etiam per imprudentiam interemisse capitale sit, & ubi morbo aut forte extincta sint, sæpelire ac lugere solenne sit. Apis populorum omnium numen est, bos niger certis maculis insignis, & cauda linguaq; dissimilis aliorum, raro nascitur, nec coitu pecudis, ut aiunt, sed diuinitus & cœlesti igne conceptus, diesq; quo gignitur, genti maxime festus est. Ipsi uetustissimi (ut prædicant) hominum trecentos & triginta reges ante Amasim, & supra tredecim millium annorum ætates certis annalibus referunt, mandatumq; litteris ser

uant, dum Ægyptij sunt quater cursus suos uertisse sydera, ac solem bis iam occidisse, unde nunc oritur, uiginti millia urbium Amasi regnante habitarunt, et nunc multas habitant, earum clarissimæ, procul à mari, Says, Memphis, Syene, Bubastis, Elephantin & Thebæ utiq;, ut Homero dictum est, centum portas, siue, ut alij aiunt, centum aulas habent, totidem olim principum domos, solitasq; singulas ubi negocium exegerat, dena armatorum millia effundere. In litore Alexandria Africæ contermina, Pelusium Arabiæ ipsas oras secat. Canopicum, Volbiticum, Seueniticum, Pathmiticum, Mendesium, Taniticum, Pelusiacum Nili ostia.

Arabiæ descriptio. Cap. VI.

Arabia hinc ad rubrum mare pertinet, sed illic magis læta & ditior, thure atque odoribus abundat, hic nisi qua Casio monte attollitur, plana & sterilis portum ad mittit Azotum suarum mercium emporium. Qua in altum abit adeo edita, ut ex summo uertice à quarta uigilia ortum solis ostentet.

Syria late litora tenet, terrasq; etiam latius, introrsus alijs, alijsque nuncupata nominibus, nam & Cœle dicitur, & Mesopotamia, & Damascene, & Adiabene, & Babylonia, & Iudæa & Sophœne, hinc Palæstina est, qua tangit Arabas cum Phœnice, & ubi se Ciliciæ committit, Antiochia olim ac diu potens, sed cum eam regno Semiramis tenuit longe potentissima, operibus certe eius insignia multa sunt, duo maxime excellunt, constituta urbs

mirae magnitudinis Babylon, ac siccis olim regionibus Euphrates & Tygris immissi, caeterum in Palaestina est ingens & munita admodum Gaza, sic Persae aerarium uocant & inde nomen est, quod cum Cambyses armis Aegyptum peteret, huc belli opes & pecuniam intulerat. Est non minor Ascalon, est Iope ante diluuium, ut ferunt, condita, ubi Cephea regnasse eo signo accolae affirmant, quod titulum eius fratrisq; Phinei ueteres quaedam arae cum religione plurima retinent, quin etiam rei celebratae carminibus, ac fabulis, seruataeq; à Perseo Andromedae clarum uestigium belluae marinae ossa immania ostentant.

Phoenicen illustrauere Phoenices solers hominum genus & ad belli, pacisq; munia eximium, litteras & litterarum operas, alias'que etiam artes, maria nauibus adire, classe confligere, imperitare gentibus, regnum, praeliumq; commenti. In ea est Tyros aliquando insula, nunc annexa terris deficit, quod ab impugnante quondam Alexandro iacta opera sunt. Vici tenet ulteriora. et adhuc opulenta Sydon ante q̃ à Persis caperetur, maritimarum urbium maxima. ab ea ad promontorium Euprosopon duo sunt oppida Byblos & Botrys, ultra tria fuerunt singulis inter se stadijs distantia, locus ex numero Tripolis dicitur, tum Simyra castellum, & urbs non obscura Maratos, inde iam non obliqua pelago, sed aduersa adiacens à terra grandem sinum inflexo tractu litoris accipit, populi dites circumsident, situs efficit, quia regio fertilis, crebris & nauigabilibus alueis fluminum peruia, diuersas opes maris atq; terrarum facili commercio permutat, an miscet. In eo pri-

mã est reliqua pars Syriæ, cui Antiochiæ cognomen adij- ditur, & in ora eius urbes Seleucia, Paltos, Berytos, Lao dicea, Arados amnes'que inter eas eunt Lichos & Hi- patos & Orontes. Tum mons Amanus, & ab eo statim Myriandros & Cilices, at in recessu intimo locus est ma gni aliquando discriminis fusorum ab Alexandro Per- sarum, fugientisq; Darij spectator ac testis, nunc ne mi nima quidem, tunc ingenti urbe celebris Issos fuit, & hac re sinus Issicus dicitur, procul inde Aminodes pro- montorium inter Pyramum, Cydnumq; fluuios iacet. Pyramus Isso prior Mallon præterfluit. Cydnus ultra per Tarsum exit, deinde urbs est olim à Rhodijs, Argiuisq; post piratis, Pompeio assignante possessa, nunc Pompeio- polis, tunc Soloe. Iuxta in paruo tumulo Arati poetæ mo nimentum ideo referendũ, quia ignotum, quam ob cau- sam iacta in id saxa dissiliunt. Non longe hinc Coricos oppidum portu, saloq; incingitur angusto tergore continẽ ti adnexum. supra specus est nõie Corycius singulari inge nio ac supra q̃ ut describi facile possit, eximius, grandi nanq; hiatu patens, montem litori appositum, & decem stadiorum cliuo satis arduum, ex summo statim uertice aperit, tunc alte demissus, & quantum demittitur am- plior uiret lucis pubentibus undiq;, & totum se nemoro- so laterũ orbe complectitur, adeo mirificus, ac pulcher, ut mentes accedentium primo aspectu cõsternat, ubi cõtem- plati durauere, non satiat, unus in eũ descẽsus est, angu stus, asper qngentorũ et mille passuũ per amœnas umbras et opaca syluæ quiddã agreste resonantis, riuis hinc atq; illinc fluitantibus, ubi ad ima peruentũ est, rursus specus alter ogitur ob alia dicẽdus, terret ĩgredientes sonitu cym

balorum diuinitus & magno fragore crepitantium, deinde aliquandiu perspicuus, mox & quo magis subitur obscurior, ducit ausos penitus, altéq; quasi cuniculo admittit, ibi ingens amnis ingenti fronte se extollens tantummodo se ostendit, & ubi magnum impetum breui alueo traxit, iterum demersus absconditur. intra spatium est magis q̃ ut progredi quisquam ausit horribile et ideo incognitum, totus autem angustus & uere sacer, habitariq; à dijs & dignus & creditus, nihil non uenerabile et quasi cum aliquo numine se ostentat. Alius ultra est, quē Typhoneum uocant ore angusto, & multum (ut experti tradidere) pressus, & ob id assidua nocte suffusus, ne'q; unq̃ perspici facilis, sed quia aliquando cubile Typhonis fuit, & quia nunc demissa in se confestim exanimat natura, fabulaq; memorandus, duo deinde promontoria sunt Sarpedon finis aliquando regni Sarpedonis, & quod Ciliciam à Pamphilia disiungit Anemurium, interq; ea Celenderis et Natidos Samiorum colonia, sed Celenderis Sarpedoni propior, In Pamphilia est Melas nauigabilis fluuius, oppidum Sida, et alter fluuius Eurymedon, magna apud eum Cymonis Atheniensium ducis aduersus Phœnicas & Persas naualis pugna atq; uictoria fuit, mare, quo pugnatum est, ex edito admodum colle prospectat. Aspendos, quam argiui condiderant, possedere finitimi, deinde alij duo ualidissimi fluuij Oestros & Catheractes. Oestros nauigari facilis, hic quia se præcipitat, ita dictus. Inter eos Perga est oppidum, & Dianæ, quam ab oppido Pergeam uocant, templum. transeosq; dē mons Sardemisos & Phaselis à Mopso condita finis Pamphiliæ. Lycia continuo cognominata à Lyco rege Pādio

nis filio, atq; ut ferunt, infesstata olim chimæræ ignibus, Sydæ portu & Tauri promontorio grandem sinum claudit. Taurus ipse ab eo is litoribus exurgens uaste satis attollitur, deinde dextro latere ad septentrionem sinistro ad meridiem uersus id in occidentem rectus & perpetuo iugo, magnarumq; gentium, qua dorsum agit terminus, ubi terras dirimit, exit in pelagus, idem autem & totus ut dictus est, dicitur etiam qua spectat orientem, deinde Hæmodes & caucasus & Paropamisus, tum Caspiæ pilæ, Niphates, & Armeniæ pilæ, & ubi iam nostra maria contingit Taurus iterum, post eius promontorium flumen est Lymira, & eodem nomine ciuitas, atq; ut multa oppida, sic præter Pataram non illustria, illam nobilem facit delubrum Apollinis quondam opibus & oraculi fide Delphico simile, ultra est Xanthus flumen, & Xanthos oppidum, mons Gragus, & quæ Lyciam finit, urbs Telmisos. Caria sequitur, habitatur incertæ originis, alij indigenas, sunt qui pelasgos, quidam Cretas existimant, genus usq; eo quondam armorum, pugnæq; amans, ut aliena etiam bella mercede agerent, hic castella, aliquot sunt deinde promontoria duo Pedalion & Crya & secundum Calbin amnem Caunus oppidum ualetudine habitantium infame. Inde ad Alicarnasson hæc adiacent. Rhodiorum aliquot coloniæ, portus duo Gelos, & cui ex urbe, quã amplectitur, Thissamissa cognomen est, iter eos oppidum Laruma & Pandion collis in mare emissus, tum tres ex ordine sinus Tymnias, Schenus, Bubessus, Tymniæ promontorium Aphrodisium est. Schenus ambit Hylam. Bubessus Cynotum. Gnidus in cornu penè insulæ, interq; eã & ce

ranicum sinum in recessu posita Euthenæ. Alicarnassos Argiuorum colonia est, & cur memoranda sit præter conditores Mausoleum efficit regis Mausoli monimentum, unum de miraculis septem Artemisiæ opus. trans Alicarnasson illa sunt litus Leuca, urbes, Mindus Aruanda Neapolis. sinus Iasius, & basilicus. In Iaso est Bargylos. post basilicum Ionia aliquot se ambagibus sinuat, & primum à Possideo promontorio inflexum incboans cingit oraculum Apollinis dictum olim Branchidæ, nunc Didymi. Miletum urbem quondam Ioniæ totius belli, pacisq; artibus principem, patriam Thaletis astrologi & Timothei musici, & Anaximandri phisici, aliorumq; ciuium inclytis ingenijs merito inclytam, utcunq; Ioniam uocant urbem Hyppin, amnis Mæandri exitu. Lathmium montem Endymionis à Luna, ut ferunt, adamati fabula nobilem. deinde rursus inflexa cingit urbem Prienen & Gesi fluminis ostium, moxq; ut maiore circuitu, ita plura complectitur. Ibi est Panioniũ sacra regio, & ob id eo nomine appellata, quod eam communiter Iones colunt. ibi à fugitiuis, ut aiunt, condita nomen famæ annuit Phygela. Ibi Ephesus & Dianæ clarissimum templum, quod Amazones Asia potitæ consecrasse traduntur. Ibi Cayster amnis ibi Lebedos, Clarijq; Apollinis fanum, quod Mantho Tiresiæ filia fugiens uictores Thebanorum Epigonos, & Colophon, quam Mopsus eiusdem Manthos filius statuit ad promontorium, quo sinus clauditur, quod altera parte alium, quem Smyrnæum uocant, efficit, angustisq; ceruicibus reliqua extendit in latius, abit in peninsulæ faciem. super angustias hinc Ceos, illinc Clazomena. &

quia terga agunt confinio adnexa mari diuersis fronti/bus diuersa maria prospectant. In ipsa peninsula est Co/ryna, in sinu smyrnæo est Thermodon amnis, & urbs Leuca. extra Phocis Ioniæ ultima proxima regio, ex quo ab Aeolis incoli cœpit, Aeolis facta, ante Mysia & qua hellespontum attigit, Troianis possidentibus Tro/as fuit. primam urbem à Myrino conditore Myrinam uocant. sequentem Pelops statuit uicto Oenomao, reuersus ex Græcia. Cymen nominauit, pulsis qui habitarant, dux Amazonum Cyme. supra Caicus inter Eleam de-currit & Pytanem illam, quæ Arcesilam tulit nihil affir mantis academiæ clarissimum antistitem. tum in pro/montorio est Canna oppidum, quod prætervectos sinus excipit non paruus, sed longe ac molliter flexus, retra/hensq; paulatim oras usq; ad ima montis Idæ. is primo paruis urbibus aspersus est, quarum clarissima est, Ci/stena, gremio interiore campus Thebæ nomine Adri/metion, Austram, Teressam oppida, eodem, quo dicta sunt ordine, adiacentia continent. in altero latere Antan drum, duplex causa nominis iactatur. alij Ascanium Æneæ filium, cum ibi regnaret, captum à Pelasgis ea se redemisse commemorant. alij ab ijs putant conditam, quos ex Andro insula uis & seditio exegerat. Hinc hi Antandrum quasi pro Andro, illi quasi pro uiro accipi uolunt. sequens tractus tangit Gargara & Asson Æto/lorum colonias. tum sinus alter alchæon linen non lon ge ab Ilio litora incuruat urbe bello, excidioq; clarissi/ma. hic Sygeum fuit oppidum. hic Achiuorum fuit bel lantium statio. huc ab Ideo monte demissus Scamander exit, & Simois, fama q̃ natura maiora flumina. ipse mons

uetere diuarum certamine & iudicio Paridis memoratus, orientem solem aliter, q̃ in alijs terris solet aspici, ostentat namq; ex summo uertice eius speculantibus pene à media nocte sparsi ignes passim micare, & ut lux appropinquat, ita coire, ac se coniungere uidentur, donec magis, magisq; collecti pauciores subinde, & una ad postremum flamma ardeant, ea cum diu clara & incendio similis effulsit, cogit se ac rotundat, & fit ingens globus, diu is quoq; grandis & terris adnexus apparet, deinde paulatim decrescens & quanto decrescit, eo clarior fugat nouissime noctem, & cum die iam sol factus, attollitur, extra sinum sunt rhetæa litora à Rhetæo & Dardania claris urbibus, Aiacis tamen sepulchro maxime illustria, ab his fit arctius mare, nec iam abluit terras, sed rursus diuidens angusto Hellesponti freto, litus obuium findit, facitq; ut iterum terræ, qua fluit latera sint, interius Bithyni sunt & Mariandynei, in ora graiæ urbes Abydos & Lampsacum & Parion & Priapos. Abydos magni quondam amoris commercio insignis est. Lampsacum Phoceis appellantibus nomen ex eo traxit, quod consulentibus in quasnam terras potissimum tenderent, responsum erat ubi primum fulsisset, ibi sedem capescere, tum rursus fit apertius mare Propontis. In id Granicus effunditur, pugna, quæ primum inter Persas & Alexandrum fuit nobilis, trans amnem sedet in ceruice peninsulæ Cizicum, nomen Cizicus ididit, quem à Minyis imprudentibus, cum Colchos peterent fusum acie, cæsumq; accæpimus, post Plagea & Sidace paruæ Pelasgorum coloniæ, quibus à tergo imminet mons Olympus, ut incolæ uocant, Mysius, is flumen

Rhyndacum in qua sequuntur emittit, circa angues nascuntur immanes, neq; ob magnitudinem modo, sed ob id etiam mirabiles, quod ubi in alueum eius, æstus, solemq; fugerunt, emergunt atq; hiant, superuolantesq; aues, quāuis alte & perniciter ferantur, absorbent, trans Rhyndacum est Dascbilos, &, quam Colophonij collo/cauere, Myrlea, duo sunt inde modici sinus, alter sine nomine Cion amplectitur Phrygiæ haud longe iacentis opportunissimum emporium, alter Olbianos in promon/torio fert Neptuni fanum, in gremio Astacon à Megarensibus conditam, deinde priores terræ iterum iacent, exitu riq; in pontum pelagi canalis angustior. Europā ab Asia stadijs quinq; distermiṅat Thracius ut dictum est, Bos/phorus. Ipsis in faucibus oppidum, in ore templum est, oppidi nomen Chalcedon, author Archias Megarēsium princeps, templi numen Iupiter conditore Iasone, hic iam sese ingens pontus aperit, nisi qua promontoria sunt, huc atq; illuc longo, rectoq; limite extensus sinuatus cætera, sed quia contra minus q̃ ad læuam & dextram absces/sit mollibusq; fastigijs, donec angustos utrinq; angulos faciat, inflectitur, ad formam scythici arcus maxime incuruus, breuis, atrox, nebulosus, raris stationibus, non molli neq; arenoso circundatus litore, uicinus aquilonibus, & quia non profundus est, fluctuosus atq; feruens, olim ex colentium sæuo admodum ingenio Axenus, post commercio aliarum gentium mollitis aliquantum moribus dictus Euxinus. In eo primum Mariandyni urbem ha/bitant ab argiuo, ut ferunt, Hercule datam. Heraclæa uocitatur. id famæ fidem adiecit. iuxta specus est Acherusia ad manes, ut aiunt, peruius, atque inde extra-

ſtum Cerberum exiſtimant. tum Fios oppidum, Mile-
ſiorum quidem colonia, ſed iam ſoli gentiq; Paphla-
gonum, quorum in litoribus penè medijs promontori-
um eſt Carambis, citra Parthenius amnis. urbes Seſa-
mus & Cromna, & à Cithiſoro Phryxi filio poſita Cy-
thoros. tum Cinobus, & Coliris, & quæ Paphlago-
niam finit, Armene. Chalibes proximi clariſſimas ha-
bent Amyſon & Synopen cynici Diogenis patriam, am-
nes Alyn, & Thermodonta. ſecundum Alyn urbs eſt
Lycaſto. à Thermodonte campus. In eo fuit Themyſirum
oppidum. fuere & Amazonum caſtra, ideo Amazo-
num uocant. Tabereni Chalybas attingunt, quibus in
riſu, luxuq; ſummum bonum eſt. Vltra Carambin Moſ-
ſinœci turres ligneas ſubeunt, notis corpus omne perſi-
gnant. propalam ueſcuntur, promiſcue concumbunt, &
palàm reges ſuffragio deligunt, uinculiſq;, & arctiſſi-
ma cuſtodia tenent, atq; ubi culpam praue, quid impe-
rando meruere, inedia diei totius afficiunt, cæterum aſpe-
ri, inculti, pernoxij appulſis. deinde minus feri uerum
& hi inconditis moribus Macrocephali, Diſcheri, Bu-
xedi. raræ urbes. Ceraſus & Trapezus maxime illuſtres.
Inde his locus eſt, ubi finem ductus à boſphoro tractus
accipit, atq; inde ſe in ſinum aduerſi litoris flexus at-
tollens anguſtiſſimum ponti facit angulum. Hic ſunt
Colchi, hinc Phaſis erumpit. hic eodem nomine, quo
amnis eſt Themiſtagora Mileſio deductum oppidum,
hic Phrixi templum, & lucus, fabula uetere pellis au-
reæ nobilis. Hinc orti montes longo ſe iugo & donec
Ripheis coniunguntur, exporrigunt, qui altera parte in
Euxinum & Mæotida & Tanaim, altera in caſpium pe-

lagus obuersi Ceraunì dicuntur. ijdem alibi. Thaurici. Moschi. Amazonici. Caspij. Caraxici. Caucasi, ut alijs alijs'ue appositi gentibus, ita alijs alijsq; dicti nominibus. At in primo flexu iam curui litoris oppidum est, quod græci mercatores constituisse, & quia, cum cæca tempestate agerentur, ignaris quæ terra esset, cygni uox notam dederat, Cygnum appellasse dicuntur. Reliqua eius feræ, incultæq; gentes uasto mari assidentes tenent. Melanchlæni terrestria. Sexsolicæ. coraxi. Pthirophagi Heniochi. Chæi Tercetici, etiam in confinio Mæotidis Syndones. In Hæniocorum finibus Dioschorias à Castore & Polluce pontum cum Iasone ingressis. Syndos in Syndonum finibus ab ipsis terrarum cultoribus condita est, obliqua tunc regio, & in latum modice patens, inter pontum paludemq; ad bosphorum excurrit, quam duobus alueis in lacum & in mare profluens Corocondamam penè insulam reddit. quatuor urbes ibi sunt Hermonassa, Cepo Ephanagoria, & in ipso ore Cimmerium, hac ingressos lacus accipit longe lateq; diffusus. Qua terras tangit incuruo circundatus litore, qua mari propior est, nisi ubi aperitur, quasi margine obductus citra magnitudinem propè ponto similis. oram quæ à bosphoro ad Tanain usq; deflectitur Mæotici incolunt Thoreatæ, Arichi Phicores & ostio fluminis proximi Laxamatæ. apud eos easdem artes fœminæ, quas uiri exercent, adeo ut ne militia quidem uacent. uiri pedibus inhærent, sagittisq; depugnant, illæ equestre prælium ineunt. nec ferro dimicant, sed quos laqueis intercæpere, trahendo conficiunt. nubunt tamen, uerum ut nubiles habeantur, non in ætate modus est.

nisi quæ hostem interemere, uirgines manent. Ipse Tanais ex Ripheo monte deiectus adeo præceps ruit, ut cum ui-cina flumina, tum Mæotis. & Bosphorus, tum Ponti ali-qua brumali rigore durentur, solus æstus hyememq; iux-ta ferens, idem semper et sublimis, incitatusq; decurrat, ripas eius Sauromatæ & ripis hærentia possident, una gens, aliquot populi & aliquot nomina, primi mæotici, Gyneco Cratumene regna Amazonum fœcundos pa-bulo, at alia steriles, nudosq; campos tenent. Budini, Ge-loni urbem ligneam habitant, iuxta Thissagetæ, Turcæq; uastas syuas occupant, alunturq; uenando tum continuis rupibus late aspera, & deserta regio ad Rhipheos usq; permittitur, his iustissimi mores, pro domibus nemora, alimenta baccæ, & maribus & fœminis nuda sunt ca-pita, sacri itaq; habentur, adeoq; ipsos nemo de tam feris gentibus uiolat, ut alijs quoq; ad eos confugisse pro asylo sit. Vltra surgit mons Rhipheus, ultraq; eum iacet ora quæ spectat oceanum.

POMPONII MELÆ LIBER SECVNDVS.

Caput. I.

Sia in nostrum mare, Tanainq; uergentis, quem dixi finis, ac situs est, ac per
a eundem amnem in Mæotida remeantibus ad dextram Europæ, modo sinistro latere innauigantium apposita, ac Rhipheis montibus proxima, & huc enim pertinent, cadentes assiduo niues, adeo inuia efficiunt, ut ultra ne uisum quidem incedentium admittant, deinde est regio ditis admodum, soli inhabitabilis tamen, quia gryphi sæuum & pertinax ferarum genus, aurum terra penitus egestum mire amant, mireq; custodiunt, & sunt infesti attingentibus. Hominũ primi sunt Scythæ Scytharũq;, quæis singuli oculi esse dicuntur, Arimaspæ, ab eis Essedones usq; ad Mæotida, huius flexum Huges amnis secat, Agathirsi et Sauromatæ ambiunt, quia pro sedibus plaustra habent dicti Amaxobitæ, obliqua tunc ad bosphorum plaga excurrens Ponto, ac Mæotide includitur, in paludem uergentia Satharchæ tenent, in Bosporum cimmerica oppida Myrmetion, Panticapeum, Theodosia, Hermisium. In Euxinum mare taurica, super eos sinus portuosus, & ideo καλὸς λιμὴν appellatus, promontorijs duobus includitur, alterum κριοῦ μέτωπον uocant. Carambico, quod in Asia diximus, patet aduersum, Parthenion alterum oppidum adiacet Cherronensus à Diana (si credatur) conditum, & nympheo specu quod in arce eius Nymphis sa-

cratum est, maxime illustre, subit tum ripam mare, & donec quinq; millia passuum absit à Mæotide refugien tia usq; subsequens litora, quæ Satarchæ et Tauricā tenēt peninsulam reddit, quod inter paludem & sinum est, Taphræ nominatur. sinus Carcinites, in eo urbs est Carcine, quam duo flumina Gerros & Hypacyris uno ostio effluentia attingunt, uerum diuersis fontibus, & aliunde delapsi. Nam Gerros inter Basilidas & Nomadas euoluitur, syluæ deinde sunt, quas maximas hæ terræ ferunt, & Panticapes, qui Nomadas, Georgosq; disterminant, terra, tum longe distenta cedens tenui radice litori adnectitur, post spatiosa modice paulatim seipsa fastigiat, & quasi in mucronem longa colligens, latera facie positi ensis allecta est. Achilles infesta classe mare ponticū ingressus ibi ludicro certamine celebrasse uictoriam, & cum ab armis quies erat, se ac suos cursu exercitauisse memoratur, ideo dicta est δρόμος ἀχιλλέως. tum Borysthenes gentem sui nominis abluit, inter Scythiæ amnes amœnissimus turbidis alijs liquidissimus defluit, placidior q̄ cæteri, potariq; pulcherrimus. Alit lætissima pabula, magnosq; pisces, quibus & optimus sapor, & nulla ossa sunt. longe uenit, ignotisq; ortus è fontibus, quadraginta dierum iter alueo stringit, tantoq; spatio nauigabilis secundum Borysthenidam & Olbida græca oppida egreditur. Calipidas Hypanis includit, ex grandi palude oritur, quam matrem eius accolæ appellant, & diu qualis natus est, defluit, tantum non longe à mari ex paruo fonte, cui ex Ampheo cognomen est, adeo amaras aquas accipit, ut ipse quoq; iam sui dissimilis, & non dulcis hinc defluat. Axiaces proximus

intra

intra Calipidas, Axiacasq; descendit, hos ab Istricis Tyra separat, surgit in Neuris, qua exit sui nominis oppidum attingit. At ille, qui Scythiæ populos à sequentibus dirimit, apertis in Germania fontibus, alio quàm desinit nomine, exoritur, nam per immania spatia magnarum gentium diu Danubius est. Deinde aliter appellantibus accolis Ister fit, acceptisq; aliquot amnibus ingens iam, & eorum, qui in nostrum mare decidunt, tantum Nilo minor, totidem quot ille ostijs, sed tribus tenuibus, reliquis nauigabilibus effluit, ingenia, cultus'que gentium differrunt. Essedones funera parentum læti & uictimis ac festo coitu familiarum celebrant, corpora ipsa laniata & cæsis pecorum uisceribus immista epulando consumunt, capita ubi fabre expoliuere auro uincta pro poculis gerunt, hæc sunt apud eos ipsos pietatis ultima officia, Agathyrsi ora, artus'que pingunt, ut quique maioribus præstant, ita magis uel minus, cæterum ijsdem omnes notis, & sic, ut ablui nequeant. Sarmatæ auri, argentiq; maximarum pestium ignari, uice rerum commercia exercent, atq; ob sæua hyemis admodum assidue demersis in humum sedibus, specus aut suffossa habitant, totum braccati corpus, & nisi qua uident etiam oraue stiti. Tauri Iphygeniæ & Orestis aduentu maxime memorati, immanes sunt moribus, immanemq; famam habent, solere pro uictimis aduenas cædere. Basilidis ab Hercule, & Echidna generis principia sunt, mores regij, arma tantum sagittæ. Vagi Nomades pecorum pabula sequuntur, atq; ut illa pecorum durant, ita diu statam sedem agunt, colunt georgi, exercentq; agros. Axiacæ furari quid sit ignorant, ideoq; nec sua custo-

diunt, nec aliena contingunt, interius habitantium ritus asperior, & incultior regio est, bella, cædesq; amant, mosq; est bellantibus cruorem eius, quem primum interemerunt, ipsis è uulneribus ebibere, ut quisq; plures interemerit, ita apud eos habetur eximius cæterum expertem esse cædis inter opprobria, uel maxmium, ne fœdera quidem incruenta sunt, sauciant se, qui paciscuntur, exemptumq; sanguinem ubi permiscuere, degustant, id putant mensuræ fidei pignus certissimum. Inter epulas, quot quisq; interfecerit, referre lætissima & frequentissima mentio, binisq; poculis, qui plurimos retulere, perpotatis, inter loquentes honos præcipuus est, pocula ut Essedones parentum, ita inimicissimorum capitibus expoliunt, apud Antropophagos ipsæ etiam epulæ uisceribus humanis apparantur. Geloni hostium cutibus equos, seq; uelant, illos reliqui corporis, se capitum. Melanclænis atra uestis & ex ea nomen, Neuris statum singulis tempus est, quo si uelint in lupos, iterumq; in eos qui fuere, mutentur. Mars omnium deus. Ei pro simulachris enses & tentoria dedicant, hominesq; pro uictimis feriunt, terræ late patent, & ob excedentia ripas suas plerunq; flumina, nusquam non ad pabula fertiles, alicubi usq; adeo steriles ad cætera, ut qui habitant lignorum egentes, ignes ossibus alant, his Thracia proxima est, eaq; à pontici lateris fronte usq; in Illyricos penitus immissa, qua latera agit Istro, pelagoq; contingitur, Regio nec cœlo læta nec solo, & nisi qua mari propior est, infœcunda, frigida, eorumq;, quæ feruntur maligne admodum patiens, raro usquam pomiferam arborem, uitem frequentius tolerat, sed nec eius quidem fructus maturat, ac mi

tigat, nisi ubi frigora obiectu frondium cultores arcuerе. Viros benignius alit, non ad speciem tamen nam & illis asper atq; indecens corporum habitus est, cæterum ad ferociam & numerum, ut multi, immitesq; sint, maxime ferax, paucos amnes, qui in Pelagus euadant, uerum celeberrimos, Hebrum & Neston Strymona emittit, montes interior attollit Hæmon & Rhodopen et Orbelon sacris Liberi patris, & cœtu Mænadum Orpheo primum initiante celebratos, è queis Hæmus in tantum altitudinis abit ut Euxinum, & Adriam ex summo uertice ostendat, una gens Thraces habitant, alijs, alijsq; prædita & nominibus & moribus. quidam feri sunt, & ad mortem paratissimi, Getæ utiq;, id uaria opinio perficit, alij redituras putant animas obeuntium, alij, & si non redeant, non extingui tamen, sed ad beatiora transire, alij emori quidem, sed id melius esse quàm uiuere, itaque lugentur apud quosdam puerperia, natiq; deflentur, funera contra festa sunt, & ueluti sacra, cantu, lusuq; celebrantur, ne fœminis quidem segnis est animus super mortuorum uirorum corpora interfici, simulq; sepeliri, uotum eximium habent, & quia plures simul singulis nuptæ sunt, cuius id sit decus apud iudicaturos magno certamine affectant, moribus datur, estque maxime lætum, cum in hoc contenditur, uincere, mœrent alij uocibus, & cum acerbissimis planctibus efferunt at quibus consolari eos animus est, arma, opesque ad rogos deferunt, paratiq;, ut dictitant, cum fato iacentis, si detur in manus, uel pacisci, uel decernere, ubi nec pugnæ nec pecuniæ locus sit, manentq; dominas proci. Nupturæ Virgines non à parentibus uiris traduntur,

sed publice aut locantur ducendæ, aut ueneunt, utrum fiat ex specie & moribus causa est, probæ, formosæq; in pretio sunt, cæteras qui habeant mercede quæruntur, uini usus quibusdam ignotus est, epulantibus tamen ubi super ignes, quos circunsident, quædam semina ingesta sunt, similis ebrietati hilaritas ex nidore contingit, in litoribus Istro *proxima est* Istropolis, *deinde à* Milesiis *deducta* Calatis, & Tritonice, & *portus* Caria, & Tiristris *promontorium, quod præteruectos alter ponti angulus accipit, aduersus* Phasiacos, & *nisi amplior foret, similis fuit.* Hic Bizone *motu terræ intercidit, est portus* Crunos, *urbes* Dionysiopolis, Oddessos, Messembria, Anchialos & *intimo in sinu, atq; ubi pontus alterum sui flexum angulo finit, magna* Apollonia, *recta dehinc ora, nisi quod media fermè in promontoriũ, quod* Thiniam *uocant, exit, & incuruis contra se litoribus obtenditur, urbesq; sustinet* Halmidesson, & Philam et Phinopolim, *hactenus pontus, deinde est* Bosphorus, & Propontis, *in* Bosphoro Byzantium, *in* Propontide Selymbria, Perinthus, Bathynis, Amnesq;, *qui interfluunt,* Erginus, & Atyras, *tum* Rheso *regnata quondã pars* Thraciæ, & Bisaltæ Samiorum, & *ingens aliquando* Cypsela. *Post locus, quem* Grai μακρὸν τεῖχος *appellant, & in radice magnæ peninsulæ sedes* Lysimachia, *terra, quæ sequitur nusquam lata, atq; hic arctissima inter* Hellespontum, Ægeumq; *procurrit. angustias* Isthmon, *frõtem eius* Mastusiam *totam* Chersonesum *appellant, ob multa memorabile est. In ea flumẽ* Ægos *naufragio classis atticæ insigne, est &* Abydo *obiacens* Sestos Leandri *amore pernobilis, est & regio, in qua* Persarum *exerci-*

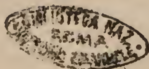
tus diuisas spatio, pelagoq; terras, ausus pontibus iungere, mirum atq; ingens facinus, ex Asia in Græciam pedes & non nauigata maria transgressus est, sunt Prothesilai ossa consecrata delubro, est & portus Cœlos Atheniensibus & Lacedæmonijs nauali acie decernentibus, Laconicæ classis signatus excidio, est Cynossema tumulus Hecubæ, siue ex figura canis, in quam conuersa traditur, siue ex fortuna, in quam deciderat, humili nomine accæpto, est deinde Mathios, est Helleus, quæ finit Hellespontum, Ægeum statim Pelagus uaste longum litus impellit, summotasq; terras hinc ad promontoriũ, quod Sunium uocatur, magno ambitu, molliq; circumagit, eius tractum legentibus, præuectisq; Mastusiam tum sinus intrandus est, qui alterum Chersonesi latus abluens, iugo Phaciæ uallis includitur, & ex fluuio, quem accipit, Melas dictus, duas urbes amplectitur, Alopeconesum, & in altero Isthmi litore sitam Cardiam, eximia est Ænos ab Ænea profugo condita, circa Hebrum Cicones, trans eundem Doriscos, ubi Xersem copias suas, quia numero non poterat, spatio mensum ferunt, deinde promontorium Serium, ex quo canentem Orphea secuta narrantur nemora. Zonæ, tum Scenos fluuius, & tipis eius adiacentis Maronia, regio ulterior Diomedem tulit immanibus equis mandendos solitum obiectare aduenas, & ijsdem ab Hercule obiectum. Turris, quam Diomedis uocant, signum fabulæ remanet & urbs, quã soror eius suo nomine nominauit, Abdere, sed ea magis id memorandum habet, quod Democritum Physicum tulit, quam quod ita condita est, ultra Nestos fluit. Inter que eum & Strymona urbes sunt, Philippi Apollo

tia, Amphipolis, inter Strymona & Athon turris Calarnea, & portus Caprullon, urbs Acanthos & Oesyma; inter, Athon & Pallene Celeona et Olynthos, Strymon, sicut diximus, amnis est, longe'q; ortus & tenuis, alienis subinde aquis fit amplior, & ubi non longe à mari Lacum fecit, maiore quã uenerat, alueo erumpit. Athos mons est adeo elatus, ut credatur altius etiam quàm unde imbres cadunt, surgere, capit opinio fidem quia de aris, quas in uertice sustinet nõ abluitur cinis, sed quo relinquitur aggere manet, cæterum non promontorio, ut alij, uerum totus est, totoq; longe dorso procedit in Pelagus, qua continenti adhæret à Xerxe in graios tendente perfossus, transnauigatusq; & actus freto nauigabili peruius, ima eius tenent paruæ Pelasgorum Coloniæ, in summo fuit oppidum Acroathon, in quo ut ferunt, dimidio longior, quàm in alijs terris ætas habitantium erat. Pallene soli tam patentis, ut quinq; urbium sedes sit atq; ager, tota in altum abit, angusta satis unde incipit, ibi est Potidæa, at ubi laxius patet, Mende, Scione neq; referendæ, illa ab Heretris, hæc ab Achiuis, capto Ilio remeantibus posita, tum Macedonum populi, quod urbes habitant, quarum Pellam maxime illustrem alumni efficiunt Philippus Græciæ domitor, Alexander etiam Asiæ in litore flexus Megybernæus inter promontoria diuidit Canastreum & portum qui Copos dicitur, Vrbes Toronem et Physcellam, atq; unde ipsi nomen est Megybernam incingit, canestreo promontorio Scione proxima est. Megybernæus autem sinus in medio qua terra dat gremium modice in litora ingreditur; cæterũ lõgis in altũ inmissis lateribus ingens inter maria sinus est, in

eum Axius per Macedonas, etiam per Thessalos Peneus excurrit, ante Axium Thessalonice est, inter utrunq; Cassandria, Cydna, Aloros, Derris, à Peneo, Sepias, Corinthia, Melibœa, Castanea pares ad famam, nisi quod Philoctetes alumnus Melibœam illuminat. Terræ interiores claris locorum nominibus insignes, penè nihil ignobile ferunt, hinc non longe est Olympus, hic Pelion, hic Ossa montes gigantum fabula, belloq; memorati, hic musarum parens, domusq; Pieria, hic nouissime calcatū graio Herculi solum, saltus Oetæus, hic sacro nemore nobilia Tempe, hic Libetra, carminumq; fontes obiacent, tum iam uaste & multum prominens Græcia, & dum Myrthoum Pelagus attingat, à septentrione in meridiē uecta, qua sol oritur Ægeis, qua occidit Ionijs fluctibus obiacet, ac proxime spaciosa, & Hellas nomine grandi fronte procedit, mox mari utroq; & Ionio magis latere eius intrante donec, quinq; millia passuum pateat media fermè propè inciditur. Deinde rursum terris huc se & illuc uerum in Ionium mare magis expandentibus, progressisq; in altum, non tam lata q̃ cœperat, ingens tamē iterum, & quasi peninsula extenditur, uocaturq; Peloponesos, ob sinus & promontoria, queis, ut fibris, litora eius incisa sunt, simul quod tenui tramite in latus effunditur, platani folio simillima. In Macedonia prima est Thessalia deinde Magnesia, Phthiotis, Doris, Locris, Phocis, Bœotis, Atthis, Megaris, sed omniū Atthis clarissima, in Peloponeso Argolis, Laconice, Messania Achaia, Elis, Arcadia, ultra Ætolia, Acarnania. Epiros usq; in Adriā, de locis atq; urbibus, quæ mare non abluit, hæc maxime memoranda sunt, in Thessalia, Larissa, aliquan-

do Iolcos. In Magnesia, Antronia, in Phthiotide Phthia in Locride Cynos & Callicros, in Phocide, Delphi & mons Parnasus, & Apollinis fanum atq; oraculum, in Bœotia Thebæ & Citharon fabulis, carminibusq; celeberrimus. in Attide Eleusin Cereri consecrata, & clariores, quàm ut indicari egeant, Athenæ, in Megaride, unde regioni nomen est, Megara, ut in Argolide Argos & Mycenæ, & templum Iunonis uetustate & religione percelebre, in Laconide Terapne, Lacedæmon, Amyclæ, mons Taygetus, in Messenia Messena & Methone, in Achaia atq; Elide quondam Pisæ Oenomai Elis & numen delubrumq; Olympij Iouis certamine gymnico & singulari sanctitate, ipso quidem tamen simulachro, quod Phidiæ opus est maxima nobile. Arcadiam Peloponesiacæ gentes undiq; incingunt, in ea sunt urbes Psophis & Tenia Orchomenos, montes Pholoe, Cyllenius, Parthenius, Mænalus flumina, Erymanthus & Ladon, in Ætolia Naupactos, in Acarnania Stratos oppidum. In Epiro Dodonæi Iouis templum, & fons ideo sacer, quod cum sit frigidus, & immersas faces (sicut cæteri) extinguat ubi sine igne procul admouentur, accendit, at cum litora leguntur à promontorio Sepiade per Demetriam & Boion & Pteleon & Echinon ad Pagasæum sinum cursus est, ille urbem Pagasam amplexus amnem Sperchion accipit, & quia Minyæ Colchida petentes inde argo nauem soluere, memorantur, ab eo ad Sunium tendentibus illa prænauiganda. Maliacus & Opuntius grandes sinus, & in ijs cæsorũ etiam Laconum trophæa Thermopylæ opus, Scarphia Enemides, Alope, Anticon, Larumna, Aulis Agamem

noniæ graiorumq; classis in Troiam coniurantium sta tio. Marathon magnarum, multarumq; uirtutum te stis, iam inde à Theseo persica maxima clade pernotus Ramnus parua illustris tamen quod in ea fanum est Am phiarai, & phidiaca Nemesis. Thoricos & Brauronia on olim urbes, iam tantum nomina. Sunium promonto rium est, finitq; id litus Hellados, quod spectat ad orien tem, inde ad meridiem terra conuertitur usq; ad Mega ram. Attice ut modo latere, ita nunc fronte pelago ad iacens, ibi est Piraeus Atheniensium portus. Scyronia sa xa sæuo quondam Scyronis hospitio etiam nunc infa mia. Megarensium tractus Isthmon attingit, hoc illi co gnomen est, quia quinq; millium spacio Ægeum mare ab Ionio submouens, angusto tramite Helladi Pelopone son annectit, in eo est oppidum Cenchreæ, fanum Neptu ni. Ludi quos Isthmicos uocant celebres. Corinthos olim clara opibus, post clade notior, nunc Romana Colonia. ex summa arce, quam Acrocorinthon appellant, maria utraq; contuens, Peloponnesi oram, sicut diximus, sinus et promontoria lacerant, ab oriente Bucephalos et Cher sonesus & Scyleon, ad meridiem Malæa, Tænaros, Achritas, Icthis, ad uesperum Chelonates & Araxos, Habitant, ab Isthmio ad Scyleon Epidaurij Æsculapij templo inclyti et Trœzenij fide societatis atticæ illustres, Portus Sarronicus & Schœnus, et Pagonus, oppida au tem Epidaurus & Trœzen & Hermiona his litoribus apposita sunt, inter Scyleon & Malæam Laconicus. in ter Tænaron & Acritam & Icthym Cyparisius in ar golico sunt noti amnes Erasinus atq; Inachus, & notum oppidum Lerne. In laconico Cithius & Eurotas, in ipso

Tænaro Neptuni templum, & specus illi, quem in Ponto Acherusium diximus, facie & fabula similis, in Asinæo flumen Pamisum, in Cyparissio Alpheus, nomen dedit urbs in litore sita, hinc Cyparissus, illinc Asine, Messenij, Pylijq; terras colunt, & ipsa Pelago Pylos adiacet, Cyllene Calipolis Patræ oram illam tenent, in quam Chelonatas et Araxos excurrunt. sed Cyllene, quod Mercurium ibi natum arbitrantur, insignis, Rhion deinde, maris id nomen. est anguste & uelut freto lacus ore frequenti incidens, inter Ætolos & Peloponesiacos usq; ad Isthmon irrumpit, in eo ad septentrionem spectare litora incipiunt, in his est Ægeon & Ægina & Olyros & Sicyon ac in aduersis Pagæ, Creusis, Anticyra, Oeanthia, Cyrrha & notior aliquanto noie Calydon & Euenos, Extra Rhion in Acarnania maxime clara sunt oppidum Leucas, flumen Achelous. In Epiro nihil bracio sinu nobilius est. Facit sinus qui angustis faucibus, et quæ minus mille passibus pateant, grande Pelagus admittit, faciũt urbes, quæ assident, Acciũ, Argi, Amphilochis, Ambracia Æacidarum regna, Pyrrhiq; Butroton ultra est, deinde Ceraunij montes, ab ijs flexus in Adriam, hoc Mare magno recessu litorum acceptum, et uaste quidem in latitudinem patens, qua penetrat tamen uastius Illyricis usq; Tergestum, cætera Gallicis, Italisq; gentibus cinguntur, Partheni & Dasarethæ prima eius tenent, sequentia paulatim Enthellæ, Phæaces, deinde sunt, quos proprie Illyricos uocant. tum Pyræi & Liburni & Istria, urbium prima est Oricum, secunda Dyrachium Epidamnos ante erat, Romani nomen mutauere, quia uelut in damnum ituris omen id uisum est. Vltra sunt Apollo

nia, Salone, Iadera, Nona, Tragurium, sinus polaticus, & Pola quondam à Colchis, ut ferunt, habitata, in quantum res transeunt, nunc Romana Colonia. Amnes autem Eas & Nar, & Danubius, qui iam dictus est Ister, sed Eas secundum Apolloniam. Nar inter Pyraeos, & Liburnos per Istros Ister emittitur. Tergeste intimo in sinu Adriae situm finit Illyricum.

Italiae descriptio. Caput. II.

De Italia magis quia ordo exigit, quàm quia monstrari eget, pauca dicentur, nota sunt omnia, ab Alpibus incipit in altum excedere, atq; (ut procedit) se media perpetuo Apennini iugo montis attollens inter Adriacum et Thuscum siue (ut aliter eadem appellantur) inter superum mare & inferum excurrit diu solida, uerum ubi longe abit, in duo cornua scinditur, respicitq; altero siculum Pelagus, altero Ionium, tota angusta, & alicubi multo quam unde coepit, angustior, interiora eius aliae aliaeq; gentes, sinistram partem Carni, & Veneti colunt togatã Galliam, tum Italici populi Picentes Frẽtani, Dauni, Apuli. Calabri, Salẽtini, ad dextram sunt sub Alpibus Ligures Sub Apẽnino Hetruria, post Latium, Volci Campani & super Lucaniam Brutij, urbium, quae procul à mari, habitantur, opulentissimae sunt ad sinistram Patauium Antenoris, Mutina & Bononia Romanorum Coloniae, ad dextram Capua à Thuscis, & Roma quondam à pastoribus condita, nunc si pro materia dicatur, alterum opus. At in oris proxima est à Tergeste Con-

cordia. interfluit Timauus nouē capitibus exurgens uno ostio emissus, deinde Natiso non longe à mari ditem attingit Aquileam, ultra est altinum, superiora late occupat litora Padus. Nanq; ab imis radicibus Vesuli montis exortus, paruis se primum fontibus colligit, & aliquatenus exilis ac macer, mox alijs amnibus adeo augescit atq; alitur, ut se per septem ad postremum ostia effundat. Vnum de his magnum Padum appellant, inde tam citus prosilit, ut discussis fluctibus diu qualem emisit, undam agat. suumq; etiam in mari alueum seruet, donec eum ex aduerso litore Istriæ eodē impetu profluens Ister amnis excipiat, hac re per ea loca nauigantibus, qua utrinq; amnes eunt, inter marinas aquas dulcium haustus est, à Pado ad Anconam transitur Rauenna, Ariminum, Pisaurum, Fanestris Colonia, flumen Metaurus atq; Esis, & illa in angusto illorum duorum promontoriorum ex diuerso coeuntium inflexi cubiti imagine sedens, & ideo à graiis dicta Ancona, inter gallicas, Italicasq; gentes quasi terminus interest, hac enim prægressos Piceni litora excipiunt, in quibus Numana Potentia Cliterna, Cupra urbes, castella autem Firmum, Adria, Truētinum, Id ei fluuio, qui præterit, nomen est. ab eo Senogallia maritima Aterni fluminis ostia, urbes Bucara & Histonium. Dauni autem Tifernum amnem Claternam, Lucrinum, Theanum oppida montemq; Garganum, sinus est continuo Apulo litore incinctus nomine Vrias modicus spatio, pleraq; asper accessu, extra Sypuntum, uel, ut graij dixere, Sipyus, & flumen, quod Canusium attingens, Aufidum appellant, post Barium et Egnatia et Ennio ciue nobiles Rudiæ, & in Calabria

Brundusium. Valetium Lubyæ Idrus mons, tum Salentini campi, & Salentina litora, & urbs graia Gallipolis, hucusq; Adria, hucusq; Italiæ latus alterum pertinet. frons eius in duo quidem se cornua, sicut supra diximus, scindit. cæterum mare, quod inter utraq; admisit tenuibus promontorijs semel iterumq; distinguens, nō uno margine circuit nec diffusum patensq;, sed per sinus recipit, primus Tarentinus dicitur inter promontoria, Salen, & Lacinium. In eoq; sunt Tarentus, Metapontum, Heraclea, Croto, Turium, secundus Scyllacius inter promontoria Lacinium & Zephirium, in quo est Petilia, Corinthus, Scyllaceum. Mistræ, tertius inter Zephirium & Brutium, Consentiam, Cauloniam, Locrosq; circundat, in Brutio sunt columna regia Rhegium, Scylla, Taurianum & Metaurum, hinc in thuscum mare deflexus est, & eiusdem terræ latus alterum Terina Hippo nunc Vibon, Temesa, Campetia, Blanda, Buxentum, Velia, Palinuri olim phrygij gubernatoris, nunc loci nomen, Pæstanus sinus. Pæstum oppidum. Silarus amnis. Picentia, Petræ, quas Syrenes habitauere. Mineruæ promontorium, omnia Lucaniæ loca, sinus puteolanus. Surrentum, Herculanæum, Vesuuij montis aspectus, Pompeij Neapolis, Puteoli, Lacus lucrinus & Auernus Baiæ, Misenum, id nunc loci aliquando Phrigij militis nomen, Cumæ Linternum, Vulturnus amnis, Vulturnum oppidum. Amœna Campaniæ litora, Sinuessa, Liris, Minturnæ, Formiæ, Fundi, Terracina. Circes domus aliquando Cyrceij, Antium, Aphrodisium, Ardea Laurentum ostia citra Tyberim in hoc latere sunt, ultra Pyrgi, Anio, Castrum nouum, Grauiscæ, Cossa, Te-

lamon, Populonia, Cecina Pisæ hetrusca & loca & nomina. Deinde Luna Ligurum, & Liguria, & Genua, & Sabatia, et Albigaunum tum Paulon et Varum flumina utraq; ab Alpibus delapsa, sed Varum, quia Italiam finit, aliquanto notius, Alpes ipsæ ab ijs litoribus longe, lateq; diffusæ, primo ad septentrionẽ magno gradu excurrerunt, deinde ubi Germaniam attigerunt uerso impetu in orientem abeunt, diremptis populis immanibus usq; in Thraciam penetrant.

Galliæ descriptio. Caput. III.

Gallia Lemano lacu & Cebennicis montibus in duo litora diuisa, atq; altero Thuscum Pelagus attingens, altero Oceanum, hinc à Varo illinc à Rheno ad Pyrenæum usq; promittitur, pars nostro mari apposita fuit, aliquando Braccata, nunc Narbonensis, magis culta & magis consita, ideoq; etiam lætior, urbium, quas habet opulentissimæ sunt Vasio Vocuntiorum, Vienna Allobrogum, Auenio, Cauarum, Areconicorum, Nemausus, Tolosa, Tectosagum secundanorum, Arausio sextanorum, Arelate septimanorumq; Bætera, sed Antestationis Atacinorum, Decimanorumq; Colonia, unde olim ijs terris auxilium fuit nunc & nomen et decus est Martius narbo, in litoribus aliquot sunt cum aliquibus nominibus loca, cæterum raræ urbes, quia rari portus, & omnis plaga austro, atq; Africo exposita est, Nicæa tangit Alpes, tangit oppidum Deceatum, tangit Antipolis, deinde est forum Iulij Octauianorum Colonia, tunc post Athe-

nopolim, & Olbiam, & Glanon & Citharistes et Halycidon Massiliensium portus, & in eo ipsa Massilia, hæc à Phoceis oriunda, & olim inter asperas posita, nunc ut pacatis ita dissimillimis tamen uicina gentibus, mirum q̃ facile & tunc sedem alienam cæperit et adhuc morem suum teneat, inter eam & Rhodanum maritima Auaticorum stagno assidet fossa mariana, partem eius amnis nauigabilis alueo effundit, alioquin litus ignobile est lapideum, ut uocant, in quo Herculem contra Albiona & Bergion Neptuni liberos dimicantem, cum tela defecissent, ab inuocato Ioue adiutum imbre Lapidum ferunt, credas pluisse, adeo multi passim & late iacent. Rhodanus non longe ab Istri, Rheniq; fontibus surgit, deinde Lemano Lacu acceptus tenet impetum, seq; per medium integer agens quantus uenit, egreditur et inde contra in occidentem ablatus aliquãdio Gallias dirimit, post cursũ in meridiẽ abducto hac intrat, accessuq; aliorum amnium iam grandis & subinde grandior, inter Volcas & Cauaras emittitur, ultra sunt stagna Volcarũ. Ledum flumẽ, castellum Latara, Mesua collis incinctus mari penè undiq;, ac nisi quod angusto aggere continẽti annectitur insula, tum ex Gebẽnis demissus Atauris iuxta Agatam, secundum Bleteras orbis fluit. Atax ex Pyreneo monte digressus, qua ui fontis aquis uenit exiguus, uadusq;, & iam ingentis alioquin aluei tenens, nisi ubi Narbonẽ attingit, nusq̃ nauigabilis, sed cum hybernis intumuit imbribus, unde eò solitus insurgere, ut seipse nõ capiat. Locus accipit eũ Rubresus nomine spatiosus admodũ, sed qua mare admittit, tenuis aditu, ultra est Leucata litoris nomen, et Salsulæ fons non dulcibus aqui des

fluens, sed salsioribus etiam q̃ marinæ sunt, iuxta campus minuta arundine, graciliq; peruiridis, cæterum stagno subeunte suspensus, id manifestat media pars eius, quæ abscissa proximis ripis uelut insula natat, pelliq; se atq; attrahi patiatur, quin & ex ijs, quæ ad imum perfossa sunt, suffusum mare ostenditur, unde graijs, nostrisq; etiam authoribus uerine ignorantia, an prudentibus etiam mendacij libidine uisum est tradere posteris, in ea regione piscem è terra penitus erui, quod ubi ex alto huc usq; penetrauit, per ea foramina ictu captantium interfectus extrahitur, inde est ora Sardonum, & parua flumina Thelis et Thicis, ubi accreuere, immania fiunt, Colonia Ruscino, uicus Eliberri magnæ quondam urbis & magnarum opum tenue uestigium. Tum inter pyrenæi promontoria portus Veneris est sinu salso & Ceruaria locus, finis Galliæ.

Hispaniæ descriptio. Caput. IIII.

Pyrenæus primo hinc in Britanicum procurrit oceanum, tum inter terras fronte conuersus Hispaniam irrumpit, & minore eius parte ad dexteram exclusa, trahit perpetua latera continuus per omnem, donec prouinciã longo limite immissus in ea litora, quæ occidenti sunt aduersa, perueniat, ipsa Hispania, nisi qua Gallias tangit, pelago undiq; incincta est, ubi illis adhæret maxime angusta, paulatim se in nostrum & oceanum mare extẽdit, magis magisq; latior ad occidentem abit, ac fit ibi latissima uiris, equis, ferro, plumbo, ære, argento, auroq;, & tam

& tam abundans, & adeo fertilis, ut sicubi ob penuriam aquarum effœta, & sui dissimilis est, linum tamẽ aut spartum alat. Tribus autem est distincta nominibus, parsq; eius Tarraconensis, pars Bætica, pars Lusitania uocatur. Tarraconensis altero capite Gallias, altero Bæticam Lusitaniamq; contingens, mari latera obijcit nostro, qua meridiem, qua septentrionẽ spectat Oceano, illas fluuius Anas separat, & ideo Bætica Maria utraq; prospicit, ad occidentem Atlanticum ad meridiem nostrum, Lusitania Oceano tantummodo obiecta est, sed latere ad septentriones, fronte ad occasum. Vrbium de mediterraneis in Tarraconensi clarissimæ fuerunt Pallantia et Numantia, nunc est Cæsar augusta, in Lusitania, Emerita, ĩ Bætica, Astagi, Ispalis, Corduba, at si litora legas, Aceruaria proxima est rupes, quæ in altum Pyrenæum extrudit, dein Thicis flumen ad Rhodam Clodiamnum ad emporia, tum mons Iouis, cuius parti occidenti aduersam eminentiam cautium habet, quæ inter exigua spacia, ut gradu subinde consurgunt, scalas Annibalis appellant, inde ad Tarraconem parua sunt oppida Blanda, Illuro, Betullo, Barchino, Subur, Tholobi, parua flumina Betulo iuxta Iouis montem Rubricatum in Brachinonis litori inter Subur & Telobin maius Tarraco. Vrbs est in his oris maritimarum opulentissima Tulcis, eam modicus amnis super ingens Iberus deorsum attingit, inde se in terras Pelagus insinuat, & primum magno impetu admissum, mox in duos sinus promontorio, quod Ferrariam uocant, finditur, prior Sucronensis dicitur maiorq; ac megno satis ore Pelagus accipiens, & quo magis penetratur, angustior. Sorobin & Du-

riam & Sucronem non magna excipit flumina. Vrbes complexus & alias quidem, sed notissimas Valentiam & Saguntum, illam fide, hanc ærumnis inclytam, sequens Ilicitanus Alonem habet & Lucentiam, & unde ei nomen est Ilicen, hic iam terræ magis in altum eũt, latioremq; q̃ fuerat, Hispaniam faciunt, uerum ab ijs, quæ dicta sunt, ad principia Bæticæ præter Carthaginẽ, quam dux Pœnorum Asdrubal condidit, nihil referendum est, in illis oris ignobilia sunt oppida, & quorum mentio tantum ad ordinem pertinet. Virgi, in sinum, quem Virgitanum uocant, extra Abdera, Suel, Hexi, Menoba, Malaca, Salduba, Lacippo, Berbesul, aperit deinde angustissimum Pelagus, & proxima inter se, Europæ, atq; Africæ litora montes efficiunt, ut initio diximus, Columnæ Herculis Abyla & Calpes, uterque quidem, sed Calpes magis et penè totus in mare prominens, is mirum in modum concauus, ab ea parte, qua spectat occasum, medium ferè latus aperit, atq; inde ingressus totus admodum peruius, propè quantum patet sinus, & specus ultra est in eoq; Cartheia, ut quidam putant, aliquando Tartessos, & quam transuecti ex Africa Phœnices habitant, atq; unde nos sumus, Cingenteratum, Mellaria, & Bello & Besipho usq; ad Iunonis promontorium oram freti occupat, illud iam in occidentem & Oceanum obliquo iugo excurrens, atq; ei quod in Africam Ampelusiam esse dixeramus aduersum, qua nostra Maria sunt, finit Europen. Gades insula, quæ egressis fretum obuia est, admonet ante reliquas dicere quàm in Oceani litora, terrarumq; circuitum, ut initio promisimus, oratio excedat. Paucæ sunt in Mæotide, inde

enim uidetur commodissimum incipere, neq; omnes ta- men incoluntur, nam nec pabula quidem large ferunt, hac re habitantibus caro magnorũ piscium sole siccata, & in puluerem usq; contusa pro farre est, paucæ & in Ponto, *Leuce* Boristhenis *ostio obiecta parua admodum, & quod ibi* Achilles *situs est*, Achillea *cognomine, non longe accolitur* Aria *quæ* Marti *sacrata, ut fabulis tradi- tur, tulit aues cum summa clade aduenientium pennas quasi tela iaculantes*. Sex *sunt inter* Istri *ostia*. Ex *ijs* Peu*ce notissima & maxima*, Thinnias Mariandynorum *fi- nibus proxima urbem habet, quã quia* Bithyni *incolũt*, Bithynida *appellant, contra* Thracium Bosphorum *duæ paruæ, paruoq; distantes spatio, & aliquando creditæ, dictæq; concurrere, &* Cyaneæ *uocantur &* Symplega- *des*. In Propontide *tantum* Proconesos *habitatur, extra* Hellespontum *earum, quæ* Asiaticis *regionibus adia- cent, clarissimæ sunt* Tenedos, Sigeis *aduersa litoribus, & quo dicentur ordine ad promontorium* Tauri *mon- tis expositæ, quas quidam dici putauere μακάρων, siue quod fortunati admodum cœli, soliq; sunt, siue quod eas suo suorumq; regno* Macar *occupauerat, in* Troade Lesbos, *& in ea quinq; olim oppida* Antissa, Pyrrha, Eressos, Cirαua, Mithilene, *in* Ionia Chios *&* Samos, *in* Caria, Cos, *in* Lycia Rhodos, *in illis singulæ sunt ijsdem nominibus urbes, in* Rhodo *tres quondam erant* Lindos, Camiros, Ialysos, *quæ contra* Tauri *promonto- rium importune nauigantibus obiacent*. Celidoniæ *no- minantur, in sinu, quem maximum* Asia *recipit, pro- pe media* Cypros, *ad ortum, occasumq; se immittens re- cto iugo inter* Ciliciam, Syriasque *porrigitur ingens*

ut quæ aliquando nouem regna cæperit & nunc aliquot urbes ferat, quarum clarissimæ Salamis & Paphos, & quo primum ex mari Venerem egressam accolæ affirmant, Palæpaphos, Arados etiam in Phœnice est parua, & quantum patet, tota oppidum. frequens tamen quia etiam super aliena tecta sedem ponere licet, parua, & Canopos Nili ostio, quod Canopicum uocant, obuia est, Menelai gubernator Canobus ibi forte moriens nomen insulæ, illa ostio dedit. Pharos Alexandriæ nunc põte coniũgitur, olim, ut Homerico carmine proditum est, ab eisdem oris cursu diei totius abducta, etsi ita res fuit, uideri potest coniectantibus in tantum mutatæ rei causas Nilum præbuisse, dum limum subinde, & præcipue cum exundaret, litori aduectens, auget terras, spatiumq; augescentium in uicina uada promouet, in Africa contra maiorem Syrtim Cuteletos, contra minoris promontoria Meninx, & Cercinna, contra Carthaginis sinum Tarichiæ & Ægates Romana clade memorabiles, plures Europæ litoribus sunt appositæ, in Ægeo mari propè Thraciam Thasos, Imbros, Samothrace, Scandile, Polyægos, Scyatos, Halonesos, & quã aliquando oĩbus, qui mares erant cæsis, tantum fœminæ tenuisse dicũtur Athõ monti Lemnos aduersa Pegasæus sinus, Scyathon prospicit, Scinison amplectitur. Eubœa ad meridiem promontorium Gereston & Caphaream, ad septentrionem Caunum extrudit, & nusquam lata duum millium spatium habet, ubi arctissima est. Cæterum longa, totiq; Bœotiæ apposita, angusto freto distat à litore, Euripon uocant, rapidum mare & alterno cursu septies die, ac septies nocte fluctibus inuicem uersis, adeo immodice fluens, ut uẽ

tos etiam ac plena uentis nauigia frustretur. Aliquot *in ea sunt oppida* Hestiæa, Eretria, Pyrrha Nesos, Oechalia, *Verum opulentissimæ* Carystos *&* Chalcis. In Atthide Helene *est nota stupro* Helenæ, *&* Salamis *excidio classis* Persicæ *notior circa* Peloponeson *etiam nunc in* Ægeo Phithiusa, *&* Ægina *Epidaurico litori proxima*, Troezenio Calauria *iter ignobiles*, *alias leto* Demosthenis *nobilis*, *in* Myrthoo Cythera *contra* Maleam Enusa, *&* Teganusa *contra* Acritam, *in* Ionio Protheyria, Cephalenia, Neritos, Same, Zacynthos, Dulychium, *& inter non ignobiles*, Vlyssis *nomine* Ithaca *maxime illustris*, *in* Epiro Echinades, *& olim* Plotæ *nunc* Strophades *contra* Ambracium *sinum* Leucadia, *& uicina* Adriaco Mari Corcyra, *hæ* Thracum Graiorumque *terris obiacent*, *at interius* Melos, Olearos, Aegina, Cothon, Ios, Therea, Gyaros, Hippuris, Donissa, Cianos, Chalcis, Icaria, Pinaria, Nisyros, Lebynthos, Calydnæ, Asinæ, *hæ quia dispersæ sunt* Sporades. *Ab eis* Sicynus, Hipanos, Sipanos, Seriphos, Ænea, Paros, Syros, Tenos, Myconos, Naxos, Delos, Andros, *quia in orbem iacent*, Cyclades *dictæ sunt*, *super eas iam in medio mari ingens & centum quondam urbibus habitata* Crete *ad orientem promontorium* Samonium, *ad occidentem* κριοῦ μέτωπον *immittit*, *nisi maior esset*, Cypro *similis*, *multis famigerata fabulis aduentu* Europæ, Pasiphaes, *&* Ariadnæ *amoribus*, Minotauri *feritate*, *fatoq́;* Dædali *operibus & fuga*, *tum statione atq; morte*, *maxime tñ eo quod ibi sepulti* Iouis *penè clarũ uestigium sepulchrũ*, *cui nomen eius insculptum esse accolæ ostendunt*, *urbium notissimæ* Gnossos, Gortina, Lyctos, Lycastos, Holopy

xos, Pæstos, Cydon, Marathusa, Dictina inter colles, quod ibi nutritum Iouem accæpimus, fama Idæi montis excellit, Iuxta ē Asticla, Naulachos, Zephire, Chrisse, Gaudos & quas Musagorus numero tres uno tamen uocabulo appellant, atq; unde Carpathio mari cognomen est, Carpathos. In Adria Absoros, Celaduse, Absyrtis, Issa Trucones, Hidria, Electrides, Nigra Corcyra, Tragurium, Diomedia, Æstria, Asine, atque ut Alexandriæ, ita Brundusio adiacens Pharos.

Siciliæ descriptio. Caput V.

Icilia (ut ferunt) aliquando continens, & agro Brutio annexa, post freto maris Siculi abscissa est. Id angustum, & anceps alterno cursu, modo in Tuscum, modo in Ionium pelagus perfluit, atrox sæuum & Scyllæ, Carybdisq; sæuis nominibus inclytum. Scylla saxum est, Charybdis mare. Vtrunq; noxium appulsis, ipsa ingens & tribus promontorijs in diuersa procurrens græcæ litteræ imaginem, quæ delta dicitur, efficit. Pachynum uocatur, quod Græciam spectat, Lilybæum, quod in Africā, Pelorum, quod in Italiam uergens Scyllæ aduersum est, causa nominis Pelorus gubernator ab Annibale ibidem conditus, quem idē uir profugus ex Africa, ac p ea loca Syriā petens, qa procul intuenti uidebātur continua esse litora, etnō peruiū pelagus, proditū se arbitratus occiderat. Ab eo ad Pachynū ora quæ extēditur Ioniū mare attingens hæc fert illustria, Messanam, Taurominiū, Cantinum, Megarida, Syracusas et in his mirabilē Arethusam, fons

est, in quo uisuntur iacta in Alpheum *amnem, ut dixi- mus,* Peloponesia *colitori infusum, unde ille creditur non se consociare pelago, sed subter maria, tarrasq; depressus, huc agere alueum, atq; hic se rursus extollere, inter* Pa- *chinum &* Lilybaum *&* Agragas *est, &* Heraclea *&* Therme*, inter* Lilybaum *&* Pelorida*,* Panormus*, &* Imera*, interius uero* Leontini *&* Centuripinum *&* Hibla*, aliaq; complures. famam habet ob* Cereris *tem- plum* Ætna *pracipua montium* Erix *maxime memora- tur, ob delubrum* Veneris *ab* Ænea *conditum, et* Ætna*, qua* Cyclopas *olim tulit, nunc assiduis ignibus flagrat, de amnibus* Inera *referendus, quia in media admodum ortus in diuersa decurrit, scindensq; eam utrinq; alio ore in* Lybicum*, alio in* Thuscum *mare deuenit.* Circa Siciliã *in siculo freto est* Ææe*, quam* Calypso *habitasse dicitur* Africam *uersus* Gaulos, Melita, Cosura*, propius* Italiam Galata*, & illa septem, quas* Æoli *appllant,* Ostrodes, Li para, Heratea, Didyma, Phœnicussa, Ericussa, Ætna *p- petuo flagrat igne.* Hiera *&* Strongile *&* Pithecussa, Leucothea, Ænaria, Sidonia, Caprea, Prochita, Pontia, Pandatoria, Sinonia, Parmaria Italico *lateri citra* Tybe- *rina ostia iacent, ultra aliquot sunt parua* Dianium, Iginium, Carbania, Gorgona, Ilua, Capraria*, dua grandes, fretoq; diuisa hetrusco* Corsica *&* Sardinia*, quarum* Corsica *litori propior inter latera tenuis, lon ga pra terquam ubi aperta & mariana colonia sunt, à barbaris colitur.* Sardinia Africum *pelagus attingens, nisi quod in occidentem q̃ in orientem angustius spe- ctat, par & quadrata undiq; & nusquam non ali- quanto spatiosior, q̃ ubi longissima est* Corsica*, cæterum*

fertilis & soli quam cœli melioris, atq; ut fœcunda, ita penè pestilens, in ea antiquissimi populorum sunt Ilienses urbium antiquissimæ Calaris, & Sulci, at in Gallia, quas referre conueniat, solæ sunt Sthœcades, ab ora Ligurum ad Massiliam usq; dispersæ Baleares in Hispania, contra terraconensia litora sitæ non longe inter se distant, & ex spatio sui cognominibus accæptis maiores, minoresq; perhibentur, Castella sunt in minoribus Lamno & Mago, in maioribus palma & polentia Coloniæ Ebusos eregione promontorij, quod in Sucronensi sinu Ferrariam uocant, eodem nomine urbem habet, frumentis tantum non fœcunda, ad alia largior, & omnium animalium, quæ nocent, adeo expers, ut nec ea quidem quæ de agrestibus mitia sunt, aut generet, aut si inuecta sunt sustineat, contra est Colubraria, cuius meminisse succurrit, quod cum scateat multo ac malefico genere serpentium, & sit ideo inhabitabilis, tamen ingressis eam intra id spacium, quod Ebusitana humo circumsignauerunt, sine pernicie & tuta est iisdem illis serpentibus qui solent obuios appetere, aspectum eius pulueris aliud'ue, quod uerius, procul & cum pauore fugientibus.

POMPONII MELÆ LIBER TERTIUS.

Descriptio circuitus Oceano Mari cincti. Caput. I.

Ista est ora nostri maris, dictæ insulæ, quas amplectitur, restat ille circuitus, quem, ut initio diximus, cingit Oceanus, ingens & infinitum Pelagus & magnis æstibus concitum, ita enim motus eius appellant, modo inundat campos, modo late nudat ac refugit, nunc alios, aliosq; inuicem, neq; alterius accessibus, nũc in hos, nunc in illos impetu uersum, sed ubi in omnia litora, quamuis diuersa sint terrarum insularumq; in medio pariter effusum est, rursus ab illis colligitur in medium & in semetipsum reddit, tanta ui semper immissum, ut uasta etiam flumina retro agat, & aut terrestria deprehendat animalia, aut marina destituat, neq; adhuc satis cognitum est anhelitúue suo id mundus efficiat, retractamq; cum spiritu regerat undam undiq; si, ut doctioribus placet, unum animal est, an sint depressi aliqui specus, quo reciproca maria residant, atq; unde se rursus exuberantia attollant, an Luna causas tantis meatibus præbeat, ad ortus certe eius, occasusq; uariantur, neq; eodem assidue tempore, sed ut illa surgit, ac demergitur, ita res cedere atq; aduentare comperimus, huc egressos, sequentesq; ea, quæ exeuntibus dextra sunt, æquor Atlanticum & ora Bæticæ frontis excipit, quæ (nisi quod semel

iterumq; paululum in semet abducitur) usq; ad fluuium Anam penè recta est. Turduli & Bastuli habitant, in proximo sinu portus est, quem Gaditanum, & Lucus quem Oleastrum appellant, tum castellum Ebora in litore, & procul à litore Asta colonia, extra Iunonis ara templumq; est. In ipso mari monimentum Geryonis scopulo magis, quàm insulæ impositam. Bætis ex terraconensi regione demissus, per hanc ferè mediam diu sicut nascitur, uno amne decurrit, post ubi non longe à mari grandem lacum facit, quasi ex uno fonte geminus exoritur, quantusq; simplici alueo uenerat, tantus singulis effluit, tum sinus alter usq; ad finem prouinciæ inflectitur, eūq; parua oppida Olitingi, Ossonoba contingunt, at Lusitania trans Anam, qua mare Atlanticum spectat primum ingenti impetu in altum abit, deinde resistit ac se magis etiam q̃ Bætica abducit, qua prominet bis in semet recæpto mari in tria promontoria dispergitur. Anæ proximum, quia lata sede procurrens paulatim se, ac sua latera fastigiat. Cuneus ager dicitur, sequens sacrum uocant, magnum quod ulterius est. In Cuneo sunt Myrtilis Balsa Ossonoba. In sacro Lacobriga, & portus Annibalis, in magno Ebora, Sinus intersunt, & est in proximo Salacia. in altero Vlyssipo, et Tagi ostium amnis aurum, gemmasq; generantis, ab ijs promontorijs ad illam partem, quæ recessit, ingens flexus aperitur, in eoq; sunt Turduli ueteres, Turdulorumq; oppida, amnes autem in medium ferè. Munda ultimi promontorij latus effluens, & radices eiusdem abluens Durius frons illa aliquandiu rectam ripam habet, deinde modico flexu accæpto mox paulum eminet, tum reducta iterum, ite

riumq; recta margine iacens ad promontorium, quod Celticum uocamus, extenditur, totam Celtici colunt, sed à Durio ad flexum Groni fluuntq; per eos Auo Celãdus Næbis, Minius, & cui obliuionis cognomen est, Limia, flexus ipse Lambriacam urbem amplexus recipit fluui os læros, et illam partem, quæ prominet, Præsamarchi habitant, perq; eos Tamaris & Sars, flumina non longe orta decurrunt. Tamaris secundum Ebora pontum. Sars iuxta turrem Augusti titulo memorbilem, cætera super Tamarici, Herijq; incolunt in eo tractu ultimi, hactenus enim ad occidentem uersa litora pertinent, deinde ad septentriones toto latere terra conuertitur, à celtico promontorio ad Scythicum usq; perpetua eius ora, nisi ubi modici recessus ac parua promontoria sunt, ad Cantabros pene recta est in ea primum Artabri sunt, & Lanasum celticæ gentis, deinde Astures, in Artabros sinus ore angusto admissum mare, non angusto ambitu excipiens Adrobicam urbem & quatuor amnium ostia incingit. duo et inter accolentis ignobilia sunt, per alia duo meatus exit in Libunca. In Asturum litore Neogesta est oppidum, & tres aræ, quas Sestianas uocant in peninsula sedent, & sunt Augusti nomine sacræ illustrantq; terras ante ignobiles, at ab eo flumine, quod Saliam uocant, incipiunt ora paulatim recedere, & latæ adhuc Hispaniæ magis magisq; spacia contrahere, usq; adeo semet & terras angustantibus, ut earum rerum spacium inter duo maria dimidio minus sit, qua Galliam tangunt quã ubi ad occidentem litus exporrigunt, tractum Cantabri & Varduli tenent. Cantabrorum aliquot populi, amnesq; sunt, sed quorum nomina nostro ore concipi

nequeant, per eundem & Salenos, Saurium, per Autrigones & Origeuiones quosdã Nesua descendit, et Deuil duplex Triciũ Tobolicum attingit, & deinde Iurissam & Eascnem et Megrada. Varduli una gens hinc ad Pyrenæi iugi promontoriũ ptinens claudit Hispanias. Sequtur Galliæ latus alterum, cuius ora primo nihil progressa in altum, mox tantundem penè in Pelagus excedens, quantum retro Hispania abscesserat, Cantabricis fit aduersa terris, & grandi circuitu amplexa ad occidentẽ latus aduertit, tunc ad septentriones conuersa iterũ longo, rectoq; tractu ad ripas Rheni amnis expanditur. Terra est frumenti præcipue et pabuli ferax, et amœna lucis immanibus, qcqd ex satis frigoris impatiens est, ægre, nec ubiq; alit. Salubris & noxio genere aĩalium minime frequẽs, gentes superbæ, superstitiosæ, aliquando etiam immanes, adeo ut hominem optimam et gratissimam dijs uictimã crederent, manent uestigia ueritatis iam oblitæ atq; ut ab ultimis cædibus temperant, ita nihilo minus ubi deuotas altaribus admouere, delibant, habent tamen & facundiam suam, magistrosq; sapientiæ Druidas, hi terræ, nundiq; magnitudinem & formam, motus cœli & syderũ, ac quid dij uelint, scire profitentur, docent multa nobilissimos gentis clàm & diu uicenis annis in specu, aut in abditis saltibus. Vnum ex ijs, quæ præcipiunt, in uulgus effluit, uidelicet ut forent ad bella meliores æternas esse animas, uitamq; alteram ad manes, itaq; cum mortuos cremant ac defodiunt, apta uiuentibus olim negociorum ratio, etiam & exactio crediti deferebatur ad inferos, erantq; qui se in rogos suorum uelut una uicturi libenter immitterent, regio, quam incolunt, omnis comata Cal-

lia, populorum tria summa nomina sunt, terminaturq́; fluuijs ingẽtibus, nam à Pyrenæo ad Garumnam Aqtania, ab eo ad Sequanam Celtæ, inde ad Rhenum pertinent Belgæ Aquitanorum clarissimi sunt Ausci, Celtarum Hedui Belgarum Treueri, urbesq́; opulentissimæ in Treueris Augusta. In Heduis, Augustudunum. In Auscis, Elusaberrim, Garumna ex Pyrenæo monte delapsus, nisi cum hyberno imbre aut solutis niuibus intumuit, diu uadosus & uix nauigabilis fertur, at ubi obuius Oceani exestuantis accessibus adauctus est, iisdem retro remeantibus suas, illiusq́; aquas agit aliquantum plenior, & quãto magis procedit, eo latior fit, ad postremum magni freti similis, nec maiora tantum nauigia tolerat, uerumetiam more Pelagi sæuientis exurgens iactat nauigantes atrociter utiq́; si aliò euentus, aliò unda præcipitat. In eo est insula Antros nomine, quam pendere & attolli aquis increscentibus ideo incolæ existimant, quia cum uideatur editior, aquis obiacet, ubi se fluctus impleuit, illam operit, nec ut prius, tantũ ambit, et quid ea quibus ante ripa collesq́; ne cernerentur obstiterant, tunc uelut ex loco superiore perspicua sunt, à Garumnæ exitu latus illud incipit terræ procurrentis in Pelagus, & ora Cantabricis aduersa litoribus, alijs populis media eius habitantibus ab Santonis ad Osismos usq; deflexa, ab illis enim iterum ad septentrionẽ frons litorum respicit, pertinentq́; ad ultimos Gallicarum gentium Morinos, nec portu, quem Gesoriacum uocant, quicquam habent notius. Rhenus ab Alpibus decidens propè à capite duos lacus efficit Venetum & Acronum, mox diu solidus, & certo alueo lapsus haud procul à mari huc & illuc dispergitur. Sed

ad sinistrum amnis, etiamnum & donec effluat Rhenus ad dexteram, primo angustus & sui similis, post ripis longe ac late recedentibus iam nō amnis, sed ingens lacus, ubi cāpos impleuit, Fleuo dicitur, eiusdēq; nōis insulā amplexus fit iterū arctior, iterumq; fluuius emittitur.

Germaniæ descriptio. Cap. II.

GErmania hinc ripis eius usq; ad Alpes, à meridie ipsis Alpibus, ab oriente Sarmaticarum confinio gentium, qua septentrionē spectat, Oceanico litore obducta est, qui habitant, immanes sunt animis, atq; corporibus & ad insitam ferietatem uaste utraq; exercent bellando animos, corpora ad consuetudines laborū, maxime frigora, nudi agunt, ante quàm puberes sint, & longissima apud eos pueritia est, uiri sagis uelantur, aut libris arborum, quãuis sæua hyeme nandi non patientia tantum, illis studium etiam est, bella cum finitimis gerunt, causas eorum ex libidine accersunt, neq; imperitandi, prolatandiq; quæ possident, nam ne illa quidem enixe colunt, sed ut circa ipsos, quæ iacent uasta sint. Ius in uiribus habent, adeo, ut ne latrocinij quidem pudeat tantum hospitibus boni, mitesq; supplicibus, uictu ita asperi incultiq; ut cruda etiam carne uescantur, aut recentia, aut cum rigentem in ipsis pecudum, ferarumq; corijs manibus pedibusq; subigendo renouarunt, terra ipsa multis impedita fluminibus, multis montibus aspera, & magna ex parte syluis ac paludibus inuia, paludum, Suesia, Metia, & Melsiacum, maxima syluarum Hercynia,

& aliquot sunt, quæ nomen non habent, sed illa dierum sexaginta iter occupans, ut maior alijs, ita & notior. Mõtium altissimi Taunus & Rhetico, & alij quorum nomina uix est eloqui ore Romano, amnium in alias gentes exeuntium Danubius et Rhodanus. In Rhenũ Mœnis & Lupia. In Oceanum Amisius. Visurgis & Albis clarissimi, super Albin Codanus ingens sinus magnis, paruisq; insulis refertus est. Acremare, quod gremio litorum accipitur, nusquam late patet, nec usquam mari simile, uerum aquis passim interfluentibus, ac sæpe trãsgressis uagum atq; diffusum, facie amnium spargitur, qua litora attingit ripis contentum insularum non longe distantibus, & ubiq; penè tantundem, ut angustum & par freto, curuansq; subinde se longo supercilio inflexum est. In eo sunt Cymbri & Teutoni, ultra ultimi Germaniæ Hermiones. Sarmatia intus, quam ad mare latior ab ijs quæ sequuntur, Visula amne discreta, qua retro abit usq; ad Istrum flumen immittit, gens habitu, armisq; Parthicæ proxima, uerum ut Cœli asperioris ita ingenij, non se urbibus tenent, & ne statis quidem sedibus, ut inuitauere pabula, ut cedens & sequens hostis exigit, ita res, opes'que secum trahens semper castra habitat bellatrix, libera indomita, & usqueadeo immanis atque atrox, ut fœminæ etiam cum uiris bella ineant, atque ut habiles sint, natis statim dextera aduritur mamma, inde expedita in ictus mamme, quæ exeritur, uirilẽ fit pectus, arcus tendere, equitare, uenari, puellaria pensa sunt, ferire hostem adultarum stipenpium est, adeout non percussisse pro flagitio habeatur, sit'que eis pœnæ uirginitatis nota, inde Asiæ confinia, nisi

ubi perpetuæ hyemes sedent, & intolerabilis rigor, Scy/ thici populi incolunt, ferè omnes etiam in unum Sagæ *appellati.* In *Asiatico litore primi* Hiperborei *super* Aqui*lonem,* Ripheosq; *montes sub ipso syderum cardine ia/ cent, ubi sol nō quotidie ut nobis, sed primum uerno æq- noctio exortus, autumnali demum occidit, & ideo sex mensibus dies, & totidem alijs nox usq; continua est, ter ra angusta, aprica, per se fertilis, cultores iustissimi, & diutius, quàm ulli mortalium & beatius uiuunt, quippe festo semper ocio læti, non bella nouere, non iurgia, sacris operati maxime* Apollinis, *quorum primitias* Delon *mi sisse initio per uirgines suas, deinde per populos, subin de tradentes ulterioribus, moremq; eum diu, & donec uitio gentium turbatus est, seruasse referuntur, habitant lucos, syluasq;, & ubi eos uiuendi facietas magis q̃ tædium cæpit, hilares redimiti sertis semetipsi in pela/ gus ex certa rupe præcipiti dant, id eis funus eximium est, mare* Caspium, *ut angusto, ita longo etiam freto pri mum terras quasi fluuius irrumpit, atq; ubi recto alueo influxit, in tres sinus diffunditur, contra os ipsum* Hyrca*num, ad sinistram in* Scythicum, *ad dexteram in eum, quem proprie & totius nominis* Caspium *appellant, omne atrox sæuum sine portubus, procellis undiq; expo situm, ac belluis magis quàm cætera refertum, et ideo mi/ nus nauigabile, ad introeuntium dextram* Scythæ No*mades freti litoribus insident.* Intus *sunt ad* Caspium *si/ num* Caspij & Amazones, *sed quas* Sauromatidas *ap pellant, ad* Hyrcanum Albani, & Moschi, & Hyrca/*ni in* Scythico Amerdi & Persici, *etiam ad fretum* Be/*brices, multi in eo sinu magni, paruiq; amnes fluunt,*

sed qui

sed qui famam habent, ex Ceraunis montibus uno alueo descendit, duobus exit in Caspium Araxes Tauri latere demissus quoad campos Armeniæ secat, labitur placidus & silens, neq; in utram partem eat, quanquam intuearis, manifestus, cum in asperiora deuenit hinc atq; illinc rupibus pressus & quanto angustior, tanto magis pernix, frangit se subinde ad opposita cautium, atq; ob id ingenti cum murmure, sonansq; deuoluitur adeo citus, ut qua ex præcipiti casurus est in subiecta non declinet statim unda, sed ultra q̃ canalem habet, euehat plus iugeris spatio sublimis, & aquis pendentibus semetipsum sine alueo ferens, deinde ubi incuruus, arcuatóque amne descendit, fit tranquillus, iterumq; per campos tacitus & uix fluens, in id litus elabitur Cyrus & Cambyses ex radicibus Coraxici montis uicinis fontibus editi, & in diuersa abeunt, perq; Iberas & Hyrcanos diu & multum distantibus alueis defluunt, post non longe à mari eodem lacu accepti in Hyrcanum sinum uno ore perueniunt. Iaxartes et Oxos per deserta Scythiæ ex Sogdianorum regionibus in Scythicum exeũt. Ille suo fonte grandis, hic incursu aliorum grandior, & aliquandiu ad occasum ab oriente occurrens iuxta Daas primum inflectitur, cursuq; ad septentrionem conuerso inter Amardos & Persicasos aperitur. Syluæ alia quoq; dira animalia, uerum & Tigres ferunt, utiq; Hyrcaniæ, sæuum ferarum genus, & usq; eo pernix, ut illis longe quoq; progressum equitem consequi, nec tantum semel, sed aliquoties etiam, cursu unde cœperit, subinde repetito, solitũ & facile sit, causa ex eo est, quod ubi ille interceptos earum catulos citus cœpit auehere, & rabiem appropin-

quantum frustraturus astu, unum de pluribus omittit, hæ proiectum accipiunt, & ad cubilia sua referunt, rursumq; & sæpius remeant, atq; idem efficiunt, donec ad frequentiora quàm adire audeant, profugus raptor euadat, ultra Caspium sinum quidnam esset, ambiguum aliquandiu fuit, idem'ne Oceanus, an tellus infesta frigoribus sine ambitu, ac sine fine proiecto, sed præter physicos, Homerumq;, qui uniuersum orbem mari circunfusum esse dixerunt, Cornelius Nepos, ut recentior authoritate, sic certior, testem autem rei Q. Metellum Celerem adijcit, eumq; ita retulisse commemorat. Cum Galliæ proconsul præesset, Indos quosdam à rege Sueuorum dono sibi datos. Vnde in eas terras deuenissent requirendo cognosse, ui tempestatum ex indicis æquoribus abreptos, emensosq;, quæ intererant, tandem in Germaniæ litora exijsse, restat ergo Pelagus, sed reliqua lateris eiusdem assiduo gelu durantur, & ideo deserta sunt, his oris, quas angulo Bæticæ adhucusq; perstrinximus, multæ ignobiles insulæ, & sine nominibus etiam adiacent, sed earum, quas præterire non libeat, Gades fretum attingit, eaq; à continenti angusto spatio, & ueluti flumine abscissa, qua terris propior est penè rectam ripam agit, qua Oceanum spectat, duobus promontorijs euecta in altum, medium litus abducit, & fert in altero cornu eiusdē nominis urbem opulentam, in altero templum Ægyptij Herculis, conditoribus, religione, uetustate, opibus illustre. Tirij condidere, cur sanctum sit, ossa eius ibi sita efficiunt, annorum quis manet numerus ab iliaca tempestate principia sunt, opes tempus aluit. In Lusitania Erithia, quam Gerione habitatam accepimus, aliæq; sine

certis nominibus, adeo agri fertiles, ut cum semel sata frumenta sint, subinde recidiuis seminibus segetem nouantibus, septem minimum, interdum plures etiam messes ferant, in Celticis aliquot sunt, quas, quia plumbo abundant, uno omnes nomine Cassiteridas appellant. Sena in Britanico mari osinicis aduersa litoribus. Gallici numinis oraculo insignis est, cuius antistites perpetua uirginitate sanctæ numero nouem esse traduntur. Gallicenas uocant, putantq; ingenijs singularibus præditas, maria ac uentos concitare carminibus, seq; in quæ uelint animalia uertere, sanare, quæ apud alios insanabilia sunt, scire uentura & prædicare, sed non nisi dedita nauigantibus, & in id tantum, ut se consulerent profectis.

Britaniæ descriptio. Caput. III.

Britania qualis sit, qualesq; progeneret, mox certiora & magis explorata dicentur, quippe tamdiu clausam aperit ecce Principum maximus, nec indomitarum modo ante se, uerum ignotarum quoque gentium uictor, propriarum rerum fidem ut bello affectauit, ita triumpho declaraturus portat, cæterum ut adhuc habuimus, inter septentrionem, occidentemq; proiecta grandi angulo Rheni ostia prospicit, deinde obliqua retro latera abstrahit, altero Galliam, altero Germaniam spectans, tum rursus perpetuo margine directi litoris ab tergore abducta, iterum se in diuersos angulos cuneat triquetra, & Siciliæ maxime similis, plana, ingens fœcunda, uerum ijs, quæ pecora, quàm homines benignius

alant, fert nemora, saltus, ac prægrandia flumina alter nis motibus modo in pelagus, modo retro fluentia, & quædam gemmas, margaritasq́; generantia, fert populos, regesq́; populorum, sed sunt inculti omnes, atq; ut longius à continenti absunt, ita aliarum opum magis ignari, tantum pecore ac finibus dites incertum ob decorem, an quid aliud, ultro corpora infecti. Causas autem bellorum & bella contrahunt, ac sic frequenter inuicem infestant, maxime imperitandi cupidine, studióque ea prolatandi, quæ possident, dimicant non equitatu modo aut pedite, uerum & bigis & curribus gallice armati. Conuinos uocant, quorum falcatis axibus utuntur, super Britaniam Ibernia est, penè par spacio, sed utrinq; æqualis, tractu litorum oblonga, cœli ad maturanda semina iniqui, uerum adeo luxuriosa herbis non lætis modo, sed etiam dulcibus, ut se exigua parte diei pecora impleant, & nisi pabulo prohibeantur, diutius pasta dissiliant, cultores eius inconditi sunt, & omnium uirtutũ ignari, magisq́ aliæ gentes, aliquatenus tamẽ gnari, pietatis admodum expertes, triginta sunt Orcades angustis inter se deductæ spatijs, septem Homodes contra Germaniam uectæ in illo sinu, quem Codanum diximus, ex ijs Codanonia, quam adhuc Teutoni tenent, & ut fœcunditate alias, ita magnitudine antestat, quæ Sarmatis aduersa sunt ob alternos accessus, recursusq́; pelagi, & quod spacia queis distant modo operiuntur undis, modo nuda sunt, aliâs insulæ uidentur, aliâs una & continens terra. In his esse Oonas, qui ouis auium palustrium, & auenis tantum alantur, esse equinis pedibus Hippopodas, & Satmalos, quibus magnæ aures, &

ad ambiendum corpus omne patulæ, nudis alioquin pro uecti sunt præterquam quod fabulis traditur, authores etiam, quos sequi non pigeat, inuenio. Thyle Belgarum *litori apposita est, graijs & nostris celebrata carminibus, in ea quod sol longe occasurus exurgit, breues utiq; noctes sunt, sed per hyemem, sicut alibi obscuræ, æstate lucidæ, quod per id tempus iam se altius euehens, quanq̃ ipse non cernatur, uicino tamen splendore proxime illustrat, per solstitium uero nullæ, quod tum iam manifestior non fulgore modo, sed sui quoq; partem maximam ostentat,* Talge *in* Caspio *mari sine cultu fertilis, omni fruge ac fructibus abundans.* Sed *uicini populi, quæ gignũtur attingere nefas, & pro sacrilegio habent, dijs parata existimantes, dijsq́; seruanda, aliquot & in ijs oris, quas desertas diximus, æque desertæ adiacent, quas sine proprijs nominibus* Scythicas *uocant, ab ijs in eorum recursus inflectitur, inq́; oram terræ spectantis orientem pertinet, hæc à* Scythico *promontorio apposita primum omnis obniues inuia est, deinde ob immanitatem habitantium inculta.* Scythæ *sunt* Androphagi, & Sagæ *distincti regione, quia feris scatet, inhabitabili, uasta deinde iterum loca belluæ infestant, usq; ad montem mari imminẽtem nomine* Thabin, *lõge ab eo,* Taurus *attollitur.* Seres *inter sunt genus plenum iustitiæ & commercio, quod rebus in solitudine relictis absens peragit.*

INDIÆ DESCRIPTIO.

CAPVT. IIII.

Otissima India non eoo tantum apposita pelago, sed & quod ad meridiem spectans indicum diximus, & hinc Tauri iugis ad occidentem inde finita, tantum spacium litoris occupat, quantum per sexaginta dies, noctes'que uelificantibus cursus est, ita multum à nostris abducta regionibus, ut in aliqua parte eius neuter septentrio appareat, aliter'que quàm in alijs oris umbræ rerum ad meridiem iacent. Cæterum fertilis, & ua[illegible] genere hominum aliorumq; animalium scatet, alit formicas non minus maximas canibus, quas more gryphorum aurum penitus egestum, cum summa pernicie attingentium custodire com memorant. Immanes & serpentes aliqui ut Elephantes morsu atque ambitu corporis afficiant, tam pinguis alicubi & tam feracis soli, ut in eam mella frondibus defluant. Lanas syluæ ferant, arundinem scissa internodia, ueluti nauitas binos & quædam ternos etiam uehant, cultorum habitus mores'que dissimiles, lino alij uestiuntur, aut lanis, quas diximus. Alij ferarum auium'que pellibus, pars nudi agunt, pars tan

tum obscœna uelati. alij humiles paruique, alij ita proceri & corpore ingentes, ut elephantibus etiam & ibi maximis, sicut nos equis facile atque habiliter utantur. quidam nullum animal occidere, nulla carne uesci optimum existimant. quosdam tantum pisces alunt. quidam proximi, parentes, prius quàm annis aut ægritudine in maciem eant, uelut hostias cædunt, cæsorum'que uisceribus epulari fas, & maxime pium est. at ubi senectus aut morbus incessit, procul à cæteris abeunt, mortem'que in solitudine nihil anxij expectant. prudentiores eis, quibus ars studium sapientiæ contingit, non expectant eam, sed ingerendo semet ignibus læti & cum gloria accersunt. urbium, quas incolunt (sunt autem plurimæ) Nisa est clarissima & maxima, montium Neros Ioui sacer, famam hinc præcipuam habent in illa genitum, in huius specu Liberum patrem arbitrantur esse nutritum, unde Græcis authoribus, ut femori Iouis insitum dicerent, aut materia ingessit, aut error. oras tenent ab Indo ad Gangem Palibotri, à Gande ad solida Nisij, ubi magis quàm ubi habitetur, exæstuat, atræ gentes, & quodammodo Æthiopes, ab Iolide ad Cudum recta sunt litora, nudique populi, & marinis opibus affatim dites, Tamos promontorium est, quod Taurus attollit, collis alterius partis angulus, initium'que lateris ad meridiem uersi, Ganges & Indus amnes, ille multis fontibus in Hæmo Indiæ monte conceptus, simul unum alueum fecit, fit omnium maximus, & alicubi latius quando angustissime fluit, decem millia passuum pa-

iterumq; paululum in semet abducitur) usq; ad fluuium Anam penè recta est. Turduli & Bastuli habitant, in proximo sinu portus est, quem Gaditanum, & Lucus quem Oleastrum appellant, tum castellum Ebora in litore, & procul à litore Asta colonia, extra Iunonis ara templumq; est. In ipso mari monimentum Geryonis scopulo magis, quàm insulæ impositam. Bætis ex terraconensi regione demissus, per hanc ferè mediam diu sicut nascitur, uno amne decurrit, post ubi non longe à mari grandem lacum fecit, quasi ex uno fonte geminus exoritur, quantusq; simplici alueo uenerat, tantus singulis effluit, tum sinus alter usq; ad finem prouinciæ inflectitur, eũq; parua oppida Olitingi, Ossonoba contingunt, at Lusitania trans Anam, qua mare Atlanticum spectat primum ingenti impetu in altum abit, deinde resistit ac se magis etiam q̃ Bætica abducit, qua prominet bis in semet recepto mari in tria promontoria dispergitur. Anæ proximum, quia lata sede procurrens paulatim se, ac sua latera fastigiat. Cuneus ager dicitur, sequens sacrum uocant, magnum quod ulterius est. In Cuneo sunt Myrtilis Balsa Ossonoba. In sacro Lacobriga, & portus Annibalis, in magno Ebora, Sinus intersunt, & est in proximo Salacia. in altero Vlyssipo, et Tagi ostium amnis aurum; gemmasq; generantis; ab ijs promontorijs ad illam partem, quæ recessit, ingens flexus aperitur, in eoq; sunt Turduli ueteres, Turdulorumq; oppida, amnes autem in medium ferè. Munda ultimi promontorij latus effluens, & radices eiusdem abluens Durius frons illa aliquandiu rectam ripam habet, deinde modico flexu accepto mox paulum eminet, tum reducta iterum, ite

rumq; recta margine iacens ad promontorium, quod Celticum uocamus, extenditur, totam Celtici colunt, sed à Durio ad flexum Groni fluuntq; per eos Auo Celādus Nebis, Minius, & cui obliuionis cognomen est, Limia, flexus ipse Lambriacam urbem amplexus recipit fluuios læros, et illam partem, quæ prominet, Præsamarchi habitant, perq; eos Tamaris & Sars, flumina non longe orta decurrunt. Tamaris secundum Ebora pontum. Sars iuxta turrem Augusti titulo memorbilem, cætera super Tamarici, Heriiq; incolunt in eo tractu ultimi, hactenus enim ad occidentem uersa litora pertinent, deinde ad septentriones toto latere terra conuertitur, à celtico promontorio ad Scythicum usq; perpetua eius ora, nisi ubi modici recessus ac parua promontoria sunt, ad Cantabros penè recta est in ea primum Artabri sunt, & Lanasum celticæ gentis, deinde Astures, in Artabros sinus ore angusto admissum mare, non angusto ambitu excipiens Adrobicam urbem & quatuor amnium ostia incingit. duo et inter accolentis ignobilia sunt, per alia duo meatus exit in Libunca. In Asturum litore Neogesta est oppidum, & tres aræ, quas Sestianas uocant in peninsula sedent, & sunt Augusti nomine sacræ illustrantq; terras ante ignobiles, at ab eo flumine, quod Saliam uocant, incipiunt oræ paulatim recedere, & latæ adhuc Hispaniæ magis magisq; spacia contrahere, usq; adeo simet & terras angustantibus, ut earum rerum spacium inter duo maria dimidio minus sit, qua Galliam tangunt q̄ ubi ad occidentem litus exporrigunt, tractum Cantabri & Varduli tenent. Cantabrorum aliquot populi, amnesq; sunt, sed quorum nomina nostro ore concipi

nequeant, per eundem & Salenos, Saurium, per Autrigones & Origeuiones quosdã Nesua descendit, et Deuil duplex Triũ Tobolicum attingit, & deinde Iurissam & Easconem et Megrada. Varduli una gens hinc ad Pyrenæi iugi promontoriũ ꝑtinens claudit Hispanias. Sequtur Galliæ latus alterum, cuius ora primo nihil progressa in altum, mox tantundem penè in Pelagus excedens, quantum retro Hispania abscesserat, Cantabricis fit aduersa terris, & grandi circuitu amplexa ad occidentẽ latus aduertit, tunc ad septentriones conuersa iterũ longo, rectoq; tractu ad ripas Rheni amnis expanditur. Terra est frumenti præcipue et pabuli ferax, et amœna lucis immanibus, qcqd ex satis frigoris impatiens est, ægre, nec ubiq; alit. Salubris & noxio genere aĩalium minime frequẽs, gentes superbæ, superstitiosæ, aliquando etiam immanes, adeo ut hominem optimam et gratissimam dijs uictimã crederent, manent uestigia ueritatis iam oblitæ atq; ut ab ultimis cædibus temperant, ita nihilo minus ubi deuotas altaribus admouere, delibant, habent tamen & facundiam suam, magistrosq; sapientiæ Druidas, hi terræ, nundiq; magnitudinem & formam, motus cœli & syderũ, ac quid dij uelint, scire profitentur, docent multa nobilissimos gentis clàm & diu uicenis annis in specu, aut in abditis saltibus. Vnum ex ijs, quæ præcipiunt, in uulgus effluit, uidelicet ut forent ad bella meliores æternas esse animas, uitamq; alteram ad manes, itaq; cum mortuos cremant ac defodiunt, apta uiuentibus olim negociorum ratio, etiam & exactio crediti deferebatur ad inferos, erantq; qui se in rogos suorum uelut una uicturi libenter immitterent, regio, quam incolunt, omnis comata Cal

lia, populorum tria summa nomina sunt, terminaturq; fluuijs ingētibus, nam à Pyrenæo ad Garumnam Aqtania, ab eo ad Sequanam Celtæ, inde ad Rhenum pertinent Belgæ Aquitanorum clarissimi sunt Ausci, Celtarum Hedui Belgarum Treueri, urbesq; opulentissimæ in Treueris Augusta. In Heduis, Augustudunum. In Auscis, Elusaberrim, Garumna ex Pyrenæo monte delapsus, nisi cum hyberno imbre aut solutis niuibus intumuit, diu uadosus & uix nauigabilis fertur, at ubi obuius Oceani exestuantis accessibus adauctus est, ijsdem retro remeantibus suas, illiusq; aquas agit aliquantum plenior, & quāto magis procedit, eo latior fit, ad postremum magni freti similis, nec maiora tantum nauigia tolerat, uerumetiam more Pelagi sæuientis exurgens iactat nauigantes atrociter utiq; si aliò euentus, aliò unda præcipitat. In eo est insula Antros nomine, quam pendere & attolli aquis increscentibus ideo incolæ existimant, quia cum uideatur editior, aquis obiacet, ubi se fluctus impleuit, illam operit, nec ut prius, tantū ambit, et quid ea quibus ante ripa collesq; ne cernerentur obstiterant, tunc uelut ex loco superiore perspicua sunt, à Garumnæ exitu latus illud incipit terræ procurrentis in Pelagus, & ora Cantabricis aduersa litoribus, alijs populis media eius habitantibus ab Santonis ad Osismos usq; deflexa, ab illis enim iterum ad septentrionē frons litorum respicit, pertinetq; ad ultimos Gallicarum gentium Morinos, nec portu, quem Gesoriacum uocant, quicquam habent notius. Rhenus ab Alpibus decidens propè à capite duos lacus efficit Venetum & Acronium, mox diu solidus, & certo alueo lapsus haud procul à mari huc & illuc dispergitur. Sed

ad sinistrum amnis, etiamnum & donec effluat Rhe/nus ad dexteram, primo angustus & sui similis, post ri/pis longe ac late recedentibus iam nõ amnis, sed ingens lacus, ubi cãpos impleuit, Fleuo dicitur, eiusdẽ q; nõis insu lã amplexus fit itẽ arctior, iterumq; fluuius emittitur.

Germaniæ descriptio. Cap. II.

Germania hinc ripis eius usq; ad Alpes, à meridie ipsis Alpibus, ab oriente Sarmaticarum confinio gentium, qua septen trionẽ spectat, Oceanico litore obducta est, qui habitant, immanes sunt animis, atq; corporibus & ad insitam ferietatem uaste utraq; exercent bellando animos, corpora ad consuetudines laborũ, maxime frigo/ra, nudi agunt, ante quàm puberes sint, & longissima apud eos pueritia est, uiri sagis uelantur, aut libris arbo/rum, quanuis sæua hyeme nandi non patientia tantum, illis studium etiam est, bella cum finitimis gerunt, cau/sas eorum ex libidine accersunt, neq; imperitandi, pro/latandiq; quæ possident, nam ne illa quidem enixe co/lunt, sed ut circa ipsos, quæ iacent uasta sint. Ius in uiri/bus habent, adeo, ut ne latrocinij quidem pudeat tantum hospitibus boni, mitesq; supplicibus, uictu ita asperi in/cultiq; ut cruda etiam carne uescantur, aut recentia, aut cum rigentem in ipsis pecudum, ferarumq; corijs mani/bus pedibusq; subigendo renouarunt, terra ipsa multis ĩmpedita fluminibus, multis montibus aspera, & ma/gna ex parte syluis ac paludibus inuia, paludum, Sue/sia, Metia, & Melsiacum, maxima syluarum Hercynia,

& aliquot sunt, quæ nomen non habent, sed illa dierum sexaginta iter occupans, ut maior alijs, ita & notior. Mō-tium altissimi Taunus & Rhetico, & alij quorum nomina uix est eloqui ore Romano, amnium in alias gentes exeuntium Danubius et Rhodanus. In Rhenū Mœnis & Lupia. In Oceanum Amisius. Visurgis & Albis clarissimi, super Albin Codanus ingens sinus magnis, paruisq; insulis refertus est. Acremate, quod gremio litorum accipitur, nusquam late patet, nec usquam mari simile, uerum aquis passim interfluentibus, ac sæpe trāsgressis uagum atq; diffusum, facie amnium spargitur, qua litora attingit ripis contentum insularum non longe distantibus, & ubiq; penè tantundem, ut angustum & par freto, curuansq; subinde se longo supercilio inflexum est. In eo sunt Cymbri & Teutoni, ultra ultimi Germaniæ Hermiones. Sarmatia intus, quam ad mare latior ab ijs quæ sequuntur, Visula amne discreta, qua retro abit usq; ad Istrum flumen immittit, gens habitu, armisq; Parthicæ proxima, uerum ut Cœli asperioris ita ingenij, non se urbibus tenent, & ne statis quidem sedibus, ut inuitauere pabula, ut cedens & sequens hostis exigit, ita res, opes'que secum trahens semper castra habitat bellatrix, libera indomita, & usque adeo immanis atque atrox, ut fœminæ etiam cum uiris bella ineant, atque ut habiles sint, natis statim dextera aduritur mamma, inde expedita in ictus mamme, quæ exeritur, uirilē fit pectus, arcus tendere, equitare, uenari, puellaria pensa sunt, ferire hostem adultarum stipendium est, adeo ut non percussisse pro flagitio habeatur, sit'que eis pœnæ uirginitatis nota, inde Asiæ confinia, nisi

ubi perpetuæ hyemes sedent, & intolerabilis rigor, Scythici populi incolunt, ferè omnes etiam in unum Sagæ appellati. In Asiatico litore primi Hiperborei super Aquilonem, Ripheosq; montes sub ipso syderum cardine iacent, ubi sol nō quotidie ut nobis, sed primum uerno æqnoctio exortus, autumnali demum occidit, & ideo sex mensibus dies, & totidem alijs nox usq; continua est, terra angusta, aprica, per se fertilis, cultores iustissimi, & diutius, quàm ulli mortalium & beatius uiuunt, quippe festo semper ocio læti, non bella nouere, non iurgia, sacris operati maxime Apollinis, quorum primitias Delon misisse initio per uirgines suas, deinde per populos, subinde tradentes ulterioribus, moremq; eum diu, & donec uitio gentium turbatus est, seruasse referuntur, habitant lucos, syluasq;, & ubi eos uiuendi sacietas magis q̃ tædium cæpit, hilares redimiti sertis semetipsi in pelagus ex certa rupe præcipiti dant, id eis funus eximium est, mare Caspium, ut angusto, ita longo etiam freto primum terras quasi fluuius irrumpit, atq; ubi recto alueo influxit, in tres sinus diffunditur, contra os ipsum Hyrcanum, ad sinistram in Scythicum, ad dexteram in eum, quem proprie & totius nominis Caspium appellant, omne atrox sæuum sine portubus, procellis undiq; expositum, ac belluis magis quàm cætera refertum, et ideo minus nauigabile, ad introeuntium dextram Scythæ Nomades freti litoribus insident. Intus sunt ad Caspium sinum Caspij & Amazones, sed quas Sauromatidas appellant, ad Hyrcanum Albani, & Moschi, & Hyrcani in Scythico Amerdi & Persici, etiam ad fretum Berbrices, multi in eo sinu magni, paruiq; amnes fluunt,

sed qui

sed qui famam habent, ex Ceraunis montibus uno alueo descendit, duobus exit in Caspium Araxes Tauri latere demissus quoad campos Armeniæ secat, labitur placidus & silens, neq; in utram partem eat, quanquam intuearis, manifestus, cum in asperiora deuenit hinc atq; illinc rupibus pressus & quanto angustior, tanto magis pernix, frangit se subinde ad opposita cautium, atq; ob id ingenti cum murmure, sonansq; deuoluitur adeo citus, ut qua ex præcipiti casurus est in subiecta non declinet statim unda, sed ultra q̃ canalem habet, euehat plus iugeris spatio sublimis, & aquis pendentibus semetipsum sine alueo ferens, deinde ubi incuruus, arcuatóque amne descendit, fit tranquillus, iterumq; per campos tacitus & uix fluens, in id litus elabitur Cyrus & Cambyses ex radicibus Coraxici montis uicinis fontibus editi, & in diuersa abeunt, perq; Iberas & Hyrcanos diu & multum distantibus alueis defluunt, post non longe à mari eodem lacu accæpti in Hyrcanum sinum uno ore perueniunt. Iaxartes et Oxos per deserta Scythiæ ex Sogdianorum regionibus in Scythicum exeūt. Ille suo fonte grandis, hic incursu aliorum grandior, & aliquandiu ad occasum ab oriente occurrens iuxta Daas primum inflectitur, cursuq; ad septentrionem conuerso inter Amardos & Persicasos aperitur. Syluæ alia quoq; dira animalia, uerum & Tigres ferunt, utiq; Hyrcaniæ, sæuum ferarum genus, & usq; eo pernix, ut illis longe quoq; progressum equitem consequi, nec tantum semel, sed aliquoties etiam, cursu unde cœperit, subinde repetito, solitū & facile sit, causa ex eo est, quod ubi ille intercæptos earum catulos citus cœpit auehere, & rabiem appropin-

quantum frustratus asu, unum de pluribus omittit, hæ proiectum accipiunt, & ad cubilia sua referunt, rursumq; & sæpius remeant, atq; idem efficiunt, donec ad frequentiora quàm adire audeant, profugus raptor euadat, ultra Caspium sinum quidnam esset, ambiguum aliquandiu fuit, idem'ne Oceanus, an tellus infesta frigoribus sine ambitu, ac sine fine proiecto, sed præter physicos, Homerumq;, qui uniuersum orbem mari circunfusum esse dixerunt, Cornelius Nepos, ut recentior authoritate, sic certior, testem autem rei Q. Metellum Celerem adijcit, eumq; ita retulisse commemorat. Cùm Galliæ proconsul præesset, Indos quosdam à rege Sueuorum dono sibi datos. Vnde in eas terras deuenissent requirendo cognosse, ui tempestatum ex indicis æquoribus abreptos, emensosq;, quæ intererant, tandem in Germeniæ litora exijsse, restat ergo Pelagus, sed reliqua lateris eiusdem assiduo gelu durantur, & ideo deserta sunt, his oris, quas angulo Bæticæ adhucusq; perstrinximus, multæ ignobiles insulæ, & sine nominibus etiam adiacent, sed earum, quas præterire non libeat, Gades fretum attingit, eaq; à continenti angusto spatio, & ueluti flumine abscissa, qua terris propior est penè rectam ripam agit, qua Oceanum spectat, duobus promontorijs euecta in altum, medium litus abducit, & fert in altero cornu eiusdē nominis urbem opulentam, in altero templum Ægyptij Herculis, conditoribus, religione, uetustate, opibus illustre. Tirij condidere, cur sanctum sit, ossa eius ibi sita efficiunt, annorum quis manet numerus ab iliaca tempestate principia sunt, opes tempus aluit. In Lusitania Erithia, quam Gerione habitatam accæpimus, aliæq; sine

certis nominibus, adeo agri fertiles, ut cum semel sata frumenta sint, subinde recidiuis seminibus segetem nouantibus, septem minimum, interdum plures etiam messes ferant, in Celticis aliquot sunt, quas, quia plumbo abundant, uno omnes nomine Cassiteridas appellant. Sena in Britanico mari osinicis aduersa litoribus. Gallici numinis oraculo insignis est, cuius antistites perpetua uirginitate sanctæ numero nouem esse traduntur. Gallicenas uocant, putantq; ingenijs singularibus præditas, maria ac uentos concitare carminibus, seq; in quæ uelint animalia uertere, sanare, quæ apud alios insanabilia sunt, scire uentura & prædicare, sed non nisi dedita nauigantibus, & in id tantum, ut se consulerent profectis.

Britaniæ descriptio. Caput. III.

b Ritania qualis sit, qualesq; progeneret, mox certiora & magis explorata dicentur, quippe tamdiu clausam aperit ecce principum maximus, nec indomitarum modo ante se, uerum ignotarum quoque gentium uictor, propriarum rerum fidem ut bello affectauit, ita triumpho declaraturus portat, cæterum ut adhuc habuimus, inter septentrionem, occidentemq; proiecta grandi angulo Rheni ostia prospicit, deinde obliqua retro latera abstrahit, altero Galliam, altero Germaniam spectans, tum rursus perpetuo margine directi litoris ab tergore abducta, iterum se in diuersos angulos cuneat triquetra, & Siciliæ maxime similis, plana, ingens fœcunda, uerum ijs, quæ pecora, quàm homines benignius

alant, fert nemora, saltus, ac prægrandia flumina alter nis motibus modo in pelagus, modo retro fluentia, & quædam gemmas, margaritasq; generantia, fert populos, regesq; populorum, sed sunt inculti omnes, atq; ut longius à continenti absunt, ita aliarum opum magis ignari, tantum pecore ac finibus dites incertum ob decorem, an quid aliud, ultro corpora infecti. Causas autem bellorum & bella contrahunt, ac sic frequenter inuicem infestant, maxime imperitandi cupidine, studióque ea prolatandi, quæ possident, dimicant non equitatu modo aut pedite, uerum & bigis & curribus gallice armati. Conuinos uocant, quorum falcatis axibus utuntur, super Britaniam Ibernia est, penè par spacio, sed utrinq; æqualis, tractu litorum oblonga, cœli ad maturanda semina iniqui; uerum adeo luxuriosa herbis non lætis modo, sed etiam dulcibus, ut se exigua parte diei pecora impleant, & nisi pabulo prohibeantur, diutius pasta dissiliant, cultores eius inconditi sunt, & omnium uirtutũ ignari, magisq̃ aliæ gentes, aliquatenus tamẽ gnari, pietatis admodum expertes, triginta sunt Orcades angustis inter se deductæ spatijs, septem Homodes contra Germaniam uectæ in illo sinu, quem Codanum diximus, ex ijs Codanonia, quam adhuc Teutoni tenent, & ut fœcunditate alias, ita magnitudine antestat, quæ Sarmatis aduersa sunt ob alternos accessus, recursusq; pelagi, & quod spacia queis distant modo operiuntur undis, modo nuda sunt, aliàs insulæ uidentur, aliàs una & continens terra. In his esse Oonas, qui ouis auium palustrium, & auenis tantum alantur, esse equinis pedibus Hippopodas, & Satmalos, quibus magnæ aures, &

ad ambiendum corpus omne patulæ, nudis alioquin pro uecti sunt præterquam quod fabulis traditur, authores etiam, quos sequi non pigeat, inuenio, Thyle Belgarum litori apposita est, graijs & nostris celebrata carminibus, in ea quod sol longe occasurus exurgit, breues utiq; noctes sunt, sed per hyemem, sicut alibi obscuræ, æstate lucidæ, quod per id tempus iam se altius euehens, quanq̃ ipse non cernatur, uicino tamen splendore proxime illustrat, per solstitium uero nullæ, quod tum iam manifestior non fulgore modo, sed sui quoq; partem maximam ostentat, Talge in Caspio mari sine cultu fertilis, omni fruge ac fructibus abundans. Sed uicini populi, quæ gignũtur attingere nefas, & pro sacrilegio habent, dijs parata existimantes, dijsq; seruanda, aliquot & in ijs oris, quas desertas diximus, æque desertæ adiacent, quas sine proprijs nominibus Scythicas uocant, ab ijs in eorum recursus inflectitur, inq; oram terræ spectantis orientem pertinet, hæc à Scythico promontorio apposita primum omnis obniues inuia est, deinde ob immanitatem habitantium inculta. Scythæ sunt Androphagi, & Sagæ distincti regione, quia feris scatet, inhabitabili, uasta deinde iterum loca belluæ infestant, usq; ad montem mari imminẽtem nomine Thabin, lõge ab eo, Taurus attollitur. Seres inter sunt genus plenum iustitiæ & commercio, quod rebus in solitudine relictis absens peragit.

tum obscœna uelati . alij humiles paruique , alij ita proceri & corpore ingentes , ut elephantibus etiam & ibi maximis , sicut nos equis facile atque habiliter utantur . quidam nullum animal occidere , nulla carne uesci optimum existimant . quosdam tantum pisces alunt . quidam proximi , parentes , prius quàm annis aut ægritudine in maciem eant , uelut hostias cædunt , cæsorum'que uisceribus epulari fas , & maxime pium est . at ubi senectus aut morbus incessit , procul à cæteris abeunt , mortem'que in solitudine nihil anxij expectant . prudentiores eis , quibus ars studium sapientiæ contingit , non expectant eam , sed ingerendo semet ignibus læti & cum gloria accersunt . urbium , quas incolunt (sunt autem plurimæ) Nisa est clarissima & maxima , montium Meros Ioui sacer , famam hinc præcipuam habent in illa genitum , in huius specu Liberum patrem arbitrantur esse nutritum , unde Græcis authoribus , ut femori Iouis insitum dicerent , aut materia ingessit , aut error . oras tenent ab Indo ad Gangem Palibotri , à Gande ad solida Nisij , ubi magis quàm ubi habitetur , exæstuat , atræ gentes , & quodammodo Æthiopes , ab Iolide ad Cudum recta sunt litora , nudique populi , & marinis opibus affatim dites , Tamos promontorium est , quod Taurus attollit , collis alterius partis angulus , initium'que lateris ad meridiem uersi , Ganges & Indus amnes , ille multis fontibus in Hæmo Indiæ monte conceptus , simul unum alueum fecit , fit omnium maximus , & alicubi latius quando angustissime fluit , decem millia passuum pa

tens, in septem ora dispergitur. Indus ex monte Paropamiso exortus, & alia quidem flumina admittit, sed clarissima Cophem, Acesinen, Hydaspen, conceptamq; pluribus alueis undam lato spacio trahit, hinc penè Gangem magnitudine exæquat, post ubi aliquot sæpe magnis flexibus cingit iugum ingens, iterum rectus, soli dusq; descendit, donec ad læuam, dextramq; se deducens duobus ostijs longe distantibus in Oceanum exeat. ad Tamum insula est Chryse. Ad gangem Argyre, altera aurei soli (ita ueteres tradidere) altera argentei, atq; ita, ut maxime uidetur, aut ex re nomen, aut ex uocabulo fabula est. Taprobane autem grandis admodum insula ut prima pars orbis alterius à plerisq; esse credatur, sed quia habitatur, nec quisquam circum eam esse traditur, propè uerum est, contra inde illa ostia sunt, quæ uocantur solis, adeo inhabitabilia, ut ingressos uis circumfusi aeris exanimet confestim, & inter ipsa ostia rara tenet regio ob æstus intolerabiles alicubi cultoribus egens, inde ad principia rubri maris pertinet ipsa inuia, atq; deserta humus cineri magis fit quàm pulueri similis, ideoq; per eam rara, & non grandia flumina emanant, quorum Tuberonem & Arusacem notissima accepimus, Rubrum mare græci, siue quia eius coloris est, siue quia ibi Erythras regnauit, ἐρυθρὰν θάλασσαν appellant procellosum, asperum, mare profundum, & magnorum animalium magis quàm cætera capax, primo recedentis oras æqualiter impellit, & ut non intret interius aliquantum patens sinus erat, sed quas ripas inflexerat bis irrumpit, duosq; iterum sinus aperit Persicus uocatur dictis regionibus propior, Arabicus ul-

terior. Persicus qua mare accipit utrinq; rectis lateribus grande ostium, quasi ceruice complectitur. deinde terris in omnem partem uasto & aequa portione cedentibus magno litorum orbe pelagus incingens reddit formam capitis humani. Arabici & os arctius, & latitudo minor est, maior aliquanto recessus, & multo magis longa latera init penitus, introrsusq; dum Ægyptum penè & montem Arabiae Casium attingit, quodam fastigio minus, ac minus latus, & quo magis,penetrat,angustior, ab ijs quae diximus, ad sinum persicum nisi ubi Chelonophagi morantur deserta sunt, in ipso Carmanij nauigantium dextra positi sine ueste ac fruge,sine pecore ac sedibus, piscium cute se uelant, carne uescuntur, praeter capita toto corpore hirsuti,interiora Cedrosi dehinc Persae habitant, Cethis per Carmanios supra Andanis & corios effluunt, in parte,quae Pelagi ostio aduersa est,Babiloniorum fines Chaldaeorumq; sunt, & duo clari amnes, Tigris Persidi propior, ulterior Euphrates, Tigris ut natus est, ita descendens usq; ad litora permeat. Euphrates immani ore aperto non exit tantum unde oritur, sed & uaste quoque decidit, nec secat continuo agros late diffusus in stagna diu sedentibus aquis piger, & sine alueo patulus, post ubi marginem rupit, uere fluuius, acceptisq; ripis celer & fremens per Armenios & Capadocas occidentem petit, ni Taurus obstet, in nostra maria uenturis, inde ad meridiem auertitur, & primum Syros, tum Arabas ingressus non perdurat in pelagus, uerum ingens modo & nauigabilis, inde tenuis riuus despectus emoritur, & nusquam manifesto exitu effluit, ut alij amnes

sed deficit. alterum latus ambit plaga, quæ inter utrunq; pelagus excurrit, Arabia dicitur, cognomen εὐδαίμων, angusta, uerum Cinnami & Thuris aliorumq; odorum maxime ferax, maiorem Sabæi tenent partem. ostio proximam & Carmanijs, contrariam partem Macæ, quæ inter ostia ostenditur, syluæ, cautesq; exaspe- rant. aliquot sunt in medio insulæ sitæ, Ogyris, quod in ea Erythræ regis monimentum est, magis clara, quàm cæteræ. Alterum sinum undique Arabes incingunt ab ea parte, quæ introeuntibus dextra est, Vrbes sunt Car- rhæ & Arabia & Gadamus, in altero ab intimo An- gulo prima Beronice inter Hieropoliticum & Scrobi- lum, deinde inter promontoria Moronenon, & Co- laca Philoteris, & Ptolemais ultra Arsinoe, & alia Be- ronice, tum sylua quæ Hebenum, odoresq; generat, & manu factus amnis, ideoq; referendus, quod ex Nili al- ueo Dioryge adductus extra sinum uerum in flexus tamen etiam num rubri maris pars bestijs infesta, ideoq; deserta est, partem Panchæi habitant, hi quos ex facto, quia serpentibus uescuntur ὀφιοφάγους uocant, fue- re interius Pygmæi minutum genus, & quod pro satis frugibus contra grues dimicando defecit, sunt multa uo- lucrum, multa serpentum genera, de serpentibus me- morandi maxime quos paruos admodum, & ueneni præsentis certo anni tempore, ex limo concretarum pa- ludium, emergere in magno examine uolantes Ægy- ptum tendere, atq; in ipso introitu finium ab auibus quas Ibidas appellant aduerso agmine excipi, pugnasq; confici traditum est, de uolucribus præcipue referen- da Phœnix semper unica, non enim coitu concipitur,

partu'ue generatur, sed ubi quingentorum annorum æuo perpetuo durauit, super exaggeratam uarijs odoribus struem sibi ipsa incubat, soluiturq; deinde putrescentium membrorum tabe concrescens ipsa se concipit, atq; ex se rursus renascitur, cum adoleuit, ossa pristini corporis inclusa myrrha Ægyptum exportat, atq; in urbē quā solis appellant, fragrātibus nardo bustis inferens me, morando funere consecrat, ipsum promontorium, quo id: mare clauditur à Ceraunis saltibus inuium est Æthiopes ultra sedent. Mercem habent terram quam Nilus primo ambitu amplexus insulam facit, pars quia uitæ spatium dimidio ferè, quàm nos longius agunt Macrobij, pars, quia ex Ægypto aduenere, dicti Automolæ, pulcri forma, æqui corporis, parumq; uenerationes, uelutí optimarum alūni uirtutum in illis mos est, cui potissimum pareant specie, ac uiribus legere, apud hos plus auri, quàm Persis est. Ideo quod minus est, pretiosius censent, ære exornantur, auro uincula sontium fabricant. Est locus, apparatis epulis semper refertus, & quia ut libet uesci uolentibus licet, ἡλίου τράπεζαν appellant, & quæ passim apposita sunt, affirmant innasci subinde diuinitus. Est lacus, quo perfusa corpora quasi uncta pernitent, bibitur idem, adeo est liquidus & ad sustinenda quæ incidunt aut immittuntur, infirmus, ut folia etiam proximis decisa frondibus non innatantia ferat, sed passim, & penitus accipiat, sunt & sæuissimæ feræ, omni colore uarij Lycaones, & quales accepimus sphingas. sunt miræ aues cornutæ. Thragopomenes & equinis auribus Pegasi cæterum oras ad Eurum sequentibus nihil memo

rabile occurrit, uasta omnia uastis præcisa montibus, ripæ potius sunt, quàm litora, inde ingens & sine cultoribus tractus dubium. Atq; aliquandiu fuit, esset'ne ultra pelagus, caperet'ne terra circuitum, an exhausta anfracto sine fine Africa se extenderet, uerum & si Hanno Carthaginensis exploratum missus à suis, cum per Oceani ostia exisset., magnam partem eius circumuectus non se mari, sed commeatu defecisse memoratu retulerat. & Eudoxus quidam auorum nostrorum temporibus cum Lanthanum regem Alexandriæ profugeret arabico sinu egressus per hoc pelagus, ut Cornelius Nepos affirmat, gades usq; peruectus est ideo eius oræ nota sunt aliqua, sunt autem trans ea, quæ modo deserta diximus. muti populi, & quibus pro eloquio nutus est, alij sine sono linguæ, alij sine linguis, alij labris etiam cohærentibus, nisi quod sub naribus etiam fistula est, per quam bibere auent, sed cum incessit libido uescendi, grana singula frugum passim nascentium absorbere dicuntur, sunt quibus ante aduentum Eudoxi adeo ignotus ignis fuit, adeoq; uisus mirum in modum placuit, ut amplecti etiam flammas & ardentia sinu abdere donec noceret, maxime libuerit, super eos grandis litoribus flexus grandem insulam includit, in qua tantum fœminas esse narrant toto corpore hirsutas, & sine coitu marium sua sponte fœcundas, adeo asperis efferisq; moribus, ut quædam contineri, ne reluctentur, uix uinculis possint hoc Hanno retulit, & quia detracta occisis coria pertulerat, fides habita est. Vltra hunc sinum mons altus ut græci uocant, θεῶν ὄχημα perpetuis ignibus flagrat ultra montem uiret, collis longo tractu longis litoribus

obductus, unde uisuntur patentes magis campi, quam ut prospici possint. Panum Satyrorumque hinc opinio causæ fidem capit, quod cum in his nihil culti sit, nullæ habitantium sedes, nulla uestigia solitudo in diem uasta, & silentium uastius, nocte crebri ignes micant & ueluti castra late iacentia ostenduntur. Crepant cymbala, & tympana, audiunturq; tibiæ sonantes maius humanis, tunc rursus Æthiopes, nec iam dites, quos diximus, nec ita corporibus similes, sed minores incultiq; sunt, & nomine Hesperio, in horum finibus fons est, quem Nili esse aliquibus credibile est. Nuchul ab incolis dicitur, & uideri potest non alio nomine appellari, sed à barbaro ore corruptus, aliter purum, & minora quidem eiusdem tamen generis animalia alijs amnibus in Oceanum uergentibus, solus in mediam regionem ad orientem abit; & quonam exeat incertum est, inde colligitur Nilum hoc fonte conceptum, auctumq; aliquandiu perinuia & ideo ignotum, iterum se ubi ad ea possit, ostendere, cæterum spacio, quo absconditur, effici ut hic alio cedere, ille aliunde uideatur exurgere. Catoblepas non grandis fera, uerum grande & pergrande caput ægre sustinens, atq; ob id in terram plurimum ore conuersa apud hos gignitur, ob uim singularem magis etiam refrenda, quod cum impetu morsuq; nihil unquam sæuiat, oculos eius tantum uidisse mortiferum. Contra eosdem sunt insulæ Dorcades, domus (ut aiunt) aliquando Gorgonum, ipsæ terræ promontorio, cui ἑσπέρου κέρας nomen est finiuntur. inde incipit frons illa, quæ in occidentem uergens mari Atlantico abluitur, prima eius Æthiopes tenent media nulli, nam

aut exusta sunt, aut arenis obducta, aut infesta serpentibus exustis insulæ appositæ sunt, quas Hesperidas tenuisse memoratur, in arenis mons est satis dense consurgens, uerum incisis undiq; rupibus præceps, inuius & quo magis exurgit exilior, quiq; altius q̃ conspici potest, usq; in nubila erigitur, Cœlum & Sydera non tangere modo uertice, sed sustinere quoq; dictus est, contra Fortunatæ insulæ abundant sua sponte genitis, & subinde alijs super alijs innascentibus, nihil solicitos alunt beatius, quàm aliæ urbes excultæ, una singulari duorum fontium ingenio maxime insignis, alterum qui gustauere risu soluuntur in mortem, ita affectis remedium est ex altero bibere, ab eo tractu, quem feræ infestant, proximi sunt Himantopodes inflexi lentis cruribus, quos serpere potius q̃ ingredi referunt, deinde Pharusi aliquando tendente ad Hesperidas Hercule dites, nunc inculti, et nisi quod pecore aluntur, admodũ inopes hinc iam lætiores agri, amœniq; saltus, Terotæ, Berini ebore abundant. Nigritarum, Getulorumq; passim uagantium, ne litora quidem infœcunda sunt purpura, & murice efficacissimis ad tingendum, & ubi quæ tinxere, clarissima, reliqua est ora Mauritaniæ exterior, & in finem sui fastigiantis se Africæ nouissimus angulus, ijsdem opibus, sed minus diues, cæterum solo etiam ditior, & adeo fertilis est, ut frugum genera non cum serantur modo benignissime procreet, sed quædam profundat etiam nota, hic Antæus regnasse dicitur, & signum, quod fabulæ clarum, prorsus ostenditur collis modicus resupini hominis imagine iacẽtis, illius, ut incolæ ferunt, tumulus, unde ubi aliqua pars eruta est, solent imbres spargi, & donec effossa repleantur

tur, eueniunt, hominum pars syluas frequentant minus quam quos modo diximus uagi, pars in urbibus habitant, quarum ut inter paruas opulentissimæ habentur procul à mari Gildano, Dulbritrania, propius autem Sala & Lyxo flumini Iunxo proxima. Vltra est Colonia, & fluuius Gna, & unde initium fecimus, Ampelusia in nostrum iam fretum uergens promontorium, operis huius atq; Atlantici litoris terminus,

INDEX.

EX PRIMO LIBRO

EX SECVNDO LIBRO

EX TERTIO LIBRO

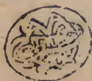
SOLINI EPISTOLA AD AVTIVM EX VETVSTISSIMO CODICE DESCRIPTA.

Quoniam quidam impatientius, quàm studiosius opusculum, quod moliebar, intercipere properarunt, idq; etiam tum minus politum prius in medium dederunt, q̃ inchoatæ rei summa manus imponeretur, & nunc exemplaribus corruptis, quæ damnata sibi quasi prolata etiam referunt. Posterius quod ad incrementum cognitionis accesserunt cura longiore ne forte rudis, & imperfecta materia, uelut spectatus in me liber, in manus tuas deferretur opusculum sententiæ, à me digestum, ut nosceres misi. Primo quod referendus ad industriam tuam fuit tenor dispositionis, deinde ut scabræ adhuc informationis proditio, editione uera extingueretur. Exit igitur titulus operi isti Polyhistor. Nanq; in exordio designaueram solum collectanea rerum memorabilium, cum ijs, quæ liberauimus, placuit obueterari. Collecta igitur hac epistola cum ea, quæ auspicium scriptionis facit, intelligis eodẽ te loco habitum, quo cũ tui laboris nostri summã dedicauimus.

C. IVLIVS

C. IVLIVS SOLINVS AVTIO SVO .S.P.D.

Cum & aurium clementia, & optimarum artium studijs præstare te cæteris sentiam, idq; oppidò expertus, de beneuolentia tua nihil temere percæperim, putaui examen opusculi huius tibi potissimum dare, cuius uel industria promptius suffragium, uel benignitas ueniam spondebat faciliorem. Liber est ad compendium præparatus, quantumcunq; ratio passa est ita moderate repressus, ut nec in eo prodiga sit copia, nec damnosa concinnitas, cui si non propius intenderis, uel fermentū cognitionis magis ei inesse, quàm bracteas eloquentiæ deprehendes. Exquisitis enim aliquot uoluminibus, studuisse me compendio fateor, ut & à notioribus pedem referrem, & remotis longius immorarer, locorum commemoratio plurimum tenet in quam partem fermè inclinatior est uniuersa materies, quorum cum meminisse, ita uisum est, ut inclytos terrarum situs, & insigneis tractus maris, seruata orbis distinctione, suo quæq; ordine redderemus. Inseruimus etiam pleraque differenter congruentia, ut si nihil aliud, saltem uarietas ipsa, legentium fastidio mederetur, inter hæc hominum, & aliorum animalium naturas expressimus. Addita sunt pauca de arboribus, & de lapidibus exoticis, de extimarum gentium formis, de ritu dissono abditarum nationum. Nonnulla etiam memoratu digna, quæ prætermittere incuriosum uidebatur, quorumq; authoritas, quod in

primis industriæ tuæ insinuatum uelim, de scriptoribus manat receptissimis. Quid enim proprium nostrum esse poterit? cum nihil omiserit antiquitatis diligentia, quod intactam ad hoc usq; æui perseueret. Quapropter quæso te, ne de præsenti tempore editionis huius fidem libres, quandoquidem uestigia ueteris monetæ persecuti opiniones uniuersas eligere maluimus, potius, q̃ innouare. Itaq; si qua ex istis secus, q̃ opto, in animum tuum ueniant, des uelim infantiæ meæ ueniam. constantia ueritatis penes eos est, quos secuti sumus. Sicut ergo ij, qui corporum formas æmulantur, postpositis quæ reliqua sunt ante omnia effigiant modum capitis, nec in alia membra prius lineas destinant, q̃ ab ipsa, ut ita dixerim, figurarũ arce auspicium faciant inchoandi. Nos quoq; à capite orbis, idest ab urbe Roma principium capessemus, quanuis nihil super ea doctissimi authores reliquerint, quod possit in nouum præconium suscitari, ac penè superuacuum sit relegere tramitem decursum tot annalibus, ne tamen prorsus dissimulata sit, originem eius, quanta ualemus, prosequamur fide.

IVLII SOLINI POLYHISTOR.

De origine urbis Romæ Caput I.

SVNT Qui uideri uelint Romæ uocabulum ab Euandro primum datum, cum oppidum ibi offendissent, quod extructum antea Valentiam dixerat iuuentus latina, seruataq; significatione impositi prius nominis, ΡΩΜΗΝ græce Valentiam nominatam, quam Arcades quoniam in excelsa parte montis habitassent, deriuatum deinceps ut tutissima urbium arces uocarentur. Heraclydi placet Troia capta quosdam ex Achiuis in ea loca, ubi nunc Roma est, deuenisse per Tyberim, deinde suadente R'ome nobilissima captiuarum, quæ his comes erat, incensis nauibus posuisse sedes, struxisse mœnia, & oppidum ab ea R'omen uocasse. Agathocles scribit R'omen non captiuam fuisse, ut supra dictum est, sed Ascanio natam Æneæ Neptem appellationis istius causam fuisse. Traditur etiã proprium Romæ nomen. Uerumtamen uetitum publicari, quandoquidem quo minus enunciarentur cærimoniarum arcana sanxerunt, ut hoc pacto notitiam eius aboleret fides placitæ taciturnitatis. Valerium deniq; Soranum, quod contra interdictum eloqui id ausus foret ob meritum profanæ uocis, neci datum. Inter antiquissimas sanè religiones sacellum colitur Angeronæ, cui sacrificatur ante diem. XII. Cal. Ianua. diua præsul silentij ipsius prænexo, obsignatoq; ore simulachrum habet.

De consecratione Vrbis Caput I.

d E temporibus Vrbis conditæ ambiguitatem quæstiones excitant, quod quædam ibi multo ante Romulum condita sint. Quippe aram Hercules, quam uouerat, si amissas boues reperisset, punito Caco patri inuentori dicauit. Qui Cacus habitauit locum, cui Salinæ nomen est, ubi trigemina nunc porta. Hic, ut Cœlius tradit, cum à Tarchone Tyrrheno, ad quem legatus uenerat Marsyæ Regis, socio Megale Phrigæ custodiæ foret datus, frustratus uincula, unde uenerat redijt, præsidijs amplioribus occupato circa Vulturnum, & Campaniam regno, dum etiam ea attrectare auderet, quæ concesserāt in arcadum iura, duce Hercule, qui tunc forte aderat, oppressus est, & Megalem Sabini receperunt, disciplinam augurandi ab eo docti, suo quoq; numini idem Hercules instituit aram, quæ maxima apud Pontifices habetur, cum se ex Nicostrate Euandri matre, quæ à uaticinio Carmentis dicta est, immortalem comperisset, conseptum etiam intra quod ritus sacrorum factis bouicidijs docuit poticios. Sacellum Herculis in Boario foro est, in quo argumenta conuiuij lætæ maiestatis ipsius remanent. Nam diuinitus illò neq; canibus neq; muscis ingressus est. Et enim cum uiscerationem sacrificij libaret, Myagrum deum dicitur imprecatus, clauam uero in aditu reliquisse, cuius olfatu refugerent canes, id usq; nunc durat. Ædem etiam, quæ Saturni ærarium fertur, comites eius condiderunt in honorem Saturni, quem cultorē regionis illius cognouerāt. extitisse. Item

montem Capitolinum Saturnium nominarunt, castelli quoque, quod excitarant, portam appellarunt Saturniam, quae postea Pandana uocitata est. Pars autem Capitolini montis infima, habitaculum Carmentae fuit, ubi Carmentis nunc fanum est, à qua Carmentali portae nomen datum est. Palatium uero nemo dubitauerit, quin Arcadas habeat authores, à quibus primum Palanteum oppidum conditum, quod aliquandiu Aborigines habitarunt. Sed propter incommodum uicinae paludis, quam praeterfluens Tyberis fecerat, profecti Reate postmodum reliquerunt. Sunt qui uelint à balatibus ouium mutata littera, uel à Pale pastorali dea, aut, ut Silenus probat, à Palante Hyperborei filia quam Hercules ibi compressisse uisus est, nomen monti adoptatum. Sed quanquam ista sic congruant, palàm est prospero illi augurio deberi gloriam nominis Romani, maxime cum annorum ratio faciat cardinem ueritati. Nam, ut affirmat Varro author diligentissimus, Romam condidit Romulus Marte genitus, & Rhea Syluia, uel ut nonnulli, Marte & Ilia, dicta'que est primum Roma quadrata, quod ad aequilibrium foret posita. Ea incipit à sylua quae est in area Apollinis, & ad supercilium scalarum Caci. Habet terminum ubi Tugurium fuit Faustuli, ibi Romulus mansitauit, qui auspicato murorum fundamenta iecit duodeuiginti natus annos XI. Cal. Maias hora post secundam ante tertiam, sicut L. Taruntius prodidit Mathematicorum nobilissimus Ioue in piscibus, Saturno, Venere, Marte, Mercurio in scorpione, sole in Tauro, Luna in Libra constitutis, & obseruatum deinceps ne qua hostia parilibus caederetur, ut dies

iste à sanguine purus esset, cuius significationem de partu Iliæ tractam uolunt, idem Romulus regnauit annos septem triginta, de Ceninensibus egit primum triũphũ, & Actoni rege eorũ detraxit spolia, quæ Ioui Feretrio primus suspendit, & opima dixit. Rursum de Antennatibus triumphauit, de Veientibus tertio. Apud Capreæ paludẽ nonis quintilibus apparere desijt. Cæteri reges q bus locis habitauerint, dicemus. Tatius in arce ubi nunc est ædes Iunonis Monetæ, qui anno. V. quàm Ingressus fuerat urbem à Laurentibus interemptus septima & uigesima olympiade hominem exuit Numa in colle primũ Quirinali deinde propter ædem Vestæ in regia, quæ adhuc ita appellatur, qui regnauit annis tribus & quadraginta sepultus sub ianiculo. Tullius Hostilius in Velia, ubi postea Deum penatum ædes facta est, qui regnauit annos duos & triginta, obijt olympiade quinta & trigesima. Ancus Martius in summa sacra uia ubi ædes larium est, qui reguauit annis IIII, et uiginti, obijt olympiade prima & quadragesima. Tarquinius Priscus ad Mugoniam portam supra summam nouam uiam, qui regnauit annos septem & triginta. Seruius Tullius Æsquilijs supra Cliuũ Vrbicum, qui regnauit annos. XIII. Tarquinius Superbus & ipse etiam Æsquilijs supra cliuum pullium fœcundalem lacum, qui regnauit annos quinq; & uiginti. Cincio Romam duodecima olympiade placet cõditam. Pictori octaua. Nepote et Luctatio opiniones Eratosthenis, & Appollodori comprobantibus olympiadis septimæ anno secundo. Pomponio Attico, et Mar. Tullio olympiadis sextæ anno tertio. Collatis igitur nostris, & græcorum temporibus inuenimus incipien-

te olympiade septima Romam conditam, anno post Ilium captum quadringentesimo trigesimotertio. Quippe certamen Olympicum, quod Hercules in honorem atavi materni Pelopis ediderat, intermissum Iphiclus filius eius instaurauit post excidium Troiæ anno quadringentesimo octauo. Ergo ab Iphiclo numeratur olympias prima. Ita sex medijs olympiadibus interiectis, quibus singulis anni quaterni imputantur cum septima cœptante Roma condita est. Sic inter exortum urbis, & Troiam captam iure esse annos quatuorcentum & triginta tres constat. Huic argumento id accedit, quod cum C. Pompeius Gallus, & Q. Veranius anno urbis conditæ octingentesimo primo fuerunt consules, Consulatu eorum olympias septima & ducentesima actis publicis annotata est. Quater ergo multiplicatis sex & ducentis olympiadibus erunt anni octingenti. XXIIII. Quibus de septima olympiade annectendus est primus annus, ut in solidum colligantur DCCCXXV. Anni. Ex qua summa detractis uiginti annis, & quatuor olympiadum retro sex manifeste anni, DCCC. & .I. reliqui fient. Quapropter cum octingentesimo primo anno Vrbis conditæ ducentesima septima olympias computetur, par est Romam septimæ olympiadis anno primo credi conditam. In qua regnatum est annis ducentis quadraginta uno. Decemuiri creati anno trecentesimo secundo. Primum Punicum bellum anno tricentesimo octogesimonono. Secundum quingentesimo trigesimoquinto. Tertium sexcentesimoquarto. Sociale sexcentesimo sexagesimosecundo, ad Hircium, et C Pansam COSS. anni DCC. & XXXX. quorum consulatu

Cæsar Augustus consul creatus est, Octauum decimum annum agens, qui principatum ita ingressus est, ut uigilantia illius non modo securum, uerum etiam tutum imperium esset. Quod tempus fermè solum repertum est, quo plurimum & arma cessarunt, & ingenia floruerunt, scilicet ne inerti iustitia languesceret uirtutis opera bellis quiescentibus. Tunc ergo primum cursus anni, perspectaq; ratio, quæ à rerum origine profunda caligine tegebatur. Nam ante Augustum Cæsarem incerto modo annum computabant. qui apud Ægyptios quatuor mensibus terminabatur. Apud Arcades tribus apud Acarnanas sex in Italia apud Lauinios tredecim quorum annus trecentis septuaginta quatuor diebus ferebatur. Romani initio annum decem mensibus computabant, à Martio auspicantes adeo, ut eius die prima de aris Vestalibus ignes accenderent, mutarent ueteribus uirides laureas, Senatus, populusq; comitia agerent, Matronæ seruis suis cœnas ponerent, Sicuti Saturnalibus domini⁹. illæ ut honore promptius obsequium prouocarent. hi quasi gratiā repræsentarent perfecti laboris. Maxime quem hunc mensem principem testantur fuisse. Et qui ab hoc quintus erat, Quintilis dictus est, deinde numero decurrente December solennem circuitum finiebat, intra diem trecentesimumquartum. Tunc enim iste numerus explebat annum, ita ut sex menses tricenum dierum essent, quatuor reliqui tricenis & singulis explicarent. Sed quoniam ratio illa ante Numam lunæ cursu discrepabat, lunari computatione annum peræquarunt, quinquaginta & uno die adiectis. Vt ergo perficerent XII. menses, de sex mensibus prioribus de

traxerunt dies singulos, eosq́; quinquaginta istis & uni adnexerunt, factiq́; quinquaginta VII. *diuisi sunt in duos mensis, quorum alter* XXIX. *alter* XXVIII. *dies continebat*. Sic *annus habere quinque & quinquaginta & trecentos dies cœpit*. Postmodum *cum perspicerent temere annum clausum intra dies, quos supra diximus, quandoquidem appareret solis meatum non ante trecentesimum sexagesimumquintum diem abundante insuper quadrantis particula*, Zodiacum *conficere decursum, quadrantem illum & decem dies addiderunt, ut ad liquidum annus trecentis sexagintaquinque diebus, & quadrante constaret hortante obseruatione imparis numeri, quem* Pythagoras *monuit præponi in omnibus oportere*. Vnde *propter dies impares* Dijs *superis &* Ianuarius *dicatur*. Et *propter pares* Februarius *quasi abominosus* Dijs *inferis deputatur*. Dunq́; *ita hæc definitio toto orbi placuisset, custodiendi quadrantis gratia, à diuersis gentibus uariæ intercalabatur, nec unquã tamen ad liquidum fiebat temporum adæquatio*. Græci *ergo singulis annis* XI *dies et quadrantẽ detrahebãt eosq́; octies multiplicatos in annum nouum reseruabant ut contractus nonagenarius numerus in tres mensis per tricenos dies scinderetur*. Quin *anno nouo restituti efficiebant dies quadringẽtos quadragintaquatuor quos* ἐμβολισμους, *uel* ὑπερβάλλοντας *nominabant* Quod *cum initio* Romani *probassent, contemplatione numeri parilis offensione neglectum breui perdiderunt, translata in sacerdotes intercalandi potestate*. Qui *plerunque gratificantes rationibus publicanorum pro libidine sua subtrahebant tempora, uel augebant*.

Cum hæc sic forent constituta, modusq; intercalandi interdum cumulatior, interdum fieret imminutior, uel omnino dissimulatus præteriretur, nonnunq̃ accidebat, ut menses, qui fuerant hyeme transacti, modo in æstiuum, modo in autumnale tẽpus inciderent. Itaq; C. Cæsar uniuersam hanc inconstantiam incisa temporum turbatione composuit, et ut statum certum præteritus acciperet error, dies XXI & quadrantem simul intercalauit. Quo pacto regradati menses de cætero statuta ordinis sui tempora detinerent. Ille ergo annus solus trecentos XLIIII dies habuit. Alij deinceps trecentos sexagenos quinos, & quadrantem, & tunc quoq; uitium admissum est p sacerdotes. Nam cum præceptum esset anno IIII, ut intercalarent unum diem, & oporteret confecto quarto anno id obseruari, ante q̃ quintus auspicaretur, illi incipiente quinto intercalarunt non desinente. Sic per annos sex, & XXX cum nouem dies tantum sufficere debuissent. XII. sunt intercalati, quod deprehensum Augustus reformauit, iussitq; annos XII sine intercalatione decurrere, ut tres illi dies, qui ultra nouenarios temere fuerant intercalati hoc modo possent repensari. Ex qua disciplina omnium postea temporum fundata ratio est. Verum cum & hæc, & multa alia Augusti temporibus debeãtur, qui penè solus sine exemplo rerum potitus est, tot & tanta in uita eius inueniuntur aduersa, ut non sit facile discernere calamitosior, an beatior fuerit. Primum quod apud auunculum in petitione magisterij equitum prælatus est ei Lepidus tribunus cum quadam auspicantium cœptorum nota. Mox triumuiratus collegium prægraui potestate Antonij Philippensis inde proscriptionis inuidia.

Abdicatio posthumi Agrippæ post adoptionem Deinde Desyderio eius insignis pœnitentia, Naufragia sicula. Turpis ibi in spelunca occultatio · Seditiones militum plurimæ. Perusina cura. Detectum filiæ adulterium, & uoluntas parricidialis Nec minore dedecore neptis infamia causatæ mortes filiorum, & amissis liberis non solũ orbitatis dolor, sed Vrbis pestilentia. Fames Italiæ bello Illyrico. Angustiæ rei militaris. Corpus morbidum, Contumeliosa dissensio priuigni Neronis. Vxoris etiam, & Tiberij cogitationes parum fidæ, atq; in hunc modum plura. Huius tamen suprema quasi lugeret seculum, penuria insecuta est frugum omnium. At ne fortuitum quod acciderat uideretur, imminentia mala non dubijs signis apparuerunt, Nam Fausta quædam ex plebe partu uno edidit quatuor geminos, mares duos, fœminas totidem monstrosa fœcunditate portendens futuræ calamitatis indicium, quãuis Trogus author affirmet in Ægypto septenos uno utero simul gigni. Quod ibi minus mirum, cum fœtifiro potu Nilus, non tantum terrarum, sed & hominum fœcundet arua. Legimus Cn. Pompeium, Eutychiden fœminam Asia exhibitam, quam constabat tricies enixam cum XX eius liberis in Theatro suo publicasse. Vnde competens hoc loco duco super hominis generatione tractare, Etenim cum de animalibus, quæ dictu digna uidebũtur, prout patria cuiusq; admonebit, simus notaturi, iure ab eo potissimum ordiemur quod rex natura sensus iudicio, & rationis capacitate præposuit oĩbus.

De mestruis, de homine, De Alectorio lapide. Caput III.

d Emocritus physicus ostendit mulier, solum animal mestruale est, cuius profluuia non paruis spectata documentis inter monstrifica merito numerantur. Contactæ his fruges non germinabunt, acescent musta, morientur herbæ, amittent arbores fœtus, ferrum rubigo corripiet, nigrescent æra. Siquid canes inde ederint in rabiem efferebuntur, nociturí morsibus, quibus lymphaticos faciunt. Parua hæc sunt Bitumen nascitur in Iudæa quod Asphaltites gignit lacus, adeo lentum mollitie glutinosa, ut à se nequeat separari. Enimuero, si abrumpere partem uelis, uniuersitas sequetur, scindiq; non potest, quoniam in quantum ducatur extenditur. Sed ubi admota fuerint cruore illa polluta fila, discerpitur sponte, & applicata tabe deducitur pauloante corpus unum. Fitq; de tenacitate connexa contagione partitio repentina. Habet planè id solum salutare, quod auertit sydus Helenes perniciosissimum nauigantibus. Cæterum ipsæ fœminæ, quibus munus est necessitatis huiusmodi, quandiu sunt in sua lege non innocentibus oculis contuē tur. A spectu specula uitiant, ita ut hebetetur uisu fulgor infensus, & solitam æmulationem uultus extinctus splē dor amittat, faciesq; obtusi nitoris quadam caligine nubiletur. Mulierum aliæ in æternum steriles sunt, aliæ mutatis coniugijs exuunt sterilitatem, nonnullæ tantum semel pariunt. Quædam aut fœminas aut mares semper. Post annum quinquagesimum fœcunditas omni-

um conquiescit. Nam in annum. LXXX. uiri generant sicuti Masinissa rex Methymnum filium. LXX. & sextum agens annum genuit. Cato octogesimo exacto ex filia Salonij clientis sui, auum Vticensis Catonis procreauit. Compertum & illud est, quod inter duos conceptus cum intercesserit paulum temporis uterque residet, sicut in Hercule, & Iphicle apparuit fratre eius, qui gestati eodem onere interuallis tamen quibus concepti fuerant, nati uidentur. Et de Proconesia ancilla, quæ è duplici adulterio geminos edidit, utrunque patri similem. Hic Iphicles Iolaum creat, qui Sardiniam ingressus palanteis incolarum animos ad concordiam eblanditus Olbiam & alia græca oppida extruxit. Iolenses ab eo dicti sepulcro eius templum addiderunt, quod imitatus uirtutes patrui malis plurimis Sardiniam liberasset. Ante omnia sobolem cogitantibus sternutatio post coitus cauenda, ne prius semen excutiat impulsus repentinus, quàm penetralibus se maternis insinuet paternus humor. Quod si naturalis materia hæserit, decimus à cõceptu dies dolore grauidas admonebit. Iam inde incipiet & capitis inquietudo, & caligine uisus hebetabitur. Ciborum quoq; fastidijs stomachi claudetur cupido. Conuenit inter omnes corda primum ex uniuersa formari carne, eaque in diem quintum & sexagesimum crescere, deinde minui, Ac ex ossibus spinas, ea propter capitale est, si pars alterutra noceatur, planè si corpusculum in marem figuratur, melior est color grauidis, & pronior paritudo uteri. Deniq; à quadragesimo die motus est. Alter sexus nonagesimo die primum palpitat. Et concepta fœmina gestantis uultũ pallore ĩficit. Crura

quoq; præpedit languida tarditate, in utroq; sexu cum capilli germinant incommodum maius est. Fitq; pleni lunijs auctior ægritudo, quod tempus etiam editis semper nocet. Cum salsiores escas edit grauida, unguiculis caret partus. At cum propè ad uterum liberandum uenerint momenta maturitatis, enitenti spiritum retinere plurimum congruit, quoniam quidem lætali mora oscitatio suspendit puerperia. Contra naturam est in pedes procedere nascentes, quapropter uelut ægre parti, appellantur Agrippæ. Ita editi minus prospere uiuunt, & de uita æuo breuiori decedunt. Deniq; in uno M. Agrippa felicitatis exemplum est. Nec tamen usq; eò inoffensæ, ut non plura aduersa pertulerit, q̃ secunda. Nanq; & misera pedum ualetudine, & aperto coniugis adulterio, & aliquot infelicitatis notis retrouersi ortus omen luit. Fœminis proinde est infausta natiuitas, si concretum uirginale fuerit, quo pacto genitalia fuere Corneliæ, quæ editis Gracchis ostentum hoc piauit sinistro exitu liberorum. Rursum necatis matribus, ortus est auspicatior, sicut Scipio Africanus prior, qui defuncta parente, quod exciso utero in diem uenerat, primus Romanorum Cæsar dictus est. E geminis si remanente altero, alter abortiuo fluxu exciderit, alter qui legitime natus est, Vopiscus nominatur. Quidam etiam cum dentibus procreantur, ut Cn. Papyrius Garbo, & M. Curio dentatus ob id cognominatus. Quidam uice dentium continui ossis armatur soliditate, qualem filium Bithynorum rex Prusias habuit. Ipsum dentium numerum discernit qualitas sexus, cum in uiris plures sint, in fœminis pauciores, quos κυνόδοντας uocant. Et quibus gemini pro

tedunt à dextra parte, fortunæ blandimenta promittunt. Quibus à læua, uersa uice. Nascentium uox prima uagitus est. Lætitiæ enim sensus differtur in quadragesimum diem. Itaq; unum nouimus eadem hora risisse, qua erat natus scilicet Zoroastrem, mox optimarum artium peritissimum. Aulus Crassus auus eius, quem tapuerunt bella Parthica, quod nunq̃ riserit fertur Agelastus cognominatus. Inter alia Socratis magna præclarum illud est, quod in eodem uultus tenore etiam aduersis interpellantibus perstitit. Heraclitus, & Diogenes Cynicus nihil unq̃ de rigore animi remiserunt, calcatisq; turbinibus fortuitorum aduersus omnem dolorem, & miseriam uniformi durauere proposito. Pomponium poetam consularem uirum nunq̃ ructasse habetur inter exempla. Antoniam Drusi non spuisse percelebre est. Nonnullos accepimus enasci concretis ossibus, eosq; neq; sudare, neq; sitire consuesse, qualis Syracusanus fertur Lygdamus, qui tertia & tricesima olympiade primus ex olympico certamine Pancratij coronam reportauit, eiusq; ossa deprehēsa sunt medullas non habere. Maximam uirium substantiam neruos facere certissimum est, quantoq; fuerint densiores, tanto propensius augescere firmitatem. Varro in relatione prodigiosæ fortitudinis annotauit Tritanum gladiatorem natura Sannitem fuisse, qui & rectis, & transuersis neruis non modo crate pectoris, sed & manibus cancellatis, & brachijs omnes aduersarios læuitactu, ac penè securis congressionibus uicerit, eiusq; filium militem Cn. Pompeij pari modo natum, ita spreuisse hostem prouocantem, ut inermi eum dextra & superaret, & captum digito uno in castra iperatoris sui reporta

ret, & captum digito uno in castra imperatoris sui re-portaret. Milonem quoq; Crotoniensem ferunt egisse omnia supra quàm homo ualet. De quo etiam hoc proditur, quod ictu nudæ manus taurum fecit uictimam, eúmq; solidum, qua mactauerat die assumpsit solus non grauatus. Super hoc nihil dubium. Nam factum eulogium extat. Victor ille omnium certaminum, quæ obiuit. Sanè Alectorius traditur lapis, qui crystallina specie in modum fabæ, in gallinaceorum uentriculis reperitur, aptus, ut dicunt, præliantibus. Milo uero Tarquinij Superbi Prisci temporibus enituit.

De similitudine, & corporum procerit ate. De mensura hominis, & pudore defunctorum.

Caput IIII.

Iam uero qui deflexum animum referat ad similitudinem causas, quantum artificis naturæ ingenium deprehendet. Interdum enim ad genus spectant, & per sobolem in familias transitus faciunt. Sicut plerunq; paruuli modo neruos, modo cicatrices, modo qualescunq; originis suæ notas ferunt. Vt in Lepidis, quorum tres interuulsa tamen serie ex eadem domo obducto membrana oculo similes geniti reperiuntur. Vti Byzantio nobili pugile, qui, cum matrem haberet adulterio ex Æthiope conceptam, quæ nihil patri comparandum reddidisset, ipse in Æthiopem auum regenerauit. Sed hoc minus mirum, si respiciamus ad ea, quæ spectata sunt inter externos. Regem Antiochum Arteon quidam ex

plebe

plebe Syriaca sic facie æmula mentiebatur, ut postmodum Laodice uxor regia, obiecto populari isto tandiu dissimulauerit defunctum maritum, quoad ex arbitratu eius regni successor ordinaretur. Inter Cne. Pompeium, & Vibium humili loco natum, tantus error extitit de patribus liniamentis, ut Romani Vibium Pompeij nomine, Pompeium Vibij uocabulo cognominarent. Oratorem L. Plancum Rubrius histrio sic impleuit, ut & ipse Plancus à populo uocaretur. Armentarius Mirmillo & Cassius Seuerus orator, ita se mutuo reddiderunt, ut siquando pariter uiderentur, dignosci non possent, nisi discrepantiam habitus indicaret. M. Mesalla Censorius, & Menogenes ex fece uulgari hoc fuerunt uterq; quod singuli nec alium Mesallam, q̃ Menogenem, nec Menogenem alium, q̃ Mesallam putarunt. Piscator ex Sicilia proconsuli Suræ præter alia etiam rictu oris comparabatur. Ita in eodem uocis impedimento & tarditate sono linguæ naturalibus offendiculis congruebant. Interdum uero non modo inter externos, sed etiam inter conductos ex diuersissima parte orbis miracula indiscreti uultus fuere. Deniq; cum Antonio iam triumuiro Thoranius quidam eximios forma pueros uelut geminos trecentis sestertijs uendidisset, quorum alterum de transalpina Gallia, alterum ex Asia comparauerat, adeóque unares uiderentur, nisi solus sermo fidem panderet. Atque ideo cùm se Antonius illusum grauaretur, non infacete Thoranius id uel præcipue, quod emptor criminabatur, pretiosum comprobauit. Neq; enim mirum si forẽt pares gemini, illud nullis posset taxationibus æstimari, quod tantis spatijs diuersitas separatos, plusq̃ geminos

contulisset. Quo responso adeo Antonius mitigatus est, ut deinceps nihil se habere carius in substantia sua iacta ret. Nunc si de ipsis hominum formis requiramus, liquido manifestabitur, nihil de se antiquitatem mendaciter prædicasse, sed corruptam de generis successione sobolem nostri temporis per nascentium detrimenta decus ueteris pulchritudinis perdidisse. Licet ergo pleriq; definiant, nullum posse excedere longitudinem septem pedum, quod intra hunc modum Hercules fuerit, deprehensum est tamen Romanis temporibus, sub D. Augusto Pusionem, & Secundillam denos pedes, & amplius habuisse proceritatis, quorum reliquiæ adhuc in conditorio, Sallustianorum uidentur, postmodum D. Claudio principe Gabbaram, nomine, ex Arabia aduectum nouem pedum, & totidem unciarum. Sed ante Augustum annis mille fermè non apparuit forma huiusmodi, sicut, nec post Claudium uisa est. Quis enim æuo isto non minor suis parentibus nascitur? Priscorum autem molem testantur etiā Orestis suprema, cuius ossa olympiade quinquagesima et octaua Tegeæ inuenta, à Spartanis oraculo monitis, didicimus implesse longitudinem cubitorem septem. Scripta quoque ex antiquitate memorias accessunt in fidem ueri, quibus receptum est, quod bello Cretico, cum elata flumina impetu plus quàm ui amnica inuecta, terras rupissent, post discessum fluctuum inter plurima humi dissidia humanum cadauer repertum sit cubitum trium atq; triginta, cuius inspectandi cupidine L. Flaccum legatum, Metellum etiam ipsum impendio admodum captos miraculo, quod auditu refutarant, oculis potitos. Non omiserim Salamiam Euthymenis filium cre-

nisse in triennio tria cubita sublimitate, sed incessu tardum, sensu hebetem, robusta uoce, pubertate festina, statimq; obsessum morbis plurimis, immoderatis ægritudinum supplicijs compensasse præcipitem incrementi celeritatem. Mensuræ ratio bifariam conuenit. Nam quantus manibus expassis inter digitos longissimos modus est, tantum constat esse inter calceis, & uerticem. Ideoq; physici hominem minorem mundum esse indicarunt, parti dextræ habilior ascribitur motus Lauæ firmitas maior. Vnde altera gesticulationibus promptior est, altera oneri ferendo accommodatior. Pudoris disciplinam etiam inter defuncta corpora natura discernit, ut siquando cadauera necatorum fluctibus euehuntur, uirorum prona, supina fluitant fœminarum. Verum iam ad pernicitatis titulum transeamus.

De uelocitate, Visu, & fortitudine. Caput. V.

Primam palmam uelocitatis Ladas quidam adeptus est, qui ita supra cauum puluerem cursitauit ut arenis pendentibus nulla indicia relinqueret uestigiorum. Polymnestor Milesius puer, cum à matre locatus esset ad caprarios pastus, ludicro leporem consecutus est, & ob id statim productus à gregis domino olympiade sexta et quadragesima, ut Bœthus author est, uictor in stadio meruit coronam. Philippides biduo mille ducenta quadraginta stadia ab Athenis Lacedæmonem decurrit. Anistius Lacon, & Philonides Alexandri magni cursores à Sicyone Elin usq; mille ducenta sta

dia una die transierunt. Fonteio, Vipsanoq; COSS. *in Italia octo annos puer natus quinq; & XL. millia passuum à meridie transiuit ad uesperum.* Visu deinde plurimum potuit Strabo nomine, quem perspexisse per centum X X X V millia passuum Varro significat, solitumq; à Carthagine exeuntem classem punicam, numerumq; nauium manifestissime è Lilybitana specula denotare. Cicero tradit Iliada Homeri ita subtiliter in membranis scriptam, ut testa nucis clauderetur. Callicrates formicas ex ebore ita scalpsit, ut portio earum à cæteris secerni nequiuerit. Apollonides perhibet in Scythia fœminas nasci, quæ Bithiæ uocantur, hasq; in oculis pupillas geminas habere, & perimere uisu, si quem forte irata aspexerint. Hæ sunt & in Sardinia. Præualuisse fortitudine apud Romanos L. Sicinium dentatum titulorum numerus ostẽdit. Tribunus hic plebis fuit nõ multo post exactos reges. Spurio Tarpeio, A. Thermo COSS. Idem ex prouocatione octies uictor XL. & V. habuit aduersas cicatrices, in tergo nullam notam. Spolia tricies ex hoste & quater cæpit. In phaleris, hastis puris, armillis, coronis trecenta XII dona meruit. Nouem imperatores, qui opera eius uicerant, triumphantes prosecutus est, post hunc M. Sergius duobus stipendijs, primo aduerso corpore, ter & uicies uulneratus. Secundo stipendio in prælio dextram perdidit. Qua de causa ferream sibi fecit, & cum neutra penè idonea ad præliandum ualeret, una die quater pugnauit, & uicit, sinistra duobus equis eo insidente confossis. Ab Annibale bis captus refugit, cum uiginti mensibus, quibus captiuitatis sortem perferebat, nullo momento sine compedibus fuerit, et

cathenis. Omnibus asperrimis prælijs, quæ tempestate illa Romani experti sunt insignitus donis militaribus à Thrasimeno, Trebia, Ticinoq; coronas ciuicas retulit, Cannensi quoque prælio, de quo refugisse eximium opus uirtutis fuit, solus accæpit coronam. Beatus profecto tot suffragijs gloriarum, ni hæres in posteritatis eius successione Catilina tantas adoreas odio damnati nominis obumbrasset. Quantum inter milites Sicinius, aut Sergius, tantum inter duces, immo ut uerius dicam, inter omnem homines Cæsar dictator enituit. Huius ductibus undecies centum & nonaginta duo millia cæsa sunt hostium. Nam quantum bellis ciuilibus fuderit, noluit annotari. Signis collatis quinquagies, & bis dimicauit. M. Marcellum solus supergressus, qui nouies & tricies pari modo fuerat præliatus. Ad hæc nullus celerius scripsit. Nemo uelocius legit. Quaternas etiam epistolas simul dictasse perhibetur, benignitate adeo præditus, ut quos armis subegerat, clementia magis uicerit.

De memoria. De uoce adepta. De morum laude. De eloquentia. De pietate. De pudicitia, & felicitate.

Caput V.

Cyrus memoriæ bono claruit, qui in exercitu, cui numerosissimo præfuit, nominatim singulos alloquebatur. Fecit hoc idem in populo Romano L. Scipio. Sed & Cyrum, & Scipionem consuetudine credamus profecisse, Cyneas Pyrrhi legatus postero die, quàm ingressus Romam fuerat, & equestrem ordinem, & Senatum proprijs nomi-

nibus salutauit. Rex Ponticus Mithridates duabus, & uiginti gentibus, quibus imperitabat, sine interprete iura dixit. Memoriam ex arte fieri palàm factum est, sicut Metrodorus philosophus, qui temporibus Diogenis Cynici fuit, in tantum se meditatione assidua prouexit ut à multis simul dicta non modo sensum, sed etiam uerborum ordinibus detineret. Nihil autem in homine aut metu, aut casu, aut morbo facilius intercipi, saepe perspectum est. Qui lapide ictus fuerat, accaepimus oblitum litterarum. Messalam certe Coruinum post aegritudinē, quam pertulerat, percussum proprij nominis obliuione, quàlibet aliàs ei sensus uigeret. Memoriam metus perimit. Inuicem uocis timor est incitamentum, quam nō solum acuit, sed etiam, si nūquam fuerit, extorquet. Deniq; cum olympiade octaua & quinquagesima uictor Cyrus intrasset Asiae oppidum Sardas ubi tunc Croesus latebat, Athis filius Regis mutus ad id usq; temporis in uocem erupit ui timoris. Exclamasse enim dicitur, Parce patri meo Cyre, & te hominem esse uel casibus disce nostris. Tractare de moribus superest, quorum excellentia maxime in duobus enituit. Cato princeps Portiae gentis senator optimus, optimus imperator, orator optimus. Causam tamen quadragies & quater dixit, diuersis odiorum simultatibus appetitus, semper absolutus. Verum Scipionis Æmiliani laus propensior, qui praeter bona, quibus Cato clarus fuit etiā publico amore praecessit. Vir optimus Nasica Scipio iudicatus est, non priuato tantum testimonio, sed totius senatus sacramento. Quippe quod inuentus dignior nō fuit cui praecipue religionis crederetur ministerium, cum oraculum moneret arcessi sacra Deum matris Pessinuntiae;

plurimi inter Romanos eloquentia floruerunt. Sed hoc bonum hæreditarium nunq̃ fuit, nisi in familia Curionum. In qua tres, serie continua, oratores fuere. Magnum hoc habitum est sanè, hoc sæculo, quo facundiam præcipue & humana, & diuina mirata sunt. Quippe tunc percussores Archilochi poetæ Apollo prodidit, & latronum facinus deo arguente detectum. Cumq; Lysander Lacedæmonius Athenas obsideret ubi Sophoclis Tragici ihumatum corpus iacebat idẽtidẽ Liber pater ducem admonuit per quietem, ut sepeliri delitias suas sineret. Nec prius destitit, q̃ Lysander cognito, qs obijsset diem, & quid à numine posceretur, inducias bello daret, usq; dum cõgrue supremis tabulis exequiæ ducerentur. Pindarum lyricũ eo conuiuij loco, cui imminebat ruina, ne cũ cæteris interiret, forinsecus eum Castor, & Pollux uocarunt, in spectantibus uniuersis. Quo effectum est, ut solus impendens periculum euaderet. Numerandus post deos Cn. Põpeius magnus intraturus Possidonij domum clarissimi tunc sapientiæ professoris, percuti ex more à lictore uetuit fores, summissisq; fascibus, quãlibet confecto Mithridatico bello, & orientis uictor sententia propria cessit ianuæ litteraꝝ. Africanus prior. Q. Ennij statuã imponi sepulcro suo iussit. Vticẽsis Cato unũ ex tribunatu militũ philosophũ, aliũ ex Cypria legatione Romã aduexit, professus plurimũ se eo facto Senatui & Po. Ro. contulisse, q̃nis proauus eius sæpissime censuisset Græcos urbe pellendos. Dionysius tyrannus uittatam nauem Platoni obuiam misit. Ipse cum albis quadrigis egredientẽ è litore occurrẽs honoratus est pfectam prudentiam soli Socrati oraculum

Delphicum adiudicauit. Pietatis documentum nobilius quidem in Metellorum domo effulsit. Sed eminentissimum in plebe à puerpera reperitur. Humilis hæc, atque ideo famæ obscurioris, cum ad patrem, qui supplicij causa claustris pœnalibus continebatur, ægre obtinuisset ingressum, exquisita sæpius à ianitoribus, ne forte parenti cibum subministraret, alere eum uberibus suis deprehensa est. Quæ res & factum, & locum consecrauit. Nam qui morti destinabatur, donatus filiæ, in memoriã tanti præconij reseruatus est. Locus dicatus suo numini Pietatis sacellum fuit. Nauis à Phrigia gerula sacrorum, dum sequitur uittas castitatis, contulit Claudiæ principatum pudicitiæ. Et sulpitia Paterculi filia. M. Fuluij Flaccĩ uxor censura omnium matronarum è centum probatissimis haud temere electa est, quæ simulacrum Veneris, ut Sybillini libri monebant, dedicaret. Qui attingat ad titulum felicitatis, nec dum repertus est & qui felix censeri iure debuerit. Nanq; Cornelius Sulla dictus potius est, quàm fuerit felix. Solum certe beatum Cortina Aglaum indicauit, qui in angustissimo Arcadiæ angulo pauperis soli dominus, nunquam egressus paterni cespitis terminis inuenitur.

ITALIA, *in qua multa exponuntur, quæ ad animalia tum quadrupeda, tum uolucria, & lapides pertinent.*
Caput. VII.

D*E homine satis dictum habeo. Nunc, ut ad destinatum reuertamur, ad locorum commemorationem stilus dirigendus est.* Atq; *adeo principaliter in Italiam, cuius decus iam in urbe contigimus.* Sed Italia *tanta cura ab omnibus dicta est, præcipue* M. Catone, *ut iam inueniri non possit, quod non ueterum authorum præsumpserit diligenia, largiter in laudem excellentis terræ materia suppetente, dum scriptores præstantissimi reputant locorum salubritatem, cœli temperiem, ubertatem soli, aprica collium, opaca nemorum, innoxios saltus, uitium, olearumq; prouentus, ouilia, pecuaria, tot amneis, lacus tantos, bifera uiolaria, inter hæc* Veseuium *flagrantis animæ spiritu uaporantem, tepenteis fontibus* Baias, Colonias *tam frequenteis, tam assiduam nouarum urbium gratiam, tam clarum decus ueterum oppidorum, quæ primo* Aborigines, Aruncì, Pelasgi, Arcades, Siculi *totius postremo* Græciæ *aduenæ, & in summa uictores* Romani *condiderunt. Ad hæc latera portuosa, orasq; habet patentibus gremijs commertio* orbis *accommodatas.* Verum *ne prorsus intacta uideatur in ea, quæ minus trita sunt animum intendere haud absurdum uidetur, & parcius depasta leuibus uestigijs inuiare.* Nam *quis ignorat uel dictam, uel conditam, à* Iano Ianiculum, *à* Saturno Latium, *atq;* Saturnium, *à* Danae Ardeam, *à comi-*

tibus Herculis Polydem, ab ipso in Campania Pompeios, quia uictor ex Hispania Pompam bouum duxerat. In Liguria quoq; lapidarios campos, quod ibi eo dimicante creduntur saxa pluisse. Regionem Ionicam ab Ione Naulochi filia, quam procaciter insidentem uias Hercules interemit, ut ferunt, Archippe nam à Marsya rege Lydorum, quod hiatu terræ haustum dissolutum est in lacum fucinum. Ab Iasone templum Iunonis Argiuæ. A Pelope Pisas, à Cleolao Minois filio Daunios, Iapygas à Iapyge Dædali filio Tyrrhenos à Tyrrheno Lydiæ rege, Coram à Dardanis Agillam à Pelasgis, qui primi in Latium litteras intulerunt. A Phalero Arguio Phaliscam à Phalerio arguio Phalerios, Fescennium quoq; ab Arguis, portum Parthenium à Phocensibus, Tybur, sicut Caco facit testimonium, à Catillo Arcade præfecto classis Euandri, sicut Sextius ab Arguia iuuentute Catillus enim Amphiarai filius post prodigialem patris apud Thebas interitum Oeclei aui iussu, cum omni fœtu uel sacro missus tres liberos in Italia procreauit Tiburtum, Coram, Catillum, qui depulsis ex oppido Siciliæ ueteribus Sicanis à nomine Tiburti fratris natu maximi urbem uocarunt. Mox in Brutijs ab Vlysse extructum templum Mineruæ Insula Ligea appellata ab iecto ibi corpore Sirenis ita nominatæ. Parthenope à Parthenopes Sirenis sepulcro, quam Augustus postea Neapolim esse maluit. Preneste, ut Zenodotus refert, à Preneste Vlyssis nepote Latini filio, aut, ut Prenestini sonant libri, à Cæculo, quem iuxta igneis fortuitos inuenerunt, ut fama est, Digitiorum sorores. Notum est à Philoctete Petiliam constitutam. Arpos, & Beneuentũ à

Diomede, Patauium ab Antenore. Metapontum à Pylijs, Scyllacium ab Atheniensibus, Sybarim à Trœzenijs, & à Sagari Aiacis Locri filio, Salentinos à Lycijs. Anconam à Siculis. Gabios à Galatio, & Bio Siculis fratribus, ab Heraclidis Tarentum, insulam Tensam ab Ionibus. Pæstum à Dorensibus. A Myscello, et Archia Crotonam, Rhegium à Chalcidensibus, Caulonam, & Terinam à Crotoniensibus, à Naritijs Lotros. Heretrum à Græcis in honorem Heræ, sic enim Iunonem græci uocant. Aritiam ab Archiloco Siculo. Vnde & nomen, ut Cassio Heminæ placet tractum. Hoc in loco Orestes oraculo monitus simulacrum Scythicæ Dianæ, quod de Taurica extulerat, prius quàm Argos peteret, consecrauit, à Zanclensibus Metaurum locatum à Locrensibus Metapontum, quod nunc Iubo dicitur. Bocus absoluit Gallorum ueterem propaginem. Vmbros esse M. Antonius asseuerat eosdem quod tempore aquosæ cladis imbribus superfuerunt, Vmbros græce nominatos. Licinio placet à Mesappo græco Mesappiæ datam originem uersam postmodum in nomen Calabriæ, quam in exordio Oenotris frater Peucetius Peucetiam nominarat. Par sententia est inter authores, à gubernatore Æneæ appellatum Palinurum, à Tubicinæ Miseno Misenum, à consobrina Leucosiam insulam. Inter omneis perspicue conuenit à nutrice Caieta Caietam, ab uxore Lauinia Lauinium esse nuncupatum, quod post Troiæ excidium sicut Cussonius perhibet, quarto anno extructum est. Nec omissum sit Æneam æstate ab Ilio capto secundo, Italicis litoribus appulsum, ut Hemina tradit, socijs non amplius sexcentis in agro Laurenti posuisse castra. Vbi

dum simulacrum, quod secum ex Sicilia aduexerat, dedicat Veneri matri, quæ ἀφροδίτη dicitur, à Diomede Palladium suscipit, tribusq; mox annis cum Latino regnat, socia potestate quingentis iugeribus ab eo acceptis. Quo defuncto summam biennio adeptus apud Numicum ap[illegible]re desijt. Anno septimo patris indigetis ei nomen datum. Deinde constitutæ ab Ascanio longa Alba, Fidenæ, Antium, Nola à Tyrijs, ab Eubœnsibus Cumæ. ibidem Sibylle sacellum est, sed eius, quæ rebus Romanis quinquagesima olympiade interfuit, cuiusq; librum ad Cornelium usque Sullam Pontifices nostri consulebant, tunc enim unà cum Capitolio igni absumptus est, nam priores duos Tarquinio superbo parcius pretium offerente, quàm postulabat, ipsa exusserat, cuius sepulcrum in Sicilia adhuc manet. Delphicam autem Sibyllam ante Troiana bella uaticinatam Bœthus perhibet, cuius plurimos uersus operi suo Homerum inseruisse manifestat. Hanc Heriphilen Erythræa annis aliquot intercedentibus consecuta est, Sibyllaq; appellata est de scientiæ parilitate, quæ inter alia magnifica Lesbios amissuros imperium maris multo ante præmonuit, quàm id accideret, ita Cumanam tertio fuisse post has loco, ipsa æui series probat. Ergo Italia, in qua Latium antiquum antea à Tyberinis ostijs ad usque Lyrim amnem pertinebat uniuersa consurgit à iugis Alpium porrecta ad Rheginum uerticem, & litora Brutiorum, quo in mare meridiem uersus protenditur. Inde procedens paulatim se Apennini montis dorso attolli, extensa inter Thuscum & Adriaticum, id est inter superum mare & inferum, similis querno folio

scilicet proceritate amplior, quàm latitudine. Vbi longi-us processit in cornua duo scinditur, quorum alterum Ionium spectat aequor, alterum Siculum. Inter quas prominentias non uno margine accessum insinuati freti recipit, sed linguis proiectis saepius à procurrentibus distinctum promontorijs Pelagus accipit. Ibi, ut obuia passim notemus, Arcis Tarentinae Scyllaea regio, cum Scyllaeo oppido, & Crathe flumine Scyllae matre, ut uetustas fabulata est, Rhegini saltus, Paestana ualles, Syrenum saxa, amoenissimus Campaniae tractus, Phlegraei campi, Circes domus. Tarracina insula ante circunflua immenso mari, nunc aeuo nectente addita continenti, diuersamq; fortunam à Rheginis experta, quos fretum medium à Siculis ui abscidit. Formiae etiam Laestrygonibus habitatae, multa praeterea pollentissimis ingenijs edisserta, quae praeterire, quàm inferius exequi, tutius duximus. Verum Italiae longitudo, quae ab Augusta praetoria per orbem, Capuamque porrigitur usque ad oppidum Rhegium, decies centena & uiginti millia passuum colligit. Latitudo ubi plurimum CCCCX. Vbi minimum CXXXVI. millia. Arctissima est ad portum quem Annibalis castra dicunt. Neq; enim excedit quadraginta millia, Vmbilicum, ut Varro tradit, in agro Reatino habet. At insolidum spatium circuitus uniuersi uicies quadragies nonies centena sunt. In quo ambitu aduersa Locrensium fronte ortus à Gadibus finitur Europae sinus primus, nam secundus à Lacinio auspicatus in Acrocerauniis metas habet. Ad haec Italia Pado clara est, quem mons Vesulus superantissimus inter iuga Alpium gremio suo fundit Visendo fonte in Ligu

rum finibus, unde se primum Padus proruit, subiter/ fusq; cuniculo rursus in agro Vibonensi extollitur, nulli amnium inferior claritate. A' græcis dictus ἠρίδανος. Intumescit exortu canis, tabefactis niuibus & liquenti/ bus brumæ pruinis, auctusq; aquarum accessione XXX. flumina in Adriaticum defert mare. Est è memorabili/ bus inclytum, & insigniter per omnium ora uulgatum, quod perpaucæ familiæ sunt in agro Phaliscorum, quos Hirpos uocant. Hi sacrificium annuum ad montem So/ ractem Apollini faciunt. Idq; operantes gesticulationi/ bus religiosis impune exultant, ardentibus lignorum struibus, in honorem diuinæ rei flammis parcentibus, ob cuius deuotionis ministerium munificentia senatus ho norata Hirpis perpetuo munerum uacationem dedit con sulto omnium. Gentem Marsorum serpentibus illæsam esse nihil mirum. A' Circes filio genus ducunt, & de auita potentia deberi sibi sentiunt seruitium uenenorũ, ideoq; uenena contemnunt C. Cœlius Oetæ tres filias Angitiam, Medeam, & Circen dicit fuisse, Circen Cir/ cæos insedisse monteis carminum maleficijs uarias imagi num facies mentientem, Angitiam uicina fucino occu/ pauisse, ibiq; salubri scientia aduersus morbos resistente cum desisset hominem uiuere, deam habitam. Medeam ab Iasone Buthroti sepultam, filiumq; eius Marsis impe/ rasse. Sed quis Italia habeat hoc præsidium familiare à serpentibus non penitus libera est. Deniq; habitatores ab Amyclis, quas antea græci condiderunt, serpentes fuga/ uere. Illic frequens Vipera insanabili morsu. Breuior hæc cæteris, quàm in alijs aduertimus orbis partibus, ac pro/ pterea, dum despectui est, facilius nocet. Calabria Cher

Hydris frequentissima est, & Boam gignit, quem anguẽ ad immensam molem ferunt coalescere, Captat primo greges bubulos, & quæ plurimo lacte rigua bos est, eius se uberibus innectit, suctuq; continuo saginata, longo seculo ita funebri satietate ultimo exuberatur, ut obsi/stere magnitudini eius nulla uis queat. Postremo de/populatis animantibus regiones, quas obsederit ad ua/stitatem cogit. Deniq; D. Claudio principe in loco ubi Vaticanus ager est, in alueo occisæ Boæ spectatus est so/lidus infans. Italia lupos habet, qui cum cæteris similes non sint, homo quem prius uiderit, conticescit, & antici/patus obtutu nocentis licet clamandi uotum habeat, non habet uocis ministerium. Sciens de lupis multa præte/reo. Spectatissimum illud est, quod caudæ animalis huius uillus amatorius inest perexiguus, quem sponta/neo damno abiicit, cum capi metuit, nec habet poten tiam nisi uiuenti detrahatur. Coeunt lupi toto anno non amplius dies XII Vescuntur in fame terra. At ij, quos Ceruarios dicimus quamuis post longa ieiunia repetas ægre carnes mandere cœperint, ubi quid casu respiciant obliuiscũtur, & immemores præsentis copiæ eunt quæsi/tum, quam reliquerunt satietatem. In hoc animalium genere numerantur & Lynces, quarum urinas coire in duritiem pretiosi calculi fatentur, qui naturas lapidum exquisitius sunt persecuti. Istud etiam ipsas Lynces per sentiscere hoc documento probatur, quod egestum liquo rem ilico arenarum cumulis, quantũ ualent, contegunt, inuidia scilicet, ne talis egeries transeat in nostrum usum, ut Theophrastus perhibet, lapidi isti succini color est, pa/riter spiritũ attrahit propinquantia, dolores renum se/

dat, medetur regio morbo. λυγκούριος græce dicitur. cicadæ apud Rheginos mutæ, nec usquam alibi, quod silentium miraculo est, nec immerito, cum uicinæ, quæ sunt Locrensium ultra cæteras sonitent. Causas Granius tradit, cum obmurmurarent illic Hercule quiescente, deum iussisse ne streperent. Itaque ex eo cœptum silentium permanere. Ligusticum mare frutices procreat, cui quantisper fuerint in aquarum profundis, fluxui sunt tractu propè carnulento. Deinde ubi in supra attolluntur, geminis natalibus derogatis lapides fiunt. Nec solum qualitas illis tantum, sed & color uertitur, nam puniceo protinus erubescunt. Ramuli sunt quales arborum uisimus ad semipedem frequentius longi, rarum est pedaneos deprehendi. Excuduntur ex illis multa gestamina. Habet autem, ut Zoroastes ait, materies hæc quandam potestatem, ac propterea quicquid inde fit, habetur inter salutaria Ciralium alij dicunt. Nam Metrodorus γοργίαν nominat. Idem est, quod resistat typhonibus & fulminibus affirmat. Eruitur gemma in parte Lucaniæ facie adeo iucunda, ut languentes intrinsecus stellas, & sub nubilo renidenteis crocco colore perfundat. Et quoniam in litore Syrtium inuenta primo est, Syrtites uocatur. Est & Veientana gemma à loco dicta, cui nigri coloris supeficies nigra, quam ad gratiam uarietatis albi limites interscicant, notis candidantibus. Insula quæ Appuliæ oram uidet tumulo, ac delubro Diomedis insignis est, & Diomedeas aueis sola nutrit. Nam hoc genus alitis præterquam ibi nusquam gentium est, idq; solum poterat memorabile iudicari, nisi accederent non omittenda. Forma illis penè, quæ Fulicis, color

cis, color candidus, ignei oculi, ora dentata, congreges uolitant, nec sine ratione pergendi duces duæ sunt, quæ regant agmen. Altera agmen anteit, altera insequitur, illa ut ductu certum iter dirigat, hæc ut instantium urgeat tarditatem. Hæc in meatibus disciplina est, & cum fœtuum adest tempus, rostro scrobeis excauant. Deinde surculis inuersum suppositis, imitantur texta cratium, & sic contegunt subtercauata, & ne operimenta desint, si forte lignorum casas uēti auferant, hanc struem comprimunt terra, quam egesserant, cum puteos excauarent. Sic nidos moliuntur bifori accessu nec fortuito; adeo ut ad plagas cœli metiantur exitus, uel ingressus. Aditus, qui dimittit ad pastus, in ortum destinatur, qui excipit reuertenteis occasum uersus est, ut lux & morāteis excitet, & receptui non denegetur. Leuaturæ aluum aduersis flatibus subuolant, quibus proluuies longius auferatur. Iudicant inter aduenas, si græcus est, & propius accedunt, & quantum intelligi datur, ut ciuem blandius adulantur. Siquis erit gentis alterius inuolant, & impugnant. Aedem sacram omni die celebrant studio huiusmodi. Aquis imbuunt plumas, alisq; impendio madefactis confluunt rorulentæ, ita ædem excusso humore purificant. Tunc pinnulis superplaudunt. Inde discedunt quasi peracta religione. Ob hoc ferunt Diomedis socios aueis factos. Sanè ante aduentum Aetoli ducis nomen Diomedis non habebant. Inde sic dictæ. Italicus excursus per liburnos, quæ gens Asiatica est, procedit in Dalmatiæ pedem, Dalmatia in limitem Illyricum, quo sinu Dardani sedeis habent homines ex Troiana prosapia in mores barbaros efferati. At ex altera

parte per Ligurum oram in Narbonensem prouinciam pergit, in qua Phocenses quondam fugati Persarum aduentu Marsiliam urbem olympiade quadragesima quinta condiderunt. C. Marius bello Cimbrico factis manu fossis inuitauit mare pernitiosamq; feruentis Rhodani nauigationem temperauit, qui amnis præcipitatus alpibus primo per Heluetios ruit occursantium aquarum agmina secum trahens, auctuq; magno, ipso, quod inuadit, freto turbulentior, nisi cum fretum uentis excitatur. Rhodanus sæuit & cum serenum est, atque ideo inter tres Europæ maximos fluuios, & hunc computant, Aquæ quoque Sextiæ eo loco claruerunt, quondam hyberna consulis, postea excultæ mœnibus. Quarum calor olim acrior exhalatus per tempora euaporauit, nec iam par est famæ priori. Si græcos cogitemus, præstat respicere litus Tarentinum. Vnde à promontorio, quod Acren Iapygian uocant, Achaiam cursum destinantibus citissima nauigatio est. Flectendus hinc stylus est terrarũq; uocant alia, & longum est, ut moratim insularum omnium oras legamus quascunque promontoria Italica prospectant, quãuis sparsæ recessibus amœnissimis, & quodam naturæ quasi spectaculo expositæ non erant obmittendæ. Sed quantum residendum est, si dilatis quæ præcipua sunt per quandam desidiam, aut Pandateriam, aut Prochytam dicamus, aut ferri feracem Vilbã, aut Caprariam, quam græci αἰγύλαν dicunt, aut Planasiam, de facie supinitatis sic uocatam, uel ab Vlyssis erroribus, uel Columbariam auium huius nominis matrem, uel Icacesiam, quæ Vlyssis proditur specula, uel Ænaria & ginarimen ab Homero nominatam, ali-

asq; non secus latas, inter quas Corsicam plurimi in discendo latius circumuecti plenissima narrandi absoluerunt diligentia, nihil'que omissum, quod retractari non sit superuacuum, ut exordium incolæ Ligures dederint, ut oppida ibi extructa sint, ut Colonias ibi deduxerunt Marius, & Sulla, ut ipsam Ligustici sinus æquor alluat, sed hæc facessant.

De Corsica, & Catochite lapide. Cap. VIII.

u Erum ager Corsicanus, quod in eo agro solus edit unicum est, quem Catochiten uocant lapidem fatu dignissimum. Maior est cæteris, qui ad ornatum destinantur, nec tam gemma quàm cautes. Idem impositas manus detinet ita seiunctis corporibus adnectens, ut cum ipsis hæreat, quibus tangitur. Sed ei inest uelut de glutino lentiori nescio quid par, atq; gummi. Accepimus Democritum Abderiten ostentatione scrupuli huius frequēter usum ad probandam occultam naturæ potentiam in certaminibus, quæ contra Magos habuit.

De Sardinia. De Solfuga. De Sardonia herba. De admirandis aquarum uiribus. Caput IX.

s Ardinia quoque, quam apud Timæum Sādaliaten legimus, Ichnusan apud Chrysippum, in quo mari sita sit, quos incolarum authores habeat satis celebre est. Nihil ergo attinet dicere, ut Sardus ab Hercule, & Norax

à Mercurio procreati, cum alter ab Libya, alter ab usq; Tarteso Hispaniæ in hosce fineis permeassent à Sardo terræ à Norace Noro oppido *nomen datum*. Mox *Aristæum regnando his proximum in urbe* Corali, *quam condiderat, ipse coniuncto populo utriusq; sanguinis seiugis usq; ad se genteis ad unum morem coniugasse imperium ex insolentia nihil aspernatas*. Sed *& hic* Aristæus Iolaum *creat, qui ad id locorum agros ibi insedit.* Prætere*a &* Ilienseis, *&* Locrenseis *transeamus.* Sardinia *est quidem absq; serpentibus.* Sed *quod alijs locis serpens, hoc* Solfuga Sardois *agris*. Animal *pere xiguum, similéque* Araneis *forma*, Solfuga *dicta, quod diem fugiat*. In *metallis argentarijs plurima est, nam solum illud argenti dives est, occultim reptat, & per imprudentiam supersedentibus pestem facit*. Huic *incommodo accedit & herba* Sardonia, *quæ inde fluuijs fontanis prouenit largius iusto*. Ea *si edulio fuerit, uescētibus neruos contrahit, rictu ora diducit, ut qui mortem oppetunt, uelut ridentium facie intereant*. Contra *quicquid aquarum est uarie commodis seruit*. Stagna *pisculētissima, hybernæ pluuiæ in æstiuam penuriam reseruantur*. Nam *homo* Sardus *opem plurimam de imbrido cœlo habet*. Hoc *collectaneū depascitur, ut sufficiat usui, ubi defecerint scaturigines, quæ ad uictum usurpari solent*. Fontes *sanè calidi & salubres aliquot locis efferuescunt, qui medelas afferunt, aut solidant ossa fracta, aut abolent à* Solfugis *insertum uenenum, aut etiam ocularias dissipant ægritudines*. Sed *qui oculis medentur, & coarguendis ualent furibus*. Nam *quisquis sacramētum raptum negat lumina aquis attrectat*. Vbi *periuriū*

non est, cernit clarius Si perfidia abnuit, detegitur facinus caecitate, & captus oculis admissum tenebris fatetur.

De Sicilia, & Peloriade terra & de aquis memorandis & montibus. Caput. X.

I respiciamus ad ordinem temporum, uel S locorum, post Sardiniam res uocant Siculae. Primo quod utraq; insula in Romanam potestatem redacta iisdem temporibus prouincia facta est, cum eodem anno Sardiniam M. Valerius, alteram C. Flaminius praetor sortiti sunt. Adde q̃d freto siculo excipitur nomen Sardoi maris. Ergo Sicilia, quod cum primis assegnãdũ est, diffusis promontoriis triquetrã speciẽ figuratur. Pachynus aspectus in Peloponesum, & meridianam plagam dirigit. Pelorus aduersa uespero Italiam uidet. Lylybaeus in Africam extenditur. Inter quae Pelorias praestat, soli temperamento egregia, quod neq; humido in lutum diluatur, neq; fatiscat in uagum puluerem siccitate, ea ubi introrsum recedit, & in latitudinem panditur, treis lacus optinet. Quorum unus quod piscium copiosus est, non equidem ad miraculũ duxerim, sed quod ei proximas condensis arbustis inter uirgulto͡r, opaca feras nutriat, & admissis uenantibus per terrenos tramites, quibus pedestres accessus excipit, duplicem piscandi, uenandiq; ꝓbeat uoluptatẽ. Numeratur inter eximia Tertium, ara sacrum approbat, quae in medio sita breuia diuidit à profundis, qua ad eã ꝑgitur aqua cruretenus ꝑuenit. Quod ultra est nec explorari licet, nec attingi. Et si fiat, qui id ausus sit malo plectitur, quantãq;

sui partem ingurgitauerit, tantam it perditum. Ferunt quendam in hoc alta quantam longissimam poterat iecisse lineam, eam ut recuperaret, dum merso brachio nisum adiuuat, cadauer manum factam. Peloritana ora habitatur colonia Tauromninia, quam prisci Naxum uocabant. Oppidum Messana regio Italiæ, oppositum est, quod Rhegium à dehiscendi argumento ῥήγνυμι graeci dictitabant. Pachyno multa Tunnorum inest copia, Echinis, & omnibus mari nantibus pisculentissimum, ac propterea semper captura larga. Lilybitano Lilybæum oppidum decus est, Sibyllæ sepulcro. Sicaniæ diu ante Troiana bella Sicanus rex nomen dedit, aduectus cum amplissima Hiberorum manu. Post Siculus Neptuni filius. In hãc plurimi Corinthioꝝ, Arguioꝝ, Iliensium, Doriẽsiũ, Cretensium confluxerunt. Inter quos Dædalus fabricæ artis magister principem Vrbiũ Syracusas habet. In qua etiam cum hyberna conduntur serena nullo non die sol ẽ. Adde quod Arethusa fons in hac urbe est. Eminet montibus Ætna, & Erix. Vulcano Ætna sacer est. Erix Veneri. In Ætnæ uertice hiatus duo sunt, Crateres nominati, ꝑ quos eructatus erumpit uapor, præmisso prius fremitu, qui ꝑ æstuantes cauernaꝝ latebras longo mugitu itra terræ uiscera diu uoluitur, nec ante flammarum globos attollit, q̃ interni strepitus antecedant. Mirum hoc est, nec illud minus, quod in illa feruentis naturæ peruicacia mistas ignibus niueis profert, & licet uastis exudẽtur incendijs, apices caniciẽ ꝑpetua brumalem detinet faciem. Itaq; inuicta in utroq; uiolentia, nec calor frigore mitigatur, nec frigus calore dissoluitur. Sunt & alij montes duo Nebrodes et Neptunius. E Neptunio specula ẽ in pelagus Thu

ſcum, & Adriaticum. Nebrodi Damarum copia nomen dedit. Damæ & hinnuli gregatim peruagantur. Inde Nebrodes dictus. Quicquid Sicilia gignit siue soli, siue hominis ingenio proximum est, iis quæ optima iudicantur, nisi quod fœtus terræ centuripino croco uincitur. Hic primum inuenta comœdia, hic & cauillatio mimica in scena stetit. Hic domus Archimedis, qui iuxta syderum disciplinam machinarius commendator fuit. Hic Lais illa, quæ eligere patriam maluit, q̃ fateri, Gentem Cyclopum uasti testantur specus. Læstrygonum sedes adhuc sic uocantur. Ceres inde magistra sationis frumentariæ. Hic ibidem campus Ætnensis in floribus semper & omni uernus die. Quem propter demersum est foramen, quo Ditem patrem ad raptus Proserpinæ libere exeuntem fama est in lucem ausum. Inter Catinam & Syracusas certamen est de illustrium fratrum memoria, quorum nomina sibi diuersæ partes adoptant. Si Catinenses audiamus Anapias fuit, & Amphinomus, si quod malunt Syracusæ, Æmanthiam putabimus, & Critonem. Catinensis tamen regio causam dedit facto, in qua se tum incendia Ætnæ protulissent, iuuenes duo sublatos parentes euexerunt inter flammas illæsi ignibus. Horum memoriam ita posteritas mirata est, ut sepulcri locus nominaretur campus Piorum. De Arethusa, & Alpheo uerum est, hactenus quod conueniunt fons, & amnis. Fluminum abunde uaria miracula. Dianam, qui ad Camerinam fluit nisi habitus pudicæ hauserit, non cohibit in corpus unũ latex uineus, & latex aquæ. Apud Segestanos Helbesus in medio flumine subita æstuatione feruet, Acin quamuis demissum Ætna, nullus frigo-

re anteuertit, Himerum cœlestes mutant plagæ. Amarus denique est dum in Aquilonem fluit, dulcis ubi ad meridiem flectitur. Quanta in aquis tanta nouitas in salinis. Salem Agrigentinum si igni iunxeris, soluitur ustione, cui si liquor aquæ proximauerit, crepitat uelut torreatur. Purpureum Ætna mittit, in Pachyno translucidus inuenitur. Cætera salinarum metalla, quæ sunt, aut Agrigento, aut Centuripis proximantia funguntur cautium ministerio. Nam illinc excudunt signa ad facies hominum, uel deorum. Themitanis locis insula est arundinum ferax, quæ maxime accommodatissimæ sunt in omnem sonum tibiarum, siue præcintorias facias, quarum locus est ad puluinaria præcinendi, siue Vascas, quæ foraminum numeris Præcentorias antecedunt, siue Puellatorias, quibus à sono clariore uocamen datur, siue Gingrinas, quæ breuiores licet, subtilioribus tamen modis insonant, aut Miluinas, quæ in accentus exeunt acutissimos, aut Lydias, quas & Turarias dicunt, uel Corinthias, uel Ægyptias, aliasue à musicis per diuersas officiorum, & nominum species separatas. In Helesina regione fons aliàs quietus & tranquillus cum siletur si insonent tibiæ, exultabundus ad cantum eleuatur, & quasi miretur dulcedinem uocis ultra margines intumescit. Gelonium stagnum retro odore abigit proximantes. Ibi & fontes duo. Alter si sterilis sumpserit, fœcunda fiet, alter si fœcunda hauserit, uertitur in sterilitatem. Stagnum Petrensium serpentibus noxium est homini salutare. In lacu Agrigentino oleum supernatat. Hoc pingue hæret arundinum comis de assiduo uolutabro, è quarum capillamentis legitur unguem

tum medicum contra armentarios morbos. Nec longe inde collis Vulcanius, in quo qui diuinæ rei operantur, ligna uitea super aras struunt, nec ignis apponitur in hanc congeriem, cum porricias intulerint. Si adest deus, si sacrum probatur, sarmenta licet uiridia ignem sponte concipiunt, & nullo inflagrante à litato numine fit incendium. Vbi epulantibus alludit flamma, quæ flexuosis excessibus uagabunda, quem contigerit non adurit. Nec aliud est, quàm imago nuncia perfecti rite uoti. Idem ager Agrigentinus eructat limosas scaturigines, & ut uenæ fontium sufficiunt riuis subministrandis, ita in hac Siciliæ parte solo nunquam deficiente reiectatione te[r]ræ[?] terra euomit. Achatem lapidem Sicilia primum edidit in Achatis fluminis ripis repertum, non uilem cum ibi tantum inueniretur. Quippe inter scribentes eum uenæ naturalibus sic notant formis, ut cum optimus est, uarias perferat rerum imagines. Vnde anulus Pyrrhi regis, qui aduersus Romanos bella gessit non ignobilis famæ fuit. Cuius gemma Achates erat, in quo nouem Musæ cum insignibus suis singulæ & Apollo tenens citharam uidebantur non impressis figuris, sed ingenitis. Nunc diuersis locis apparet. Dat Creta, quem Coraliachatem uocant curalio similem, sed illitum guttis auro micantibus, & scorpionum ictibus resistentem dat India reddentem nunc nemorum, nunc animalium facies, quem uidisse oculis fauet, quique intra os receptus sedat sitim. Sunt & qui usti redolent mirrhæ odorem. Achates sanguineis maculis irrubescit. Sed qui maxime probantur uitream habent perspicuitatem, ut Cyprius. Nam qui sunt facie cerea abundantes triuialiter

negliguntur. Omnis ambitus huius insulæ clauditur stadiorum tribus millibus.

De insulis Vulcaniis. Caput XI.

IN freto Siculo η φεςτι´αι insulæ X. XV. millibus passuum ab Italia absunt. Itali Vulcanias uocant. Nam & ipsa natura soli ignea per occulta commertia, aut mutuatur Ætnæ incendia, aut subministrat. Hic dicta sedes deo ignium. Numero septem sunt. Liparæ nomen dedit rex Liparus, qui eam ante Æolum rexit. Alteram Hieram uocauerunt, ea præcipue Vulcano sacrata est, & plurimum colle eminentissimo nocte ardet. Strongyle tertia, æoli domus uergit ad solis exortum minime angulosa, quæ flammis liquidioribus differt à cæteris. Hæc causa efficit, quod ex eius fumo potissimum incolæ præsentiscunt, quinam flatus in triduo portendant. Quo factum, ut Æolus rex uentorum crederetur. Didymen, Ericusam, Phœnicusam, Euonymon, quoniam similes sunt dictas habemus.

Ex tertio Europæ sinu Epeirus. Ætolia, Peloponnesus, Attica, Bœotia, Phocis. Multæ insulæ, & in his memoranda omnia. Caput. XII.

TErtius Europæ sinus incipit ab Acrocerauniis montibus, desinit in Hellespontum, in eo apud Melossos, ubi Dodonæi Iouis templum est, Tomarus mons est. Circa radice

centeno fonte nobilis Theopompo. In Epeiro sacer fons est, frigidus ultra omnes aquas, & spectatæ diuersitatis. Nam si in eo ardentem demergas facem extinguit, si procul, ac sine igne admoueas, suopte ingenio inflammat. Dodone Ismaro celsa est. Delphis Cephiso flumine, Castalio fonte, & Parnasi iugis celebris. Acarnania Aracynto eminet. Hanc ab Ætolia Pindus diuidit, q Achelowm parit, cum primis Græciæ amnibus prædium ueteri claritate. Nec iniuria cum inter calculos, quibus ripæ eius micant inueniatur Galactites, qui scrupulus ipse ater si teratur, reddit succum album ad lactis saporem. Fœminis nutrientibus illigatus fœcundat ubera, subnexus paruulis largiusculos haustus facit saliuarum. Intra os receptus liquescit, cum soluitur, tantum memoriæ bonum perimit, quem post Nilum Achelous dat, tertium nemo. Propter oppidum patras Sciœssa locus nomen collium opacitate umbrosus, & radijs solis fermè inuisus, nec aliam ob causam memorabilis. In Lancōnia spiraculum est Tænaron. Et Tænaron est promontorium aduersum Africæ, in quo fanum est Methymnæi Arionis, quem delphine eò aduectum imago testis est ærea ad effigiem casus, & ueri operis expressa. Propterea tempus signatum olympiade unde trigesima, quàm in certamine Siculo idem Arion uictor scribitur, idipsum gestum probatur. Est & oppidum Tænaron nobili uetustate. Propterea aliquot urbes, inter quas * Leuctra non obscuræ iam pridem Lacedæmoniorum fœdo exitu. Amyclæ silentio suo quondam pessundatæ. Sparta insignis cum Pollucis, & Castoris templo, tum etiam Otryadis illustris uiri titulis Therámne, unde primum cultus Dianæ. Pi-

tane, quam * Archesilaus Stoicus inde ortus prudentiæ suæ merito in lucem extulit. Anthea, & Cardamyle, ubi quondam fuere Thyræ, nunc locus dicitur, in quo anno XVII Regni Romuli inter Laconas, & Argiuos memorabile fuit bellum. Nam Taygeti mons, & flumen Eurotas notiora sunt, quàm ut stylo egeant. Inachus Achaiæ amnis Argolicum secat tractum, quem rex Inachus à se nominauit, qui exordium Argiuæ nobilitati primus dedit. Epidauro decus est, Æsculapij sacellum, cui incubantes ægritudinum remedia capessunt de monitis somniorum. Pallanteum Arcadiæ oppidum, quod platio nostro per Euandrum Arcada appellationem dederit, sat est admonere, in qua montes Cyllenæ & Lycæus, Mænalus etiam dijs alumnis inclaruerunt. Inter quos nec Herymanthus in obscuro est. Inter flumina Herymantus Herymanto monte demissus est, & Ladon ille, Herculis pugnæ hic planè clarescunt. Varro prohibet fontem in Arcadia esse, cuius interimat haustus In eadem terrarum parte de auibus hoc solum esse non indignum relatu comperimus, quod cum alij locis Merula fulua sit, circa Cyllenem candidissima est. Nec lapidem spreuerimus, quem Arcadia mittit, Asbesto nomen est, ferri colore. Hic accensus semel extingui non potest. In Megarensium finum Isthmos exit ludis quinquennalibus, & delubro Neptuni inclytus. Quos ludos ea propter institutos ferunt, quod finibus quinque Peloponnesi ora abluuntur A septentrione, Ionio, ab occidente, siculo, à brumali occidēte, Ægæos à solstitiali oriente, Myrtoo, à meridie, Cretico. Hoc spectaculum per Cypselum tyrannum intermissum Co-

*rinthij olympiade quadragesimanona solennitati pristi-
næ reddiderunt.* Cæterum Peloponneson à Pelope Re-
ge datum nomen indicio est. Ea ut Platani folium reces-
sibus, & prominentijs figurata diuortium facit inter Io-
nium, & Ægæum mare, quatuor non amplius milli-
bus dispescens utrunq; litus excursu tenui, quem Isthmon
dicunt ob angustias. Hinc Hellas incipit, quam proprie
ueram uolunt esse Græciam. Quæ nunc Attica Actæ pri-
us dicta. Ibi Athenæ, cui urbi saxa Scyronia propinqua
sunt porrecta sex millibus passuum ob honorem ultoris
Thesei & memoriam nobilis pœnæ sic nominata. Ex istis
rupibus Ino se cum Palæmone filio in profundum præ-
cipitem Iaculata auxit maris numina. Nec Atticos
monteis in partem tacebimus. Est Icarius, est Briles-
sus, est Lycabetthus, & Ægylus. Sed Hymetto me-
rito ac iure attribuitur principatus, quod apprime flo-
rulentus eximio mellis sapore, & externos omneis, &
suos uincit. Callirrhoen stupent fontẽ, nec ideo * Crune
son fontem alterum nulli rei numerant. Atheniensibus
iudicij locus est Ariopagus, Maratho campus factus
memorabilis opinione prælij cruentissimi. Et multæ
quidem insulæ obiacent Atticæ continenti, sed suburba-
næ fermè sunt. Salamis * Sunium, * Cωs Ceωs, quæ,
ut Varro testis est, subtilioris uestis amicula arte lanifi-
cæ prima in ornatum fœminarum dedit Bœotia. The-
bis enitet. Thebas condidit Amphion, non quod lyra sa-
xa duxerit, neque enim par est id ita gestum uideri, sed
quod affatus suauitate homines rupium incolas, & in
cultis moribus rudeis ad obsequij ciuilis pellexerit di-
sciplinam. Vrbs ista numinibus apud se ortis gloriatur

ut perhibent qui sacris carminibus Herculem, & Liberum celebrant. Apud Thebas Helicon lucus est. Citheron saltus. Amnis Ismenius, Fontes Arethusa, Oedipodia, Psammate, Dirce. Sed ante alios Aganippe, & Hip pocrene. Quos Cadmus litterarum repertor primus, quoniam equestri exploratione primus deprehendisset, dum rimatur, quaenam adisset loca incensa est licentia Poetarum, ut pariter utrunque disseminaretur, scilicet quod eorum alter alitis equi ungula solicitatus foret, alter potus facundia animas irrigaret. Et quod aperta foret alitis equi ungula, & quod poti inspirationem facerent litterariam. Euboea insula laterum obiectu efficit Aulidis portum, Siculis traditum graecae coniurationis memoria Boeoti ijdem sunt, qui Leleges fuerunt, per quos defluens Cephisus amnis se in maria condit. In hac continentia Opuntius sinus, Laryssa oppidum, Delphiramne quoque in, qua Amphiarai fanum, & Phidiacae signum Dianae. Varro opinatur duo in Boeo tia esse flumina, natura licet separi, miraculo tamen non discrepante. Quorum alterum si ouillum pecus debibat pullum, fieri coloris, quem induerit. Alterius hau stu quaecunque uellerum fusca sunt, in candidum uerti. Addit etiam uideri ibi puteum pestilentem, cuius liquor mors est haurientibus. Perdices sanè cum ubique liberae sint, ut aues uniuersae, in Boeotia non sunt. Nec cum uo lant sui sunt iuris. Sed in ipso aere quas transire non audeant, metas habent. Inde ultra notatos iam terminos nunquam exeunt, nec in Atticum solum transmeant. Hoc Boeotijs proprium. Nam quae communia sunt om nibus generatim post persequemur. Concinnantur à Per

dicibus nidi munitione solerti. Spineis enim fruticibus, ac surculis receptus suos uestiunt, ut animalia, quæ infestant, arceantur à spinis surculorum. Ouis stragulum puluis est, atque clanculo reuertuntur, ne indicium loci conuersatio frequens faciat. Plerunque fœminæ transuehunt partus, ut mares fallant, qui eos impatientius affligunt sæpissime adulantes. Dimicatur circa connubium, uictos'que credunt fœminarum uice uenerem sustinere. Ipsas libido sic agitat, ut si uentus à masculis flauerit, fiant prægnantes odore. Tunc siquis hominum ubi incubant, propinquabit, egressæ matres uenientibus sese sponte offerunt, & simulata debilitate uel pedum, uel alarum quasi statim capi possint, gressus fingunt tardiores. Hoc mendacio sollicitant obuios, & eludunt, quo ad prouecti longius à nidis auocentur. Nec in pullis studium segnius ad cauendum. Cum enim uisos se persentiscunt, resupinati glebulas pedibus attollunt, quarum obtentu tam callide proteguntur, ut lateant etiam deprehensi.

De Thessalia, & Magnesia, & altissimis montibus, & Philippo Macedonum Rege, cui alter oculus ad Methonen erutus est. Caput XIII.

Hessalia eadem est & Hæmonia, quam Homerus πελασγικὸν ἄργος nominat. Vbi genitus Hellen, à quo Reges Hellenes nominati. Huius à tergo Pierus ad Macedoniam protenditur, quæ deuicta sub Macedonum uenit iugum. Multa ibi oppida, flumina multa de oppidis egregia

sunt Phthia, Larissa, Thessalia, & Thebæ. De omnibus Peneus, qui propter Ossam, Olympumq; decurrens collibus dextra, læuaq; mollitur curuis, nemorosis conuallibus Thessalica facit tempe, undiq; apertior Macedoniam ac Magnesiam interluens, inter Thermæum sinum conditur. Thessaliæ sunt Pharsalici campi, in quibus ciuilium bellorum intonuerunt procellæ. Ac ne in monteis notos eamus, Pindum, & Othryn agitent, qui Lapitharum originem prosequuntur. Ossam, quos Centaurorum fabulis immorari iuuat. Pelion autem nuptiale conuiuium Thetidis, atq; Pelei in tantum notitiæ obtulit, ut taceri de eo magis mirum sit. Nam Olympum ab Homero non per audaciam celebratum docent qui in eo uisitantur. Primum excellenti uertice tantus attollitur, ut summa eius cœlum accolæ uocent. Ara est in cacumine Ioui dicata, cuius altaribus siqua de extis inferuntur, nec difflantur uentosis spiritibus, nec pluuijs diluuntur, sed uoluente altero anno cuiusmodi relicta fuerint, eiusmodi reperiuntur. Et omnibus tempestatibus à corruptelis aurarum uindicatur quicquid ibi semel est Deo consecratum. Litteræ in cinerem scriptæ usq; ad alteram anni cærimoniam permanent. In regione Magnesia Methone oppidum situm est, quod cum obsideret Philippus Alexandri Macedonis magni pater, damnatus est oculo ictu sagittæ, quam iecerat Aster oppidanus inscriptam suo nomine, loco uulneris nomine, quem petebat. Populum istum callere artem sagittariam credere possumus, uel de Philoctete, quoniā Melibœa in hoc pede cōputatur. Sed ne transeamus præsidium poeatarum, fons Libethrus, & ipse Magnesiæ est.

De Macedonia

De Macedonia, & Regum successione, ac Peanite lapide. Caput XIIII.

QVi Edonij quondam populi, quæq; Mygdonia erat terra, aut Pierium solum, uel Emathium, nunc omne uniformi uocabulo Macedonia res est, & partitiones, quæ specialiter antea seiungebantur, Macedonum nomini contributæ, factæ sunt corpus unum. Igitur Macedoniam præcingit Thracius limes, meridiana Thessaliæ Epirotæ tenent, à uesperali plaga Dardani sunt & Illyrij, qua Septentrione tenditur, Pœonia, ac Pelagonia protegitur. A Triballis montanis excessibus aquilonio frigori obiecta. Inter ipsam, & Thraciam Strymo amnis facit terminum, qui ab Hæmi iugis irrigatur. Verum, ut sileam, aut Rhodopen Mygdonium montem, aut Athon Classibus persicis nauigatum, continentiq; abscissum mille quingentorum passuum longitudine. Simul de auri uenis, & argenti quæ optimæ in agris Macedonum, & plurimæ eruuntur, Orestiden dicam populi sunt, qui ut Orestidæ dicerentur, inde cœptum. Mycenis profugus matricida cum abscessus longius destinasset, natum sibi in Æmathia paruulum de Hermione, quam in omneis casus sociam desciuerat, hic mandauerat occulendum. Adoleuit puer in spiritu regij sanguinis nomen patris sui referens, Occupatoq; quicquid esset, quod procedit in Macedonicum sinum, & Adriaticum salum terram, cui imperitauerat Orestiden dixit. Admonet Phlegra, ubi ante q̃ oppidum fieret, rumor est militiam mundi dimicatam cum gigantibus, ut penitus persequamur

quantis probationibus ibidem imperij indicia diuinæ expeditionis in hoc seculo perseuerarint. Illic siquando, ut accidit, nimbis torrentes excitantur, & aucta aquarum pondera ruptis obicibus ualentius se in campos ruunt eluuione, ossa etiam nunc ferunt detegi, quæ sunt ad instar corporis humani sed modo grandiore, quæ ob enormem magnitudinem monstrosi exercitus iactitant extitisse, idq; adiuuatur argumento saxorum immanium, quibus oppugnatum cœlum crediderunt. Pergam ad residua, quæ in Thessaliam & Hæmoniam porriguntur. Sunt enim arrectiora, quàm usquam proceritas montana attolli ualeat. Nec est in terris omnibus, quod merito ad istas eminentias comparetur. Quippe quas solas diluuialis irruptio cum uniuersa obduceret humido situ inaccessas reliquit. Durant uestigia non languidæ fidei, quibus apparet hos locos superstites undosæ tempestati fuisse. Nam in latebrosis rupium cauaminibus, quæ fluctuum conflígijs tunc adesa sunt reduuia Conchyliorum, & alia multa, quæ affatim mari incito expuuntur. Ita ut sint licet facie mediterranea, apparent tamen specie littorali. Nunc de incolis reddam. Emathius, qui primus in Emathia accepit principatum, seu quia indago originis eius æuo disperijt seu qa alta res est, genuinus terræ habetur. Post hunc in Macedonijs exortum Emathiæ nomen perstitit. Sed Macedo Deucalionis maternus nepos, qui solus cum domus suæ familia morti publicæ superfuerat, uertit uocabulum, Macedoniamq; à se dixit. Macedonem Caranus insequitur dux Peloponnesiacæ multitudinis, qui iuxta responsum datum è deo ubi caprarum pecus resedisse aduer-

terat, urbem condidit, quam dixit αἰγας, in qua sepe-liri reges mos erat, nec alter excellentium uirorum bustis apud Macedonas priscos dabatur locus. Succedit Ca-rano Perdicca II & XX Olympiade primus in Mace-donia rex nominatus, cui Alexander Amyntæ filius diues habitus est, nec immerito. Ita enim affluenter suc-cessus eius ampliandis opibus proficiebant, ut ante om-nes Apollini Delphos, Ioui Eliden statuas aureas do-no miserit. Voluptati aurium indulgentissime deditus, sicut plurimos, qui fidibus sc.ebant, dum uixit, in usum oblectamenti donis tenuit liberalibus, inter quos, & Pin-darum Lyricum. Ab hoc Archelaus regnum excipit, prudens rei bellicæ, naualium etiam commentor præ-liorum. Is Archelaus tantum litterarum mire amator fuit, ut Euripidi Tragico consiliorum suorum summam crederet. Cuius suprema non contentus prosequi sumptu funeris, crinem tonsus est, & mœrorem, quem animo conceperat, uultu publicauit. Idem Archelaus Pythias, & Olympicas palmas quadrigis adeptus, græco potius animo, quàm regali gloriam illam præ se tulit. Post Ar-chelaum Macedonica res dissensione iactata in Amyn-tæ regno stetit, cui tres liberi. Sed Alexander patri succedit. Quo exempto, Perdiccæ primum data copia amplissimæ potestatis, qui obiens hæreditarium regnum fratri Philippo reliquit. Quem captum oculo dextro apud Methonen supra diximus, cuiusq; debilitatis omen præcesserat. Nam cùm nuptias ageret, acciti tibicines carmen cyclopæum, quasi de colludio concinuisse tradun-tur. Hic Philippus magnum procreat Alexandrum, quàlibet Olympias Alexandri mater nobiliorem ei pa-

ri. Apud plurimos luctuosa sunt puerperia. Deniq; recentem natum flexu parens excipit. Contra uersum læta sunt funera adeo ut exemptos gaudio prosequantur. Vxorum numero se uiri iactitant, & honori loco ducunt multiplex coniugium. Quæ fœminæ tenaces sunt pudicitiæ, defunctorum insiliunt coniugum rogos, & quod maximum insigne dicunt castitatis, præcipites in flammas eunt. Nuptura non parentum arbitratu transeunt ad maritos, sed quæ præceteris specie ualent, subhastari uolunt, & licentia taxationis admissa non moribus nubunt, sed præmijs. Quas formæ premit dedecus, emunt, quibus coniugantur. Vterq; sexus epulantes focos ambiunt herbarum, quas habent semine ignibus superiecto. Cuius nidore perculsi pro lætitia habent imitari ebrietatem sensibus sauciatis. De ritu ista sunt. De locis, & populis quæ sequuntur. Strymonem accolunt dextro latere Densalatæ. Bessorum quoque multa nomina ad usq; Nestum amnem, qui radices Pangei circunfluit. Hebrū Odrysarum solum fundit, qui fluuius excurrit inter Briantas, Dolancas, Thunos, Corpillos, aliosq; barbaros tangit, & Cyconas. Deinde Hæmus sex millibus passuum arduus, cuius auersa Mysi, Getæ, Sarmathæ, Scythæ, & plurimæ insidunt nationes. Ponticum litus Sithonia gens obtinet, quæ nato ibi Orpheo uate decus addidit nomini: Quem siue sacrorum, siue cantuum secreta in promontorio agitasse tradunt. Deinde stagnum Bistonium, nec longe regio Maronea, in qua * Tyrida oppidum fuit equorum Diomedis stabulum Sed cessit æuo, solumq; turris uestigium adhuc durat. Inde non procul urbs Abdera, quam Diomedis soror & condidit, & à

se sic uocauit. Mox Democriti domus phisica, ac si uerum rimere, ideo nobilior. Hanc Abderam olympiade prima & tricesima senio collapsam Clazomenij ex Asia ad maiorem faciem restitutam, obliteratis quæ præcesserant, nomini suo uindicarunt. Locum Doriscon illustrem reddidit Xerxæ aduentus, quod ibi recoluit militis sui numerum. Polydori tumulum ostendit Hæmus in parte quam aratores Scythæ celebrant. Quondam urbē Geraniam, Catruzan Barbari uocant, unde à gruibus Pygmæos ferūt pulsos. Manifestum sanè est in septentrionalem plagam hyeme grues frequentissimas conuolare. Nec piguerit meminisse, quatenus expeditiones suas dirigant & sub quodam militiæ eunt signo, & ne pergentibus ad destinata uis flatuum renitatur, arenas deuolant, sublatisq; lapillulis ad moderatam grauitatem suburrantur. Tunc se tollunt in altissima, ut de excelsiore specula metentur quas petant terras, fidens meatu præit cateruas. Volatus desidiam castigat, uoce, quæ cogit agmen. Ea ubi obraucata est, succedit alia. Pontum transituræ angustias captant. Et quidem eas promptum est oculis deprehendere. Quæ inter Tauricam sunt & Paphlagoniam, id est inter Caramben, & κριοῦ μέτωπον. Cum trans medium alueum aduentasse se sciunt, scrupulorum sarcina pedes liberant. Ita nautæ prodiderunt, compluti sæpe ex illo casu imbre saxatili. Arenas non prius euomunt, quàm securæ sedis suæ fuerint. Concors cura omnium pro fatigatis, adeo ut si quæ defecerint, congruant uniuersæ, lassasq; sustollant usq; dum uires otio recuperentur. Nec in terra cura segnior, Excubias nocte diuidunt, ut ex somnis sit decima quæq; uigil. Ponduscula digitis ample

ſtuntur, quæ ſi forte exciderit, ſomnũ coarguant. Quod cauendum erit, clangore idicant. Ætatem in illis prodit color, nigreſcunt ſeneƈtute. Veniamus ad promontorium Chryſocera Byzantio oppido nobile, antea Lygos diƈtum, quod à Dyrrachio abeſt ſeptingentis undecim millibus paſſuum. Tantum enim patet inter Adriaticum mare & Propontidem In Cænica quoque regione non longe à Flauiopoli Colonia, Bizia oppidum quondam arx Tereiregis, nunc inuiſum hirundinibus, & deinceps alitibus inacceſſum, quanquam & Thebas quod illa mœnia ſæpius capta ſint aſpernentur ſubire. Nam inter cætera habere illas quiddam præſcium, inde noſcitur quod lapſura non petunt culmina, & aſpernantur peritura quoquomodo teƈta. Minime certe à diris auibus impetuntur, nec unquã præda ſunt, ut ſacræ, cibos nunquam ſumunt reſidentes, ſed in aere capiunt eſcas, & hauriunt. Alter Iſthmos in Thracia eſt ſimilibus anguſtijs, et pari latitudine arƈti maris, cuius litora urbes utrique ſecus oſtentant. Propontidis oram inſignit Paƈtye. Melana ſinum Cardia, quod in cordis facie ſita ſit, diƈta Cardia eſt. Omnis autem magnus Helleſpontus ſtringitur in ſtadia ſeptem, quibus ab Europa Aſiaticam plagam uindicat. Hic quoq; urbes duæ Abydos Aſiæ eſt, & Seſtos Europæ. Deinde contraria inter ſe promontoria Maſtuſia Cherroneſi ubi finitur Europæ, ſinus tertius, Sigæũ Aſiæ, in quo tumulus eſt Cynoſema diƈtus Hecubæ ſepulcrum, et turris Proteſilai delubro data. Finibus Thraciæ à ſeptentrione Iſter intenditur, ab oriente pontus, ac Propontis. A meridie Ægæum mare.

te rege Curetum, Cratus Aeriam prius dictam, mox Curetim nonnulli etiam à temperie Cœli μακάρων νῆσον appellatam prodiderunt. Prima mari pôsuit na uibus, & sagittis. Prima litteris iura iunxit Pyrrho re pertore equestres turmas. Prima docuit lasciuas uerti tigines implicare. Ex qua disciplina bellicæ rei ratio, usus datus est. Studium musicum inde cœptum cum Idæi Dactyli modulos crepitu, ac tinnitu aeris depreben sos in uersificum ordinem transtulissent. Albet iugis montium Dictynæi, & Cadischi, qui ita excandescunt, ut eminus nauigantes magis putent nubila. Præ ter cæteros Ida est, qui ante solis ortum solem uidet Varro in libro quem de litoralibus fecit, etiam suis temporibus affirmat sepulcrum Iouis ibi uisitatum. Cre tes Dianam religiosissime uenerantur, βριτόμαρτυν, gentiliter nominantes, quod sermone nostro sonat uirginē dulcem. Ædem numinis præterquam nudus uestigia nullus licito ingreditur. Ea ædes ostentat manus Dædali Gortynam amnis Lethæus præterfluit, quo Europā Tau ri dorso Gortynii ferunt uectitatam. Iidem Gortynii, & Cadmum colunt Europæ fratrem. Ita enim memorant. Videtur hic, & occurrit, sed die iā uesperato augustiore se facie uisendum offerens. Cnossij Mineruam ciuem De am numerant, primumq; apud se fruges satas affirmant audacter, cum Atticis contendentes. Ager Creticus syl uestrium caprarum copiosus est, ceruo eget. Lupos, uul pes, aliaq; quadrupedum noxia nusquam educat. Ser pens nulla, larga uitis, mira solis indulgentia, arborum prouentus abundantes. Nam in huius tantum insulæ par te repullulant cæsæ cupressi. Herba ibi est, quæ ἄλιμος

dicitur. Et aduersa diurnam famem prohibet. Proinde et hæc Cretica est. Phalangium aranei genus est, si nisum quæras, nulla uis corporis, si potestatem, ictum hominẽ ueneno interficit. Lapis quoq; idæus dactylus dicitur insulæ istius alumnus, coloris ferrei, humano pollici similis. Auem noctuam creta non habet, etsi iuehatur emoritur. Carystos aquas calenteis habet, quas ἑλλοπίας uocant, & Carystias aueis, quæ flammas impune inuolant. Carbasa etiam, quæ inter igneis ualent. Chalcis eadem habitata est apud priscos, ut callidemus author est, ære ibi primum reperto. Titanas in ea antiquissime regnasse ostendunt ritus religionũ, Briareo enim rem diuinã Caristij faciunt, sicut Ægæoni Chalcidenses. Nam omnis fermè Eubœa Titanum fuit regnum Cycladas autumant inde dictas, quia licet spatijs longioribus à Delo proiectæ in orbem tamen circa Delum sitæ sunt. Orbẽ κύκλον Graij ferunt Ios Homeri tumulo cæteras antecedit. Meminisse hoc loco par est post primum diluuium Ogygij temporibus notatum, cum nouem et amplius mensibus diem cõtinua nox inumbrasset, Delon ante omneis terras radijs solis illuminatã, sortitamq; ex eo nomen, quod prima reddita foret uisibus. Inter Ogygium sanè & Deucalionem medium æuum. D C. annis datur. Eadem est et Ortygia quæ clarissima est, in Cycladum numero multifarie traditur. Nunc * Asteria à cultura Apollinis, nunc à uenatibus Lagia, uel Cynethus Pyrpole etiam quoniam tabula ibi, & ignis inuenta sunt. In hac primum uisæ coturnices aues, quas ὄρτυγας Græci uocant. Has easdem in Latonæ tutela existimant constitutas, nec semper apparent adueniendi habent tempora æstate depulsa. Cũ ma-

ria tranant impetus differunt ex metu spatij longioris uires suas nutriunt tarditate. Vbi terram persentiscunt, coeunt cateruatim, deinde globitæ uehementius properant, quæ festinatio plerunque exitium portat nauigantibus. Accidit enim plerunq; noctibus, ut uela incidant, & præponderatis finibus alueos inuertant, austro nunquam exeunt, nam metuunt uim flatus tumidioris. Plurimum se Aquilonibus credunt, ut corpora pinguiuscula, atque eo tarda facilius prouehat siccior & uehementior spiritus. Ορτυγομήτρα dicitur, quæ gregem ductitat eandem terræ proximantem accipiter speculatus rapit. Ac propterea opera est uniuersis, ut sollicitent ducem generis externi, per quem frustrentur prima discrimina. Cibos gratissimos habent semina uenenorum quam ob causam eas damnauere prudentium mensæ. Solum hoc animal, præter hominem, morbum patitur comitialem. Eubœa tam modico æstu diuidua est à Bœotiæ continenti, ut dubitandum sit, an numerari inter insulas debeat. Nam latæ quam uocant terræ, ponte iungitur, & per fabricam breuissimæ machinæ aditur pede, Cenæo promontorio uadit in septentrionem, duobus alijs in meridiem extenditur, quorum Geræstos spectat Atticam, Caphareus prominet in Hellespontum. Vbi post Ilij excidium Argiuam classem uel Mineruæ ira, uel, quod certior prodit memoria, sydus Arcturi grauibus affecit casibus. Marmore Paros nobilis à Delo oppido frequentissime prius tamen Minoia quàm Paros dicta. Nam subacta à Minoe, quoad in creticis mansit legibus, Minoiam loquebantur. Præter marmora dat & Sardam lapidem, qui

protogabatur,* Ideo inde homines μακροβίους græci, nostri appellauere longæuos.

Ex quarto Europæ sinu Hellespontus Propontis, Bospor us Thracius & mira de Delphinis.

Caput. XVII.

q

Vartus Europæ sinus Hellesponto incipit, Mæotidis ostio terminatur, atq; omnis hæc latitudo, quæ Europam, Asiamq; diuidit in septem stadiorum angustias stringitur. Hic est Hellespontus, hac Xerxes ponte nauibus facto pmeauit Tenuis deinde Euripus porrigitur ad Asiæ urbem Priapum, quam magnus Alexander potiundi orbis amore transcendit, & potitus est. Inde diffusus æquore patentissimo rursus stringitur in Propontidem, mox in quingentos passus coarctatur, fitq; Bosphorus Thracius, qua Darius copias transportauit. Hæc profunda Delphinas plurimos habent, in quibus causæ miraculi multiformes. Ante omnia nihil uelocius habent maria, sic ut plerũq; saliẽtes transuolent uela nauium. Quoquo coniuges euagantur, Catulos edunt. Decimus mensis maturæ facit partum. Lucinam æstiuus dies soluit. Vberibus fœtus alunt. Teneros in faucibus recæptant. Inualidos aliquantisper prosequuntur. In tricesimum annũ uiuunt, quod exploratum est in experimentũ caudis amputatis. Ora non quo cæteræ belluæ loco habent, sed fermè in uentribus. Contra naturam aquatilium soli linguas mouent. Aculeatæ sunt spinæ dorsuales, cum iræ subiacet, inhorrescunt. Cũ animi conquiescunt, qbusdã recæptaculis operiũtur. Spirare

eos in aquis negant, & uitales auras non nisi in aere su-
pero recipere. Pro uoce gemitus est similis humano.
Certum habent uocabulum, quo accepto uocantes se-
quuntur. Nam proprie Simones nominantur. Voces ho-
minum aquilonis flatu celerius hauriunt. Contra au-
stro spirante auditus obstruuntur. Mulcentur musica,
gaudent cantibus tibiarum, ubicunque symphonia est,
gregibus aduentant. D. Augusto principe in Campa-
nia Delphinum puer fragmentis panis primo illexit, &
in tantum consuetudo ualuit, ut alendum se etiam ma-
nibus ipsius crederet. Mox cum profluxisset puerilis
audacia, in tra spatia eum Lucrini lacus uectitauit.
Vnde effectum ut à Baiano litore equitantem puerum
Puteolos usque perueheret, hoc per annos plurimos tan
diu gestum est, donec assiduo spectaculo desineret mi-
raculum esse, quod gerebatur. Sed ubi obijt puer, sub
oculis publicis desyderij mœrore delphin interijt. Pige-
ret hoc asseuerare ni Mecœnatis, & Fabiani multo-
rumq; præterea esset literis comprehensum. In Africano
mox litore apud Hipponem Diarrhyton Delphin ab
Hipponensibus pastus tractandum se præbuit, imposi-
tos quoque frequenter gestauit, nec populi tantum ma-
nibus acta res. Nam & proconsul Africæ Flauianus ip-
se eum contigit, unguentis etiam delibuit, qui odoris
nouitate obsopitus aliquantisper pro exanimi iactatus est,
multisq; mensibus desciuit à solita conuersatione. Apud
Assum urbem Babyloniæ puerum Delphinus adama-
uit, quem dum post assueta colludia recedentem impatiē
tius sequitur arenis inuectus hæsit. Alexander magnus
amorem illum numinis fuisse interpretatus, præfecit

puerum Neptuni sacerdotio iuxta eandem urbem, ut Egesidemus author est. Alium puerum Hermiam nomine per maria similiter insidentem cum undosior fluctus necasset, Delphin ad terram reuexit, & uelut fateretur reatum pœnitentiã suam morte mulctauit, nec reuerti uoluit amplius in profunda. Suppetunt & alia exempla, ut Arionem transeamus, cuius exitum annalium fides comprobauit. Ad hæc siquando lasciuiunt noui fœtus à maioribus datur adulator gregi custos, Quo magistro eludere impetus incursantium belluarum addiscãt; quanquam ibi præter Phocas rara bellua est, plurimus Thynnus in ponto, nec alibi penè fœtificant. Nusquam enim citius adolescunt, scilicet ob aquas dulciores. Illabũtur ueris tempore, intrant dextro litore, læuo exeunt, hoc inde accidere credunt, quod dextris oculis acutius cernunt, quàm sinistris.

De Istro, Hypani, & Borysthene fluuijs, & Scythiæ parte, & de memorandis ferè omnibus, quæ in his nascantur locis. Caput XVIII.

Ister Germanicis iugis oritur, effusus, monte, qui in Tauracos Galliæ spectat, sexaginta amnes in se recæpit, omnes fermè nauigabiles, septem ostijs pontum influit. Quorum primum Peuce, Secundum Naracustoma, Tertium Calostoma, Quartum Pseudostoma. Nam Boreostoma, ac deinde Stenostoma languidiora sunt cæteris. Septimum uero pigrum, ac palustri specie non habet, quod amni comparetur priora. Quatuor adeo magna

tum est, in pristinam faciem reuertuntur. Populis istis deus Mars *est, pro simulacris enseis colunt. Homines uictimas habent, ossibus adolent ignes focorum. Geloni ad hos proximant.* De *hostium cutibus & sibi indumenta faciunt, & equis suis tegmina.Gelonis* Agathyrsi *collimitantur cæruleo picti colore, fucatis in cærulum crinibus, nec hoc sine differentia, nam quanto quis altero præstat, tanto propensiore nota tingitur, ut sit indiciũ humilitatis minus pingi. Post* Antropophagi *quibus execrandi cibi sunt humana uiscera, quem morem impiæ gentis adiacentium terrarum prodit tristissima solitudo. Quas ob nefarium ritum finitimæ nationes, metu profugæ reliquerunt, & ea causa est, ut usq; ad mare, quod* Tabin *uocant per longitudinem eius oræ, quæ æstiuo orienti obiacet, sine homine terra sit, & immensa deserta, quoad perueniatur ad* Seras. *Chalybas, &* Dacæ *in parte* Asiaticæ Scythiæ *crudelitate ab immanissimis nihil discrepant.* At Albani *in ora gentes, qui posteros se* Iasonis *credi uolunt, albo crine nascuntur, canitiem habent auspicium capillorum. Ergo capillorum color genti nomen dedit.* Glauca *oculis inest pupilla, ideo nocte plus q̃ die cernunt. Apud hos populos nati canes feris omnibus anteponũtur, frangunt tauros,* Leones *perimunt, detinent quicquid obiectum est. Quibus ex causis meruerunt etiam annalibus tradi. Legimus petenti* Indiam Alexandro *à rege* Albaniæ *dono duos missos, quorum alter sues sibi, & ursos oblatos usq; adeo spreuit, ut offensus degeneri præda, ignauo similis diu accubaret, quem per ignorantiam uelut inertem,* Alexander *extingui imperauit.* Alter *uero monitu eorum, qui donum*

prosecuti erant, leonem missum necauit. Mox *uiso* Ele-*phanto notabiliter exultans belluam primum astu fatigauit, deinde cum summo spectantium horrore terrae affixit.* Hoc *genus canum crescit ad formam amplissimam, terrificis latratibus ultra rugitus insonantes, hac sunt de canibus* albanis, *reliqua communia uniuersis.* *Dominos aequaliter canes omnes diligunt, sicut exemplis palàm factum est.* In Epeiro *denique domini percussorem in coetu agnitum latratu canis prodidit.* Iasone *Lycio interfecto canis ipsius aspernatus cibum inedia obijt.* Lysimachi *regis canis, flammis se iniecit, ac censo domini rogo, & pariter igni absumptus est,* Garamantum *regem ducenti canes ab exilio reduxerunt praeliati aduersus resistentes.* Colophonij, & Castaba-*lenses canibus in bella productis primas acies instruebant.* Appio Iunio, & P. Silio COSS. *damnatum dominum canis cum abigi non posset, comitatus in carcerem mox percussum, ululatu prosecutus est.* Cumq; *ex miseratione populi* Romani *potestas ei cibi fieret, ad os defuncti escam tulit.* Vltimo *abiectum in* Tyberim *cadauer adnatans sustentare conatus est.* Canes *soli nomina sua recognoscunt, itinerum meminerunt.* Indi *coitus tempore in saltibus canes foeminas religant, ut cum his tigres coeant, quarum ex primis conceptibus ob nimiam feritatem inutiles partus iudicant.* Itidem *secundos tertios educant.* Ægyptij *canes è* Nilo *nunquam nisi currentes lambitant, dum à crocodillis insidias cauent.* Inter Antropophagos *in* Asiatica *parte numerantur* Essedones, *qui & ipsi nefandis funestantur inter se cibis.* Essedonum *mos est parentum funera canibus* Prosequi,

& proximorum corrogatis cœtibus cadauera ipsa denti bus laniare, pecudumq; carnibus mista dapes facere. Capitum etiam ossa, auro incincta in poculorum tradere ministerium. Scythotauri pro hostijs cedunt aduenas. Nomades pabula sequuntur. Georgi in Europa siti agros exercent. Asiatæ perinde in Europa siti, neque mirantur aliena, neque sua diligunt. Scytharchæ usu auri, argentiq; damnato in æternum se à publica auaritia abdicarunt. Scytharum interius habitantium asperior ritus est. Specus incolunt, pocula non ut Essedones, sed de inimicorum capitibus moliuntur, amant prælia, interemptorum cruorem ex uulneribus ipsis bibunt. De numero cædium honor crescit, quarum expertem esse apud eos probrum est, haustu mutui sanguinis fœdus sanciunt, non suo tantum more, sed medorum quoq; usurpata disciplina. Bello deniq;, quod gestum est olympiade nona & quadragesima, anno post Ilium captum sexcentesimoquarto, inter Aduatem Lydum & Astyagem Mediæ regem hoc pacto firmata sunt iura pacis. Colchorum urbem Dioscuriaden Amphitus, Telchius, Aurigæ Castoris, & Pollucis condiderunt, à quibus Heniochorum gens exorta est. Vltra Sauromatas in Asia sitos qui Mithridati latebram, & qui originem Medis dederunt, confines sunt Thalij. His nationibus, quas ab oriente contingunt Caspij maris fauces, quæ fauces mirum in modum uacuantur imbribus, crescunt æstibus. Henicorum montes, Araxen Moschorum Phasiden fundunt, sed Araxes breuibus interuallis ab Euphratis ortu caput tollit, ac deinde in Caspium fertur mare. Arimaspi circa Besgli thron positi unocula gens est. Vltra hos & Riphæum

iugum regio est assiduis obsessa niuibus, πτερόφορον dicunt. Quippe casus continuarum ruinarum quiddam ibi exprimit simile pennarum. Damnata pars mundi, & à rerum natura in nubem æternæ caliginis mersa, ipsisq; prorsus aquilonibus conceptaculis rigentissima. Sola terrarum non nouit uices temporum, nec de cœlo aliud accipit, quàm hyemem sempiternam. In Asiatica Scythica terra sunt locupletes inhabitabiles. Nam cum auro, & gemmis affluant, griphes tenent uniuersa. Alites ferocissimæ, & ultra omnem rabiem sæuientes, quarum immanitate obsistente aduenis accessus difficilis, ac rarus est. Quippe uisos discerpunt, uelut geniti ad plectendam auaritiæ temeritatem. Arimaspi cum his dimicant, ut intercipiant lapides, quorum non aspernabimur persequi qualitates. Smaragdis hic locus patria est, quibus tertiam inter lapides dignitatem Theophrastus dedit. Nam licet sint & Ægyptij, & Chalcedonij, & Medij, & Laconici, præcipuus honor est Scythicis. Nihil his iucundius, nihil utilius uident oculi, in primis uirent ultra irrigua gramina, ultra amnicas herbas. Deinde obtutus fatigatos coloris reficiunt læuitate. Nam uisus, quos alterius gemmæ fulgor retuderit, Smaragdi recreant, & exacuunt. Nec aliam ob causam placuit, ut non scalperentur, ne offensum decus imaginum lacunis corrumperetur, quanquam qui uerus est, difficulter uulneretur, probantur hoc pacto, si aspectus transmutatur, sed cum globosi sunt proxima sibi inficiunt aere repercusso, aut cum concaui sunt, inspectantium facies æmulentur si neq; umbra, neq; lucernis, neq; sole mutantur. Optimos tamen sortiuntur situs, quibus planicies re

supina est, & extenta. Inueniuntur Etesijs flantibus. Tunc enim detecto solo facillime internitent. Nam Etesiæ plurimum arenas mouent. Alij minus nobiles in cōmissuris saxorum, uel in metallis ærarijs apparent, quos Chalcosmaragdos nuncupant. Vitiosi eorum intrinsecus quasdam sordes habent, uel plumbo, uel capillamētis, uel etiam sali similes. Laudantur austero mero, sed uiridi proficiunt oleo, quanuis natura imbuātur. Et Cyanus lapis è Scythia est optimus, si cœruleo coruscabit, cuius gnari in marem, & fœminam genus diuidunt. Fœminis nitor purus est. Mares punctulis ad gratiam interlucentibus auratis puluisculis uariat. Illic & Crystallus, quam licet pars maior Europæ, & particula Asiæ subministrent, pretiosissimum tamen Scythia edit. Multus ad pocula destinatur, non fert calorem præcipue quamlibet nihil aliud, q̄ frigidum pati possit, sexangulus inuenitur. Qui eligunt purissimum captant, nequid rufum, néue nubilum uel spumis obsitum arceat perspicuitatem. Tunc ne duritia iusto propensior obnoxium fragilitati magis faciat, putant glaciem coire, & in crystallum corporari, sed frustra. Nam si ita foret, nec Alabanda Asiæ, nec Cyprus insula hanc materiam procrearet, quibus regionibus incitatissimus calor est. Liuia Augusti ad magnitudinem C L librarum inter capitolina donaria Cristallum dedicauit.

De Hyperboreis, & Riphæis, Cimmerijs, & Hyrcanis, & Tigribus, Leonibus, & Pantheris.

Caput XX.

Fabula erat de Hyperboreis, & rumor irritus, si quæ illinc ad nos usq; fluxerunt forent credita. Sed cum probissimi authores, & satis idonei sententias pares faciant, nullus falsum reformidet. De Hyperboreis rem loquemur. Incolunt penè Pterophoron, quem ultra Aquilonem accepimus iacere; gens beatissima, eam Asiæ magis quàm Europæ dederunt. Alij statuunt mediam inter utrunque solem Antipodum occidentem & nostrum renascentem orientem, quod aspernatur ratio tam uasto mari duos orbes interfluente. Sunt igitur in Europa, apud quos mundi cardines esse credunt & extimos syderum ambitus, semestrem lucem auersum tantum una die solem, quanquam existant, qui putant non quotidie ibi solem, ut nobis, sed uernali æquinoctio exoriri, autumnali occidere, ita sex mensibus infinitum diem, sex alijs continuam esse noctem. De cœlo magnam clementiam auræ spirant salubriter; nihil noxij flatus habent. Domus sunt nemora, uel luci, in diem uictum arbores subministrant. Discordiam nesciunt. Ægritudine non inquietantur. Ad innocentiam omnibus æquale uotum. Mortem arcessunt, & uoluntario interitu castigant obeundi tarditatem. Quos satias tenet uitæ, epulati, delibutiq;, de rupe nota præcipitem casum in mare profundum destinant, hoc sepulturæ genus optimum arbitrantur. Aiunt etiam solitos per uirgines probatissimas pri-

initias frugum Apollini Delio missitare. Verum hæ, quoniam perfidia hospitum, non illibatæ, reuenissent deuotionis quàm peregre prosequebantur, pontificium mox intra fines suos recæperunt. Altera in Asia gens est ad initium orientis æstiui, ubi deficiunt Rhiphæorum montium iuga, Hyperboreis similes, quos dicunt Rhiphæos. Et ipsi arbustorum frondibus gaudent. Baccas edunt, iuxta uiros, ac fœminas tædet crinium. Itaq; uterq; sexus comas tondet. Amant quietem, non amant lædere. Sacri habentur attrectariq; eos etiam à ferocissimis nationibus nefas ducitur. Quicunq; periculum à suis metuit, si ad Rhiphæos transfugerit, tutus est, uelut Asylo tegatur. Vltra hos Cimmerij & gens Amazonum porrecta ad Caspium mare, quod dilapsum per Asiaticæ plagæ terga Scythicum irrumpit Oceanum. Sed magnis deinde spatijs intercedentibus, ostia Oxi fluminis Hyrcani habent, gens syluis aspera, copiosa, immanibus feris, feraq; tigribus. Quod bestiarum genus insigne maculis notæ, & pernicitas memorabile reddiderunt, fuluo nitent, hoc fuluum nigrantibus segmentis interundatum, uarietate apprime decet. Pedum motum nescio uelocitas, an peruicacia magis adiuuet. Nihil tam longum est, quod non breui penetrent, nihil adeo antecedit, quod non illico assequantur. Ac maxime potentia earum probatur cum maternis curis incitantur, cum catulorum insistunt raptoribus, succedant sibi equites licet & astu quantolibet amoliri prædam uelint, nisi in præsidio maria fuerint, frustra est ausum omne. Notantur frequentissimæ si qñ latrones suis asportatis catulis renauigantes uident in litore irritata rabie se dare præcipites ue

lut, propriam tarditatem uoluntaria castigantes ruina, quanquam de fœtu uniuerso uix unus queat subtrahi. Pantheræ quoq; numerosæ sunt in Hyrcania, minutis orbiculis superpictæ, ita ut oculatis ex fuluo circulis uel cœrulea, uel alba distinguatur tergi suppellex, tradũt odore earum, & in contemplatione armenta mire afficiatq; ubi eas persentiscant, properato conuenire, nec terreri nisi sola oris toruitate. Quam ob causam Pantheræ absconditis capitibus, quæ corporis reliqua sunt spectanda præbent, ut pecuarios greges stupidos in obtutu populentur secura uastatione. Sed Hircani ut hominibus intentatum nihil est, frequentius eas ueneno, quàm ferro necant. Aconito carnes illinunt, atq; ita per compita spargunt semitarum. Quæ ubi esæ sunt, fauces earum angina obsidentur. Ideo gramen παρδαλιαγχὲς appellauerunt. Sed Pantheræ aduersus hoc uirus excrementa humana deuorant, & suopte ingenio pesti resistunt. Lenta illis uiuacitas, adeo ut eiectis interaneis, mortem diu differant. In his syluestribus & Pardi sunt secundum à Pantheris genus, noti satis nec latius exequendi. Quorum adulterinis coitibus degenerantur, partus leænarum, & Leones quidem procreantur, sed ignobiles.

De ortu marium internorum. De insula Apollinitarum. De spatijs inter Scythas, & Indos. De formis hominum. De ceruis, & Tragelaphis.

Caput XXI.

Quoniam in ponticis rebus sumus, non erit omittendum, unde * *Mediterranea maria caput tollant. Existimant enim quidam sinus istos à Gaditano freto nasci, nec aliam esse originem, quàm inundationem irrumpentis Oceani. Cuius spiritu peruagante apud aliquod Mediterranea litora, sic in Italiæ parte fieri accessus, uel recessus. Qui contrarium sentiunt, omnem illum fluorem aiunt à ponticis faucibus inundare, idq; fulciunt argumento non inani, quod æstus è Ponto profluus nunquam reciprocetur. Insula Apollinitarum* L X X X *millibus passuum abest à Bosphoro Thraciæ citra Istrum sita, et qua M. Lucullus Apollinem capitolinum nobis extulit, ante Borysthenem Achillis insula est, cum æde sacra, quam ædem nulla ingreditur ales, & quæ forte aduolauerint, raptim fugam properant. Oceanum septentrionalem ex ea parte, quà à Paropamiso amne Scythiæ alluitur, Hecathæus Amalchium appellat, quod gentis illius lingua significat congelatum mare. Philemon à Cimbris ad promontorium rubeas Morimarusam dicit uocari, hoc est mare mortuum. Vltra Rubeas quicquid est Cronium nominant. Mare autem caspium ex altero ponti latere ultra Massagetas Appellæos Scythas esse in Asiatica plaga dulce haustu, sicut Alexandro magno probatum est. Mox Pompeio magno, qui bello Mithri-*

dafico, sicut commilito eius Varro tradit ipsis haustibus periclitari fidem uoluit. Id euenire produnt è numero fluminum, quorum tanta copia ibi confluit, ut naturam maris uertant. Non omiserim, quod per idem tempus eidem Magno licuit ex India diebus octo à Bactris usq; Icarum flumen, quod influit in Oxum amnem peruenire, deinde ad mare Caspium, deinde per Caspium ad Cyri amnis penetrare fluentem, qui Iberiæ & Armeniæ fines interluit. Itaq; à Cyro diebus non amplius quinque itinere terreno subuectis nauibus, ad alueum Phasidos pertendit, per cuius excursus in pontum usq; uenientes India, liquido probatum est inuehi posse. Author Xenophon Lampsacenus, à litore Scytharum in insulam Baltiam petentibus triduo nauigari eius magnitudinem immensam & penè similem continenti. Nec longe Oonas separari, quas q habitant, uiuunt ouis auiũ marinarum, & auenis uulgo nascentibus. Proinde alias propter constitutas æque insulas, quarum Hippopodas indigenæ humana usq; ad uestigium forma in equinos pedes desinunt. Esse insulas & Fanesiorum gentem, quorum aures adeo in effusam magnitudinem dilatentur, ut reliqua uiscerum illis contegant. Nec amiculum aliud sit, quàm ut membra membranis aurium uestiant. Ante quàm digrediamur ab Scythia religio est nos præterire quænam feræ sint peculiares Scythiæ. Cerui plurimi in hac terra. Igitur ceruos persequemur. Mares generis huiusce cum statutum tempus uenerem incitauit sæuiunt rabie libidinis efferati, fœminæ licet prius cõferantur, non concipiunt ante Arcturi sydus. Nec quãlibet partus suos educant, teneros studiose occulunt, &

absconditos inter profunda fruticum, uel herbarum pedum uerbere castigant ad latendum. Cum maturuerit, ad fugam robur exercitio docent cursus, & assuescunt salire per abrupta, acceptis canum latratibus secundum uentos uias dirigunt, ut odor cum ipsis recedat. Mirantur sibilum fistularum, rectis auribus acutissime audiunt, submissis uero nihil. Stupent omnia, propterea facilius obuios se præbent sagittantibus. Si maria tranant, nō aspectu petunt litora, sed olfatu. Infirmos ponunt in ultimo, & lassorū capita clunibus per uices sustinent. E cornibus quod dextrum fuerit, efficacius est ad medelam. Si fugare angues gestias, utrum uelis uras. Quæ ustrina præterea nidore uitium aperit, ac detegit, sicui inest morbus comitialis, pro ætate ramulos augent. Id incrementum in sex annos perseuerat. Deniq; numerosiora non possunt fieri cornua, possunt crassiora. Quæ quidem castratis nunquam crescunt, nec tamen decidunt. Dentes indicant senectutem, cum aut pauci inueniuntur, aut nulli. Serpentes hauriunt, & spiritu narium extrahūt de latebris cauernarum. Dictamnum ipsi prodiderunt dum eo pasti excutiunt accepta tela, herbam quoque, quam Cynaren uocant, contra noxia edunt gramina. Aduersus uenena mirificum est hinuli coagulum occisi in matris utero, patuit eos nunquam febrescere. Quam ob causam confecta ex medullis eorum unguenta sedant calores hominum languentium. Legimus plurimos matutinis diebus ceruinam carnem degustare solitos, sine febribus longæuos fuisse. Quod demum proderit, si uno uulnere fuerint interempti. Ad dignoscendam uiuacitatē Alexander Magnus torques plurimis ceruis innexuit

qui post annum centesimum capti, nec dum senij indicium praeferebant. Eadem penè specie sunt, quos Tragelaphos dicunt, sed non alibi, quam circa Phasidem apparent tantum, quod illi uillosos habent armos, & menta promissis hirta barbis.

De Germania. De auibus Hercynijs, Bisontibus, & Vribus. De alcibus, & insulis Oceani septentrionalis, ac de Succino, lapide Callaite, & Ceauniarum generibus. Caput XXII.

m Ons Seuo ipse ingens, nec Riphaeis minor collibus, initium Germaniae facit, huc Ingenones tenent, à quibus primis post Scythas nomen Germanicum consurgit. Diues uirorum terra, frequens populis numerosis, & immanibus. Extenditur inter Hercynium saltum, & rupes Sarmatarum, ubi incipit Danubio, ubi desinit, Rheno perfunditur. De internis eius partibus Albis. Gutallus Vistula, amnes altissimi praecipitantur in Oceanum. Saltus Hircynius aues gignit, quarum pennae per obscurū emicant, & interlucent, quanuis densa nox obtegat, & denset tenebras. Vnde homines loci illius plerunq; nocturnos excursus sic destinant, ut illis utantur ad praesidiū itineris dirigendi, praeiactisq; per opaca callium rationē uiae moderentur indicia plumarum refulgentium. In hoc tractu sanè, & in omni septentrionali plaga Bisontes frequentissimi, qui boues feris similes setosi colla iugis horrida. Vltra tauros pernicitate uigentes capti assuescere manu nequeunt. Sunt & Vri, quos imperitum uulgus uo-

tat Bubalos cum Bubali, penè ad Ceruinam faciem in Africa procreentur. Istis porrò, quos Vros dicimus, taurina cornua in tantum modum protenduntur, ut dempta ob insignem capacitatem inter regias mensas potuum gerula fiant. Sunt & Alces mulis comparandæ, adeò propenso labro superiore, ut nisi recedens in posteriora uestigia pasci nō queant. Scandinauia insula è regione Germaniæ mittit animal, quales Alces, sed cuius suffragines ut Elephantis flecti nequeunt, propterea non cubat, cum dormiendum est. Tamen somnolentam arbor sustinet, quæ propè casura sectatur, ut fera, dum assuetis fulcimentis innititur, faciat ruinam. Ita capitur, alioqui difficile est eam manu capi. Nam in illo rigore poplitum incomprehensibili fuga pollet. De germanicis insulis Scādinauia maxima est. Sed nihil in ea magnum præter ipsam. Nam Glessaria dat crystallum, dat & Succinum, quia Succinum Germani gentiliter uocant Glessum. Qualitas materiæ istius summatim antea. Germanico autē Cæsare omnes Germaniæ oras scrutante cōperta arbor est, pinei generis, cuius mediale autumni tempore succino lachrymat. Succum esse arboris de nominis qualitate capessas. Pinum uero unde sit genitum, si iusseris ipsius Succi odor iudicabit, pretium operæ est ire longius ne padaneæ syluæ credantur lapidem fleuisse. Hanc speciem in Illyricum barbari intulerunt. Quæ cum Pannonica commertia usu ad transpadanos homines foret delata, quod ibi primum nostri uiderant, ibi etiam natum putauerunt. Munere Neronis principis apparatus omnis absq; succino inornatus est, nec difficulter cum per idem tempus XIII millia librarum Rex Germaniæ dono

ei miserit. Rude primum nascitur & corticosum. Deinde incoctum adipe lactentis suis expolitur, ad quem uidemus nitorem. Pro facie habet nomina. Melleum dicitur, & Falernum, utrunq; de similitudine aut uini, aut utiq; mellis. In aperto est, quod rapiat folia, quod trahat paleas, quod uero medeatur multis uitalium incōmodis, medentium docuit disciplina. Et India habet succinum, sed Germania plurimum, optimumq́;, quoniam ad insulam Glessariam ueneramus, à succino cœptum, ut superius dictum. Nam in Germaniæ continentibus Callais reperitur, quam gemmam Arabicis anteponunt. Vincit enim gratia Arabes, quidam dicunt eam non alibi deprehendi, q̃ in nidis auium, quas μελαγκορύφους uocant, quod nullus recipit, cum apud Germaniæ populos quāuis rara in saxis tantum appareat. Honore & pretio ad Smaragdos uiret pallidum, nihil iucundius aurum decet. Ceraunarium porrò genera diuersa sunt. Germanica candida est, splendet tamen cœrulo, & si sub dio habeas fulgorem rapit syderum.

De Gallia, unde in uniuersum orbem terrarum aditus patet. Et de oleo medico. Caput XXIII.

Galliæ inter Rhenum, & Pyrenæum item inter Oceanum, & montes Gebennam, ac Iuram porriguntur, felices præpingui bus glebis, ac commode prouentibus fructuarijs, pleræq; consitæ uitibus, & arbustis, omnia ad usum animantium fœtu beatissima. Riguæ aquis fluminum, & fontium. Sed fontanis interdum sacris, ac ua-

porantibus. Infamantur ueneni periculo ritu incolarum, qui ut aiunt (ueri enim periculum non ad me recipio) detestabili sacrorum ritu non adhonorem, sed potius ad iniuriam religionis, humanis litant hostijs. Ex isto sinu quoquo orbis uelis exeas in Hispanias, & in Italiam terra, mariq; in Africam mari tantum, si Thracia sit petenda, excipit ager Rheticus opimus, & ferax. Brigantino lacu nobilis. Inde Noricus frigidus & parcius fructuosus qua subducitur à iugis alpium admodũ latus. Dehinc Pannonia uiro fortis, & solo plano lata, atque uber, Drauo, Sauoq; inclytis amnibus circunflua. Mox Mysiæ, quas maiores nostri iure Cereris horreũ nominabant, in quarum parte quæ pontica est, apparet herba, qua inficitur oleum, quod uocant medicum, hoc ad incendium excitatum si obruere aqua gestias, ardet magis, nec alio sopitur, quàm iactu pulueris.

De Britania & lapide Satage. Caput XXIIII.

f Inis erat orbis ora Gallici litoris, nisi Britania insula non qualibet amplitudine nomen penè orbis alterius mereretur. Octingentis enim & amplius millibus passuum longa porrigitur, ita ut eam in Calydonicum usq; angulum metiantur. In quo recessu Vlyssem Calidoniæ appulsum manifestat ara græcis litteris inscripta uoto. Multis insulis, nec ignobilibus circundatur, quarum Iuuerna ei proximat, magnitudine inhumana est, ritu incolarum aspero. Alia ita pabulosa, ut pecuaria nisi interdum æstate à pastibus arceantur, in periculum

agat satias, illic nullus anguis, auis rara, gens inhospita & bellicosa. Sãguine interemptorum hausto, prius uictores uultus suos oblinunt, fas, ac nefas eodem animo ducunt, puerpera siquando marem edidit, primos cibos gladio imponit mariti, inq; os paruuli summo mucrone auspicium alimentorum leuiter infert, & gentilibus uotis optat non aliter quàm in bello, & inter arma mortem oppetat. Qui student cultui, dentibus mari nantium belluarum insigniunt ensium capulos. Candicant enim ad eburneam claritatem. Nam præcipua uiris gloria est in armorum tutela. Apis nusquam aduectum inde puluerem, seu lapillos siquis sparserit inter aluearia examina, fauos deserunt. Mare, quod Iuuernam & Britaniam interluit undosum & inquietum toto in anno, non nisi æstiuis pauculis diebus est nauigabile. Nauigãt autem uimineis alueis, quos circundant ambitione tergorum bubalorum. Quantocunq; tempore cursus tenebit, nauigantes escis abstinent, freti latitudinem in centum uiginti millia passuum diffundi, qui fidem ad uerum ratiocinati sunt, æstimarunt. Siluram quoque insulam ab ora, quam gens Britania detinet, turbidum fretum distinguit. Cuius homines etiam nunc custodiunt moreni uetustum Nundinas, ac numum refutant, dant res, & accipinut. Mutationibus necessaria potius, quàm pretijs parantur, deos percolunt, scientiam futurorum pariter uiri, ac fœminæ ostentant. Athenatis insula abluitur freto gallico, à Britaniæ continente æstuario tenui separata frumentarijs campis felix, & gleba uberi, nec tantum sibi soli, uerum & alijs salubris locis. Nam cũ ipsa nullo serpatur angue, asportata inde terra quoquo

gentium

*gentium inuecta sit, angues necat. Multæ & aliæ circum Britanniam insulæ, è quibus Thule ultima, in qua æstiuo solstitio sole de Cancri sydere faciente transitum nox penè nulla. Brumali solstitio perinde nullus dies, ut ortus iunctus sit occasui. Vltra Thulen accæpimus pigrum esse & concretum mare, à Calydoniæ promontorio Thulen petentibus bidui nauigatio est. Inde excipiunt, Hæbudes insulæ, quinq; numero, quarum incolæ nesciunt fruges, piscibus tantum, & lacte uiuunt. Rex unus est uniuersis. Nam quotquot sunt, omnes Angusta interluuie diuiduntur. Rex nihil suum habet, omnia uniuersorum ad æquitatem certis legibus stringitur. Ac ne auaritia diuertat à uero, discit paupertate iustitiam, utpote cui nihil sit rei familiaris, Verum alitur è publico, nulla illi datur fœmina propria, sed per uicissitudines in quacunque commotus fuerit usurariam sumit. Vnde ei, nec uotum, nec spes conceditur liberorum. Secundam à continenti stationem Orcades præbent, quæ ab Hæbudibus porrò sunt septem dierum totidemq; noctium cursu. Numero tres * uacant homine, non habent syluas, tantum iunceis herbis inhorrescunt. Cætera earum nudæ arenæ, & rupes tenent. Ab Orcadibus Thulen usq; quinq; dierum, ac noctium nauigatio est. Sed Thule larga, & diutina Pomona copiosa est. Qui illic habitant, principio ueris inter pecudes pabulis uiuunt, deinde lacte, in hyeme conseruunt arborum fructus. Vtuntur fœminis uulgo, certum matrimonium nullis. Circuitus Britaniæ quadragies octies septuaginta quinque millia passuum sunt. In quo spatio magna & multa flumina sunt, fontes calidi opiparo exculti apparatu ad usu*

mortalium. Quibus fontibus præsul est Mineruæ numẽ, in cuius æde perpetui ignes nunquam canescunt in fauillas, sed ubi ignis tabuit, uertitur in globos saxeos. Præterea ut taceam metallorum largam, uariamq; copiam, quibus Britaniæ solum undique generum pollet uenis locupletibus, Gagates hic plurimus, optimusq; lapis. Si decorem requiras, nigro gemmeus, si qualitatem, nullius ferè ponderis, si naturam, aqua ardet, oleo restinguitur, si potestatem, attritu calfactus applicita detinet, æque ut Succinum. Regionem partim tenent barbari, quibus per artifices plagarum figuras, iã inde à pueris uariæ animalium effigies incorporantur, inscriptisq; uisceribus hominis incremento pigmentis notæ crescunt. Neque quicquam magis patientiæ loco, nationes ferè ducunt, quàm ut per memores cicatrices plurimum fuci artus bibant.

De Hispania, Gaditano freto, interno mari & Oceano.
Caput XXV.

Euersus ad continentem res Hispanienses uocant. Terrarum plaga comparanda optimis, nulli posthabenda frugum copia siue soli ubere, siue uinearum prouentus respicere, siue arborarios uelis. Omni materia affluit quæcunq; aut pretio ambitiosa est, aut usu necessaria. Argentũ, uel aurum si requiras, habet, ferrarijs nunquam deficit, nec cedit uitibus, uincit oleas, diuidua ẽ prouincijs tribus. Secũdo punico bello nostra facta, & nihil in ea ociosum, nihil sterile. Quicqd cuiuscũq; modi negat messem, uiget. Pabulis

etiam quæ arida sunt, ac sterilia rudentum materiem nauticis subministrant. Non cogunt ibi sales, sed effodiunt, depurgant in minium nitelas pulueris, fucant uel lera, ut ad ruborem mirum deputent Cocci uenenum. In Lusitania promontorium est, quod Artabrum, alij Olysipponense dicunt. Hoc cœlum terras, & maria distinguit. Hispaniæ latus finit, cœlum & maria hoc modo diuidit, quod à circuitu eius incipiunt Oceanus gallicus, & septentrionalis oceano Atlantico, & occasu terminatis. Ibi oppidũ Vlysippo ab Vlysse conditum. Ibi Tagus flumen. Tagum ob arenas auriferas cæteris amnibus prætulerunt in proximis, Vlyssipponis equæ lasciuiunt mira fœcunditate, nam spirante fauonio uento concipiunt, & sitientes uiros aurarum spiritu maritantur. Iberus amnis toti Hispaniæ nomen dedit Bætis prouinciæ uterq; nobilis. Carthaginem apud Iberos, quæ mox Colonia facta est, Pœni condiderunt. Tarraconem Scipiones, ideo caput est prouinciæ Tarraconensis, Lusitanum litus pollet gemma ceraunia plurimum, quam etiam indicis præferunt, huius cerauniæ color est è Pyropo, qualitas igni probatur. Quem si sine detrimento sui perferat, aduersus uim fulgurum creditur opitulari. Cassiterides insulæ spectant aduersum Celtiberiæ latus plumbi fertiles, & tres fortunatæ, è quibus solum uocabulum signandum fuit, Ebusus è Balearibus, quæ à Dianio ab est septingenta stadia, serpentem non habet, utpote cuius terra serpentes fuget. Colubraria, quæ Sucronem uersus est, fœta est anguibus. Boccoris regnum Baleares fuerunt, usq; ad euersionem Phrygum. Cuniculis animalibus quõdam copiosæ in capite Bæticæ ubi extremus

est noti orbis terminus, insula à continenti septingentis pedibus separatur, quam Tyrij à rubro profecti mari Erythræam, Pœni lingua sua Gadir, id est Sepem nominarunt. In hac Geryonem æuum agitauisse plurimis monimentis probatur, tametsi quidam putent Herculem boues ex alia insula abduxisse, quæ Lusitaniam contuetur. Sed Gaditanum fretum à Gadibus dictum. Atlanticus æstus in nostrum mare dissidium orbis immittit. Nam ὠκεανὸς, quem græci sic nominant, à celeritate, ob occasu solis irrumpens, læuo latere Europam radit. Africam dextro, scissisq; Calpe, & Abila montibus, quos dicunt columnas Herculis, inter Mauros funditur, & Hispaniam. Ac freto isti, cuius XV millia passuum efficit longitudo, latitudo uix septem. Quodam ostio aperit lumen interni æquoris, mistum mediterraneis finibus, quousq; orientem procellit. Horum, qui Hispanias profundit, Ibericus fertur, & Balearicus. Qui Narbonensem prouinciam, Gallicus, Mox Ligusticus, ab eo ad Siciliam Tuscus, quem græci Ionium uel Tyrrhenum, Itali inferum uocant. A Sicilia Cretam usque Siculus, Inde Creticus, qui in Pamphyliam, & Ægyptium protenditur mare. Quæ áquarum moles torto in septentrionem prius latere, anfractibus magnis iuxta Græcias & Illyricum per Hellespontum in angustias stringitur Propontidos, quæ Propontis Europam, Asiamq; discriminans ad Mœotida peruenit. Causas nominum non uniformis dedit ratio. Asiaticum & Phœnicum à prouincijs dictum, ab insulis Carpathium, Ægæum, Icaricum, Balearicum, Cyprium, à gentibus Ausonium, Dalmaticum, Ligusticum, Thuscum ab oppi-

dis Adriaticum, Argolicum, Corynthium, Tyrium, à casibus hominum Myrtoon, uel Hellespontum. A' memoria regis Ionium. A' bouis transitu, uel angustijs, etiam meatibus boum peruijs Bosphorus. A' moribus accolarum Euxinus ἄξενος ante appellatus. Ab ordine fluenti, Propontis, Ægyptium pelagus Asiæ datur. Gallicum Europæ Africum Libyæ, his ut quæque proxima sunt, ueneruunt in partes partium, hæc in gremijs terrarum. Oras autem extimas Oceanus amplectitur, qui à litoribus suis Arabicus, persicus, Indicus, Eous, Sericus, Hyrcanus, Caspius, Scythicus, Germanicus, Gallicus, Atlanticus, Lybicus, Æthiopicus dicitur. Cuius accessus incrementa circa litora Indiæ uehementissime proruunt, maximosq; ibi exitus faciunt, siue quod suspensus altius sustollatur ui caloris, seu quod in ea parte orbis & fontium & fluminum copia sit effusior. Dubitatur etiam nunc quibus ex causis intumescat Oceanus, uel quatenus cum superfluus sibi fuerit, rursus in se residat. Nec in obscuro est, plura pro ingenijs differentium, potius quàm pro ueritatis fide expressa. Sed omissa ancipiti concurrentium quæstione, has opiniones probatissimas inuenimus. Physici autumant mundum animal esse, eumq; ex uarijs elementorum corporibus conglobatum, moueri spiritu, regi mente. Quæ utraq; diffusa per membra omnia æternæ molis uigorem exerceant. Sicut ergo in corporibus nostris commercia sunt spiritalia, ita in profundis oceani nares quasdam mundi constitutas, per quas emissi anhelitus uel reducti modo inflent maria, modo reuocent. At ij, qui syderum sequuntur disciplinam, contendunt meatus istos cõmoueri Lunæ

cursibus, adeo ut sic uicissitudines inter maciem aquarum & plenitudinem respiciant, adauctus eius, uel defectiones. Neque eodem semper tempore, sed prout illa, aut mergatur, aut surgat, uariant se alternantes recursus.

De Libya, *hortis* Hesperidum, *monte* Atlante.
Caput XXVI.

E Hispania *excursus in* Lybiam. *Nam* Bel d *lonæ progressus, quod* Beticæ *oppidum est, ultra interiacens fretum trium & triginta millium passuum* Tingi *excipit* Mauritaniæ *nunc colonia, & cuius primus author* Anteus *fuit. Porrò quia in illo ambitu* Ægyptium *finitur pelagus, et* Libycum *incipit, placuit ut* Africam Libyam *diceremus. Quidam tamen* Libyam *à* Libyæ Epaphi *filia,* Africam *autem ab* Afro Libys Herculis *filio potius dictam recæperunt.* Lix *quoque colonia in eodem tractu constituta est, ubi* Antei *regia, quia implicandis explicandisq́; nexibus humi melius sciens, uelut genitus matre terra, ibidem ab* Hercule *extinctus est.* Nam *de hortis* Hesperidum, *& peruigili dracone, ne famæ licentia uulneretur fides, ratio hæc est.* Flexuoso *meatu æstuarium è mari fertur, adeo sinuosis lateribus tortuosum ut uisentibus procul lapsus angueos fracta uertigine mentiantur.* Itaque *quot hortos appellauere circundat.* Vnde *pomorum custodem interpratantes, struxerunt iter ad mendacium fabulandi.* Sed *hæc insula sinuata finibus alnei recurrentis in quibusdam æquoris spiris, uel spatijs sita præter arbores*

oleastri similes, & aram sacram Herculi aliud nihil prae fert, quod propaget uetustatis memoriam. Verum ultra frutices aureos & metalla frondentia, illud magis mirum, quod solum inferiore licet libra depressius, nunquam tamen accessus freti superlabitur, sed obstaculo naturalis repaguli in ipsis marginibus haeret unda, & in timis orarum superciliis sponte fluctus in gyrum resistunt. Ita spectaculo loci ingenio nimirum planicies manet sicca, quamuis prona superueniant aequora. Sala oppidum imminet Salae flumini, ab hoc per Autolalum gentẽ iter ẽ ad Atlãticas solitudines. Atlas mons ẽ media arenarum consurgens uastitate, & eductus in uiciniam lunaris circuli. Vltra nubila caput condit, qua ad Oceanum extenditur, cui à se nomen dedit. Manat fontibus nemoribus inhorrescit, rupibus asperatur, squalet ieiunio humo nuda, nec herbida. Qua Africam contra uersus est, opimus nascentibus sponte frugibus, arboribus proceris opacissimus, quarum odor grauis, comae cupressi similes, uestiuntur lanugine, sericie uell ribus nihilo uiliore. In eo latere & herba Euphorbia copiosa, cuius succus proficit ad ocularium claritatem, & multiplex praesidium sanitatis, nec mediocriter percellit uim uenenorũ. Vertex semper niualis. Saltus eius quadrupedes, ac serpentes, ferae, & cum his Elephanti occupauerunt. Silet per diem uniuersus, nec sine horrore secretus est, lucet nocturnis ignibus, choris Ægypanũ undiq; personatur. Audiuntur & cantus tibiarum, & tinnitu cymbalorũ. Per oram maritimam à Lixa abest quinq;, & ducentis millibus passuum. Lix à gaditano freto centum XII millibus habitatus ante, ut indicat loci facies, quondam cul

tu exercita, in quam usque ad huc uitis, & palmæ extant uestigia. Apex Persico, & Herculi peruius, cæteris inaccessus. Ita fidem ararum inscriptio palàm facit. Qua spectat occasum inter ipsum, & flumen Anatim quadringenta nonagintasex millia passuum infames bestijs syluæ obsident. Amnes circa eum non tacendi. Qui licet separentur interuallis amplioribus transierunt tamen in quoddam Atlantici montis ministerium. A' sana marino haustu Bambothum Hippopotamis refertum, ultraq; adhuc amnis qui atro colore exit per intimas et exustas solitudines, quæ torrente perpetuo, & sole nimio plusq̃ ignito nunquam ab æstu uindicatur. Hæc de Atlante, quem Mauri Addirim nominant & Hãmonis punici libri & nostri annales prodiderunt. Iuba etiam Ptolemæi filius, qui utriusq; Mauritaniæ regno potitus est, Suetonius quoq; paulinus summam huic cognitioni imposuit manum, qui ultra Atlantem primus & penè solus Romana signa circumtulit.

De Mauritania: De Elephantis. Caput XXVII.

p Rouincijs Mauritanijs Tingitana, qua solstitiali plagæ obuia est, quaq; porrigitur ad internum mare, exurgit montibus septem, qui à similitudine fratres appellati freto imminent. Hi montes elephantis frequentissimi sunt: Monet à principio hoc animantium genus dicere. Igitur elephanti iuxta sensum humanum intellectum habent, memoria pollent, syderum seruant disciplinam.

luna nitescente gregatim amnes petunt, mox aspersi liquore, solis exortum motibus, quibus possunt salutant. Deinde in saltus reuertuntur. Duo eorum genera sunt Nobiliores indicat magnitudo, minores nothos dicunt. Candore dentium intelligitur iuuenta. Quorum alter semper in ministerio est, alteri parcitur, ne hebetatus assiduo repercussu minus uigeat si fuerit dimicandum, cum uenatu premuntur, pariter confligunt, ut ebore damnato non requirantur. Hanc enim sibi causam in esse periculi præsentiunt. Oberrant agminatim. Natu maximus ducit agmen, ætate proximus cogit frequentes. Flumen transituri minimos ante mittunt, ne maiorū ingressu alueum atterant, & profundos depressis uadis gurgites faciant. Venerem ante annos decem fœminæ, ante quinq; mares nesciunt. Biennio coeunt. Quinis nec amplius, in anno diebus. Non prius ad gregarium numerum reuersuri, quàm uiuis aquis abluantur, propter fœminas nunquam dimicant, nulla enim nouerunt adulteria. Inest illis clementiæ bonum. Quippe si per deserta uagabundum hominem forte uiderint, ductus usq; ad notas uias præbent, uel si confertis pecoribus occursitent, itinera sibi blanda, & placida manu faciūt ne quod obuium animal interimant. At conflictu fortuito siquando pugnatur, non mediocrem habent curam sauciorum. Nam fessos uulneratosq; in medium recæptant. Cum captiuitate uenerint in manus hominum mansuescunt hausto ordei succo. Maria transmeaturi, naues non prius subeunt, q̃ de reditu illis sacramentum luatur. Indicos elephantes Mauritani timent, & quasi paruitatis suæ conscij aspernantur ab his uideri. Non

annis decem, ut uulgus, sed biennio, ut Aristoteles defi-nit, utero grauescunt, nec amplius quàm semel gignunt nec plures, quàm singulos, uiuunt in annos trecentos, impatientissimi frigoris, truncos edunt, lapides hauri-unt, gratissimas in cibatu palmas habent. Odorem mu-ris uel maxime fugiunt. Pabula etiam quæ à musculis contacta sunt, recusant. Siquis casu Chamæleontem deuorauerit, uermen elephantis ueneficum, quia uermis ille ueneficus etiam elephantis Oleastro sumpto pesti me-detur. Durissimum dorso tergus est uentri mollius. Seta-rum hirsutiæ nullæ. Inter hos et dracones iugis discordia. Denique insidiæ hoc astu præparantur, serpentes pro-pter semitas delitescunt, per quas elephanti assuetis cal-libus euagantur, atque ut prætermissis prioribus postre-mo adoriuntur, ne qui antecesserint, ualeant ultimis opi-tulari. Ac primum pedes nodis illigant, ut laqueatis cruribus impediant gradiendi facultatem. Nam ele-phanti nisi præuenti hac spirarum mora uel arboribus se, uel saxis applicant, ut pondere nitibundo attritos necent angues. Dimicationis præcipua causa est, quod elephantis, ut aiunt, frigidior inest sanguis, & ob id à draconibus auidissimo torrente captantur æstu. Deniq; nunquam inuadunt nisi potu grauatos, ut uenis pro-pensius irrigatis maiorem sumant de oppressis sacieta-tem. Nec aliud magis quàm oculos petunt, quos so-los expugnabiles sciunt. Vel interiora aurium, quia is tantum locus defendi non potest proboscide. Itaque cum ebiberint sanguinem, dum ruunt belluæ, dracones obru-untur. Sic utrinq; fusus cruor terram imbuit, fit'q; pig-mentum quicquid soli tinxerit, quod cinnabarim uo-

cant. Elephantes Italia anno urbis conditæ quadragesimo septuagesimo secundo, in Lucanis primum bello epirotico uidit, & Boues Lucas inde dixit. Cæsariensi Coloniæ Cæsaria inest à D. Claudio deducta. Bocchi prius regia, postmodum Iubæ indulgentia populi Romani dono data. Inest & oppidum Siga, quod habitaculum Siphaci fuit. Nec ab Ichnosio taciti recedamus. Herculi enim illac transeunte uiginti, qui à comitatu eius desciuerant locum deligunt. Iaciunt mœnia. Ac nequis imposito à se nomine priuatim gloriaretur, de condentium numero urbi nomen datum.

De Numidia, & in ea de Vrsis. Caput XXVIII.

Quod est à flumine Absanga Numidiæ datur huius incolæ quandiu errarunt pabulationibus uagabundis, Nomades dicti sunt, Vrbes in ea quam plurimæ nobilesq́; sed circa eminent. Dein Cullu purpurario fuco tyrijs uelleribus comparata. Omnis hæc regio finibus in Zeugitanum limitem definit. Qua parte syluestris est, feras educat, quæ iugis ardua equos alit, eximio etiam marmore prædicatur. Numidici ursi forma cæteris præstant, rabie duntaxat, & uillis profundioribus. Nam genitura par est quoquo loco editis eam protinus dixero. Coeunt non itidem quo quadrupedes aliæ, sed apti amplexibus mutuis uelut humanis coniugationibus copulãtur. Desyderiũ ueneris hyems suscitat, secreti honore reuerentur mares grauidas, et in ijsdẽ licet foueis partitis tñ per scrobes secubationibus diuiduntur. Lucinæ illis properatius tẽpus est, qppe

uterum trigesimus dies liberat, unde euenit, ut præcipitata fœcunditas informes creet partus. Carnes pauxillulas edunt, quibus color candidus, oculi nulli, & de festina immaturitate tantum rudis sanies exceptis unguium liniamentis, has lambendo sensim figurant & interdū ad pectora fouent, ut assiduo incubatu calfactæ animalem trahant spiritum. Interea cibus nullus. Sanè diebus primis XIIII matres in somnum ita concidunt, ut nec uulneribus excitari queant. Enixæ quaternis latent mensibus. Mox egressæ in diem liberum tantam patiuntur insolentiam lucis, ut putes obsitas cæcitate. Inualidū ursis caput, uis maxima in brachijs, & lumbis, unde interdum posticis pedibus insistunt. insidiantur aluearibus apum, maxime fauos appetunt, nec auidius aliud q̃ mella captant. Cum gustauere mandragoræ mala moriuntur. Sed eunt obuiam, ne malum in pernicem conualescat, & formicas deuorant ad recuperandam sanitatem. Siquando tauros adoriuntur, sciunt quibus potissimum partibus immorentur, nec aliud q̃ cornua, aut nares petunt, cornua ut pondere defatigentur, nares ut acrior dolor sit in loco teneriore. M Messala COS. L. Domitius Ænobarbus curulis ædilis ursos numidicos centum & totidem æthiopas uenatores in circo Romano edidit. Idq; spectaculum inter memorabiles titulos annotatur.

De Africa, & de omnibus in ea memoria dignis. Caput XXIX.

Omnis Africa à Zeugitano pede incipit, promontorio Apollinis, Sardiniæ controuersa promontorio Mercurij, procedens in frontem sicanam, proinde extenta in duas prominentias. Quarum altera promontorium candidum dicitur, altera, quæ est in cyrenaica regione, Phicontem uocant, ea per sinum creticum opposita Cretæ insulæ, contra Tænarum Laconiæ excurrit arenis. Catabathmos Ægypto insinuata, cui proximi Cyrenenses, extenditur inter duas syrtes, quas inaccessas uadosum, ac reciprocum mare efficit, cuius sali defectus, uel incrementa haud promptum est deprehendere. Ita incertis motibus nunc in breuia rescindit dorsuosa, nunc æstibus inundatur inquietis, ut Varro author est, perflabilem ibi terram uentis penetrantibus, subitam uim spiritus citissimus aut reuocare maria aut resorbere. Omnis hæc plaga ab Æthiopia, et terminis Asiæ, Nigri flumine, qui Nilum parit ab Hispania freto scinditur, latere, quo ad meridiem uergit, fontium inops, & infamis siti, altrinsecus quàm septentrionem patitur, aquarum larga in agro Byzaceno patet, passuum ducentis uel amplius millibus, glebis ita præpinguibus, ut iacta ibi semina cum incremento centesimæ frugis renascantur. Externos in ea plurimos conuenisse argumentum de urbibus, & locis dabimus. Borion promontorium, quod Aquilone cæditur, græci aduenæ sic uocauerunt, Hipponem Regium postea dictum. Item Hipponem alterum

de interfluente freto Diarrhyton nuncupatum. Nobilissima oppida equites graeci condiderunt. Clypeam ciuitatem Siculi extruunt, & Aspida primum nominant. Veneriam etiam, in qua Veneris Erycinae religiones transtulerunt. Achaei Tripolim lingua sua signant de trium urbium numero Taphrae, Abrotani, Leptis magnae, Philenis fratribus à laudis cupidine graium uocamen datum. Adrymeto, atque Carthagini author est à Tyro populus. Sed quae super Carthagine ueraces libri prodiderunt, hoc loco reddam. Vrbem istam, ut Cato in oratione senatoria autumat, cum rex Hiarbas rerum in Libya potiretur, Elissa mulier extruxit domo Phoenix, & Carthadam dixit, quod punico ore exprimit nouam ciuitatem. Mox sermone uerso in uerbum punicum, & haec Elyssa, & alia Carthago dicta est. Quae post annos septingentos trigintaseptem exciditur, quàm fuerat extructa. Deinde à C. Gracco colonis italicis data, & Iunonia ab eo dicta. Aliquantisper ignobilis humili, & languido statu. Demum in claritate secundae Carthaginis interiectis centum & duobus annis, M. Antonio, P. Dolobella COSS. enituit, alterum post urbem Romam terrarum decus. Verum, ut ad Africam redeā, ipsa suo cingitur angulo. Interna eius plurimae quidē bestiae, sed principaliter Leones tenent. Qui, ut Aristoteles perhibet, soli ex eo genere, quod dentatum uocant, uident, protinus atque nascuntur. Quorum trifariam genus scinditur. Nā breuiores, & iubis crispi plerunque ignaui sunt & imbelles. Longiores & coma simplici acres magis, ac potentes. At ij, quos creant Pardi in plebe remanent, iubarum inopes, pariter omnes parcunt à sagina. Primum

quod alternis diebus potum, alternis cibum capiunt, ac frequenter si concoctio non est insecuta, solitæ cibationi superponunt diem. Tum quod carnes iusto amplius deuoratas cum grauant, insertis in ora unguibus sponte protrahunt. Sanè & cum fugiendum est, in satietatem idẽ faciunt. Senectam defectio probat dentium. Nam clemẽtiæ indicia multa sunt. Prostratis parcunt. In uiros potius, quàm in fœminas sæuiunt. Infantes non nisi in magna fame perimunt. Nec à misericordia separantur. Assiduis deniq; exemplis patet eos pepercisse, cum multi captiuorum aliquot Leonibus obuij intacti repatriauerint. Getulæ etiam mulieris nomen Iubæ libris comprehensum est, quæ obtestata occursantes feras impunis rediit. Auersi coeũt, nec hi tantum, sed & Lynces, & Cameli, & Elephanti, & Rhinocerotes, & Tigrides. Leanæ fœtu primo catulos quinque edunt, deinde per singulos partus, numerum decoquunt annis insequentibus. Sed postremo cum ad unum materna fœcunditas recidit, ut ultimo singulos procreent, steriles fiunt in æternum. Animos Leonum frons, & cauda indicant, sicut motus equini de auribus intelligunt. Dedit.n. has duas notas generosissimo cuiq; natura. Vis summa in pectore est firmitas in capite præcipua. Cum premuntur à canibus contemptim recedunt, subsistentesq; interdum ancipiti recessu dissimulãt timorem idq; agunt, si in campis patentibus, ac nudis urgeantur. Nam syluestribus locis quasi testem ignauiæ non reformidantes, quanta possunt se fuga subtrahunt. Cum insequuntur, nisum saltu adiuuant. Cum fugiunt, non ualent salire. Gradientes mucrones unguium uaginis corporum claudunt, ne cacumina attritu tundantur.

Hoc adeo custodiunt, ut non nisi auersis faculis currant. Septi à uenantibus obtutu terram conuenitur quominus conspectis uenabulis terreantur. Nunquam * limo uident, minimeq; se uolunt aspici. Cantus Gallinaceorum, & rotarum timent strepitus. Sed ignem magis. Leontophonas accepimus uocari bestias modicas, quæ captæ exuruntur, ut earum cineris aspergine carnes pollutæ, iactaq; per compita concurrentium semitarum Leones necent, si quantulumcunq; ex illis sumpserint. Propterea Leones naturali eas premunt odio, atque ubi facultas data est, morsu quidem abstinent, sed dilaniatas exanimant pedum nisibus. Spectaculum ex his Romæ primus edidit Scæuola P. Filius in curuli ædilitate. Hyenam quoque mittit Africa, cui cum spina riget, collum continua unitate flecti nequit, nisi toto corpore circunacto. Multa de ea mira. Primum quod sequitur stabula pastorum, & auditu assiduo addiscit uocamen, quod exprimere possit imitatione uocis humanæ, ut in hominē astu accitum noctu sæuiat. Vomitus quoq; mentitur humanos, falsis'que singultibus solicitos sic canes deuorat. Qui forte si uenantes umbram eius dum insequuntur, contigerint, latrare nequeunt uoce perdita. Eadem Hyæna inquisitione corporum sepultorum busta eruit, propterea promptius est marem capere. Fœminis enim ingenita est callidior astutia. Varietas multiplex inest oculis, colorumq; mutatio. In quorum pupillis lapis inuenitur, Hyænium dicunt, præditum illa potestate, ut cuius hominis fuerit linguæ subditus prædicat futura. Verum Hyæna quodcunque animal ter lustrauerit, mouere se non potest. Quapropter magicam scientiam inesse ei

pronuntiauerunt

pronunciauerunt. In Æthyopiæ parte coit cũ leæna, unde naſcitur monſtrum, cui Crocutæ nomen eſt. Voces hominum & ipſa pariter affectat. Nunquam conniuet aciem orbium, ſed in obtutum ſine nictatione contendit. In ore gingiua nulla, dens unus, atq; perpetuus, qui ut nunquam retundatur, naturaliter capſularum modo clauditur. Inter ea, quæ dicunt herbatica, eadem Africa onagros habet, in quo genere ſinguli imperitant gregibus fœminarum, æmulos libidinis metuunt, inde eſt, quod grauidas ſuas ſeruant, ut in editis maribus, ſi qua facultas fuerit, generandi ſpem morſu detruncent. Quod cauentes fœminæ in ſeceſſibus partum occulunt. Africa ſerpentibus adeo fœcunda eſt, ut mali huius merito illi potiſſimum palma detur. Ceraſtæ præferunt quadrigemina cornicula, quorum oſtentatione ueluti eſca illice ſollicitatas aues perimunt. Nam reliqua corporis de induſtria arenis tegunt, nec ullum indicium ſui pbent, niſi ex ea parte, qua inuitatis dolo paſtibus necem perpetuam aucupentur. Amphisbæna conſurgit in caput geminum, quorum alterum in loco ſuo eſt, alterum in ea parte, qua cauda. Quæ cauſa efficit, ut capite utroq; ſe xus nitibundo ſerpat tractibus orbiculatis. Iaculi arbores ſubeunt, è quibus ui maxima turbinati, penetrant animal quodcunq; obuiam fortuna fecerit. Scytale tanta præfulget tergi uarietate, ut notarum gratia uidentes retardet, & quoniam reptando pigrior eſt, quos aſſequi nequit, miraculo ſui capiat ſtupentes. In hoc tamen ſquamarum nitore, hyemales exuuias prima ponit. Plures, diuerſæq; aſpidum ſpecies, uerum diſparis effectus ad nocendum. Dipſas ſiti interficit. * Hypnale ſomno ne

*cat, teste etiam Cleopatra emitur ad mortem. Aliarum uirus, quoniam medelas ad mittit, minus famæ mereatur. Hæmorrhois morsu sanguinem elicit, & dissolutis uenarum commercijs, quicquid animæ est, euocat per cruorem. * Prester quem percusserit distenditur, enormiq; corpulentia necatur exuberans, Ictus Sepium statim putredo sequitur. Sunt & Hammoditæ, est & Cenchris, Elephantiæ, Chersydri, Chamæ, Dracones, postremo quantus nominum, tantus mortium numerus. Nam Scorpiones Scythici, lacertiq; uermibus, non serpentibus ascribuntur. Monstra hæc sibilant, clementius feriunt, habent affectus, tenere nisi coniuges euagantur. Capto altero, uel occiso uter superfuerit, efferatur. Subtiliora sunt capita fœminis. Alui tumidiores, pestis nocentior. Masculus æqualiter teres est, sublimior etiã, mitiorq;. Igitur anguibus uniuersis hebes uisus est. Raro in aduersum contuentur, nec frustra, cum oculos non in fronte habeant, sed in temporibus, adeo, ut citius audiant quam quid aspiciant. De gemma Heliotropio inter Æthiopiam, Africam, Cyprum certamen fuit, quanã mitteret generis huius eminentissimam, deprehensumq; est documentis plurimis Æthiopicam, aut Libycam palmam tenere. Viridi colore est, non ita acuto, sed nubilo magis, & represso stellis puniceis superspersa. Causa nominis de lapidis est effectu, & potestate deiecta in labris æneis radios solis mutat, sanguineo repercussu septa, extraq; aquam splendorem aeris abijcit, & auertit. Etiam illud posse dicitur, ut herbæ eiusdem nominis mista, & præcantationibus legitimis consecrata, eum à quocunq; gestabitur, subtrahat uisibus obuiorum. In-*

ter Syrteis quanuis terra pergentibus iter syderibus destinatur, nec aliter cursus patescit. Nam putris soli faciem aura mutat, & minimo licet uento tantam diuersitatem flatus efficit, ut subinde peruersis, Syrtibus locorum nulla indicia agnitioni relinquantur, cum, modo quæ fuerant tumulis ardua, in ualleis residunt, modo quæ uallibus præssa, congestu pulueris aggerantur. Ita etiam continens maris naturam ui patitur, nec interest ubi potius sint procellæ, cum ad exitium uiantium elementis congruentibus in terris flabra sæuiant, in mari terræ. Vtraq; Syrtes ducentis quinquaginta millibus passuum separantur, aliquando clementior, quæ minor est Cn deniq; Seruilio, Cn. Sempronio COS S. inter hæc uadosa Romanam Classem impune accæpimus perfretasse. In hoc sinu Meninx insula post Myntumenses paludes C. Mario fuit latebra. Supra Garamantas Psylli fuerunt contra noxium uirus muniti incredibili corporis firmitate: Soli morsibus anguium non interibant, & quanuis dente letali appetiti, incorrupta durabant sanitate. Recens etiam editos serpentibus offerebant. Si essent partus adulterini matrum crimina plectebantur interitu paruulorum. Si pudici, probos ortus à morte paterni sanguinis priuilegium tuebatur. Sic originis fidem probabant uenenis indicantibus. Sed hæc gens interijt à Nasamonibus capta. Neque quicquam aliud præter opinionē de uestigio nominis sui Psylli reliquerūt. Nasamoniten lapidem Nasamones dant sanguineum uniuersum nigris uenulis adumbratum. In intimo recessu Syrtis maioris circa Philenorum aras Lotophagos fuisse didicimus. Nec incertum est, à Philenorū

aris non procul palus est, quam Triton amnis influit. Vbi speculatam se artium deam crediderunt. Maior Syrtis ostentat, oppidum Cyrenas uocant, quod Bathus Lacedæmonius olympiade quinta & quadragesima Rege Martio res Romanas tenente, anno post Troiam captam quingentesimo octogesimo sexto condidit. Quæ domus Callimachi poetæ fuit patria. Inter hoc oppidum & templum Hammonis millia passuum trecenta sunt, templo fons proximat soli sacer. Qui humoris nexibus humum stringit, fauillam etiam in cespitem solidat. In qua gleba non sine miraculo lucus uiret undiq; secus agris arentibus, illic & lapis legitur, Hammonis uocant cornu. Nam ita tortuosus est, & inflexus, ut effigiem reddat cornu Arietini. Fulgore aureo est. Prædiuina somnia repræsentare dicitur subiectus capiti incubantium. Et arbor est Melopos nomine, ex qua profluit lentus humor, quem à loco Hammoniacum nominauimus. Apud Cyrenenses præterea Syrpe gignitur odoratis radicibus, uirgulto herbido magis, quàm arbusto. Cuius è culmo exudat æstatis tempore pingue roscidũ, idq; pascentium Hircorum inhæret barbulis. Vbi cum arefactum inoleuit guttis styriacis legitur ad usum mensarum, uel medelæ magis. Dictum est primum lac Syrpicum, quoniam manat in modum lacteum, deinde usu deriuante Laser nominatum. Quæ geramina initio barbaricæ impressionis uastatis agris, postea ob intolerandam uectigalis nimietatem, fermè penitus ipsi accolæ eruerunt. Cyrenis ab læua Africa est, ab dextra Ægyptus, à fronte sæuum, & importuosum mare, à tergo Barbarorum uariæ nationes, & soli-

tudo inaccessa, incultaq́;, & squalens, quæ Basiliscum creat malum in terris singulare. Serpens est penè ad semipedem longitudinis, alba quasi mitrula, lineatus caput, nec hominum tantum, uel aliorum animantium exitus datur, sed terræ quoque ipsius, quam polluit, & exurit, & ubicunque ferale sortitus receptaculum. Deniq; extinguit herbas, necat arbores ipsas, etiã corrumpit auras, ita ut in aera nulla alitum impune transuolet infecta spiritu pestilenti. Cum mouetur, media corporis parte serpit, media arduus est, & excelsus. Sibilum eius etiam serpentes alij perhorrescunt. Et cũ acceperint fugam, quæq; quoquo possunt properant. Quicquid morsu eius occiditur, non depascitur fera, nõ attrectat ales. Mustelis tantum uincitur, quas illinc homines inferunt cauernis, in quibus delitescit. Vis tamen ne defuncto quidem deest. Deniq; Basiliscũ reliquias amplo sestertio Pergameni compararunt, & utædem Apollinis manu insignem, nec aranea intexerent, nec alites inuolarent, cadauer eius reticulo aureo suspensum ibidem locarunt. Circa exitum Syrtium illarum. Berenicen ciuitatem alluit Lethon amnis, inferna, ut putant, inundatione prorumpens, & apud pristinos uates latice memoratus obliuionis. Hanc Berenice muniuit, quæ Ptolemæo tertio fuit nupta, & in maiori Syrti locauit. Omne autem latifundium, quod inter Ægyptum Æthiopiam, Libyamq́; diffunditur, quacunque lucis opacum est, uarium impleuit Simiarum genus. Nec quisquam offensus nominis cognitione grauetur. Enimuero operæpretium est nihil omittere in quo naturæ spectanda sit prouidentia. Plebs Simiarum in ijs est,

quas passim uidemus non sine ingenio æmulandi, quo fa cilius in manus ueniunt. Nam dum auide uenantium gestus affectant, relicta consulto uisci unguillá, quod men dacio factum uident, oculos suos oblinunt. Ita uisu ob/ ducto, pronum est eas corripi. Exultant noua Luna, tri stes sunt cornuto, & cano sydere. Immoderate fœtus amant, adeo ut catulos facilius amittant, quos impendio diligunt, & ante se gestant, quoniam neglecti penes ma trem semper hærent. Cercopitheci caudas habent, hæc discretio est inter prius dictas. Cynocephali & ipsi sunt è numero Simiarum in Æthiopiæ partibus frequentissi mi. Violenti ad saltum, feri morsu, nunquam ita man sueti, ut non sint magis rabidi. Inter Simias habentur, et sphinges uillosæ comis, mammis prominulis ac profun dis, dociles ad feritatis obliuionem. Sunt & quas uo cant Satyros, facie admodum grata, gesticulatis motibus inquietæ, Callitriches toto penè aspectu à cæteris diffe/ runt, in facie barba est, lata cauda. Has capere non est arduum sed proferre rarum. Neq; enim uiunt in altero, q̃ in Æthiopico, hoc est suo cœlo.

De Nasamonibus. Caput XXX.

INter Nasamonas & Troglodytas gens Amantum est, quæ salibus domos extru unt, quos in modum cautium è montibus excitatos ad usum ædium cementicijs nectũt struibus. Tanta ibi huiusce uenæ copia est, ut tecta faci ant è salinis. Hi sunt amantes, qui commercia cum Tro glodytis habent. Carbunculi gemmæ citra Amantes,

propiores Nasamonibus Hasbystræ lasere uiuunt, hoc aluntur, hoc illis dulce est.

De Garamantibus. Caput XXXI.

Garamantum oppidum est Debris fonte miro, qui deniq; alternis uicibus die frigeat, nocte ferueat, ac per eadem uenarum commercia interdum ignito uapore æstuet, interdum glaciali horrore algescat, incredibile memoratu, ut tam breui tẽporis curriculo, natura tam dissonam sui faciat uarietatem. Idq; qui perconctari uelit, tenebris inesse fluori illi æternam faciem credat. Qui timetur die brumales scatebras, nunquam aliud existimet q̃ perpetuo rigere. Vnde non immerito pergentes Debris incly ta est. Cuius aqua & cœlesti uertigine mutant qualitatẽ controuersa syderum disciplina. Nam cum mundum à calore uesper temperet, ab occasu icipit ita incalescere, ut ni tactu abstineas, noxium sit contigisse. Rursus cum ortus solis incanduerit, & radijs feruefacta sint omnia sic glaciales euomit scaturigines, ut hauriri etiam à sitiẽtibus non queat. Quis ergo non stupeat fontem, qui friget calore, calet frigore? Garamanticæ regionis caput Garamana est, ad quam interdiu inextricabile fuit, & nimium. Nam latrones puteos arenis operiebant, ut temporali fraude subductis aquis in famie, & siti iter submoueret accessus uiantium. Sed Vespasiano principe bello, quod cum Oensibus gestum est, difficultas hæc interijt compẽdio spatij breuioris reperto. Garamãtas Cornelius Balbus subegit, et prius ex hac uicto

ria triumphauit, primus sanè de externis, ut pote qui Gadibus genitus accessit ad gloriam nominis triumphalis. Armenta gentis istius obliquis ceruicibus pabulantur. Nam si recta ad pastum ora dirigant, officiunt. Prona in humum cornua & obnixa. Ex parte, qua Cercina est, accepimus Gaulon insulam, in qua serpens neque nascitur, neq; uiuit inuecta. Propterea iactus ex quocunq; gentium puluis arcet anguis. Scorpiones superiactus ilico perimit.

De Æthiopibus & mirabilibus in ea. Caput XXXII.

a Ethiopes, & Atlanticæ gentes Nigri flumine diuiduntur, quam partem putant Nili. Sic Papyro uiret, sic calamo prætexitur. Animalia eadem est, iisdem temporibus exundat, intra ripas tunc quoq; redit, cum contentus est alueo suo Nilus. Garamantici Æthiopes matrimonia priuatim nesciunt, sed omnibus uulgo in uenerem licet. Inde est, quod filios matres tantum recognoscant. Nam paterni nominis nulla reuerentia est. Quis enim uerũ patrem nouerit in hac luxuria incesti lasciuientis? Ea propter Garamantici Æthiopes inter omnes populos degeneres habentur. Nec immerito, quia afflicta castitatis disciplina successionis notitiam ritu improbo perdiderunt. Nomen Æthiopum late patet in parte Africana. Quam à Meroe diuidit Libya, plurimæ eorũ sunt, et uariæ nationes. Harũ è numero Nomades * Cynocephalorũ lacte uiuunt. Syrbotæ longi sunt ad pedes duodecim. Asa

chæi captos uenatibus elephantos deuorant. Apud Sambros nulla est aurita quadrupes, nec elephanti quidem his proximi, summam regiæ potestatis eâ tradunt, de quorum moribus quidam imperitæ augurantur. Maritimos Æthiopas quaternos oculos dicunt habere. Sed fides alia est. Illi deniq; quod & uident plurimum, et manifestissime destinant iactus sagittarum. Occidentem uersus Agriophagi tenent, qui solas pantherarum & Leonum carnes edunt, rege præditi, cuius in fronte oculus unus est. Sunt & Pamphagi, quibus esca est quicquid mādi potest, et omnia fortuito gignentia. Sunt Antrophapogi, quorum mores uocamen sonat. Cinnamolgos aiunt habere caninos rictus et prominula ora. Arthabathitæ proni, atq; quadrupedes nec secus, ac feræ sine sedibus euagantur. Confines Mauritaniæ certo tempore locustas terrestres legunt, duratasq; salsugine in præsidium uitæ solas habent. Sed ex illis quadragesimum æui annum nullus supergreditur. Ab Oceani æstu ad Meroen, quam insulam amplexu primo Nilus facit, millia passuum sexcēta triginta sunt. Vltra Meroen super exortum solis Macrobij Æthiopes uocantur. Dimidio enim eorum protensior est quàm nostra uita. Hi Macrobij iustitiam colunt amant æquitatem, plurimum ualent robore, præcipua decēt, pulcritud ne, ornāturare, auro uincula faciunt. Noxiorum locus apud eos est. Heliotrapeza opiparis epulis semper refertus, quibus indiscrete oēs uescuntur. Nam etiam diuinitus eas augeri ferunt. Est etiam ibi lacus, quo perfusa corpora uelut oleo nitescunt. Ex hoc lacu potus saluberrimus sanè adeo liquidus est, ut ne caducas quidem uehat frondes, sed ilico folia lapsa ad fundum

dimittat lacticis tenuitate. Vltra hos deserta, inhumanaq; solitudines ad usq; arabicos sinus. Deinde in ultimis orientis monstrosæ gentium facies. Aliæ sine naribus æquali totius oris planitie informes habent uultus. Alijs concreta ora sunt, modicoq; tantum foramine calamis auenarum pastus hauriunt. Nonnullæ linguis carent, inuicem sermonis utentes nutibus, motibusq;. Quædam ex istis nationibus ante Ptolemæum Lathyrum regem Ægypti incognitum habuerunt ignis usum.

Æthiopia omnis ab oriente hyberno ad occidentem hybernum tenet. Quicquid eius est sub meridiano cardine lucis nitet. Qui maxime uirent hyeme. A meridiana parte mons editus mari imminet, ingenuo igni per æternum feruidus & inquietus iugis flagrantibus. Inter quæ incendia iugis æstus draconum magna copia est. Porrò ueris draconibus ora parua, & ad morsus non dehiscentia, sed arctæ fistulæ, per quas & trahunt spiritus, & linguas exerunt. Quippe non in dentibus uim, sed in caudis habent, & uerbere potius, quàm rictu nocent. Exciditur è crebris dracontias lapis, sed lapis non est, nisi detrahatur uiuentibus. Nam si obeat prius serpens, cum anima simul euanescit durities soluta. Vsu eius orientis reges præcipue gloriantur, quanquam nullum Leocinium artis admittat. soliditatē & quicquid in eo nobile est, non manus faciunt, nec alterius quàm naturæ candor sit, quo reluceat. Author Sotacus gemmam hanc etiam sibi uisam scribit, & quibus intercipiatur modis edocet. Præstantissimi audacia uiri explorant anguium foueas & receptus, inde præstolati ad pastum exeuntes, prætereuectiq; percitis cursibus

obijciunt germina medicata, quantum post ad incitandum soporem. Ita somnio obsitis è capitibus execant lapides, & de manu præcipitis ausi prædam reuehunt temeritatis. Quæ loccrum Æthiopes tenent, feris plena sunt, è quibus quam Nabin *uocant, nos* Camelopardalim *dicimus, collo equi similem, pedibus bubulis capite camelino, nitore rutilo, candidis maculis superspersa, hoc animal* Romæ *circensibus dictatoris* Cæsaris *primum publicatum. Iisdem fermè temporibus illinc exhibita monstra sunt* Cephos *appellant, quorum posteriores pedes crure, & uestigio humanos artus mentiuntur, priores perinde hominum manus referunt, quæ tamen è nostris non amplius quàm semel uisa sunt. Ante ludos* Cn. Pompeij Rhinocerota Romana *spectacula nesciebant. Cui bestiæ color buxeus, in naribus cornu unicum, & repandum. Quod subinde attritum cautibus in mucronem excitat, eoq; aduersus* Elephantos *præliatur. Par ipsis propè longitudine, breuior cruribus naturali telo aluum petens solam intelligit ictibus suis peruiam.* Iuxta Nigrin *fluuium* Catoblepa *nascitur modica, atq; iners bestia. Caput prægraue, ægre ferens, aspectu pestilenti. Nam qui in oculis eius offenderint, protinus uita exeunt.* Formicæ *ibi ad formam canis maximi, arenas aureas pedibus eruunt, quos* Leoninos *habent, quas custodiunt, ne quis auferat, captantesq; ad necem persequuntur. Eadem* Æthiopia *mittit* Licaonem *lupum ceruice iubatum, & tot modis uarium, ut nullum illi colorem dicant abesse.* * Mittit & Tarandum *boum magnitudine, bisulco uestigio, ramosis cornibus, capite ceruino,* Vrsino *colore, & pariter uillo profun*

do. Hunc Tarandum affirmant habitum metu uertere, & cum delitescat, fieri ad similitudinem cuicunq; rei proximauerit, siue illa saxo alba sit, seu frutecto uirens, siue quam aliam praeferat qualitatem. Faciunt hoc idem in mare Polypi, in terra Chamaeleontes. Sed & Polypus & Chamaeleon glabra sunt, & pronius est cutis leuitate, speculi modo proximantia aemulari. In hoc nouum est, & singulare hirsutia pili colorum uices facere. Hinc euenit ut difficulter capi possit. Æthiopicis lupis proprium est, quod in saliendo ita nisus habent alitus, ut non magis proficiant cursu, quàm meatu, homines tamen nunquam impetunt. Bruma comati sunt, aestate nudi. Thoas uocant. Hystris quoque inde loci frequentissima. Drinaceis similis, spinis tergum hispida. Quas plerunque laxatas iaculatione emittit uoluntaria, ut assiduis aculeorum nimbis canes uulneret ingruentes, illius coeli ales est Pegasus. Sed haec ales equinum nihil praeter aures habet. Tragopa quoque auis maior Aquilis cornibus arietinis praeferens armatum caput. Æthiopes legunt cinnamum. Id frutetum situ breui nascitur, ramo humili, & represso, nunquam ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius prouenit eximium magis ducitur. Quod in crassitudinem extuberatur, despectui est. Verum legitur per sacerdotes hostijs prius caesis. Quae cumlitauerint, obseruatur ut messis nec ortum solis anticipet, nec egrediatur occasum. Quisquis principatum tenet sarmentorum aceruos hasta diuidit, quae sacrata est in hoc ministerium. Atq; ita portio manipulorum soli dicatur, quae priusse diuisa est, sponte incenditur. Inter haec q̄ diximus, nitore caeruleo hyacinthus iue-

nitur, lapis pretiosus siquidem inculpabilis inueniatur est enim uitijs non parce obnoxius. Nam plerunque aut uiolacco diluitur, aut nubilo obducitur, aut albicantius in aquaticum eliquescit. Optimus in illo tenor, si nec densiore phuco sit obtusior, nec propensa perspicuitate detectior, sed ut utroq; temperamento lucis & purpuræ moderatum suauiter florem trahat. Hic est, q sentit auras, cum cœlo facit mutationem, nec æqualiter rutilat, cum autem nubilosus est, aut serenus dies, præterea in os missus magis friget. Scalpturis certe minime accommodatus, ut qui attritum respuat, nec tamen penitus inuictus est. Nam adamante scribitur & notatur. Vbi Hyacynthus ibi & chrysotapsus apparet, quem lapidem lux celat, prodit obscurum. Hæc enim est in illo diuersitas, ut nocte igneus sit, die pallidus. Ex ipso sumimus hæmatitem rubore sanguineo, ac propterea hæmatites uocatus.

De intimis Libyæ gentibus mira. Caput XXXIII.

q Vod ab Atlante ad usq; Canopitanum ostium panditur, ubi Libyæ finis est, & ægyptiū limen dictum à Canopo Menelai gubernatore ibi sepulto. In ea insula, quæ ostiū Nili facit, gentes tenent dissonæ, quæ in auia solitudinis secretum recesserūt. Ex his Atlantes ab humano ritu prorsus exulant, nulli proprium uocabulum, nulli speciale nomen. Diris solis ortus excipiunt. Diris occasus prosequuntur. Vstiq; undiq; torrentis plagæ sydere oderunt

deum lucis. Affirmant eos somnia non uidere, & abstinere penitus ab animalibus uniuersis. Troglodytæ specus excauant, illis teguntur. Nullus ibi habendi amor à diuitijs paupertate se abdicarunt uoluntaria. Tantum lapide uno gloriantur, quem Hexecotalithon uocant, tam diuersis notis sparsum, ut sexaginta gemmarum colores in paruo eius orbiculo deprehendantur, omnes isti carnibus uiuunt serpentium, ignariq; sermonis strident potius, quàm loquuntur. Augylæ uero solos colunt inferos. Fœminas suas primis noctibus nuptiarum adulterijs cogunt patere, mox ad perpetuam pudicitiam legibus stringunt seuerissimis. Gamphasantes abstinent prælijs, fugiunt commercia, nulli se externo misceri sinunt. Blemio, sed non eos, qui uicina rubro mari incolunt credunt truncos nasci parte, qua caput est, Os tamen & oculos habere in pectore. Satyri de hominibus nihil aliud præferunt, q̃ figuram. Ægypanes hoc sunt, quod pingi uidemus. Hi Mantopodes flexis nisibus crurum repunt potius, quàm incedunt, et pergendi usum lapsu magis destinant, quàm ingressu. Pharusi cum Herculi ad Hesperidas pergenti forent comites itineris, tædio hinc resederunt. Hactenus Libya.

De Ægypto, & Nili natura. Caput XXXIIII.

Egyptus à meridie introrsus recedit, quo ad prætendant Æthiopes. A tergo infe- a riorem eius partem Nilus circumfluit, qui scissus à loco, cui Delta nomen est, ad insulæ faciem spatia amplectitur interna, & incerto penè fon

te decurrens proditur, ut loquuntur. Originem habet à monte inferioris Mauritaniæ, qui Oceano propinquat. Hoc affirmant libri punici. Hoc Iubam Regem accepimus tradidisse. Igitur protinus lacum efficit, quem Nilidem dicunt. Nilum autem iam inde esse coniectant, quod hoc stagnum, herbas, pisces, belluas, nihilo minus procreet, quàm in Nilo uidemus. Ac siquando Mauritaniam, unde ei origo est, aut niuibus densioribus, aut imbribus largioribus irrigatur, inde incrementa exundationis in Ægypto augeantur. Sed effusus hoc lacu arenis sorbetur. Et cuniculis cæcis absconditur. Deinde in Cæsariensi specie prorumpens amplior eadem indicia præfert, quæ in exortu notauimus, rursusq; subsidet, nec se prius reddit, quàm post interualla itineris extenti contingat Æthiopas, ubi exit, nigrum facit fluuium, quem supra diximus esse terminum limitis Africani. Astapum eum indigetes uocant, scilicet aquam è tenebris profluentem. Multas magnasq; ambit insulas. Quarum pleræq; sunt tam diffusæ, uastæq; magnitudinis, ut uix eas dierum quinque cursus prætermeet, quanuis concitus ibi feratur. Nobilissima earum est Meroe, circum quam diuisus dextro alueo Astusapes, læuo Astabores nominantur. Tunc quoq; emensus magna, longinquaq; loca cum primum occursantibus scopulis asperatur, tantis agminibus extollitur inter obiecta rupium, ut ruere potius, quàm manare credatur. Demumque à Cataracte ultimo tutus est. Ita enim quædam claustra eius Ægyptij nuncuparunt. Relicto tamen hoc ponè se nomine, quo Siris uocatur. Mox inoffensus meat. Septem ostijs cōditur in meridiē uersus, excipitur Ægyptio mari.

Ignari ſyderum, uel locorum uarias de exceſſibus eius cauſas dederunt. Alij affirmant Eteſias nubium denſitate illò cogere, unde amnis hic auſpicatur, ipſumq́; fontem ſuperno humore ſublatum, tantam inundationis habere ſubſtantiam, quanta pabuli ad liquorem nubila ſubminiſtrarint. Ferunt alij quod uentorum flatibus repercuſſus, cum fluorem ſolitæ uelocitatis non queat promouere, aquis in arcto luctantibus intumeſcat, & quanto impenſius controuerſi ſpiritus repugnauerint, tanto excelſius ſublimari in altitudinis uertices repercuſſam celeritatem, quando nec ſolitus extenuet curſus aluenum, & ſtipato iam flumine uenis originalibus torrentium pondera ſuperueniant. Ita concordi uiolentia hinc urgentis elementi, hinc reſiſtentis undis exultantibus molem colligi, quæ exceſſus facit. Nonnulli affirmant fontem eius, qui Phiala uocatur, ſyderum motibus excitari, extractumq́; radijs cadentibus cœleſti igne ſuſpendi, non tamen ſine certa legis diſciplina, hoc eſt Lunis cœptantibus. Verum omnem exceſſus originem de ſole fieri, primamq́; exultantiam tumoris concipi cum per cancrum ſoluebatur, poſtmodum triginta eius partibus euolutis, ubi ingreſſus Leonem ortus Sirios excitauerit propulſo omni fluore tantum uis amnis erumpere. Quod tẽpus ſacerdotes natalẽ mundi iudicarunt, id eſt in. xiij. Calendas Auguſtas & undecimum diem. Deinde reuocari exitus uniuerſos, cum in Virginem tranſeat, penitusq́; inter ſuas ripas capere cum Libram ſit ingreſſus. Hoc etiam addunt pariter eum nocere ſiue abundãtius exæſtuet, ſiue parcius, quandoquidem exiguitas minimum fœcunditatis apportet, Propenſior copia diu-

turno

turno humore culturam moretur. Maximos eius exitus cubitos duodeuiginti consurgere, iustissimos sedecim temperari, nec in quindecim abesse prouentus fructuarios. Sed quicquid intra sit, famem facere. Dant illi etiam hoc maiestatis, ut portendat futura, argumentantes quando quidem Pharsalico bello non fuerit egressus quinque ulnas. Iam illud palàm est, quod solus ex amnibus uniuersis nullas expiret auras. Ditionis Ægyptiæ esse incipit à Syene in qua fines Æthiopum, & inde usq; dum mari intimatur Nili nomen tenet, inter omnia, quæ Ægyptus habet digna memoratu, præcipue bouem mirantur. Apim uocant. Hunc instar colunt numinis, insignem notæ albæ macula, quæ dextro lateri eius ingenita cornicularitis lunæ refert faciem. Statutum æui spatium est, quot, ut affuit principio sacri fontis profundo immersus necatur, ne diem lōgius trahat, q̄ licebit. Mox alter nec sine publico luctu requiritur, quem repertum cētum antistites Memphin prosequuntur, ut incipiat sacris ibi initiatus, sacer fieri. Delubra, quibus succedit aut incumbat, mystyce thalamos nominant. Dat omnia manifestantia de futuris. Illud maximum, si de consulentis manu cibum capiat. Deniq; auersatus Germanici Cæsaris dextram, prodidit ingruentia, nec multo post Cæsar extinctus est. Pueri Apim gregatim sequuntur, & repente uelut lymphatici uentura præcinunt. Bos illi fœmina ostenditur in anno semel, & ipsa non absq; certis insignibus, quæ atq; inuenta & oblata est, eadem die statim neci datur. Apis natalem Memphitici celebrant iactu aureæ pateræ, quam proijciunt in Nili gurgitem. Hæc solennitas p septem dies agitur. Quibus diebus

cum sacerdotibus quasdam Crocodili inducias habent, nec attrectant lauantes. Verum VIII die cæri-monijs iam peractis, uelut reddita sæuiendi licentia solitam resumunt atrocitatem. Crocodilus malum quadrupes & in terra, & in flumine pariter ualet, linguam non habet. Maxillam mouet superiorem. Morsus eius horribili tenacitate conueniunt, stipante se dentium serie pectinatim, plerunque ad uiginti ulnas magnitudinis coalescit. Qualia anseres edit oua. Metatur locum nido naturali prouidentia, nec alibi fœtus premit quàm quò crescentis Nili aquæ non possunt peruenire. In partu fouendo mas, & fœmina uices seruant. Præter hiatum oris, armatus est etiam unguium immanitate. Noctibus in aqua degit, per diem humi acquiescit. Circundatur maxima cutis firmitate, in tantum, ut ictus quouis tormento adactos tergore repercutiat. Trochilus auis paruula est, ea dum reduuias escarum affectat, os belluæ huiusce paulatim scalpit, & sensim scalpurigine blandiente aditum sibi in usq; fauces facit. Quod Enydrus conspicatus, alterum Ichneumonum genus penetrat belluam, populatisq; uitalibus erosa exit aluo. Est & Delphinum genus in Nilo, quorum dorsa serratas habent cristas. Hi Delphines Crocodilos studio eliciunt ad natandum, demersisq; * astu fraudulento tenera uentrium subternatantes secant, & interimunt. Præterea habitant in insula Nili homines forma perexigui, sed audacia eousq; præditi, ut Crocodilis se offerant obuios. Nam hæc monstra suffugientes insequũtur, formidant resistentes. Ergo capiuntur, subactiq; etiam intra aquas suas seruiunt, & perdomiti metu ita

obsequuntur, ut immemores es atrocitatis uictores suos in æquitantes dorso uehant. Hanc ergo insulam, & hanc gentem ubicunque indicio odoris persenserint, procul fugiunt. In aqua obtusius uident, in terra acutissime, hyeme nullum cibum capiunt. Quinetiam quatuor menses à cœptu brumæ inedia exigunt. Scinci quoq; circa Nilum frequentissimi crocodilis quidem similes, sed forma modica, & angusta, uerum ad opem salutarem non qualibet necessarij. Medentes quippe ex his pocula inficiunt, quibus & stupor excitetur, & ueneni uis extinguatur. Hippopotamus in eodem flumine, ac solo nascitur, equino & dorso, & iuba, & hinnitu, rostro resupino, ungulis bifidis, aprinis dentibus, cauda tortuosa, noctibus segetes depascitur, ad quas pergit auersus astu doloso, ut fallente uestigio reuertenti nullæ ei insidiæ præparentur. Idem cum distenditur nimia satietate arundines recens cæsas petit, per quas tandiu obuersatur, quoad stirpium acuta pedes uulnerent, ut profluuio sanguinis leuetur sagina. Plagam deinde cœno oblinit, usque dum uulnus conducatur in cicatricem. Hippopotamos & crocodilos primus Romam M. Scaurus inuexit. Circa easdem ripas ales est Ibis, ea serpentium populatur oua gratissimam'que ex his escam nidis suis defert. Sic rarescunt prouentus fœtuum noxiorum. Nec tamen aues istæ tantum intra fines Ægyptios prosunt. Nam quecunque arabicæ paludes pennatorum anguium mittunt examina, quorum tam citum uirus est, ut morsum ante mors, quàm dolor sequatur. Sagacitate qua ad hoc ualent aues excitatæ in procinctum eunt uniuersæ, & prius quàm

terminos patrios externum malum uastet, in aere occur sant cateruis pestilentibus, ibi agmen deuorant uniuersum. Quo merito sacræ sunt, & illæsæ. Ore pariunt. Nigras solum Pelusium mittit, reliqua pars candidas. De arboribus, quas sola fert Ægyptus præcipua est ficus ægyptia, folijs moro comparanda, poma non ramis tantum gestitans, sed ex caudice usqueadeo fœcunditatis suæ augusta est, ut uno anno septies fructum efficiat. Vnde pomū decerpseris, alterum sine mora protuberat. Materia eius in aquam missa subsidit. Deinde cum diu desederit in liquore leuior facta sustollitur, & uersa uice, quod natura in alio ligni genere non recipit, fit humore sicca. Palma quoq; Ægyptia dicenda res est, proprie Adipsos uocatur, ut dici oportuit, eaque gustata arcet sitim. Odor eidem qui & malis Cydonijs. Sed demum sitim sedat, si priusq̃ maturuerit decerpatur. Nam si matura sumatur, sensum intercipit, gressum præpedit, linguam retardat, obsessisq; officijs mentis, & corporis uitium ebrietatis imitatur. Ægyptium limitem, qua ad cacumen tendit, incolunt populi, qui momentum, quo reparari mundum ad motus ferunt annuos, hoc studio deprehendunt. Eligitur sacer locus, in quem compellunt animalia diuersissimi generis, ea ubi ad statum modum, cœlestis uertigo prouecta est, sensus suos significationibus produ͂t, quibus possunt. Alia ululant, alia mugiunt, quædam strident, quædam rugiunt, nonnulla simul confugiunt ad uolutabra. Hoc argumentum illis ē magisterium ad indicium temporis deprehendēdi. Iidē populi celebrant à primis sibi gentis suæ auis traditū, ubi nunc occasus, quondam ibi ortum Solis fuisse. Inter

Ægyptias urbes numero portarum Thebæ nobiles, ad quas commertia Arabes undique gentium subuehunt. Hic regio Thebaica, Abydos, & ipsa nobilis olim Memnonis regia, nunc Osiridis fano exculta. Alexandriam & operis ipsius magnitudo, & author Macedo nobilitant. Quam metatus Dinocrates Architectus, secundum post conditorem inter memorabilia locum sortitus est. Condita autem Alexandria est XII centesima olympia de L. Papyrio Spurij F.C.Pœtelio Pœtelij F. COSS. Romanis, haud longe ab ostio Nili fluminis, quod Heracleoticon, alij Canopicon appellant, Est & Pharos Colonia à Cæsare dictatore deducta, ex qua facibus accensis nocturna dirigitur nauigatio. Nam Alexandria insidioso accessu aditur, fallacibus uadis, cæco mari, tribusq; tantum canalibus admittit nauigantes. Tegamo, Possidonio, Tauro. Hinc igitur in portibus machinas ad prælucendi ministerium fabricatas Pharos dicunt. Pyramides turres sunt in Ægypto fastigatæ, ultra excelsitatem omnem, quæ fieri manu possunt. Itaq; mensuram umbrarum egressæ nullas habent umbras. Nunc ab Ægypto promoueamus stylum.

Arabia & omnia, quæ, ad situm, & mores prouinciæ pertinent, quæq; memorabilia in ea uisuntur.

Caput XXXV.

Ultra Pelusiacum ostium Arabia est, ad rubrum pertinens mare, quod Erythræum ab Erythra rege Persei, & Andromadæ filio non solum à colore appellatum Var

ro dicit, qui affirmat in litore maris istius fontem esse, quem si oues biberint, mutent uellerum qualitatem, & ante a candidæ amittant quod fuerint usque ad haustum ac fuluo postmodum nigrescant colore. Rubri autem *maris* Arsinoe *oppidum.* Verum *hæc* Arabia *procedit ad usque illam odoriferam, & diuitem terram quam* Catabanes & Scenitæ *tenent.* Arabes *nobiles monte* Casio. *Qui* Scenitæ *causas nominis inde ducunt, quod tentorijs succedunt, nec alias domos habent.* Ipsa *autem tentoria* Cilicina *sunt, ita nuncupant uelamenta caprarum pilis texta suillis carnibus prorsus abstinent.* Sane *hoc animalis genus, si inuectum illò fuerit, moritur illico, hanc arabiam græci* εὐδαίμονα, *nostri beatam nominarunt.* Habitatur *colle manufacto inter flumen* Tigrim, & *flumen* Eulæum, *quod ortum à* Medis *tam puro fluore inclytum est, ut inde omnes reges non aliam quàm eius aquã bibant.* Eudæmona *non frustra cognominatam hinc capessas, quod præter odores, qu... creat plurimos, sola thus mittit, nec tamen uniuersa.* Nam *in medio eius sunt* Atramitæ *pagus* Sabæorum, *à quo octo mansionibus regio thurifera disterminatur.* Arabia *appellata est, idest sacra.* Hoc *enim significari interpretantur.* Virgulta *hæc non sunt publica, sed quod inter barbaros, nouum in ius posterorum per successiones trãseunt familiarum.* Ergo *quicunq; dominatum istius tenẽt nemoris, arabice* Sacri *uocantur.* Iidem *illic cum lucos istos, uel metunt uel incidunt, non funeribus intersunt, non congressionibus fœminarum polluuntur, hanc arborem prius quàm penitus fides proderetur, alij lentisco, alij mage* Teribintho *comparabant, usque dum libris, quos*

Iuba rex scripsit ad Cæsarem Augusti filium, palàm fieret, intorto eam esse uimine, ramis ad aceris qualitatē amygdalæ modo, succum fundere, incidi ortu canis flagrantissimis solibus. In ijsdem saltibus myrrha prouenit, cuius radices ut uitium rastris proficiunt, ablaqueationibus gaudent, nudata pinguiore fluit lachryma, spōte manans pretiosior, ex ea sudor est elicitus, corticis uulnere uilior indicatur. Codex in uertiginem flexus & spinis hispidus, folium licet crispius oliuæ tamen simile, maxima altitudo extenditur ad quinque cubita proceritatis. Arabes sarmentis eius igneis fouent, quorum fumo satis noxio, nisi odore cremati styracis occurrant, plerunque insanabiles morbos contrahunt. Iidem Arabes legunt cinnamum, quod frutetum situ breui nascitur humili, & represso nunquam ultra duas ulnas altitudinis. Quod gracilius prouenerit, eximium magis ducitur. Quod in crassitudinem extuberatum sit, inutilius habetur. Verum legitur per sacerdotes hostijs prius cæsis, quæ cum litauerint, obseruatur, ut messis, nec ortum solis anticipet, nec egrediatur occasum. Quisquis principatum tenet sarmentorum strues lustri diuidit, quæ sacrata est in hoc munus, atque ita portio manipulorum Soli dicatur. Quæ si iuste diuisa sit, radijs inflagrata incendium sponte concipit. Apud eosdem nascitur auis Phœnix Aquilæ magnitudine, capite honorato, in conū plumis astantibus, cristatis faucibus, circa colla fulgore aureo, postera parte purpureus absq; cauda, in qua roseis pennis ceruleus interscribitur nitor. Probatum est quadraginta & quingentis eum durare annis. Rogos suos struit cinnamis, quos propè Pachaiā cōcinnat in solis ur-

bem strue altaribus superposita. Cum huius uita magni anni fieri conuersionem rara fides est inter euthores. Quamuis plurimi eorum magnum annum non qngentis & quadraginta, sex duodecim millibus.dcccclıiij. annis constare dicant * Plautio itaque Sextio et P. Apronio COSS. *Ægyptum Phœnix inuolauit, captusq; anno octingentesimo Vrbis conditæ, iussu Claudij principis in comitio publicatus est. Quod gestum præter censuram, quæ manet, actis etiam Vrbis continetur.*

Cinnomulgus perinde Arabiæ auis in excellentissimis lucis texit nidos è fustibus Cinnamorum. Ad quos quoniam non est peruenire propter ramorum altitudinem & fragilitatem, accolæ illas congeries plumbatis petunt iaculis, deiectasq; pretijs uendunt amplioribus, quod hoc Cinnamum magis, quàm alia mercatores probent. Arabes longe, lateq; diffusi, diuersisque moribus uiuunt, & cultibus plurimis crinem intonsi mitrata capita, redimitu pati, pars rasa in cutem barba, commercijs student, aliena non emunt, uendunt sua, quippe & syluis, & mari diuites. Vmbræ, quæ nobis dextræ sunt, illis sinistræ. Pars eorum, quibus asper uictus est, angues edunt, nulla illis animi, uel corporis cura, ac propterea ὀφιοφάγοι nominantur, Ex isti us litoris sinu, Polycrati Regi aduecta Sardonyx gemma, prima in orbe nostro luxuriæ excitauit fa em Nec multum de ea differendum puto adeo Sardonix in omnium uenit notitiam. Superficies eius probatur, si meracius rubeat, arguitur si fuerit fœculentior. Medietas circuitur limite candicante. Optima est, si nec colorem suum spargat in proximum, nec ipse ex altero mu

tuentur. Reliqua nigro finiuntur. Quod si traluceat, uitio uertitur. Si perspicuitatem arceat, proficit ad decorem. Et Malochitem Arabs inuenit, uirentem Crassius, quàm Smaragdus, contra infantium pericula ingenita ui resistentem. Inuenit & Irydem in mari rubro sicut crystallum, sexangulatam, quæ radijs icta solis rutilo aeris repercussu cœlestis arcus ex se iacit speciē. Androdamantem ijdem legunt Arabes, nitoris argenti, lateribus æqualiter quadris, quem de adamante nō nihil mutuatum putes. Datum illi nomen ex eo censent, quod animorum callentium mollit impetus, & tumentis refrenat iras. Pæderotem etiam arabicum inde sumimus. Arabica spectatu eburnea est, radios abnuit, contra neruorum molestias prodest habentibus. In Pæderote congruit quicquid eximium est, quadam decoris prærogatiua, Crystallinum lucet, rubet purpuram. Orarum extimis corona crocea uelut è liquido renitente. At suauitate oculos afficit. Visum illicit, detinet intuentes, hac etiam gratia Indis placet. Hoc arabiæ sat est, hinc ad Pelusium repatriemus.

De Casio monte, & Iudæa uniuersa, & ijs, quæ in ea sunt admiratione digna, in primisq; de grauitate morū, qua Esseni commendantur.

Caput XXXVI.

IN Pelusio Casius mons est, & delubrum Iouis Casij, atque ita Obstracine locus Pompeij magni sepulcro inclytus. Edumæa inde incipit palmis opima. Deinde Ioppe

oppidum antiquissimum orbe toto, utpote ante inundationem terrarum conditum. Id oppidum saxum ostentat, quod uinculorum Andromadæ uestigia adhuc retinet, quam expositam belluæ non irritus rumor circũtulit. Quippe ossa monstri illius M. Scaurus inter alia miracula in ædilitate sua Romæ publicauit. Annalibus nota res est. Mensuræ quoque ueracibus libris continentur scilicet quod costarum longitudo excesserit pedes quadraginta. Excelsitas Elephantis fuerit indicis eminentior. Porrò uerticuli spinæ ipsius latitudine semipedem sunt supergressi. Iudæa illustris est aquis, sed natura non eadem aquarum omnium. Iordanis amnis eximiæ sua uitatis Peneade fonte demissus, regiones præterfluit amœnissimas. Mox in Asphaltiten lacum mersus stagno corrumpitur, qui Asphaltites bitumen gignit, animal non habet, nihil in eo immergi potest, Tauri etiam Cameliq; impune ibi fluitant. Est & lacus Genesara extensus passuum XVI. millibus circunseptus urbibus plurimis, & celebribus, ipse par optimis. Sed lacus Tiberiadis his omnibus anteponitur, salubris ingenuo hausu, & ad sanitatem usu efficaci. Iudææ caput fuit Hierosolyma, sed excisa est. Successit Iericus, & hæc desijt. Artaxerxis bello subacta. Callirhoe Hierosolymis proximus fons, calore medico probatissimus, & ex ipso aquarum præconio sic uocatus. In hac terra tantum balsamum nascitur. Quæ sylua intra terminos uiginti iugerum usque ad uictoriam nostram claudebatur. At cum Iudæa potiti sumus ita luci illi propagati sunt, ut iam nobis latissimi colles sudent balsama. Similes uitibus stirpes habent, malleolis digeruntur, rastris nite

scunt, aquis gaudent, amant amputari, tenacibus folijs sempiterno inumbrantur. Lignum caudicis attrectatum ferro sine mora moritur. Ea propter aut uitro, aut cultellulis osseis, uel in solo cortice artifici plaga uulnerantur. Ex qua eximiæ suauitatis gutta manat, post lachrymam secundum in pretijs locum poma obtinent, cortex tertium, ultimus honos ligno. Longo ab Hierosolymis recessu tristis sinus panditur, quem de cœlo tactum testatur humus nigra, & in cinerem resoluta. Duo ibi oppida Sodomum nominatum alterum, alterum Gomorrum. Apud quæ pomum gignitur, quod habeat licet specimen maturitatis, mandi tamen non potest. Nam fuliginem intrinsecus fauillaceam ambitio tantum extimæ cutis cohibet, qua uel leui pressa tactu fumum exhalat & fatiscit in uagum puluerem. Interiora Iudææ quæ occidente cotinentur Esseni tenent, qui præditi memorabili disciplina recesserunt à ritu gentium uniuersarum, maiestatis, ut reor prouidentia ad hunc morem destinati. Nullæ ibi fœminæ, uenere se penitus abdicarunt, pecuniam nesciunt, palmis uictitant, nemo ibi nascitur, nec tamen deficit hominum multitudo, locus ipse addictus pudicitiæ est. Ad quem plurimi licet undiq; gentium properent, nullus admittitur, nisi quem castitatis fides, & innocentiæ meritum prosequatur. Nam qui reus est uel leuis culpæ, quanuis summa ope adipisci ingressum uelit diuinitus submouetur. Ita per immensum spatium seculorum incredibile dictu æterna gens est cessantibus puerperijs. Engalda oppidum infra Essenos fuit. Sed excisum est. Verum iclytis nemoribus adhuc durat decus, lucisq; palmarum eminentissimum, nihil uel

de auo, uel de bello derogatum. Iudaeae terminus Masada castellum.

De Scythopoli, & Casio monte.
Caput XXXVII.

t Ranseo Damascum, Philadelphiam, Rhaphanan, Scythopolin primos incolas & authores dabo. Liber pater cum humo nutricem tradidisset, condidit hoc oppidum ut sepulturae titulum etiam urbis moenibus ampliaret. Incolae deerant è comitibus suis Scythas delegit, quos ut animo firmaret, ad promptam resistendi uiolentiam praemium loci nomen dedit. In Seleucia alter Casius mons est Antiochiae proximus, cuius è uertice uigilia ad huc quarta conspicitur globus solis, & breui corporis circumactu radijs caliginem dissipantibus, illinc nox, hinc dies cernitur. Talis è Casio specula est, ut lucere prius uideas, quàm auspicetur dies.

De Euphratis, & Tigridis ortu ac decursu, & gemmis innumerabilibus, quae in locis aut ijsdem fluminibus appositis, aut non multum remotis inueniuntur.
Caput XXXVIII.

e Vphratem maior fundit Armenia, ortum supra Zimaram, sub radicibus montis, quē Capoten accolae nominant. Scythicis proximum, hinc receptis in se aliquot amnibus conualescit, & stipatus conuenis aquis, luctatur cum

Tauri montis obiectu. Quem apud Eligeam scindit, resistat, licet XII millibus passuum latitudine, longisq; excursibus dextra Comagenem, Arabiam laeua relinquit, deinde praelabens plurimas gentes Babyloniam quondam Chaldaeorum caput diuidit. Mesopotamiam opimat annuae inundationis excessibus, adinstar amnis Ægyptij terris superfusus inuecta soli foecunditate. Iisdem ferè temporibus, quibus Nilus exit sole scilicet in parte Cancri uigesima constituto. Tenuatur cum iã Leone decurso ad extima uirginis curricula facit transitum. Quod Gnomonici similibus parallelis accidere contendunt, quos pares & coeli & terrarum positione aequalitas normalis efficit lineae. Vnde apparet ista duo flumina admodum eiusdem perpendiculi constituta, licet è diuersis manent plagis easdem incrementi causas habere. De Tigride quoque dicere hoc loco par est. In Armeniae regione caput tollit mire, quàm in lucido conspicuo fonte in loco edito, qui Elongosine nominatur. Nec tamen ab exordio statim totus est. Primum pigre fluit, neccum suo nomine At cum fines Medorum inuectus est. Tigris statim dicitur. Ita enim Medi nominant sagittam. Influit in * Arethusam lacum omnia pondera sustinentem. Cuius pisces, nunquam se alueo Tigridis immiscent, sicut nec amici pisces in stagnum transeunt Arethusae, per quam dissimilis colore & uolucri cursu meat. Mox Tauro resistente in profundum specum mergitur, quem subterlabens in altero eius latere apud Zoroanda enacat uluas, et purgamenta plurima secum trahens, deinde identidem absconditur, rursusq; redditur. Adiabenos, Arabasq; praeterfluit, Mesopotamiam

amplectitur. Amnem nobilissimum Hidaspem accipit, Euphraten defert in sinum Persicum. Quæcunque Euphraten bibunt gentes, diuerso nitent lapide. Zmilaces in ipso Euphratis alueo legitur, gemma ad imaginem marmoris proconnesi, ni quod in medio umbilico lapidis istius, glaucum ut oculi pupilla internitet. Sagda à Chaldæis ad nos usq; fluit, haud facilis repertu, nisi, ut perhibent, ipsa capessendam se daret. Nanq; ingenita spiritus efficacia supermeanteis naueis è profundo petit, & carinis ita tenaciter adcorporatur, ut nisi abrasa parte ligni separatur. Ea Sagda apud Chaldæos propter effectus, quos ex ea sciunt, habetur in loco principis, cæteris propter gratiam magis placet iucundissime uirens. Myrrhites Parthis familiaris est, hunc si uisu æstimes, myrrhæ color est, & non habet quod afficiat aspectibus, si penitus explores & attritu incites ad calorem, spirat nardi suauitatem. In Perside lapidum tanta copia est, tantaq; diuersitas, ut longum penè sit ipsis uocabulis immorari. Mithridax sole percussa coloribus micat uarijs. Thecolithos nucleo oliuæ similis spernitur, cum uidetur, sed remedijs bonus uincit aliorum pulchritudinem, solutus quippe & haustus pulsis calculis renum dolores, ac uesicæ leuat. Hammochrysos arenis auro immistis, nunc bractearum, nunc pulueris habet quadrulas. Ætites & fuluus est, & tereti positione, alterum lapidem intrinsecus cohibens, cuius crepitu sonorus est, cum mouetur, quamlibet tinnitum illum non internum scrupulum facere, sed spiritum sapientissimi dicant. Hunc Ætiten Zoroastes præfert omnibus, maximamq; illi tribuit potestatem. Inuenitur aut

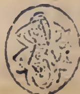
in nidis aquilæ, aut in litoribus Oceani. In Perside tamē plumis subnexus spem uteri defendit à fluxibus abortiuæ. Pyrrhites fuluus est, teneriq; se uehementius non sinit, ac siquando arctiore manu premitur, digitos adurit. Chalaxias grandinis, & candorem præfert, & figurā, duritia robustissim..., & inuicta. Echites uipereas habet maculas. Dionysias fuscus est, rubentibus notis sparsus. Idem si aqua mistus conteratur, uinum fragrat, & quod in illo odore mirificum est, ebrietati resistit. Glossopetra deficientibus lunis cœlo cadit, linguæ similis humanæ, non modicæ, ut magi ferunt, potestatis qui ex ea lunares motus excitari putant. Solis gēma percandida est ad speciem fulgidi syderis, rutilosq; ex se iacit radios. Veneris crines nitet, nigro internis ductibus ostentans ruffo rum crinium similitudinem. Selenites tralucet fulgore candido, melleoq; continens lunæ imaginē, quē iuxta cursum astri ipsius perhibent diebus singulis uel minui, uel augeri. Meconites papauera exprimit. Myrmičtes reptātis formicæ effigie notatur. Chalcopthongos resonat & pulsata æra, pudice seruat uocis claritatem. Syderites à contemplatione ferri nihil dissonat, ue℞ maleficus quoq; si inferatur discordias excitat. Phlogites ostentat intra se quasi flammas æstuantes. Anthracias corruscat uelut scintillantibus stellis. Enlydros exudat, ut clausam in eo putes fontanam scaturiginem.

De Cilicia uniuersa, & Monte Tauro.
Caput XXXIX.

Ciliciam, de qua agitur, si, ut nunc est, loquamur, derogasse uidebimur fidei uetustatis. Si terminos sequimur, quos habuit olim, absonum est à contemplatione rerum praesentium. Igitur inter utranq; culpam factu optimum est, amborum temporum statum persequi, Cilicia antea usque ad Pelusium Ægypti pertinebat Lidijs, Medis, Armenijs, Pamphylia, Cappadocia sub imperio Ciliců constitutis. Mox ab Assyrijs subacta in breuiorem modum scripta est, plurima iacet campo, sinu lato recipiens Issicum mare à tergo montium Tauri, & Amani iugis clausa. A' Cilice nomen trahit, quem aetas pristina penè ultra aeuum memoriae abscondit, hunc Phoenice ortum, qui antiquior Ioue de primis terrae alumnis habetur. Matrem urbium habet Tarsum, quam Danaes proles nobilissima Perseus locauit. Hanc urbem interfecat Cydnus amnis, hunc Cydnum, alij praecipitari Tauro, alij deriuari ex alueo Coaspis tradiderunt, qui Coaspes ita dulcis est, ut Persici reges quandiu inter ripas Persidis fluit, soli ibi ex eo pocula uindicauerint, & cum eundum foret peregre, aquas eius secum uectitarint. Ex illo parente Cydnus miram trahit suauitatem, quicquid candidum est Cydnum gentili lingua Scyri dicunt, unde amni huic nomen datum, tumet autumno & uere, cum niues soluuntur, reliquis anni temporibus tenuis est, & quietus circa Corycum Ciliciae crocum plurimum, optimumq;, det licet Sicilia, det

Cirena

Cirena, det & Lycia, hoc primum est. Spirat fragrantius, colore plus aureo est. Succi ope citius proficit ad medelam. Ibi Corycos oppidum est, & specus, qui montem impositum mari à summo cauat uertice patulus, hiatu amplissimo. Nam deiectis lateribus in terræ profundum, nemoroso orbe amplectitur, media inanitate uirens, introrsus lucis pendentibus. Descensus in eum per duo millia, & quingenta passuum non sine largo die, hinc inde fontium assidua scaturigene. Vbi peruentum ad ima primi sinus, alter rursus specus panditur. Quod antrum lucis primum patet faucibus, postmodum processu per angustias obscuratur. In eo sacrum est Iouis fanum, in cuius recessu intimo Typhonis gigantis cubile positum accolæ credunt. Heliopolis antiquum oppidum Ciliciæ fuit patria Chrysippi stoicæ sapientiæ potentissimi, quod à Tigrane Armeniæ subactum, & diu post Pompeiopolin deuictis Cilicibus Cn. magnus cognominauit Mons Taurus ab indico primo mari surgit, deinde à scopulis Chelydonijs inter Ægyptium, & Pamphylium pelagus obiectus, septentrioni dextro latere, læuo meridianæ plagæ occidenti obuersus fronte profusa. Palàm est terras eum continuare uoluisse penetrato mari, nisi profundis resistentibus extendere radices suas uetaretur. Deniq; qui ratiocinantur de naturis locorum, tentare eum omnis exitus promontorijs probant. Nam quoquo uersum mari abluitur, procedit in prominentias, sed modo intercluditur phœniceo, modo pontico sinu, interdum Caspio, uel Hyrcano, quibus renitentibus subinde fractus contra mæoticum lacum flectitur, multisq; difficultatibus fatigatus, ubi

phæis se iugis annectit, pro gentium & linguarum uarietate plurifariam nominatus. Apud Indos Imaus mox Paropanisus, Cohatras apud Parthos, post Niphates, inde Taurus, atq; ubi in excellentissimam sublimitatem Caucasus. Interea etiam à populis appellationem trahit ab dextro latere Caspius dicitur, uel Hyrcanus, à læuo Amazonicus, Moschius, Scythicus. Ad hæc uocabula habet alia multa, ubi dehiscit hiulcis iugis facit portas; quarum primæ sunt Armeniæ, tum Caspiæ post Ciliciæ. In Græciam uerticem erexit, ubi κεραύνιος prædicatur, à Ciliciæ finibus Asiaticum limitem dispicit. Quantum meridiem uidet, sole inæstuat quicquid septentrioni oppositum est, uento tunditur, & pruina quo sylvestris est, efferatur multis bestijs, & leonibus immanissimis.

De Lycia, et Chimæra monte, ac Hephæstia, Aquisq; Regijs. Caput. XL.

Quod in Campania Vesuuus, in Sicilia Ætna, hoc, Lyciæ mons Chimæra est. Hic mons nocturnis æstibus fumidum exhalat, Vnde fabula triformis in uulgus data est, quod Chimæram uulgo putarunt, & quoniam natura ibidem subest ignea, Vulcano urbem proximam Lycij dicarunt, quam de uocabulo sui nominis Hephæstiam uocant. Olympus quoq; inter alia ibi oppidum fuit nobile, sed intercidit, nunc castellum est, infra quod aquæ regiæ ob insigne fluoris spectaculo sunt uisentibus

De Asiæ minoris finibus, & Ephesο, cum celeberrimo omnium templo. Caput. XLI.

Equitur Asia, sed non eam Asiam loquor, quæ in tertio orbis diuortio terminos amnes habet, ab Ægyptio mari Nilum, à Mæotico lacu Tanain. Verum eam, q̃ à Telmesso Lyciæ incipit, unde & Carpathius auspicatur sinus. Eam igitur Asiam ab oriente Lycia includit, & Phrygia, ab occidente Ægæa littora, à meridie mare Aegyptium, Paphlagonia à septentrione. Ephesus in ea urbs clarissima est, Epheso decus templum Dianæ Amazonum fabrica adeo magnificum, ut Xerxes cum omnia Asiatica templa igni daret, huic uni pepercerit. Sed hac Xerxis clementia sacras ædes non diu à malo uindicauit. Nãq; herostratus, ut nomen memoria sceleris extenderet incendium nobilis fabricæ manu sua struxit, sicut ipse fassus est, uoto adipiscendæ famæ latioris Notatur ergo eadem die ɔflagrasse templũ Ephesi, qua Alexander magnus Pellæ natus est. Qui oritur, ut Nepos edidit, M. Fabio ambusto, T. Quintio Capitolino COSS. Post Romam conditam anno CCCLXXXV. Id templum, cum postmodum ad cultum augustiorẽ Ephesij reformarent, faber operi Dinocrates p̃fuit quẽ Dinocratem Alexandri iussu Alexãdriam in Ægypto iam metatum supra exposuimus. Nusq̃ orbe toto tam assiduos terræmotus, & tam crebras urbium demersiones, quàm in Asia esse cladibus Asiaticis patuit, cum Tiberio principe urbes duodecim simul una ruina occiderint. Ingenia Asiatica inclyta p gentes fuere Poetæ Anacreon; Inde Mimnermus, & Antimachus,

deinde Hipponax, deinde Alcæus, inter quos etiam Saphò mulier. At historiæ cõditores Xanthus, Hecatæus, Herodotus, cum qbus Ephorus, & Theopompus. Nam de septem sapiẽtia pditis Bias, Thales, Pitthacus, Cleantes stoicæ eminẽtissimus. Anaxagoras naturæ idicator, Heraclytus etiã subtilioris doctrinæ arcanis imoratus.

De Phrygia, & Lydia, & Bonaso quadrupede. De monte Minante, & de admirandis omnibus, quæ in ijsdem locis uisantur. Caput. XLII.

Siam excipit Phrygia, in qua Celene, quæ antiquato priore nomine in Apameæ transit oppidum à rege Seleuco postmodum constitutum. Illic Marsyas ortus, illic & sepultus, unde qui proximat fluuius. Marsyas dicitur. Nam sacrilegi certaminis factum, & audaces in deum tibias testantur non procul à ualle, quæ euentum gestæ rei signat, & ab Apamea decẽ millibus passuum separata Aulocrene usq; ad huc dicitur. Ex arce huiusce oppidi Mæander amnis caput tollit, qui recurrentibus ripis flexuosus inter Cariam, & Ioniam præcipitat in sinu, q Miletum diuidit, & Priẽnẽ. Ipsa Phrygia Troadi superiecta est, A qlonia parte Galatiæ collimitata, meridiana Lycaoniæ Pysidæ, Mygdoniæq; contermina. Eadem ab oriente uicina Lydiæ, à septentrione, Mysiæ, Cariæ, à parte qua dies medius est. Mons Lydiæ Tmolus croco florentissimus, amnis pactolus, quem aurato fluore incitum, aliter χρυσορόαν uocant. In his locis animal nascitur, quod Bonason dicunt, cui taurinum caput, ac deinceps corpus omne tantum Iuba equina, cornua

autem ita multiplici flexu in se recurrentia, ut siquis in ea offendat, non uulneretur, sed quicquid præsidij monstro illi frons negat, aluus sufficit. Nam cum in fugam uertitur proluuie citi uentris fimum egerit per longitudinem trium * iugerum, cuius ardor quicquid attigerit egerie noxia summouet insequentes. Miletos Ioniæ caput Cadmi olim domus, sed eius, qui primus inuenit prosæ orationis disciplinam. Non longe Epheso Colophon ciuitas nobilis oraculo clarij Apollinis. Vnde haud procul Minas surgit, Cuius uertices de nubibus superuolantibus futuræ tempestatis significant qualitatem. Caput Mæoniæ Sipylus excipit, Tantalis antea dicta, & in illam uocabuli memoriam orbitatibus data Niobe. Smyrnam Melas circunfluit, inter flumina Asiatica facile præcipuus amnis Smyrnæos uero campos fluuius Hermus secat, qui ortus Dorylao Pgrygiæ Phrygiam scindit à Caria. Hunc quoq; Hermum fluctibus aureis æstuasse antiquitas credidit. Smyrna, unde præcipue nitet, Homero patria extitit, qui post Ilion captum anno CCLXXII humanis rebus excessit. Agrippa Syluio Tyberini filio Albæ regnante anno ante urbem conditam. CLX. inter quem, & Hesiodum poetam, qui in auspicijs olimpiadis primæ obijt. CXXXVIII. anni interfuerunt. In Rhetæo litore Athenienses & Mitylenæi ad tumulum ducis Thessalij Achilleon oppidum condiderunt, quod propemodũ interijt, deinde interpositis. XL. fermè stadijs in altero cornu eiusdem litoris ad honorem Salaminij Aiacis alterum oppidum, cui Æantio datum nomen, Rhodij extruxerunt. At iuxta Ilium Memnonis stat sepulcrũ.

ad quod sempiterno ex Aethiopia cateruatim aues ad/uolant, quas Ilienses Memnonias uocant. Cremutius author est has easdem anno quinto in Aethiopia cateruatim coire, & undiqueuersum quo usquam gentium sint ad regiam Memnonis cõuenire. Mediterranea quæ sunt supra Troadis partem Teutrania tenet regio, quæ prima Mysorum patria fuit. Perfunditur Teutrania Caico flumine. Per omnem Asiam chamaleon plurimus, animal quadrupes, facie, qua lacertæ, nisi crura recta, & longiora uentri iungerentur, prolixa cauda, eadẽq; in uertiginem torta, hamati ungues, subtili aduncitate, incessus piger, & ferè idem qui testudinum motus; corpus asperum, cutem qualem in Crocodilis deprehẽdimus, subducti oculi et recessu concauo introrsum recepti, quos nunquam nictatione obnubit, uisus denique non circulatis pupillis, sed obtutu rigidi orbis intentat; hiatus eius æternus, ac sine ullius usus ministerio, quippe qui cum neq; cibum capiat, neq; potu alatur, neque alimento alio, quàm haustu aeris uiuat, color uarius, et in momẽto mutabilis, ita ut cuicunq; rei cõiunxerit cõcolor ei fiat. Colores duo sunt, quos fingere nequaquã ualet, rubrus, et cãdidus, cæteros facile mẽtitur, corpus penè sine carne, uitalia sine liene, nec nisi in corculo pauxillum sanguinis deprehenditur, latet hyeme, producitur uere impetibilis est coraci, à quo cum interfectus est, uictorem suum perimit interemptus. Nam si uel modicum ales ex eo ederit, ilico moritur. Sed corax habet præsidium ad medelam, natura manum porrigẽte. Nam cum afflictum se intelligit sumpta frõde laurea recuperat sanitatem. Pythonis come est in Asia lo/

tus in campis patentibus, ubi primo aduentus sui tempore ciconiæ aduolant, & eam, quæ ultima aduenerit laniant uniuersæ. Aues istas ferunt *linguas non habere. Verum sonum quo crepitant oris potius q̃ uocis esse eximia illis inest pietas.* Etenim *quantum temporis impenderint fœtibus educandis, tantum & ipsæ à pullis suis inuicem aluntur.* Ita *enim impense nidos fouent ut incubitus assiduitate plumas exuant.* Noceri *eis, omnibus qdē locis nefas ducunt, sed in* Thessalia *uel maxime, ubi serpentum immanis copia est, quos dum inescā di; gratia insectantur regionibus thessalicis plurimum mali detrahunt.* Galatiam *in primis seculis priscæ* Gallorum *gentes occuparunt,* Tolistobogi, & Vouti, & Ambiati, *quæ uocabula adhuc permanent, quinuis* Galatia, *unde dicta sit, ipso sonat nomine.*

De Bithynia, & eius capite Prusiade, in qua Annibal sibi ipsi mortem ueneno consciuit.

Caput. XLIII.

Bithynia *in* Ponti *exordio ad partem solis orientis aduersa* Thraciæ *opulenta, ac diues urbium, à fontibus* Sangarij *fluminis primos fines habet, ante* Bebrycia *dicta, deinde* Mygdonia, *mox à* Bithyno *rege* Bithynia. In *ea* Prusiadem *urbem alluit* Hylas *flumen, & perspargit* Hylas *lacus, in quo resedisse credunt delitias* Herculis Hylam *puerum nymphis rapinam, in cuius memoriam usque adhuc solenni cursitatione lacum populus circuit, &* Hylam *uoce clamant,* In *bithynio quoque agro* Libyssa *locus* Nicomediæ *proximus sepulcro*

Annibalis famæ datus, qui post Carthaginiense iudidicium trāsfuga ad regem Antiochum, deinde post Antiochi apud Thermopilas pugnam tam malam, fractumq; regem fortuna uicibus in hospitium Prusiæ deuolutus, ne traderetur T. Quintio ob hanc causam in Bithyniam misso, captiuusq; Romam ueniret, ueneni mali poculo animam expulit, & à Romanis se uinculis morte defendit.

De ora pontica. Caput. XLIIII.

IN ora pontica post Bosphori fauces & Rhesum amnē portumq; Calpas Sagaris fluuius ortus in Phrygia, dictusq; à plerisq; Sangarius, exordium facit Mariādini sinus in quo oppidum Heraclea appositū Lyco flumini, & Aconæ portus, qui prouentu maloꝝ germinum usque eo celebris est, ut noxias herbas aconita illinc nominemus, proximus inde Acherusius specus, quem foraminis cæcā profundo adusq; inferna aiunt patere.

De Paphlagonia. Caput. XLV.

PAphlagoniā limes à tergo Galaticus amplectitur, ea Paphlagonia Carābi promōtorio spectat Tauricam, consurgit Cytoro monte porrecto in spatiū trium & sexaginta millium insignis loco Henato, à quo, ut Cornelius nepos perhibet, Paphlagones in Italiam transuecti, mox Veneti sunt nominati. Plurimas in ea regione urbes Milesij condiderunt Eupatoriam Mithridates, quæ subacta à Pompeio Pompeopolis est dicta.

De Cappadocia, & in ea de equis Cap. XLVI.

Appadocia gentium uniuersarum, q̃ pon/
c tum accolunt præcipue introuersus recedit
latere læuo utrasq; Armenias, & Coma/
genem simul transit, dextro plurimis Asiæ
populis circunfusa. Attollitur ad Tauri iuga, & Solis
ortum, præterit Lycaoniam, Pisidiam. Ciliciam. uadit
super tractum Syriæ Antiocheæ. pte regionis alterius in
Scythiam ptendens, ab Armenia maiore diuisa Euphra/
te amne. Quæ Armeniam unde Pāthydri montes sunt
auspicantur, Multæ in Cappadocia urbes inclytæ, ue/
rum ut ab alijs refrenamus pedem, coloniam Archelaï
dem, quam deduxit Claudius Cæsar, Halis præter flu
it. Neocæsaream fluuius Lycus alluit Melitam Semira-
mis condidit. Mazacam sub Argæo sitam Cappado/
ciam matrem urbium numerant. Qui Argæus niuali-
bus iugis arduus nec æstiuo quidem torrente pruinis ca/
ret. Quemq; indigenæ populi habitari Deo credunt. Ter-
ra illa ante alias altrix equorum & prouētui eq̄no accō
modatissima est. Quorum hoc in loco ingeniū reor per/
sequendum. Nam equis inesse indicium documentis plu
rimis patefactum est. Cum iam aliquot inuenti sint qui
non nisi primos dominos agnoscerent obliti mansuetu/
dinis, si quando mutassent consueta seruitia, Inimicos p/
tis suæ norunt, adeo ut inter p̄lia hostes morsu petant.
Sed illud maius est, quod rectoribus perditis, quos dilige
bant, arcessunt fame mortem. Verum hi mores in gene/
re equorum præstantissimo reperiuntur. Nam q infra
nobilitatem sunt sati, nulla documenta sui præbuerunt.

Sed nequid uideamur dicendi licentia contra fidem arrogasse, exemplum frequens dabimus. Alexandri magni equus Bucephalus dictus siue de aspectus toruitate siue ab insigni, q̄d taurinum caput harmo inustum gerebat, uel q̄d de fronte eius q̄dam extantium corniculorum minæ protuberabant. Cum ab equario suo aliâs etiam molliter sederetur accepto regio strato neminē unquam alium p̄ter dominum uehere dignatus est. Documenta eius in prælijs plurima sunt q̄bus Alexandrum è durissimis certaminibus sospitem opa sua extulit. Quo merito effectum, ut defuncto in India exeq̄as rex duceret, & supremis sepulchrum daret. Vrbem etiam conderet, quā in nominis memoriam Bucephalam nominauit. Equus C. Cæsaris nullum præter Cæsarē dorso recepit cuius primores pedes facie uestigij humani tradūt fuisse, sicut ante ueneris genetricis simulacrum eadem hac effigie locatum est. Regem Scytharum cum singulari certamine interemptum aduersarius uictor spoliare uellet, ab equo eius calcibus, morsuq; laniatus est. Agrigentina etiam regio frequens est equorum sepulchris, q̄d supremorum munus meritis datum creditur. Voluptatem his inesse Circi spectacula prodiderunt. Quidam enim equorum cantibus tibiarum, q̄dam saltationibus, quidā colorum uarietate, nonnullis etiam accensis facibus ad cursus prouocantur. Affectum equinum lachrymæ probant. Deniq; interfecto Nicomede rege equus eius uitam inedia expulit. Cum prælio Antiochus Galatas subegisset, Cētaretrij nomine ducis, q in acie ceciderat, equū ouaturus insiluit. Isq; adeo spreuit lupatos, ut de industria curuatus ruina & se & equitem pariter affligeret.

ret. Ingenia equorum & Claudij Cæsaris Circenses probarunt, cum effuso rectore quadrigæ, cursus æmulos non minus astu, quàm uelocitate præuerterent, Et post decursa legitima spatia, ad locum palmæ sponte consisterent, uelut uictoriæ præmium postularent. Excusso quoque auriga, quem Ratumenam nominabant, relicto certamine ad capitolium quadriga prosiluit, nec ante substitit, quálibet obuijs occursibus impedita, quàm Tarpeium Iouem terna dextratione lustrasset. In huiusce animalis genere ætas longior maribus. Legimus sanè equũ adusq; annos septuaginta uixisse. Iam illud non uenit in ambiguum, quod in annum tertium & trigesimum generant. ut pote qui etiam post uigesimum mittantur ad sobolem reficiendam. Notatum etiam aduertimus Opuntem nomine equum ad gregariam uenerem durasse in annos quadraginta. Equarum libido extinguitur iubis tonsis. In quarum partu amoris nascitur ueneficium. Quod in frontibus proferunt recens editi, fuluo colore, caricis simile, ἱππομανὲς nominatum. Quod si præreptum statim fuerit, nequaquam mater pullo ubera præbet uellitanda. Quo quis acrior fuerit speciéq; maioris, eo profundius nares mersitat in bibendo. Mas ad bellum nunquam producitur apud Scythas, eo quod fœminæ leuare uesicas etiam in fuga possint. Edunt equæ ex uentis conceptos, sed hi nunquam ultra triennium æuum trahunt.

Assyria, in ea de unguentorum origine, & de arbore medica. Caput. XLVII.

Assyriorum initium Adiabene facit. in cuius pte Arbelitis regio est, quē locū uictoria
a Alexādri magni non sinit pteriri. Nam ibi copias Darij fudit, ipsumq; subegit. Expugnatisq; eius castris in reliquo apparatu regis repit Scriniū unguētis refertū, unde primū romana luxuria fecit ingressum ad odores peregrinos. Aliquantisper tn̄ uirtute ueterum ab illa uitioꝝ illecebra defensi sumus, atq; adeo in censurāq; P. Crassi & Iulij Cæsaris q edixerunt anno urbis conditæ qngentesimo & sexagesimo quinto neqs unguēta inueheret pegrina. Post modū uicerunt nostra uitia, & Senatui adeo placuit odorū delitia, ut ea etiā in penetralibus tenebris uteretur. Sicut L. Plotium fratrē L. Plotij bis consulē proscriptū à triumuiris in Salernitana latebra unguēti odor prodidit. Hos terrarum tractus excipit Medica, cuius arbor inclaruit etiā carminibus Mantuanis. Ingens ipsa, & cui tale ferme, quale Cydonijs folium est tantum eo differt, qd aculeatum spinulentis fastigijs hispidatur. Gestat malū inimicū uenenis sapore aspero, & amaritudinis miræ. Odoris autem fragrantia plus, q̄ iucundum, longeq; sensibile. Verum pomoꝝ illius tanta ubertas inest, ut onere prouentus semper grauetur. Nam protinus atq; poma eius ceciderint, maturitate alia protuberant. Eaq; tantum est opimitati, mora, ut fœtus decidāt ante nati. Vsurpare sibi nemora ista optarūt & aliæ nationes p industriā tralati germinis & inserti, sed beneficium soli Mediæ datum na-

ura resistente terra alia non potuit muturari.

De portis Caspijs. Caput. XLVIII.

c Aspiæ portæ panduntur itinere manufacto longo octo millibus passuum. Nam latitudo eius uix est plaustro permeabilis. In his angustijs etiam illud asperum, quod præcisorum laterum saxa liquentibus inter se salis uenis exundant humorem affluentissimum. Qui mox ui caloris constrictus uelut in glaciem coit. Ita labes inuia accessum negat Præterea octo & uiginti millibus passuum tractus omnis quoq; inde pergitur, nullis puteis, uel fontibus humo arida, sine psidio sitit. Tunc serpentes undiq; genitiū conuenæ à uerno statim die illuc confluunt. Ita periculi, ac difficultatis concordia ad Caspios nisi hyeme accessus negatur.

De Direo, & Margiana regione. Caput. XLIX.

a Caspijs ad orientem uersus locus est, quod Direum appellatur. Cuius ubertati non est, quod uspiam comparari queat. Quem locum circunsidunt. Tapyri, Anariaci, & Hyrcani. Ei proximat Margiana regio inclyta cœli, ac soli commodis, adeo ut in toto illo latifundio uitibus sola gaudeat. In faciem theatralem montibis circumuenitur ambitu stadiorum mille quingetorum penè inaccessa ob incommodum arenosæ solitudinis, quæ per centum & uiginti millia passuum undiq; uersum circunfusa est, Regionis huius amœnitatem Alexander magnus usque adeo miratus est, ut ibi primum Ale-

driam conderet. Quam mox à Barbaris excisam Antiochus Seleuci filius reformauit, & de nuncupatione domus suæ dixit Seleuciam. Cuius urbis circuitus diffunditur in stadia septuaginta quinq; In hanc Orodes Romanos captos Crassiana clade deduxit. Et aliud in Caspijs Alexander oppidum excitarat, idq; Heraclea dictum dum manebat, sed hoc quoq; ab iisdem euersum gentibus Deinde ab Antiocho restitutum, ut ille maluit Achais postmodum nominatum est.

Oxis amnis ortus, & eius accolæ. Finis itinerum Aexandri, Liberi patris, Herculis, Semiramidos, Cyri, Aliæq; conterminæ gentes, ubi etiam multa de Camelis exponuntur. Caput. L.

O Xus amnis oritur de lacu * Oxo, cuius oras Heniochi, Bateni, Oxystagæ accolunt, sed præcipuam partem Bactri tenent. Bactris præterea est proprius amnis Bactros. Vnde & oppidum, quod incolunt, Bactrum. Gentes huiusce, quæ penè sunt Paropamisi iugis ambiuntur, quæ aduersa Indis fontibus terminantur. Reliqua includit Oxus flumen. Vltra hos Panda oppidum Sogdianorum, in quorum finibus Alexander magnus tertiam Alexandriam condidit, ad contestandos itineris sui terminos. Hic enim locus est, in quo primum à Libero patre, post ab Hercule, deinde à Semiramide, postremo etiam à Cyro aræ sunt constitutæ. Quod proximum gloriæ omnes duxerunt, illo usq; promouisse itineris sui metas. Vniuersi eius ductus duntaxat ab illa terrarum

parte Iaxartes fluuius secat fines. Quem Iaxartem soli uocant Bactri. Nam Scythæ Silyn nominant. Hunc eundem esse Tanain exercitus Alexandri Magni crediderunt. Verum Dæmodamas dux Seleuci & Antiochi satis idoneus uero author transuectus amnem istum titulos omnium supergressus est, aliumq; esse, q̃ Tanain deprehendit, ob cuius gloriæ insigne, dedit nomini suo ut altaria ibi statueret Apollini Didymæo. Hoc est collimium, in quo limes Persicus Scythis iungitur, quos Scythas Persæ lingua sua Sacas dicunt, & inuicem Scythæ Persas Chorsaros nominant, montemq; Caucasum Craucason, idest niuibus candicantem. Densissima hic populorum frequentia, cum Parthis legem placiti ab exordio moris incorrupta custodit disciplina. E quibus celeberrimi sunt Massagetæ, Essedones Ariacæ, et Assæi Post quos immanissimis barbaris interiacentibus de ritu aliarum nationum penè inconstanter definitum aduertimus Bactri Camelos fortissimos mittunt, licet Arabia plurimos gignat. Verum hoc differunt, quod Arabi cã bina tubera in dorso habent, singula Bactriani. Nunquam pedes atterunt. Sũt enim illis reciprocis qbusdam pulmunculis uestigia carnulenta. Vnde & contraria est labes ambulantibus, nullo fauente p̃sidio ad nisum insistendi habentur in duplex ministerium. Sunt alij oneri ferendo accommodati, Alij ad pernicitatem leues. Sed nec illi ultra iustum pondera recipiunt, nec isti amplius quàm solita spatia uolunt egredi. Genituræ cupidine efferantur, adeo ut sæuiant cum uenerem reqrunt, oderunt equinum genus. Sitim etiam in quatriduum tolerant. Verum cum occasio bibẽdi data est, tantum im-

plentur, quantum & faciet desideria prateritas, & in futurũ diu profit. Lutulentas aquas captant, puras refugiunt. Deniq; nisi cœnosior liquor fuerit, ipsi assidua conculcatiõe limum excitant, ut turbetur. Durant in annos centum nisi forte tralati in peregrina, insolentia mutati aeris morbos trahant. Ad bella fœminæ præparantur. Inuentumq́; est, ut desiderium eis coitionis quadam castratione execaretur, putant enim fieri ualidiores, si à coitibus arceantur.

De Seribus, & serico uellere. Caput. LI.

Qua ab Scythico, & oceano, & mari Caspio, in oceanum eoum cursus inflectitur, ab exordio huiusce plagæ profundæ niues, mox longa deserta, post anthropophagi gens asperrima, dein spatio sæuissimis bestijs effera ta fermè dimidiam itineris partem impenetrabilem reddiderunt. Quarum difficultatum terminum facit iugum mari imminens, quod Tabim Barbari dicunt, post quem longinquæ adhuc solitudines. Sic in tractu eius oræ, quæ spectat æstiuum orientem, ultra inhumanos situs primos hominum Seres cognoscimus. Qui aquarum aspergine inundatis frondibus uellera arborum adminiculo depectunt, liquoris & lanuginis teneram subtilitatem humore domant ad obsequium. Hoc illud est sericum in usum publicum damno seueritatis admissum, & quo ostentare potius corpora, q̃ uestire, primo fœminis, nunc etiam uiris persuasit luxuriæ libido. Seres ipsi quidem mites & inter se quietissimi. Aliâs reliquorum mortalium cœtus refugiunt, adeo ut cæterarũ gentium

commertia

commertia abnuant. Primum eorum fluuium mercatores ipsi transeunt, in cuius ripis nullo inter partes linguæ commertio, sed depositarum rerum pretia oculis æstimantes sua tradunt, nostra non emunt.

De Attacis. Caput. LII.

Sequitur Attacenus sinus & gens Attacorum, quibus temperies prærogatiua miram aeris clementiam subministrant. Arcent sanè afflatum noxiũ colles qui salubri apricitate undiq; secus obiecti prohibent auras pestilentes. Atque ideo, ut Amometus affirmat, par illis & hyperboreis genus uitæ est. Inter hos & Indiam gnarissimi Cyconas locarunt.

India, & omnia, quæ ad eam pertinere possint. Caput. LIII.

A Medis montibus auspicatur India, à meridiano mari porrecta, ad eorum, & à septentrione usq; ad montẽ Caucasum. Terra adeo fauonij spiritu saluberrima, bis in anno æstatem habet, bis legit fruges, uice hyemis etesijs potitur auris. Hanc Possidonius aduersam Galliæ statuit, sanè nec quicquam ex ea dubium. Nam Alexandri magni armis comperta, et aliorũ postmodum regum diligentia peragrata penitus cognitioni nostræ addita est. Magasthenes sanè apud indicos reges aliquantisper commoratus, res indicas scripsit, ut fidem, quam oculis subiecerat, memoriæ daret. Dionysius quoq; qui & ipse Philadelpho rege spectator missus est gratia pericli-

tandæ ueritatis paria prodidit. Tradunt ergo in India fuisse quinq; millia oppidorum, præcipua capacitate, populorum nouem millium. Diu etiam credita est tertia pars esse terrarum. Nec mirũ sit, uel de hominum, uel de urbium, copia, cum soli Indi nunq̃ à natali solo recesserint. Indiam Liber pater primus ingressus est, utpote qui Indis subactis primus omnium triumphauit. Ab hoc ad Alexandrum magnum numerantur sex millia quadringenti quinquaginta unus, additis eo amplius tribus mensibus, habita per reges computatione, q centum quinquaginta tres tenuisse medium æuum deprehenduntur. Maximi in ea amnes Ganges, & Indus. Quorum Gangen quidam fontibus incertis nasci, & Nili modo exundare phibent. Alij uolunt à Scythicis montibus exoriri. Hispasis etiam nobilissimus ibi fluuius, qui Alexãdri magni iter terminauit, sicuti aræ in ripa eius positæ probant. Minima Gangis latitudo per. VIII. millia passuum, maxima p. XX. patet, altitudo ubi uadosissimus est mensuram centum pedum deuorat. Gangarides extimus est Indiæ populus. Cuius rex eqtes mille elephãtos septingentos, peditum sexaginta millia in apparatu belli habet. Indorum qdam agros exercent, militiã plurimi, merces alij, optimi, ditissimiq;. Rẽp curãt redduntiudicia, assident regibus. Quietum ibi eminentissimæ sapientiæ genus est. Vitæ repletos incensis rogis mortem accersere. Qui uero ferociori sectæ se dediderunt, et syluestrẽ agunt uitam, elephantos uenantur. Quibus pdomitis ad mansuetudinẽ, aut arant, aut uehũt. In Gãge insula est populosissimam et amplissimã ptinẽs gentẽ. Quorum peditũ quinquaginta millia equitum quatuor mil-

lia in armis habet. Oēs sanè quęcunq; pditi sunt regi pote-
state, non sine maximo elephantorum equitū, peditumq;
numero militarem agitant disciplinam. Prasia gens ua
lidissima Palibotram urbem incolunt. Vnde qdam gen
tem ipsam Palibotras nominarunt. Quorum rex sex cē
tena millia peditum, equum triginta millia, elephantorū
octo millia omnibus diebus ad stipendium uocat. Vltra
Palibotram mons Maleus, in quo umbræ hyeme in se-
ptentrione, æstate in austro cadunt, uicissitudine hac du-
rante senis mensibus. Septentriones in eo tractu, in anno
semel nec ultra quidecim dies appareit, sicut author est
Betho, qui perhibet hoc in plurimis Indiæ locis inueni-
ri. Indo proximantes flumini uersa ad meridiem plaga
ultra alios torrentur calore. Deniq; uim syderis prodit
hominum color. Montana Pigmæi tenent. At ij, quibus
est uicinus oceanus sine regibus degunt. Pandea gens à
fœminis regitur. Cui reginam primam assignant Her-
culis filiam. et Nysa urbs regioni isti datur. Mons etiam
Ioui sacer Meros nomine, in cuius specu nutritū Libeꝝ
patrem ueteres Indi affirmant, ex cuius uocabuli argu-
mento lasciuienti famæ creditur Liberum patrem fœmi-
ne natum. Extra Indiæ hostium sunt insulæ duæ, Chryse
& Argyre, adeo fœcūdæ copia metallorum, ut pleriq;
eas aureas sola prodiderint, et argenteas habere. Indis om
nibus promissa Cæsaries nō sine fuco cœrulei aut crocei
coloris, Cultus pcipuus in gemmis. Nullus funeꝝ appa-
ratus. Præterea, ut Iubæ & Archelai regum libris editū
est, in quantū mores populoꝝ dissonant, habitus quoq;
discrepantissimus est. Alij lineis, Alij laneis peplis uesti-
untur, pars nudi, pars obscœna tantum amiculati plu-

timi & flexibus libris circundati. Quidā populi adeo proceri, ut elephantes uelut equos facillima insultatione transiliant, plurimis placet neque animal occidere neque uesci carnibus, pleriq; tantum piscibus aluntur, & è mariuiuunt. Sunt qui proximos, parentesq; prius, q̃ annis aut ægritudine in maciem eant, ante uelut hostias cædunt. Deinde peremptorum uiscera epulas habent, quod ibi non sceleris, sed pietatis loco numerant. Sunt qui cum incubuere morbi, procul à cæteris in secreta abeunt. nihil anxie mortem expectantes. Astiacanorũ gens laureis uiret syluis, lucis buxeis. Vitium uero, & arborum uniuersarum, quibus gratia dulcis est, prouentibus copiosa. Philosophos habent Indi, Gymnosophistas uocant, qui ab exortu adusq; solis occasum ꝯtentis oculis orbem candētissimi syderis intuentur. In globo igneo rimantes secreta quædam, arenisq; feruentibus perpetem diem alternis pedibus insistunt. Ad montem qui Milo dicitur, habitant, quibus auersæ plantæ sunt, & octoni in plantis singulis digiti. Megasthenes per diuersos Indiæ montes esse scribit, nationes capitibus caninis, armatas unguibus, amictas uestitu tergorum, Ad sermonem humanum nulla uoce, sed latratibus tantum sonantes asperis rictibus, Apud Ctesiam legitur quasdam fœminas ibi semel parere, natosq; canos ilico fieri. Esse rursum gentem alteram, quæ in iuuenta sit cana, nigrescat in senectute, ultra æui nostri terminos permanentem. Legimus monoculos quoq; ibi nasci singulis cruribus, & singulari pernicitate. Qui ubi defendi se uelint à calore resupinati, plantarum suarum magnitudine inumbrentur. Gangis fontem qui accolunt nullius ad escam opis

indigent. Odore uiuunt pomorum syluestrium, longiusq; per gentes eadem illa in præsidio gerunt, ut olfatu alantur, quod si tetriorem spiritũ forte traxerint, exanimari eos certum est. Peribent esse & gentem fœminarum, quæ quinquennes concipiunt, sed ultra octauum annum uiuendi spatia non protrahunt. Sunt qui ceruicibus carent, & in humeris habent oculos. Sunt qui syluestres hirti corpora, caninis dentibus, stridore terrifico. Apud eos uero, quibus ad uiuendi rationem propensior cura est, multæ uxores in eiusdem uiri coeunt matrimonium, & cum maritus decesserit apud grauissimos iudices suam quæq; de meritis agunt causam, & quæ officiosior cæteris sententia uicerit iudicantium, hoc palmæ refert premium, ut arbitratu suo ascendat rogum coniugis & supremis eius semetipsam det inferias. Cæteræ nota uiuunt. Enormitas in serpentibus tanta est, ut ceruos & animantium alia ad parem molem tota hauriant. Quin etiam oceanum indicum, quantus est penetrent. Insulasq; magno spatio à continenti separatas, pabulandi petant gratia. Idq; ipsum palàm est non qualibet magnitudine euenire, ut per tantam Sali latitudinem ad loca permeent destinata. Sunt illic multæ, ac mirabiles bestiæ, quarum è multitudine & copia partem persequemur. Leucrocota uelocitate pcedit feras uniuersas. Ipsa asini magnitudine, cerui clunibus pectore, ac cruribus leoninis, capite camelino, Bisulca ungula, ore ad usq; aures dehiscente, dentium locis osse perpetuo. Hæc quidem ad formam. Voce autem loquentium hominum sonos æmulantur. Est & Eale aliàs ut equus, cauda uero elephanti, nigro colore, maxillis aprinis, præferens

cornua ultra cubitalem modũ, longa ad obſequiũ cuius uelit motus accommodata. Neq; n. rigent, ſed deflectuntur ut uſus exigit ṗliandi. Quorũ alterum cum pugnat protendit, alterum replicat, ut ſi ictu aliquo alterius acumen fuerit obtuſum, acies ſuccedat alterius. Hippopotamis cõparatur. Et ipſa ſanè aquis fluminũ gaudet. Indicis tauris color fuluus eſt. Volucris pernicitas, pilus in contrarium uerſus, hiatus omne quod caput. Hi quoq; circunferunt cornua flexibilitate, qua malint, tergi duritia omne telũ reſpuunt, & tam immiti ferocitate, ut capti animas proijciant furore. Mãticora quoq; nomine inter hæc naſcitur, triplici dentium ordine, coeũte uicibus alternis, facie hominis, glaucis oculis, ſanguineo colore, corpore leonino, cauda ueluti ſcorpionis aculeo ſpiculata. Voce tam ſibila, ut imitetur fiſtularum modulos tubarũq; cõcentum, humanas carnes auidiſſime affectat, pedibus ſic uiget, ſaltu ſic põt, ut morari eã nec extentiſſima ſpatia poſſint, nec obſtacula latiſſima. Sunt ṗterea boues unicornes, & tricornes, ſolidis ungulis, nec biſidis. Sed atrociſſimum eſt Monoceros monſtrũ mugitu horrido, equo corpore, elephanti pedibus, cauda ſuilla, capite ceruino. Cornu è media eius fronte protenditur, ſplẽdore mirifico, ad longitudinẽ pedũ quatuor. Ita acutũ ut quicquid impetat, facile ictu eius pforetur, uiuus non uenit in hominum poteſtatẽ, & interimi q̃dẽ poteſt capi non põt. Aquæ etiã gignunt miracula non minora. Anguillas ad tricenos pedes longas educat Ganges, quẽ Statius Seboſus inter præcipua miracula ait uermibus abũdare, cœruleis nomine, & colore. Hi bina habent brachia longitudinis cubitorum non minus ſenum, adeo robu-

stis uiribus ut elephātos ad potū uentitantes, mordicus cōprehēscēs ipsorum manu rapiant in profundum. Indica maria Balænas habent, ultra spatia quatuor iugerum. Sunt et quos Physeteras nuncupant, q enormes ultra molem ingentiū colūnarum super antemnas se nauiū extollāt, haustosq; fistulis fluctus ita eructant ut nimbosa alluuie plerūq; deprimāt alueos nauigantiūs. Sola India mittit Psittacū auē colore uiridi, torque puniceo, cuius rostri tanta duritia est, ut cum è sublimi præcipitatur in saxum, nisu se oris excipiat, & quodā quasi psidio utatur extra ordinariæ firmitatis. Caput uero tam ualēs ut si qn ad discendū plagis sit admonendus (nam studet ut quid homines alloquantur) ferrea clauicula sit uerberandus dum pullus est, atq; adeo intra alterum ætatis suæ annum, quæ monstrata sunt, & citius discit, & tenacius retinet. Maior paulo segnior est, & obliuiosus & indocilis. Inter nobiles & plebeios discretionem digitorum facit numerus. Qui præstant, quinos in pede habent digitos, cæteri ternos, & lingua lata, multoq; latior, quàm cæteris auibus. Vnde perficitur ut articulata uerba penitus eloquatur. Quod ingenium ita Romanæ delitiæ miratæ sunt, ut Barbari Psittacos mercem fecerint. Indorum nemora in tam proceram sublimantur excelsitatem, ut transiacii ne sagittis quidem possunt. Pomaria quidem ficus habent, quarum caudices in orbē spatio sexaginta passuum extuberantur. Ramorum umbræ ambitu bina stadia consumunt, foliorum latitudo formæ amazonicæ peltæ comparatur, pomum eximiæ suauitatis. Quæ paludstria sunt, arundinē creāt ita crassam, ut fissis internodijs lembi uice uectitet nauigan-

tens, è radicibus eius exprimitur humor dulcis ad mel/ leam suauitatem. Tylos Indiæ insula, & ea fert palmas oleas creat. Vineis abundat. Terras omnes hoc miracu/ lo sola uincit, quod quæcunq; in ea arbos nascitur, nun/ quam caret folio. Mons caucasus inde incipit, qui maxi/ mam orbis patrem perpetuis iugis penetrat Idem fron/ te, qua soli conuersus est, arbores piperis ostentat, quæ ad iuniperi similitudinem diuersos fructus edere asseue/ rantur. Eorum qui primus erumpit, uelut corilorum fimbria, dicitur piper longum. Quod incorruptum est piper album. Quorum cutem rugosam, & torridam calor fecerit, piper nigrum. Qui denium caducus tor/ retur feruido sole, uocamen trahit de colore. At quod ex ipsa arbore stringitur, ut est, album piper dicitur. Sed ut piper sola india, ita & Hebenum sola mittit, nec ta/ men uniuersa, uerum exigua sua parte syluis hoc genus edit. Arbor est plerunq; tenuis & frequentior. Vimi/ ne raro in crassitudinem caudicis extuberata, biulco cor tice, & adomdum reticulato, dehiscentibus uenis, adeo ut per ipsos sinus pars intima uix tenui libro con/ tegatur. Lignum omne mediale eadem fermè & facie & nitore qui est in lapide gagate. Indireges ex eo sce/ ptrum sumunt, & quascunq; Deorũ imagines non nisi ex hebeno habent. Iidem ferunt materia ista liquorem non contineri noxium. Et quicquid maleficum fuerit ta/ ctu eius auerti. Hac gratia pocula ex hebeno habent. Ita nihil mirum si peregre sit in pretio, quo etiam ipsi, quibus prouenit honorantur. Hebenum ex India Ro/ mæ Mithridatico triumpho primum magnus Pompe- ius exhibuit. Mittit india & calamos odoratores, poten/

tes aduersum intestinæ ægritudinis incommoda. Dat *& multa alia fragrantia mirifica spiritus suauitate grata.* Indicorum lapidum in adamantibus dignitas pri-*ma, utpote qui lymphationes abigunt uenenis resistant, pauitantium uanos metus pellant, hæc primum de his prædicari oportuit, q̃ respicere ad utilitatem uidebamus.* Nunc reddemus quot Adamantum sint *species, et quis color, quiq́; eximius.* In quodam crystalli genere *inuenitur materia, in qua nascitur ad aquæ similis splendorem liquidissimum in mucronem sexangulum utrinq; secus leuiter turbinatus, nec unquam ultra magnitudinem nuclei auellanæ repertus.* Huic proximus *in excellentissimo auro deprehenditur pallidior, ac magis ad argenti colorem renitēs.* Tertium *in uenis* Cypri *apparet propior ad æream faciem, & plurimum ualet in medicamine, qui* Siderites *appellatur.* Quartus *in metallis ferrariis legitur, pondere cæteros antecedens, non tamen & potestate.* Nam *et hic, & qui in* Cypro *deprehenditur frangi queunt plerique etiam adamante altero perforantur.* At *illi, quos primos diximus, nec ferro uincuntur, nec igni domantur.* Veruntamen *si diu sanguine hircino macerentur, non aliter, quam si calido uel recenti, uel malleis aliquot ante fractis, & incudibus dissipatis, aliquando cedunt, atq; in particulas dissiliunt.* Quæ *fragmenta scalptoribus in usum insigniendæ cuiuscunq; modi gemmæ expetuntur.* Inter *adamantem & magnetem est quædam natura occulta dissensio, adeo ut iuxta positus non sinat magnetem rapere ferrū. uel si admotus magnes ferrum traxerit, quasi prædam quandam quicquid magneti hæserit adamas rapiat,*

atq; auferat. Lychniten deinde fert India, cuius lucis uigorem flagrans ardor excitat lucernarum. Qua ex causa λυχνίτην græci uocarunt. Duplex ei facies, aut in purpuream emicat claritatem, aut meracius diffunditur cocci rubore p omne intimum sui. Siquidem pura sit inoffensam admittit perspicuitatem, at si excanduit radijs solis incita, uel ad calorem digitorum attritu excitata est, aut palearum cassa, aut chartarum folia ad se rapit, contumaciter scalpturis resistens. Ac siquando insignita est, dum signa exprimit, quasi quodam animalis morsu partem ceræ retentat. Beryllos in sexangulas formas Indi atterunt, ut hebetem coloris leuitate angulorum repercussu excitent ad uigorem. Beryllorũ genus diuiditur in speciem multifariam. Eximij interueniente glauci & cœruli temperamento quandam præferũt maris gratiã. Infra hos sunt Chrysoberylli, q languidius micantes aurea nube circunfunduntur. Chrysoprasos quoque ex auro, & porraceo mistam lucem trahẽtes æque beryllorum generi adiudicarunt. Hiacinthizontas scilicet qui hiacinthos propè referant & ipsos probant. Eos uero qui Chrystallo similes capillamentis intercurrentibus obscurantur. (hoc enim uitio illorum nomen est) scientissimi lapidum plebi dederant. Indici reges hoc genus gemmarum in longissimos Cylindros amant fingere, eosq; foratos elephantorum setis subligantes monilia habent, aut plerunque ex utraq; capite insertis aureis umbilicis, ut marcentem faciem ad nitelam incendant pinguiorem, quo per industriã metallo hinc inde addito fulgentiorem trahant lucem.

De Taprobane insula. Caput. LIIII.

T Aprobanen insulã ante q̃ temeritas huma na exqſito penitus marifidem pãderet, diu orbẽ alterum putarunt, & quidem eum, quẽ habitare Antichthones crederẽtur. Verũ Alexandri magni uirtus ignorãtiã publicã erroris nõ tulit ulterius pmanere. Sed in hac usq; secreta, propagauit nominis sui gloriã. Missus igitur Onesicritus praefectus classis Macedonicae terrã istam quanta esset, quid gigneret quomodo haberetur exploratam notitiae nostrae dedit. Patet in longitudinem stadiorum septem milliũ. In latitudinem quinq; milliũ. Scinditur amne interfluo. Nã pars eius bestijs, & elephantis repleta est, maioribus multo, q̃ quos fert India, ptem homines tenent. Margaritis scatet, & gemmis omnibus. sita est inter ortum & occasum, ab eo mari incipit praetenta Indiae à Prasiana Indorum gente, Dierum uiginti primo in eam fuit cursus, sed cum papyraceis & Nili nauibus illò peregretur. Mox cursu nauium nostrarum septem dierum iter factum est. Mare undosum interiacet altitudinis non amplius senum passuum. Certis autem canalibus adeo altum, ut nullae unquam ancorae ad pro funda illius ima potuerint peruenire. Nulla in nauigando syderum obseruatio, utpote ubi septentriones nequaquam conspiciuntur. Vergiliae nunquam apparent. Lunam ab octaua in sextam decimam tãtum supra terram uident lucet ibi Canopos sydus clarum, & amplissimum. Solem orientem dextra habẽt occidentem sinistra. Obseruatione itaq; nauigandi nul

la suppetente, per quam ad destinata pergentes, locum capiant, uehunt alites, quarum meatus terram petentium regendi cursus magistros habent. Quaternis nō amplius in anno mensibus nauigatur. In Claudij principatum de Taprobane hæc tantum noueramus. Tunc enim fortuna patefecit scientiæ uiam latiorem. Nam libertus Annicij Plocamij, qui tunc rubri maris uectigal administrabat, Arabiam petens, Aquilonibus ꝑter Carmaniam raptus, quinto decimo demum die appulsus est ad hoc litus, portumq; inuectus, q Hipporus nominatur. Septem deinde mensibus sermonē ꝑdoctus, admissus est ad colloquia regis. Quæ comperrerat reportauit. Stupuisse scilicet regem pecunia, quæ scalpta erat cum ipso, qđ tam & si signata disparibus foret uultibus, parem tamen haberet modum ponderis. Cuius æqualitatis contemplatione cum romanam amicitiam flagrantius concupisset Rhachia principe legatos adusq; nos misit, à quibus cognita sunt uniuersa. Ergo ijdem homines corporum magnitudine alios omneis antecedunt crineis fuco imbuunt, cæruleis oculis truci uisu terrifico sono uocis, qbus immatura mors est, in annos centum æuum trahunt. Alijs omnibus annosa ætas, & penè ultra humanam extenta fragilitatem. Nullus aut per diem, aut ante dies somnus, noctis ptem quieti destinant. Lucis ortum uigilia anteuertunt. Aedificia modice ab humo tollunt. Annona semper eodem tenore est. Viteis nesciunt, pomis abundant. Colunt Herculem In regis electione nō no bilitas pualet, sed suffragium uniuersorum. Populus.n. eligit spectatum moribus & inueteratæ clementiæ, & iam annis grauē. Sed hoc in eo quæritur, cui liberi nul.

li sint. Nam qui pater fuerit, etiam si uita spectatus est, nõ admittitur ad regendum. Ac si forte dum regnat pignus sustulit, exuitur potestate. Idq; eo maxime custoditur, ne fiat hæreditarium regnum. deinde etiam si res maximam præferat æquitatem, nolunt ei totum licere. Quadraginta ergo rectores accipit, ne in causis capitum solus iudicet. Et sic quoq; si displicuerit, iudicatum ad populum prouocatur. A quo datis iudicibus septuaginta fertur sententia, cui necessario acquiescitur, Cultu rex dissimili à cæteris. Vestitur syrmate, ut est habitus, quo Liberum patrem amiciri uidemus, quod si etiã ipso aliquo peccato argutus sit, ac reuictus, morte mulctatur. Nõ tamen ut cuiusq; attrectetur manu, sed consensu publico rerum omnium interdicta ei facultate, etiam colloqui potestas punito denegatur. Culturæ student uniuersi. Interdum uenatibus indulgent, nec plebeias agunt prædas. Quippe cum tigrides, aut elephanti tantum requirantur. Maria quoque piscatione inquietant marinasq; testudines capere gaudent, quarum, tanta est magnitudo, ut superficies earum domum faciat, & numerosam familiam non arcte receptet, Maior pars insulæ huius calore ambusta est, & in uastas desinit solitudines. Latus eius mare alluit peruiridi calore fruticosum ita ut iubæ arborum plerunq; gubernaculis atterantur Cernunt latus sericum de montium suorum iugis. Mirantur aurum, & ad gratiam poculorum omnium gemmarum adhibent apparatum. Secant marmora testudinea uarietate. Margaritas legunt plurimas maximasq;. Conchæ sunt, in quibus hoc genus lapidum requiritur. Quæ certo anni tempore luxuriante conceptu

sitiunt rorem uelut maritum, cuius desyderio hiant. Et *cum maxime lunares liquefiunt aspergines oscitatione quadam hauriunt humorem cupitum.* Sic concipiunt, *grauidæq́; fiunt, ac de saginæ qualitate reddunt habitus unionum.* Nam *si purum fuerit, quod acceperint, candicant orbiculi lapillorum.* Si *turbidum aut pallore languescunt, aut ruffo innubilantur, ita magis de cœlo, q̃ de mari partus habent.* Deniq; *quoties excipiunt matutini aeris semen, fit clarius margaritum.* Quoties *uespere, fit obscurius. Quantoq́; magis hauserit, tanto magis proficit lapidum magnitudo.* Si repente *micauerit corruscatio, intempestiuo metu, comprimuntur, clausæq́; subita formidine uitia contrahunt abortiua.* Aut *enim perparuuli fiunt scrupuli, aut inanes. Cōchis ipsis inest sensus, partus suos maculare timent.* Cumq́; *flagrantioribus radijs excanduerit dies, ne fuscentur, lapides, solis calore subsidunt, & se profundis ingurgitant, ut ab æstu uindicentur.* Huic *tamen prouidentiæ ætas opitulatur.* Nā *cādor senecta disperit, et grādescentibus conchis flauescūt margaritæ.* Lapis *iste in aqua mollis est unio, duratur euisceratus.* Nunq̃ *duo simul reperiuntur,* Vnde *unionibus nomen datum.* Vltra *semunciales inuentos negant.* Piscantium *insidias timent conchæ.* Inde *est, ut aut inter scopulos, aut inter marinos canes plurimum delitescant.* Gregatim *natant.* Certus *examini dux est illa si captus sit, etiam quæ euaserint in plagas reuertuntur.* Dat & *India margaritas.* Dat & *litus* Britanicum, *sicut diuus* Iulius *thoracem, quem* Veneri *genetrici in templo eius dicauit.* E *Britanicis margaritis factum subiecta inscriptione testatus est.* Lo-

liam Paulinam Gaij principis coniugem, uulgatum est habuisse tunicam ex margaritis HS tunc quadringenties æstimatam. Cuius parandæ auaritia pater ipsius Manlius spoliatis orientis regionibus offendit C. Cæsarem Augusti filium, interdictaq; amicitia principis ueneno interijt. Illud quoq; expressit ueteris diligentia, quod Syllanis primum temporibus Romam illati sunt uniones.

Itinerarium Indicum. Caput LV.

B insula Ausea consequens est ad continentem. Igitur à Taprobane Indiam reuertamur. Conuenit enim res inditas uidere. Sed si indicis urbibus, aut nationibus insistamus, egrediemur propositæ cōcinnitatis modum. Proximam Indo flumini urbem habuere Capissam, quam Cyrus diruit Arachosiam * Erimanto amni appositam Semiramis condidit. Cadrusia oppidum ab Alexandro magno ad Caucasum constitutum est, ubi & Alexandria, quæ patet amplius stadia triginta, multa & alia sunt, sed hæc cum eminentissimis. Post Indos montanas regiones Ichthiophagi tenent, quos subactos Alexander magnus in reliquū abstinere iussit à piscibus. Nā antea sic alebantur. Vltra hos deserta Carmaniæ, Persis deinde, atq; ita nauigatio, in qua Solis insula rubens semper, & omni aiantium generi innacessa. Quippe quæ nullum non animal illatū necet. Ex India reuertentes ab Hytani Carmaniæ fluento septentriones primum uident. Achemenidis ī hac plaga sedes fuerūt. Inter Carmaniæ promontorium, & Arabiam quinquaginta millia passuum interiacent, deinde tres insulæ, circa quas hydri marini

egrediuntur, uicenum cubitum longitudine. Dicendum hoc loco quatenus ab Alexandria Ægypti pergatur in Indiam. Nilo uehente Copton usq; Etesijs flantibus cursus est. Deinde terrestre iter Hydreum tenus post trāsactis aliquot mansionibus Berenicen peruenitur, ubi rubri maris portus est. Inde Ocelis Arabiæ portus tangitur. Proximum Indiæ emporium excipit, & Muzirum infame piraticis factionibus. Deinde per diuersos portus Cottonare succeditur ad quam Monoxylis lintribus piper conueunt. Petentes Indiam ante exortum canis, aut, protinus post exortum nauigia media æstate soluunt, Reuertentes nauigant Decembri mense. Secundus ex India uentus est Vulturnus. At cum uentum est in rubrum mare aut Africus, aut Auster uehunt. Spatium in die decies septies centena & quinquaginta millia passuum proditur. At Carmaniæ centum millia, cuius pars non caret uitibus. Præterea habent genus hominum qui non alia quàm testudinis carne uiuunt. Hirsuti comam facie tenus, quæ sola lenis est. Iidem corijs piscium uestiuntur Chelonophagi cognominati.

Sinus Persicus & Arabicus. Caput.. LVI.

Rumpit hæc litora rubrum mare, idque in duos sinus scinditur. Quorum qui ab oriente est, Persicus appellatur, quādoquidem oram illam habitauere. Persidis populi uicies & sexagies centena millia passuum circuiti patens. Ex aduerso unde Arabia est, alter Arabicus uocatur. Oceanum uero, qui ibi influit, Azanium nominarunt. Carmaniæ Persis adnectitur, quæ incipit ab in

sul

sula Aphrodisia uariarum opum dives, tralata quondam in parthicum nomen, litore quo occasui subiacet porrecta in millia passuum quinquaginta. Oppidum eius nobilissimum Susa, in quo templum Susiae Dianae A' Susis Babytace oppidum centum trigintaquinque millibus passuum distat, in quo mortales uniuersi odio auri coemunt hoc genus metalli, & abijciunt in terrarum profunda, ne polluti usu eius auaritia corrumpant aequitatem. Hic constantissimus terrarum modus, nec immerito, cum aliae circa Persida nationes scoenis, aliae parasangis aliae incomparata disciplina terras metiantur, & in certam fidem faciat mensurae ratio discors.

De Parthia & Cyri sepulchro. Cap. LVII.

*PArthia quanta omnis est à meridie rubrũ mare, à septentrione Salum concludit Hyrcanum Regna in ea duo de uiginti dissecantur in duas partes, undecim quae dicuntur superiora, incipiunt ab armenio litore, & Caspio litore porrecta ad terras Scytharum, quibus concorditer degunt. Reliqua septem inferiora. (Sic enim uocitant) habent ab ortu Arios, * Arianosq; Carmaniam à die medio, Medos ab occidui solis plaga, à septentrione Hyrcanos. Ipsa autem Media ab occasu transuersa utraq; Parthiae regna amplectitur. A' septentrione Armenia circundata. Ab ortu Caspios uidet, à meridie Persidem, deinde tractus hic procedit usq; ad castellum, quod magi obtinent Passargada nomine. Hic Cyri sepulchrum.*

De Babylone & maris Atlātici insulis, quæ Gorgones & fortunatæ dicuntur. Cap. LVIII.

C Haldeæ gentis caput Babylon est, à Semiramide cōdita tam nobilis, ut propter eam & Assyrij & Mesopotamij in Babyloniæ nomen transierint. Vrbs est sexaginta millia passuum circuitu patens, muris circundata, quorum altitudo ducētos pedes detinet, latitudo L. ternis in singulos pedes digitis ultra, q̄ mēsura nostra est altioribus. Amne interluitur Euphrate. Beli ibi Iouis templum quem inuentorem cœlestis disciplinæ tradidit etiam ipsa religio, quæ deum credit. In æmulationem huius urbis Ctesiphōtem Parthi cōdiderunt. Tempus est ad Oceani oras reuerti, represso in Æthiopiam stylo. Namq; ut Atlanticos æstus occidere ab occidente & Hispania dudum dixeramus, ab his quoq; partibus mundi, unde primum Atlantici nomen induant exprimi par est. Pelagus Azanium usq; ad Æthiopū litora promouetur. Æthiopicum ad Massilicum promōtorium, unde rursus oceanus Atlanticus. Iuga igitur uniuersæ partis q̄ plurimi propter solis ardorem peruia negarunt. Facta etiam uel gentium, uel insularum commemoratione ad cōfirmādæ fidei argumentum omne illud mare ab India adusq; Gades uolunt intelligi nauigabile, Cori tamē flatibus, cuius spiritus præter Arabiam, Ægyptum, Mauritaniam euehere q̄ uis queant. Classem, dummodo ab eo promōtorio Indiæ cursus dirigatur, qđ alij Lepten Acram, alij Drepanum nominarunt. Addidit etiā stationum loca, & spatiorꝫ modū.

Nam ab Indica prominentia ad Malachon insulam affirmant esse quindecies centena millia passuum. Malacho ad Sceneon ducenta uigintiquinq; millia, inde ad insulam Sadanum centum quinquaginta millia. Sic conficies ad apertum mare decies octies centena et septuaginta millia. Idē opinione plurimorꝫ qui ob solis flagrantiā maximam partis istius regionē ferunt humano generi inaccessam sic reluctatur, ut mercantium ibi transitus infestari ex arabis insulis dicant, quas Ascitæ habent, Arabes quibus è re nata datum nomen est. Nam bubulis utribus contabulatas crates supperponunt, uectitatiq; hoc ratis genere pterunites impetūt sagittis uenenatis. Habitari etiam abdita Æthiopiæ adusta, Troglodytarum & Ichthyophagorum nationibus. Quorum Troglodytæ tanta pernicitate pollent, ut feras quas agitant, cursu pedum assequantur. Ichtyophagi non secus, q̄ marinæ belluæ nando in mari ualent. Ita exquisito Athlantico mari usq; in occasum etiam meminit insularum. Gorgones insulæ, ut accæpimus, obuersæ sunt promontorio, quod uocamus Hesperion curas. Has incoluerunt Gorgones monstra, & sanè usq; adhuc monstrosa gens habitat. Distant à continenti bidui nauigatione, prodidit deniq; Xenophon Lāpsatenus Hannonem Pœnorum regem in eas permeasse. Repertasq; ibi fœminas aliti pernicitate, atq; ex omnibus, quæ appa uerant duas captas tam hirto, atque aspero corpore, ut ad argumentum spectandæ rei duarum cutes miraculi gratia inter donaria Iunoni suspēderit, quæ durauerunt usque in tempora excidij Carthaginiensis. Vltra Gorgonas Hesperidum insulæ, sicut Sebosus affirmat, dierum quadra

ginta nauigatione in intimos maris sinus recesserunt. Fortunatas insulas contra læuam mauritaniæ tradūt iacere. Quas Iuba sub meridie quidem sitas, sed proximas occasui dicit. De harum nominibus expectari magnum mirum reor, sed infra famam uocabuli res est. In prima earum, cui nomen est Ombrion, ædificia nec sunt, nec fuerunt. Iuga montium stagnis madescunt, ferulæ ibi surgunt ad arboris magnitudinem. Earum, quæ nigræ sunt, expressæ liquorem reddunt amarissimum. quæ candidæ, succos reuomunt etiam potui accommodatos. Alteram insulam Iunoniam appellari ferunt, in ea pauxillæ ædes humiliter ad culmen fastigatæ. Tertia huic proximat eodem nomine nuda omnia. Quarto loco Caprarie appellatur, enormibus lacertis plus quàm referta. Sequitur niuaria aere nebuloso, & coacto, ac propterea semper niualis. Deinde Canaria, plena canibus, forma etiam eminentissimis, inde etiam duo exhibiti Iubæ regi, in ea ædificiorum durant uestigia. Auium magna copia, nemora pomifera, palmeta cariotas ferētia, multa nux pinea, larga mella. Amnes salubres piscibus abundantes. Perhibent etiam expui in eam undoso mari belluas. Deinde cum monstra illa putredine tabefacta sunt omnia, illinc infici odore tetro, ideóque non penitus ad nuncupationem suam congruere insularum qualitatem.

Finis Polyhistoris Iulij Solini

Circuit oceanus sic totum maximus orbem
Nominibus uarijs celebratus, & æquore tanto
Hinc atque inde sinus penetrabilis efficit ille

ITINERARIVM PROVINCIARVM ANTONINI AVGVSTI.

PROVINCIÆ AFRICÆ.

Attingi Mauritaniæ id est ubi Baccauates barbari morantur per maritima loca Carthaginem usque.
Ab exploratione quod Mercurius dicitur, tingi usque, millia plus minus. CLXXIIII.
Rusadér millia passuum CCCXXIX.
Cæsaria mauritaniæ. M.P.CCCCXXIII.
Saldis M.P.CCXVIII.
Rusiccada M.P.CCXVII.
Hippone Regio M.P.CXV.
Carthagini M.P.CXCIII.

MANSIONIS, HIS

A' Mercurius M.P.CLXXIIII.
Salacona M.P.XVI.
Thanusida M.P.XXXII.
Barasa M.P.XXXII.
Frigidis M.P.XXXIIII.
Lunxò M.P.XVI.
Tabernis M.P.XVI.
Zili M.P.XIIII.
Ad Mercurios M.P.VI.
Tingi Colonia M.P.VIII.

A tingitoribus nauigatur usq; ad portus diuinos ad septem fratres M.P.LX.
Ad abilem M.P.XXIIII.
Ad aquilam minorem M.P.XXIIII.
Ad aquilam maiorem M.P.XXIIII.
Ad promōtoriū barbari M.P.XV.
Iema lōga M.P.XXIIII.
Cobucla M.P.XXIIII.
Parietina M.P.XXIIII.
Promontorium M.P.XXV.
Ad sex insulas M.P.XII.
Promōtorio Cānar M.P.XXX.
Promōtorio Russaddi M.P.L.
Rusadder Conalia M.P.XV.
Ad treis insulas M.P.LXV.
Flumen malua M.P.XII.

FLVMEN MALVA
dirimit Mauritanices duces.

INCIPIT CÆSARIENSIS.
Lemennis M.P.XXII.
Poleto flumen M.P.XXX.
Ad fratres M.P.VI.
Artisica M.P.XXV.
Portus cæcili M.P.XII.
Siga municipium M.P.XV.
Portus Sigensis M.P.III.
Camerata M.P.XII.
Ad Salum flumen M.P.XV.

Ad Crispas M.P.XXV.
Gilua Colonia M.P.VI.
Castra puerum M.P.XXVI.
Portus diuinus M.P.XVIII.
Portus Magnus M P.XXXVI.
Quiza municipium M.P.XL.
Arsennaria M.P.XL.
Cortenna colonia M.P.XVIII.
Lar Castellum M.P.XXIIII.
Cartili M.P.XII.
Gunucus M.P.XII.
Cæsaria Colonia M.P.XII.
Tipasa Colonia M.P.XVI.
Casæ calbẽti M.P.XV.
Icosium Colonia M.P XXXII.
Rungoniæ Colonia M.P.XV.
Rusubbicari M P.XXIIII.
Cisi municipium M.P.XII
Rusucauro Colonia M.P.XII.
Lomnium municipiũ M.P.XVII.
Rusaxis mũicipiũ M.P.XXXVIII.
Saldis Colonia M.P.XXXV.
Muslubio M.P.XXVIII.
Coba municipiũ M.P.XXVIII.
Igile gili Colonia M.P.XXXIX.
Paceanis Matidiæ M.P.XXIIII.
Chulli municipium M.P.LX.
Rusiccade M.P.L.
Parationis M.P.XXV.
Cullitiũanis M.P.XVIII.

Tacata. M.P.XXII.
Sulluco M.P.XXII.
Hippone Regio Colonia M.P.
Addianũ M.P.XXXII. (XXXII.
Nalpotes M.P.XL.
Thabraca. M.P.XXX.
Hyppone Zarytho M.P.LX.
Iuneiza M.P.XX.
Membro M.P.X.
Vtica M.P.VI.
Ad Gallum Gallinaciũ M.P.XII.
Carthagine M.P.XXII.

ITEM A' TOCO-

LOSIDA.

Tingi M.P. CXLVIII. *sic*
Volubilis Colonia M.P.IIII.
Aquis dacicis M.P.XVI.
Gilda M.P.XII.
Viposcianis M.P. XXIII.
Tremulis M.P.XIX.
Oppido nouo M.P.XII.
Ad nouas M.P.XXXII.
Ad Mercurios M.P.XII.
Tingi Colonia M.P.XVIII.

A' CARTHAGINE.

Cyrta M.P.CCCXXII.
SITIFI M.P.C.
Cæsarea M.P. CCCI. *sic à Car-*
Vtiaca M.P.XXII. *(thagine*

Sicilibra M.P.VII.
Vallis M.P.XV.
Coreba M.P.XX.
Musti M.P.XXVIII.
Laribus Colonia M.P.XXX.
Alti Euros M.P.XVI.
Admedera Colonia M.P.XXXII.
Thebeste Colonia M.P.XXV.
Altaba M.P.XVIII.
Iusti M.P.XVIII.
Meràmen M.P.XXIIII.
Macomadib M.P.XXIIII.
Signis M.P.XXVIII.
Circa Colonia M.P.XXV.
MILEVM M.L.XXV.
Idiera M.P.XXV.
Cuiculi M.P.XXV.
Sitifi M.P.XXV.

PERDICES M.P.XXV.

Gallas M.P.XXV.
Mari M.P.XXV.
Zabi M.P.XXX.
Aras M.P.XVIII.
Tatilli M.P.XVIII.
Auza M.P.XLVII.
Rapidi M.P.XVI.
Tiranadi M.P.XXV.
Caput Cilani M.P.XXV.

Susasar M.P.XVI.
Aquis M.P.XVI.
Cæsarea M.P.XXV.

ITEM A SITIFI

Saldas M.P.LXXIX. sic.
Orrea M.P.XVIII.
Lesbi M.P.XVIII.
Tubus Itecus M.P.XXV.
Saldas M.P.XVIII.

ITEM A' LAMBESE

Sitifi M.P.CII. sic.
Tadittij M.P.XVIII.
Noua sparsa M.P. XXXII.
Gemellas M.P.XXVII.
Sitifi M.P.XXV.

ITEM A' TEVESTE PER LAMBESEM.

Sitifi M.P.CCXII. sic.
Tinfadi M.P.XXII.
Vegesela M.P.XX.
Mascula M.P.XVIII.
Claudi M.P.XXII.
Tamugadi M.P.XXII.
Lambese M.P.XIIII.
Diana M.P.XXXIIII.
Loua Petra M.P.XIIII.
Gemellas M.P.XXIIII.
Sitifi M.P.XXV.

Circa M.P.XL. *fic.*
Fifigus M.P.XV.
Circa M.P.XXV.

ITEM A' TAMVGADI LAMASDA M.P.LXXII. *fic.*
Taduditi M.P.XXVIII.
Diana Veteranorum M.P.XVI.
Lamasba M.P.XVIII.

ITEM ALAMASBA SITIFI M.P.LXII. *fic.*
Zarai M.P.XXV.
Perdicibus M.P.XII.
Sitifi M.P.XXV.

ITEM A' CALA RVSVCCVRO M.P.CCCXCIIII. *fic.*
Adrubas M.P.XX.
Ad Albulas M.P.XXX.
Ad Dracones M.P.XIIII.
Ad Regias M.P.XXIIII.
Tafaccora M.P.XXV.
Caftra Noua M.P.XVIII.
Pellenæ Præfidio M.P.XX.
Mina M.P.XVI.
Cadaum Caftra M.P.XXV.
Vagal M.P.XVIII.
Caftellum Tingi M.P.XVIII.
Tigauda municipio M.P.XXII.

Oppido nouo M.P.XXXII.
Tigaua castra M.P.II.
Malliana M.P.XVI.
Sufasar M.P.XVIII.
Velisci M.P.XVI.
Taranamusa castra M.P.XVI.
Tramari cito præsidio M.P.XVI.
Rapida castra M.P.XVI.
Rusuccuro Colonia M.P.XII.

ITEM ARVSVCCVRO SALDIS M.P.CVII. *sic.*

Tigisi M.P.XII.
Bidil municipium M.P.XXVII.
Tubus uetus M.P.XL.
Saldis colonia M.P.XXVIII.

ITEM A' SALDIS

Igigili M.P.CLIX. *sic*
Ad oliuam M.P.XXX.
A' Saua municipio M.P.XXV.
Sitifi Colonia M.P.XXIIII.
Satafi M.P.XVI.
Ad basilicam M.P.XVI.
Ad ficum M.P.XV.
Igigili M.P.XXXIII.

ITEM A' LAMBESE

Circa M.P.LXXXIIII. *sic.*
Tamugade M.P. XIIII.

A d Rotam M.P.XXX.
A d lacum Regium M.P.XX.
Circa colonia M.P.XX.

ITEM A' MVSTI

Circa M.P.CXCVIII. sic.
Sicca M.P.XXXII.
Narraggara M.P.XXX.
Thagura M.P.XX.
Tipasa M P.XXV.
Sigus M.P.XXXV.
Circa M.P.XXV.

ITEM A' CYRTA

Hippone Regio M.P.XCIIII. sic
Aquis tibilitanis M.P.LIIII.
Ad uillam Seruiliam M.P.XV.
Hippona Regio M.P.XXV.

ITEM AB HIPPONE REGIO

Carthagine M.P.CCXXVIII. sic
Onellaba M.P.L.
Ad aquas M.P.XXV.
Simi Colonia M.P.V.
Bulla Regia M.P.VII.
Nouis Aquilonis M.P.XXXIII.
Vico Augusti M.P.XVI.
A' Vicaria M.P.XXX.
Tuburbominus M.P.XVI.
Cigisa M.P.XXVIII.

Carthagine M.P.XVIII.

ITEM ALIO ITINERE

Ab Hippone Regio
Carthagine hi cur: sunt
Super M.P.CCXXVIII. sic
Tagaste M.P.LIII.
Naraggara M.P.XXV.
Sicca ueneria M.P.XXXII.
Musti M.P.XXXIIII.
Membressa M.P.XXXV.
Sicilibra M.P.XVII.
Vnuca M.P.XIII.
Pertusa M.P.VII.
Carthagine M.P.XIIII.

ITEM A' THENIS.

Teueste M.P.CLXXV. sic
Ouiscæ M.P.XXV.
Amurdasa M.P.XXV.
Autenti M.P.XXV.
Sufetula M.P.XXX.
Vegesela M.P.XXX.
Menegesem M.P.XX.
Teueste M.P.XX.

ITEM AB AQVIS REGIS.

Sufibus M.P.XLIII. sic
Mara zanis M P.XV.
A' sufibus M.P.XXVIII.

ITEM AB ASSVARAS

Thenis M.P.CXCII.
Tucca Terebētina M.P.XV.
Sufibus M.P.XXV.
Sufetula M.P.XXV.
Nara M.P.XV.
Mada Summa M.P.XXV.
Septiminicia M.P.XXV.
Tabalta M.P.XX.
Macomadibus M.P.XV.
Thenis M.P.XVII.

ITEM A' TVBVRO PER-
VALOSTA.

Capas M.P.CCCVIII.*sic.*
Vallis M.P.XIX.
Coreua M.P XX.
Musti M.P.XXVII.
Assuras M.P.XXX.
Tucca Terebētina M.P.XII.
Sufibus M.P.XXV.
Sufetula M.P.XXV.
Naras M.P.XVI.
Madussana M.P.XXXII.
Septiminicia M.P.XXV.
Thabalta M.P.XX.
Cellis Picentinis M.P.XXX.
Thacapis M.P.XXX.

ITEM A' CARTHAGINE
In Bizantio.

ALIO

Sufetula usq; M.P.CLXXII. sic
Vnuca M.P.XX.
Vallis M.P.XXII.
Coreua M.P.XX.
Musti M.P.XXVI.
Assuras M.P.XX.
Tucca Terebentina M.P.XXII.
Sufibus M.P.XXV.
Sufetula M.P.XXV.

ITEM A' CARTHAGINE

Per adrumentum Sufetula usq;
M.P.C.XC. sic.
Vina M.P.XXXIII.
Pupput M.P.X.
Horrea Cælia M.P.XXXIII.
Hadrumentum M.P.X.
Vico Augusti M.P.XXV.
Aquis Regis M.P.XXV.
Mascilianis M.P.XVIII.
Sufetula M.P.XXXVI.

TEN A' TVSTRITE

Teueste M.P.C.XCV. sic
Vico Augusti. M.P.XXXI.
Aquis Regis M.P.XXXV.
Mascilianis M.P.XVIII.
Sufetula M.P.XXXVI.
Cilicio M.P.XXV.
Nenegere M.P.XXV.
Teueste M.P.XXV.

ALIO

A' Teueste Tusdro M.P.CLXXXV.sic
Meneggere M.P. XXV.
Cilio M.P.XXV.
Sufetula M. P.XXV.
Masclianis M.P.XXX.
Aquis regis M.P.XVIII.
Germanitiana M.P.XXII.
Ælices M.P.XIII.
Tusdro millia plus minus XVIII.

A' SVFIBVS A' CARTHAGINE

Hadrumentum M.P.CIX.sic
Narazanis M.P.XXVIII.
Aquis Regis M.P.XX.
Vico Augusti M.P.XXXV.
Hadrumentum M.P.XXV.

A' SVFETVLA

Clipea M.P.CCXVI.sic
Masclianis M.P. XXXVI.
Aquis Regis M.P.XVII.
Vico Augusti M.P.XXXII.
Hadrumentum M.P.XXV.
Horrea M.P.XVIII.
Pupput M.P.XXX.
Currubi M.P.XXVII.
vel Neapoli M.P.XII.
Clipeis M.P.XX.

Clipeis M.P.LXXXV.*sic*
Maxula prates M.P.X.
Casula M.P.XX.
Curibi M.P.XXV.
Clipeis M.P.XXX.

ITEM A' CARTHAGINE

Thenis M.P.CCXVII.
IDEM *Lepti magna* M.P.CCCCXXII.
IN *Alexandria* M.P.DCCCCII.

A' CARTHAGINE

Maxula Ciuitate M.P.XVIII.
Pupput Vicus M.P.X.
Horrea Cælia Vicus M.P.XXX.
Hadrumentum Colonia M.P.XVIII.
Lepti Minus Ciuitate M.P.XVIII.
Tusdro Colonia M.P.XXXIII.
Vsula ciuitas M.P.XXXII.
Thenis Colonia M.P.XXVIII.

MACOMADIBVS

Municipium M.P.XXVIII.
Cellas Vicus M.P.XXVI.
Tacapas Colonia M.P.XXX.
Acmasiue Fulgurita uilla M.P.XXV.
Giti municipium M.P.XXV.
Ponte Zita municipium M.P.XXXV.

Villa magna villa priuata M.P.XXX.
Fisida uicus M.P.XXI.
Casas uilla aniciorum M.P. XXVI.
Sabrata Colonia M.P.XXVIII.
Vax uilla repentina M.P.XXVII.
Ocea Colonia M.P.XXVIII.
Megdia uilla aniciorū M.P. XXV.
Minna uilla amarum M.P.XXIX.
Leptimagna Colonia M.P.XXIX.

SEGGERA M.P.XX.
Berge M.P.XXIIII.
Sere M.P.XXV.
Tabunte M.P.XXX.
Auziqua M.P.XXX.
Annesel M.P.XXX.
Auzui M.P.XVIII.
Astiagi M.P.XXV.
Macomadibus *Sirtis* M.P.XX.
Iscina M.P.XXXIII.
Tramariciola M.P.XXXI.
Aubureo M.P.XXXV.
Dicdica M.P.XXIIII.
Tuculus M.P.XXIIII.
Banadedari M.P.XXV.
Anabucis M.P.XXV.
Tinioridi M.P.XXV.
Boreo M.P.XII.
Tinci Ausari M.P.XXIII.
Attici M.P.XXV.

Carothus M.P.XXV.
Caminos M.P.XXII.
Beronice M.P.XXX.
Adriane M.P.XVIX.
Theudra M.P.XVIII.
Ptolemais M.P.XXVI.
Semeros M.P.XXXIII.
Lasamices M.P XXVI.
Cyrene M.P.XXV.
Limnide M.P.XXI.
Darnis M.P.XXXIIII.
Hippon M.P.XXVIII.
Mecyra siue belem M.P.XXX.
Batrin M.P.XXV.
Ausufal M.P.XX.
Catabathmon M.P.XXV.
Alexandria M.P.IX.

ITEM ALIO ITINERE

Ab Ptolemaide in Alexandriam.

Semeros M.P.XXXIII.
Lasamicos M.P.XXVI.
Cyrene M.P.XXVI.

FINES ARMARIÆ

Limniade M.P.XXI.
Darnis M.P.XXIIII.
Hippon M.P.XXVIII.
Papi M.P.XXVIII.
Paniuros M.P.XXX.

Mesira M.P.XX.
Lucundiu M.P.XL.
Gereatis M.P.XXXIII.
Catebatimos M.P.XXXV.

FINES ALEXANDRIÆ

Geras M.P.CVIII.
Zacilis M.P.XXXIII.
Ariſteu M.P.XX
Tanabraſta M.P.XXXII.
Paretonio M.P.XXVI.
Enticu M.P.XL.
Pedone M.P.XXVI.
Caportes M.P.XVI.

ITER QVOD LIMITEM TRIPOLITANVM

Per turrem Tamallenia Tacapas Leptim magnam du ſit M.P.DCV.*ſic.*
A' Tacapis ad Aquas M.P.XIX.
Agarlauas M.P.XXX.
Turre Tamalleni M.P.XXX.
Ad Templum M.P.XII.
Bezereos M.P.XXX.
Auſilendi M.P.XXXII.
Agina M.P.XXII.
Aigemmi M.P.XXX.
Thabalati M.P.XXX.
Themelami M.P.XXV.

Tillabari M.P.XX.
Adaumaudum M.P.XXX.
Thramus Dusim M.P.XXV.
Thrabunacti M.P.XXV.
Thamaschaltin M.P.XXX.
Thenteos M.P.XXX.
Auri M.P.XXX.
Vinaza M.P.XXXV.
Talalati M.P.XVI.
Thanadassa M.P.XXV.
Mespe M.P.XXX,
Lepti magna M.P.XL.

ITEM A' CELEPTE
Tacapis M.P.CLII.sic

Gemellas M.P.XXII.
Gremellas M.P.XXV.
Capse M.P.XXIIII.
Tasarte M.P.XXXV.
Aquasse capimces M.P.XXVIII.
Tacapas M.P.XVIII.

ITEM SARDINIÆ
A portu tibulas caralis M.P.CCLXV.sic
Turabolo minore M.P.XIIII.
Elephantaria M.P.XV.
Longones M.P.XII.
Vlbia M.P.XXVIII.
Coclearia M.P.XV.
Portu Liguidonis M.P.XII.

Fanocarisi M.P.XXV.
Viniolis M.P.XII.
Sulcis M.P.XXXV.
Porticenses M.P.XXIIII.
Sarcapos M.P.XX.
Ferraria M.P.XX.
Caralis M.P.XIII.

ALIO ITINERE

Ab Vlbia Caralis M.P. CLXXIII. sic
Caput Tyrsi M.P.XL.
Sorobile M.P.XLVI.
Biora M.P.XLVI.
Caralis M.P.XLII.

ATIBVLAS

Caralis M.P.CCXIII.sic
Gemellas M.P.XXV.
Lugudonec M.P.XXV.
Nasa M.P.XXIIII.
Molaria M.P.XXIIII.
Ad medias M.P.XII.
Foro Troiani M.P.XV.
Othoca M.P.XVI.
Aquis Neapollonis M.P.XXXVI.
Caralis M.P.XXXVI.

A' PORTV TIBVLAS
Per compendium

Vlbia M.P.XVI.

ITEM A' TIBVLAS

Sulcis M.P.CCLX.*sic*
Viniolis M.P.XII.
Erurio M.P.XXIIII.
Ad Herculem M.P.XXII.
Ad turrem M.P.XVIII.
Nure M.P.X.VII.
Carbia M.P.XVI.
Bosa M.P.XXV.
Cornos M.P.XVII.
Tharpos M.P.XVIII.
Othoca M.P.XII.
Neapolis M.P.XVIII.
Metella M.P.XXX.
Sulcis M.P.XXX.

ITEM A' SVLCIS

Nura M.P.LXIX.*sic*
Tegula M.P.XXXIIII.
Nura M.P.XXXV.

ITEM A' GARALIS

Nura M.P.XXII.

CORSICAE

Amiriniana Palmas M.P.CXXV *sic*
Aleria M.P.XL.
Præsidio M.P.XXX.
Portu Nauoni M.P.XXX.

plalas M.P.XXV.

SICILIAE

A' Traiecto Lilybeo M.P.CCLVII.sic
Messana M.P.XII.
Tamaritio Spalmax M.P.XX.
Per Tauramenium Naxo M.P.XV.
Acio M.P. XIX.
Catina M.P.IX.
Capitonia M.P.XXIIII.
Gelasiaum Philosophianis M.P.XXI.
Petilianis M.P.VXVII.
Agrigentum M.P.XVIII.
Cena M.P.XVIII.
Allaua M.P.XII.
Ad Aquas M.P.XII.
Ad Fluuium Lanarium M.P.XXIIII.
Mazaris M.P.X.
Lilybeum M.P.XII.

ALIO ITINERE

A Lilybeo Messana M.P.CCCXXX.sic
Aquis Larodis M.P.XLVI.
Agrigento M.P.XL.
Caluisiana M.P.XL.
Hible M.P. XXIIII.
Agris M.P.XVIII.
Syracusis M.P.XXIIII.
Catina M.P.XLIIII.
Tauromenio M.P.XXXII.

Messana M.P.XXXII.

A' MESSANA

Tindaridem M.P.XXXVI

ITEM A' LILYBEO. *per maritima loca*

Tindaridem usq; M.P.CCVII *sic*
Drepanis M.P.XVIII
Aquis Segestianis siue Pincia-
nis M.P.XIIII.
Pastonico M.P.XII.
Hyccara M.P.VIII.
Panormo M.P.XVI.
Capitonianis M.P.XXIIII.
Philosophianis M.P.XXI.
Callonianis M.P.XXI.
Corconianis M.P.XXII.
Agrigentum M.P.XIII.

ITEM AB AGRIGENTO
per maritima loca
Syracusis M.P.CXXX.*sic*
Dedalio M.P.XVIII.
Plintis M.P.V.
Refugiochalcis M.P.XVIII.
Plaga caluisianis M.P.VIII.
Plaga mesopotamio M.P.XII.
Plagereo siue Cymbæ M.P.XXIIII.
Refugium Apolline M.P.XX.
Plaga Syracusis M.P.XXXII.

ITEM AB AGRIGENTO

Lilybeo M.P.CLXXV.*sic*
Picinianis M.P.IX.
Comicianis M.P.XXIIII.
Petrine M.P.XXIIII.
Pirina M.P.XXIIII.
Panormo M.P.XXIIII.
Yccaris M.P.XVIII.
Logarico M.P.XXIIII.
Ad Oliuam M.P.XXIIII.
Lilybeum M.P.XXIIII.

ITEM AB YCCARIS *per maritima loca*

Drepanum usq; M.P.XLVI.*sic*
Parthenico M.P.XII.
Ad aquas perticianenses M.P.XVI.
Drepanis M.P.XVIII.

ITEM A MEDIOLANO

Per Picenum & Campaniam ad Columnam idem Traiectum Siciliæ ducit M.P.DCCCCLVI.*sic*
A Mediolano Laude ciuitas M.P.XVI.
Placentia ciuium M.P.XXIIII.
Fidentiola Vicus M.P.XXIIII.
Parme Ciuitas M.P.XV.
Regio Ciuitas M.P.XVIII.
Mutina Ciuitas M.P.XVII.
Bononia Ciuitas M.P.XV.

Foro Cornelij ciuitas M.P.XXIIII.
Fauentia M.P.X.
Cesena Ciuitas M.P. XXIIII.
Ariminum Ciuitas M.P.XX.
Pisaurum Ciuitas M.P. XXIIII.
Senegallia Ciuitas M.P. XXIII.
Vltra Anconam milia plus minus quatuor
M.P.XXVI.
Potentia Ciuitas M.P.XVI.
Castello Firmano M.P.XX.
Troento Ciuitas M.P.XXVI.
Castro Nouo M.P.XII.
A Terno Ciuitas M.P. XXIIII.

ITER P ROMIVM Vicus M.P.XXV.

Sulmone Ciuitas M.P.XXIX.
Aufidena Ciuitas M.P.XXIIII.
Sernicum M.P. XXVIII.
Bononia ciuitas M.P.XVIII.
super Thamari fluuium M.P.XVI.
Ad Equum Tuticum M.P XXII.
Ad Matrem Magnam M.P.XVI.
In honoratianum M.P.XX.
Venusium Ciuitas M.P.XXVIII.
Opino M.P.XV.
Ad fluuium Bradam M.P.XXIX.
Potentia.M.P.XXIIII.
Acidios M.P.XXIIII.
Grumento M.P.XXIX.
Semunda M.P.XXVII.

Nerulo M.P.XVI.
Summurano M.P.XVI.
Caprasis M.P.XXI.
Consentia M.P.XXVIII.
Ad fluuium Sabbatum M.P.XVIII.
Ad Turris M.P.XVIII.
Ad Fluuium Angitulam M.P.XIII.
Nicotera M.P.XXV.
Ad Mallias M.P.XXIIII.
Ad Columnam M.P.XIIII.

ITEM AB VRBE APPIA

Recto Itinere ad Colūnā M.P.CCCCLII.sic
Aricia M.P.XVI.
Tribus Tabernis M.P.XVII.
Apifōro M.P.XVIII.
Terracina M.P.XVIII.
Fundis M.P.XVI.
Formis M.P.XIII.
Minturnis. M.P.IX.
Tinuessa M.P.IX.
Capua M.P.XXVI.
Nola M.P.XXI.
Nuceria M.P.XVI.
In medio Salerno ad Canatum M.P.XXV.
Ad Calorem M.P.XXIIII.
In Marcelliana M.P.XXV.
Cæsariana M.P.XXI.
Nerulo M.P.XXXIII.
Summurano M.P.XIIII.

Caprasis M.P.XX.
Consentia M.P.XXVII.
Ad Sabbatum fluuium M.P.XVIII.
Ad turres M.P.XVIII.
Vibona M.P.XXI.
Nicotera M.P.XVIII.
Ad mallias M.P.XXIIII.
Ad Columnam M.P.XIIII.

A' CAPVA

Beneuento M.P.XXXIII.
T c M A' Capua Æquo
Tutico M.P.LIIII.sic
Vbi Campania limitem habet
Caudis M.P.XXI.
Beneuento M.P.XI
Æquo Tutico M.P.XXI.

TEM AB ÆQVOTV-
tico per Roscianum

Regio M.P.CCCCLXXVIII.sic
Sennanum M.P.XXXIII.
Baleianum M.P.XXIIII.
Venusia M.P.XII.
Ad vinum M.P.XII.
Ypnum M.P.XXXII.
Calianum M.P.XL.
Heraclia M.P.XXVIII.
Ad Vicenummum M.P.XXIIII.
Turios M.P.XX.

Roscianum M.P.XII.
Paternum M.P.XXVIII.
Meto M.P.XXXII.
Ticinia M.P.XXIIII.
Scylacis M.P.XXII.
Cocinto M.P.XXII.
Subsiciuo M.P.XXIIII.
Attanum M.P.XX.
Hypporum M.P.XXIIII.
De Castadium M.P. XII
Regia M.P.XX.

ITEM AB ÆQVOTVTI-
CO HYDRVNTO

Ad Traiectum M.P.CCXXXV.*sic*
Escas M.P.XVIII.
Erdomas M.P.XIX.
Canusio M.P.XXVI.
Rubos M.P.XXIII.
Budruntus M.P.XI.
Varia M.P.XII.
Turribus M.P.XXI.
Egnatiæ M.P.XVI.
Speluncas M.P.XX.
Brundusium M.P.XIX.
Lypas M.P.XXV.
Hydrunto M.P.XXV.

A BRVNDVSIO

Tarentum ad Lectus M.P.XLIIII.

Tarentum M.P.LXX.
Milia plus minus CLXV.*sic*
Eclano M.P.XXV.
Subromula M.P.XXII.
Pentaufido M.P.XXII.
Venusto M.P.XXII.
Ad Siluianum M.P.XX.
Sublupantia M.P.XXI.
Canales M.P.XIII.
Ydrunto M.P.XXV.

ITEM A' BENEVENTO

Tarentum M.P.CL.*sic*
Eclano M.P.XV.
Subronula M.P.XXII.
Ponte aufidi M.P.XXII.
Venusia M.P.XIX.
Siluium M.P.XX.
Plera. M.P.XIII.
Sublapatia M.P.XIIII.
Canales M.P.XIII.
Tarento M.P.XX.

ITEM A' TERRACINA

Beneuento M.P.CXIII.*sic*
Fundis M.P.XIII.
Formis M.P.XIII.
Minturnis M.P.VIII.

Theana

Theana M.P.XVIII.
Aliuas M.P.XVII.
Telesia M.P.XXV.
Beneuento M.P.XVIII.

ITEM A' TERRACINA

Neapoli M.P.LXXXVII.*sic*
Sinuessa M.P.XLIIII.
Linterno M.P.XXIIII.
Cumis M.P.III.
Puteolis M.P.III.
Neapoli M.P.X.

A' NEAPOLI NVCERIA

Constantia M.P.XXIIII.
A' *Linterno* M.P.XXXI.
Miseno M.P.XII.*sic*
Cumis M.P.III.
Bais M.P.III.
Miseno M.P.III.

ITEM AB VRBE

Mediolano M.P.DXXVIII.
Inde Aquileia M.P.CCLXX.
Inde Sermio M.P.CCCCI.
Inde Nicomedia M.P.DCCCXV.
Inde Antiochia M.P.DCLXXXII.
Inde Alexandria M.P.DCCCIII.
Inde in Ægypto Hyerasicaminos usque M.P.DCCLXII.

Pomp.

Rostrata villa M.P.XXIIII.
Vtriculi Ciuitas M.P.XXV
Narnia Ciuitas M.P.XII.
Interamnia ciuitas M.P.VIII.
Spolitio Ciuitas M.P.XIII.
Foro Flaminis Vicus M.P.XVIII.
Heluillo Vicus M.P.XXVII.
Calle uicus M.P.XXXIII.
Foro Sempronij M.P.XVIII.
Fano fortunæ M.P.XVI.
Pisauro M.P.VIII.
Arimino M.P.XXIIII.

AB ARIMINO RECTO ITINERE

Rauenna M.P.XXXIII.
Inde nauigatur septem maria Altinum usq;
Inde in Concordiam M.P.XXXI.
Aquileia M.P.XXXI.

ITEM AB ARIMINO

Cæsena Ciuitas M.P.XX.
Fauentia Ciuitas M.P.XXIIII.
Foro Cornelij Ciuitas M.P.X
Bononia Ciuitas M.P.XXIIII.
Mutina Ciuitas M.P.XXV.
Regio Ciuitas M.P.XVIII.
Parma Ciuitas M.P.XVIII

Fidentiola Vicus M.P.XX.
Placentia Ciuitas M.P.XXIIII.
Laude Ciuites M.P.XXIIII.
Mediolanum Ciuitas M.P.XVI
Bergomie Ciuitas M.P.XXXIII.
Brixia Ciuitas M.P.XXXVIII.
Sermione mansio M.P.XXII
Verona Ciuitas M.P.XXXIII.
Vicentia Ciuitas M.P.XXXIII.
*Pataui*s *Ciuitas* M.P.XXVII.
Altinum Ciuitas M.P.XXXIII
Concordia Ciuitas M.P.XXXI.
Aquileia Ciuitas M.P.XXXI.

FLVVIO

Frigido M.P.XXXVI.
Longatico mansio M.P.XXII.
Hennomacium M.P.XVIII.
Adraute mansio M.P.XXV
Caleia Cuitas M.P.XXIIII.
Ragundone M.P.XVIII
*Pataui*o*ne Ciuitas* M.P.XVIII
Aqua uiua M.P.XX.
Louia M.P.XVIII.

HIC SINISTRA

Lentulis M.P.XXXII
Serota M.P.XXXII
Marinianis M.P.XX
Vereis M.P.XXII.

Opizo M.P.XXX.
Asso M.P.XVIII.
Sazanara M.P.XX.
Burdipta M.P.XXII.
Hadrianopoli M.P.XXIIII.
Ofiudizo M.P.XVIII.
Bustudizo M.P XVIII.
Bergule M.P XVIII.
Drizi'ala M.P.XIIII.
Zirallo M.P.XVI.
Heraclia M.P XVII.
Cenofrurio M.P.XVIII.
Melanciada M.P.XXVIII.
Bizantio qui & Constantinopolis M.P XVIII.
Calcedonia Traiectus in Bithynia M.P.IIII.
Pantico M.P.XV.
Lybissa M.P.XXIII.
Nicomedia M.P.XXII.

A' CONSTANTINOPOLI usque Antiochiam M.P.DCCXXVI.

ITEM Libo M.P.XXI.
Nicia M.P.XXIII.
Mœdo Orientes M.P XVI.
Tottaio M.P.XXVIII.
Dablis M.P.XXVIII.
Cenon Gallicanon M.P.XVIII.
Dabastana M.P.XXI.
Iuliopolim M.P.XXVI.
Bagrneos M.P.XXIIII.

Mizino M.P.XXIII.
Mazenardo M.P.XVIII.
Ancira M.P.XXIIII.
Curbeunca M.P.XX.
Resociaco M.P.XI.
Aspona M.P.XXXIII.
Parnaso M.P.XXIIII.
Ozzala M.P.XVII.
Nitazi M.P.XVIII.
Coloniam Arclaidá M.P.XXVII.
Nandia nullus M.P.XXV.
Sasima M.P.XXIIII.
Andabilis M.P.XVI.
Tiana M.P.XVI.
Faustinopolim M.P.XIII.
Potando M.P XXVI.
Nam Sucrone M.P.XXVII.
Egeas M.P.XXI.
Catabolo M.P.XXIIII.
Bais M.P.XVI.
Alexandria M.P.XVI.
Pacris M.P.XVI.
Antiochia M.P.XVI.
Platanos M.P.XXV.
Catela M.P.XXIIII.
Laudicia M.P.XVI.
Gabalia M.P.XVIII.
Balanea M.P.XXIIII
Antarado M.P.XX.IIII.
Arcas M.P.XXXII.

Tripoli M.P.XVIII.
Biblo M.P.XXXVI.
Berito M.P.XXIIII.
Sidona M.P.XXX.
Tyro M.P.XXIIII.
Ptolemaidam M.P.XXXII
Sycamina M.P.XXIIII.
Cæsaria M.P.XX.
Betaro M.P.XVIII.
Diospoli M.P.XXII.
Lamnia M.P.XII.
Ascalona M.P.XX.
Gaza M.P.XVI.
Rapa M.P.XXII.
Rino Corubra M.P.XXII.
Ostracena M.P.XXIIII.
Cassio M.P.XXVI.
Pentascino M.P.XX.
Pelusio M.P.XX
Heracleus M.P.XXII.
Thanis M.P.XXII.
Thunuis M.P.XXII.
Cyno M.P.XXV.
Tafa M.P.XXX.
*Andro*M.P.XII.
Nichine M.P.XII.
Hieropoli M.P.XX.
Chercu M.P.XXIIII.
Alexandria M.P.XX.
Chercu M.P.XXIIII.

Hieropoli M.P.XX
Andro M.P.XXI.
Niciu M.P.XXXI.
Letus M.P.XXIX.
Memphi M.P.XX.
Pene M.P.XX.
Vsui M.P.XX.
Cane M.P.XX.
Icanona M.P.XX
Oxyrincho M.P.XXIIII.
Ibiu M.P.XXX.
Hermopoli M.P.XXIII.
Chusis M.P.XXIIII.
Lyco M.P.XXXII.
Apollinosmires M.P.XVIII
Hysopis M.P.XXVII.
Ptolemaida M.P.XXII.
Abydo M.P.XXII.
Diospoli M.P.XXVIII.
Tenthira M.P.XXVII.
Contracopto M.P.XII.
Papa M.P.VIII.
Hesmunti M.P.XXX.
Lato M.P.XXIIII.
Apollino supiore M.P.xxxij
Cõtra tumuis M.P.XXIIII
Contra ombos M.P.XXIIII
Contra suaue M.P.XXIIII
Parempole M.P.XVI.
Rizi M.P.II.

Tafis M.P.XIIII.
Thalmis M.P.VIII.
Turzis M.P.XX
Pselcis M.P.XII.
Coste M.P.IIII.
Hierasi Camino M.P.IIII.

ITEM A' PELVSIO

Memphi M.P.CCXIII.*sic*
Daphno M.P.XVI.
Tacasasta M.P.XVIII.
Thou M.P.XIIII.
Scenas Veteranorum M.P.XXVI.
Helius M.P.XVII.
Memphi M.P.XXIIII.

ITEM PER PARTEM
Arabicam trans Nilum

Contra Pselos M.P.X.
Contra Thalmas M.P.XXIIII.
Contra Tafis M.P.X.
Filas M.P.XXIIII
Syene M.P.III.
Ambos M.P.XXX
Cōtra Apollonos millia plus minus XL
Contra Lato M.P.XL.
Thebas M.P.XL.
Vico Apollinos M.P.XXII.
Copton M.P.XXII.
Cenobosio M.P.XL.

Thomu M.P.L.
Pano M.P.IIII.
Selino M.P.XVI.
Anteu M.P.XVI.
Muthi M.P.VIII.
Isiu M.P.XXIIII.
Hieracon M.P.XX.
Pesla M.P.XXVIII.
Antenou M.P.XXIIII.
Peusarcemidos M.P.VIII.
Musæ M.P.XXXIIII.
Hipponon M.P.XXX.
Alyi M.P.XVI.
Thimonepsi M.P.XVI.
Afrodito M.P.XXIIII.
Scenas Mandras M.P.XX.
Babylonia M.P.XII.
Heliu M.P.XII.
Scenas Veteranorum M.P.XVIII.
Vico Iudæorum M.P.XII.
Thou M.P.XII.
Hero M.P.XXIIII.
Serapin M.P.XVIII.
Lysmo M.P.L.

ITEM A' *Serapio Pelusio* M.P.LX.*sic*

Thaubasio M.P.VIII.
Sile M.P.XXVIII.
Magdolo M.P.XII.
Magdolo M.P.XII

ITEM A' COPTON

Beronicem M.P.CCLVIII.sic
Pœnico Niconon M.P.XXVII.
Didyme M.P.XXIIII.
Aphrodito M.P.XX.
Compasi M.P.XXII.
Iouis M.P.XXIII.
Aristonis M.P.XXV.
Phalacro M.P.XXV.
Apollonos M.P.XXIIII.
Cabalsi M.P.XXVII.
Cænon Didreuma M.P.XXVII.
Beronicem M.P.XVIII.

ITER TRACHIÆ A' GABILE

Per compendium Adrianopolim usq; LXXIX.sic
Orudisza ad Burgum M.P.XXX.
In medio M.P.XXX.
Adrianopoli M.P.XXIIII.

A' PLOTONOPOLI

Heraclea M.P.XCII.sic
Trianopoli M.P.XXII.
Apris M.P.XXIII.
Æsisto M.P.XXXII.

A' SEBASTIA

Cocuso per Meliten M.P.CCXCIII.sic

Blandos M.P.XXIIII.
Euspoena M.P.XXVIII.
Aranis M.P.XXIIII.
A' prætorio M.P.XXVIII.
Pisonos M.P.XXXII.
Malecena M.P.XXXII.
Arcas M.P.XXVI.
Dandaxina M.P.XXIIII.
Osdara M.P.XXIIII.
Pandari M.P.XXIIII.
Cocuso M.P.XXXVIII.

ITEM A' SEBASTIA

Cocusa p Cæsareã M.P.CCLVIII.sic
Sacanatu M.P.XXVIII.
Malandara M.P.XXX
Armaxa M.P.XXVII.I
Eulapa M.P.XXIIII.
Cæsarea M.P.XVI.
Artaxata M.P.XXVII.
CoduZalaba M.P.XIX
Comana M.P.XXIIII.
Ptandari M.P.XXIIII
Concuso M.P.XXXVIII.

ITEM A' SEBASTIA

Cocuso per cõpendiũ M.P.CCVI.
Tonosa M.P.L.
Triarachia M.P.L.
CoduZalbabla M.P.XX.

Comane M.P.XXIIII.
Pandari M.P.XXIIII.
Cocuso M.P.XXXVIII.

ITEM AB ARABISSO *per compendium*

Satalam M.P.CCXVIII.*sic*
Tonoso M.P.XXVIII.
Zoana M.P.XXV.
Gundosa M.P.XXIIII.
Euneis M.P.XXX
Sara M.P.XVIII.
De Galasso M.P.XX
Ricopoli M.P.XXIIII.
Olitto Eulariza M.P.XXIIII.
Ad dracones M.P.XXVI.
Haza M.P.XXIIII.
Satalaleg. M.P.XV
Apollinaris M.P.XXVII.

A' CEMANICIA
Per dolicum & Zeuma

Ædissam usq; M.P.LXXXVII.*sic*
Sicos Bisilices M.P.XX
Dolica M.P.X
Zeuma M.P.XII
Bemmaris M.P.XX
Ædissa M.P.XXV

ITEM A' GEMANICIA'

Per samostrã Ædissa M.P.LXX.*sic*

In Cataiiana M.P.XV.
Nisus M.P.XV.
Tharse M.P.XIIII.
Samosata Leg. VII. MP.XIII.
Edissa M.P.XII.

ITEM AB ANTIOCHIA

Hemesa M.P.CXXXIIII.*sic*
Niacuba M.P.XXVI.
Caperturi M.P.XXIIII.
Apamia M.P.XX.
Larissa M.P.XVI.
Epithania M.P.XVI.
Arethusa M.P XVI.
Hemasa M.P.XVI.

ITEM A BARABISSO

Muzana M.P.XLVIII.*sic*
In medio M.P.XXVI.
Muzana M.P.XXVI.

ITEM A' GERMANICIA

Ædissa M.P.LXXXIIII.*sic*
Sicobasilisses M.P.XV.
Dolica M.P.XV.

Zeuma M.P.XIIII.
Canabba M.P.XIII.
In medio M.P.XII.
Ædiſſa M.P.XV.

ITEM A' CYRRO

Ædiſſa M.P.
Cilizaſi M.P.
Veurnia M.P.
Gigando M.P.
Ab araru M.P.
Ziunu M.P.
Bemmuri M.P.
Canna M.P.
Bathenas M.P.
Reri M.P.
Ædiſſa M.P.

ITEM A' NICOPOLI

Ædiſſa M.P.XXXVIII.ſic
Aliaria M.P.XIII.
Gerbediſſo M.P.XV.
Dolica M.P.XX.
Zeuma M.P.XXIIII.
Canaba M.P.XXV.

In Medio M.P.XXII.
Ædiſſa M.P.XVIII.

ITEM A' GALLECOMA

Ædiſſa M.P.LXXXV.ſic
Bathnas M.P.XXIIII.
Hierapoli M.P.XXI.
Thilaticomum M.P.X.
Bathas M.P.XV.
Ædiſſa M.P.XV.

ITEM A' CARRIS

Hierapoli M.P.LXXXIIII.ſic
Bathas M.P.XXX.
Thiloticomum M.P.XXII.
Hierapoli M.P.XXXI.

ITEM A' CYRRO

Emiſa M.P.CLI.ſic
Minicam M.P.XX.
Beroa M.P.XXII.
Calcida M.P.XVIII.
Arra M.P.XX.
Cappareas M.P.XXIII.
Epiphania M.P.XVI.
Arethuas M.P.XVI.
Hemeſa M.P.XVI.

ITEM A' DOLICA'

Seriane M.P.CXXXVIII.ſic

Hanunea

Hanunea M.P.XXV.
Cyrro M.P.XXIIII.
Minniza M.P.XXIIII.
Borea M.P.XX.
Androna M.P.XXVII.
Seriane M.P.XXVIII.

ITEM A' CALLICOME

Larissa M.P.LXXVIII.sic
Chalcida M.P.XVIII.
Temmeliso M.P.XX.
Epamia M.P.XXV.
Larissa M.P.XV.

ITEM A' BEVMARI

Neapolim M.P.CCXXVII.sic
Geroda M.P.XL.
Thelsea M.P.XVI.
Damasco M.P.XXIIII.
Ære M.P.XXXII.
Neue M.P.XXX.
Capitoliada M.P.XXXVI.
Gadara M.P.XVI.
Scythopoli M.P.XVI.
In medio M.P.X.
Neapoli M.P.VII.

ITEM A' SERIANE

Scythopolioccora M.P.CCCVIII.sic
Salaminiada M.P.XXXII.

Pomp.

Hemisa M.P.XVIII.
Laudicia M.P.XVIII.
Lybo M.P.XXXII.
Heliopoli M.P.XXXII.
Abila M.P.XXXVIII.
Damasco M.P.XVIII.
Ære M.P.XXXII.
Neue M.P.XXX.
Capitoliada M.P.XXXVI.
Gadara M.P.XVI.
Scythopoli M.P.XVI.

ITEM A' CÆSAREA

Eleuteropolim M.P.LXXVII.*sic*
Betaro M.P.XXXI.
Diospoli M.P.XXVIII.
Euleuteropolim MP.XVIII.

ITEM A' DAMASCO

Hemesa M.P.CLII.*sic*
Ab alia M.P.XXXVIII.
Heliopoli M.P.XXXII.
Conna M.P.XXXII.
Laudicia M.P.XXXII.
Hemesa M.P.XVIII.

ITEM A' NEAPOLI
Ascalona M.P.LXXIIII.*sic*
Elia M.P.XXX.
Eleuteropoli M.P.XX.

Ascalona M.P.XXIIII.

ITEM A' CLAVDIOPOLI

Angyra M.P.CXXXIIII.*sic*
Gratia M.P.XXIIII.
Garus Vicus M.P.XXX.
Legna M.P.XXIIII.
Grentius M.P.XXXII.
Angyra M.P.XXIIII.

ITEM A' PESSINVNTO

Ancyra M.P.XCIX.*sic*
Germa M.P.XVI.
Vinda M.P.XXIIII.
Papira M.P.XXXII.
Ancyra M.P.XXVII.

ITEM A' TAVIA

Caesarea usq; M.P.CIX.*sic*
Therma M.P.XVIII.
Soanda M.P.XVIII.
Saconna M.P.XXXII.
Ocras M.P.XVI.
Caesarea M.P.XXIIII.

ITEM A' DORILAO

Ancyra M.P.CXLI.*sic*
Arcelaio M.P.XXX.
Germa M.P.XX.
Vindia M.P.XXXII.

Papyra M.P.XXXII.
Ancyra M.P.XXVII.

ITEM AB ANCYRA

Tabiam M.P.CXVI.sic
Bolegalgus M.P.XXIIII.
Sarmalius M.P.XXIIII.
Ecobrogis M.P.XX.
Ad Apra M.P.XXIIII.
Tauia M.P.XXIIII.

ITME A' TAVIA

Sebastiam M.P.CLXI.sic
Corniaspa M.P.XXI.
Parbosena MP.XXV.
Sobora M.P.XXV.
Agriane MP.XX.
Smos M.P.XXX.
Sebastia M.P.XL.

ITEM A' TADIA

Per Sebastopolim Sebastiam
usq; M.P.CLXVI.sic
Mogaro M.P.XXX.
Darano M.P.XXIIII.
Serastopoli M.P.XL.
Verisa M.P.XXIIII.
Fiarasi M.P.XII.
Sebastia M.P.XXXVI.

ITEM AB ANCYRA

Per Nisam Cæsaream usq; M.P.CXCVIII.sic
Grorbeus M.P.XXIIII.
Orsologiaco M.P.XVIII.
Aspona M.P.XX.
Parnasso M.P.XXII.
Nisam M.P.XXIIII.
Osiana M.P.XXXII.
Saccasena M.P.XXVIII.
Cæsarea M.P.XXX.

ITEM A' CÆSAREA

Satala M.P.CCCXXIIII.sic
Eulapa M.P.XVI.
Armaca M.P.XXIIII.
Marandara M.P.XXVIII.
Scanatus M.P.XXXIX.
Sebastia M.P.XXVIII.
Camisa M.P.XXVII.
Zara M.P.XVIII.
Dagolasso M.P.XX.
Nicopoli M.P.XXIIII.
Olotedariza M.P.XXIIII.
Dracontes M.P.XXVI.
Haia M.P.XXIIII.
Satala M.P.XXVI.

ITEM A' SATALA

Melitena per ripam Samusatam usq;
M.P.CCCXLI.sic
Suisa M.P.XVII.

Asauracas M.P.XVIII.
Arausaucos M.P.XXVIII.
Sarsagis M.P.XXIIII.
Sineruas M.P.XXVIII.
Analiba M.P.XXVIII.
Zimara M.P.XVI.
Teucila M.P.XVI.
Sabus M.P.XXVIII.
Dascusa M.P.XVI.
Chiaca M.P.XXXII.
Melitena M.P.XVIII.
Miasena M.P.XII.
Hacotina M.P.XXVIII.
Perre M.P.XXXI.
Samusata M.P.XIX.

ITEM A' CÆSAREA

Melitena M.P.CCXXVIII.*sic*
Artaxata M.P.XXIIII.
Codozalaba M.P.XXIIII.
Comana M.P.XXVI.
Siricis M.P.XXIIII.
Ptandaris M.P.XVI.
Arabisso M.P.XXII.
Osdara M.P,XXIX.
Dandexena M.P.XXIIII.
Arcas M.P.XXII.
Melitena M.P.XXIX.

ITEM A' CÆSAREA

Anazarbo M.P.CCXII.sic
Artaxata M.P.XXIIII.
Codozalaba M.P.XXIIII.
Comana M.P.XXVI.
Siricis M.P.XXIIII
Cocuso M.P.XXV.
Laranda M.P.XVIII.
Badimo M.P.XVIII.
Pretorio M.P.XXII.
Flauiada M.P.XXII.
Anazarbo M.P.XVIII.

ITEM A' SEBASTIA

Cocusso M.P.CCVI.sic
In medio M.P.XXV.
Tonosa M.P.XXV.
In medio M.P.XXV.
Ariarathia M.P.XXV.
Doduzalaba M.P. XX.
Comana M.P.XXIIII.
Tandari M.P.XXIIII.
Cocusso M.P.XXXIX.

ITEM A' NICOPOLI

Ariabisso M.P.CCXXVI sic
Dagalasso M.P.XXIIII.
Zara M.P.XX.
Camisa M.P.XVIII.
Sebastia M.P.XXIIII.
In medio M.P.XXV.

Ariarathia M.P.XXV.
Coduzalaba M.P.XX.
Comana M.P.XXIIII.
Candari M.P.XXIIII.
Arabisso M.P.XXII.

ITEM A' SEBASTOPOLI

Cæsaream usq; M.P.CCXVII.sic
Verisa M.P.XXIIII.
Siara M.P.XII.
Sebastia M.P.XXXVI.
Scanatus M.P.XXVIII.
Miandara M.P.XXXIX.
Armaxa M.P.XXVIII.
Eulepa M.P.XXIIII.
Cæsarea M.P.XXVI.

ITEM COCVSSO

Arabisso usq; M.P.LII.sic
Ptandari M.P.XXVIII.
Arabisso M.P.XXIIII.

ITEM A' COCVSSO

Melitenam M.P.CXLII.sic
Ptandari M.P.XXIX.
Arabisso M.P.XXII.
Asdara M.P.XXVIII.
Dandecena M.P.XXIIII.
Arcas M.P.XXII.
Melitena M.P.XXVIII.

ITEM A' MELITENA

Senusata M.P.XCI.*sic*
Mesana M.P.XII.
Lorotea M.P.XXVIII.
Perre M.P.XXVII.
Sanusata M.P.XXVII.

ITEM A' NICOPOLI

Satalam M.P.CXXII.*sic*
Olotho Edariza M.P.XXVII.
Carsat M.P.XXIIII.
Arauracos M.P.XXIIII.
Soissa M.P.XXIIII.
Satala M.P.XXVI.

ITEM A' TRAPEZVNTA

Satalam M.P.CXXXV.*sic*
Aduicissimum M.P.XX.
Zigana M.P.XXIIII.
Thia M.P.XXIIII.
Sedissa Fiponti M.P.XVII.
Domana M.P.XXIIII.
Satala M.P.XVIII.

ITEM PER RIPAM A' *Fiminacio*
Nicomediam M.P.MCXXXII.
Cuppe M.P.XXIIII.
Nouas M.P.XXIIII.
Talia M.P.XII.

Ageta M.P.XXI.
Aquis M.P.XVI.
Dortico M.P.X.
Bononia M.P.XVII.
*Ratiaria leg.*XIIII.gg.M.P.XVII.
Almo M.P.XVIII.
Cebro M.P.XVIII.
Augustis M.P.XVIII.
Variana M.P.XII.
Oesceo Legi mag. M.P.XV.
Vto M.P.XIIII.
Securisca M.P.XII.
Dimo M.P.XII.
Nouas legibal. M.P.XVII.
Scaidaua M.P.XVIII.
Triamammio M.P.VII.
Sexanta pristis M.P.XII.
Tigra M.P.VIII.
Appiariæ M.P.XIII.
Transmariscam M.P.XVI.
Candidiana M.P.XIII.
Teclitio M.P.XII.
*Dorosdoro leg.*XXI.CL. M.P.XII.
Sucidaua M.P.XVIII.
Axiupoli M.P.XII.
Capidaua M.P.XVIII.
Carso M.P.XVIII.
Cio M.P.X.
Beroe M.P.XIIII.
Trosmis M.P.leg. L.

Idest Louia M.P.XVIII.

SCYTHICA

Arrubio M.P.IX.
Diniguttia M.P.IX.
Nouioduno Lec.II.
Hercules M.P.XX.
Ægiso M.P.XXIIII.
Salsouia M.P.XVII.
Salmorude M.P.IX.
Vale Domitiana M.P.XVII.
Ad Salices M.P.XXVI.
Historio M.P.XXV.
Tomos M.P.XXXVI.
Callatis M.P.XXX.
Timogitia M P.XVIII.
Dionysopoli M.P.XXIIII.
Vdisso M.P.XXIIII.
Marcianopoli M.P.XVIII.
Soatrix MP.XXVI.
Anchialis M.P.XXIIII.
Debeleo M.P.XXIIII.
Sadame M.P.XVIII.
Parpodizo M.P.XVIII.
Ostodizo M.P.XXXII.
Burtudizo M.P.XVIII.
Bergule M.P.XVIII.
Drizipala M.P.XIIII.
Izirallo M.P.XVI.

Heraclia M.P.XVIII.
Cœnofrurio M.P.XVIII.
Melanciada M.P.XXVII.
Bizantio M.P.XVIII.
Panthetio M.P.XV.
Lybissa M.PXXIIII.
Nicomedia M.P.XXII.

A' BEROA

Adrianopolim M.P.LXXXVII.sic
Castra larba M.P.XXX.
Burdipta M.P.XXV.
Adrianopolim M.P.XXII.

ITEM DE PANNONIIS.

In Gallias per mediterranea Loca idest
A SIRMI

Per Sopianas Triueros usq;

A' SIRMI

Lauriaco M.P.CCCCXXXVII.

AVGVSTA VINDELEC.

AD FINES M.P.CXXXVI.

AD TREVEROS M.P.CCXXXI.

Vlmos M.P XXVI.
Ciualis M.P.XXIIII.
Mursa M.P.XXII.

Antianis M.P.XXIIII.
Suppianis M.P.XXX.
Limusa M.P.XXII.
Silicenis M.P.XVI.
Valco M.P.XXVIII.
Mogetiana M.P.XXX.
Sabaria MP.XXXVI.
Scarabantia M.P.XXXIIII.
Moteno M.P.XII.
Vindomana M.P.XXV.
Comagenis M.P.XXIIII.
Cetio M.P.XXII.
Arlape M.P.XXII.
Loco felices M.P.XXVI.
Lauriaco M.P.XX.
Ouilabis M.P.XXVI.
Laciaco M.P.XXXII.
Louaui M.P.XXVIIII.
Bidaio M.P.XXXVI.
Ponte Æni M,P.XVIII.
Insinisca M.P.XX.
Ambre M.P.XXII.
Augusta Vindelic M.P.XXVII.
Rostronemauiæ M.P.XXV.
Campoduno M.P.XXXII.
Væmania M.P.XV.
Brigandia M.P.XXIIII.
Arbore fœlice M.P.XX.
Ad Fines M.P.XX.
Vindones Leugas M.P.XXX.

Arialbino M.P.XXIIII.
Monte Brisiaco M.P.XXX.
Argentorata M.P.XXXIX.
Tabernis M.P.XIIII.
Decimpagis M.P.XX.
Diuodoro M.P.XX.
Treueros M.P.XVI.

ITEM PER RIPAM PANNONIÆ

A' Dauruno in gallis ad leg.XXX.

A' DAVRINO

Lauriaco M.P.DLXXXVII.
Causiacum M.P.VI.
Minaticum M.P.VII.
Muenna M.P.XVIII.
Duro Cordoro M.P.X.

ITEM A' GARACOTINO

Augusto bonam M.P.CLIII.sic
Iulio bona M.P.X.
Lomm M.P.VI.
Lato mago M.P.XIIII.
Riu mago M.P.IX
Petromantalum M.P.XVI.
Luticia M.P.XVIII.
Medeto M.P.XVIII.
Condate M.P.XV.
Agredicum M.P.XIII.
Clanum M.P.XVII.

Augusta Bona M.P.XVI.
Causiacum M.P.VI.
Minaticum M.P.VII.
Muenna M.P.XVIII.
Durocordoro M.P.

ITEM A' RATOMACO

Luteciam usq; M.P.LXXVII.*sic*
Vggade M.P.IX.
Mediolano Aulercorum M.P.XIIII.
Durocasis M.P.XVII.
Diuduro M.P.XXII.
Luticia M.P.XV.

ITEM A' CÆSEROMACO

Luticiam usq; M.P.XLVII.*sic*
Petromantalium M.P.XVIII.
Briua Isare M.P.XIIII.
Luticiam M.P.XV.

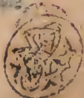
ITEM A' IVLIO BONA

Mediolanum M.P.XXXIIII.

ITEM A' IVLIO BONA

Durocasis M.P.LXXVII.*sic*
Breuiodorum M.P.XVII.
Nouio Mago M.P.XVII.
Condatæ M.P.XXIIII.
Durocasis M.P.X.

Prætorio M.P.XV.
Barcenone M.P.XVII.
Fines M.P.XX.
Antistiana M.P.XXVII.
Palfuriana M.P.XII.
Terracone M.P.XVII.
Oleastrum M.P.XXI.
Traia Capita M.P.XXIIII.
Derdosa M.P.XVII.
Intibili M.P.XXIIII.
Ildum M P.XXIIII.
Sepelaci M.P.XXIIII.
Secundum M.P.XXII.
Valentia M.P.XVI.
Sucronem M.P.XX.
Ad statuas M.P.XXII.
Ad Turres M.P.IX.
A' Dello M.P.XXIIII.
Aspis M.P.XXIIII.
Ilici M.P.XXIIII.
Thiar M.P.XXVII.
Carthagine Sparthaia M.P.XXV.
Eliocrata M.P.XLIIII.
Ad morum M.P.XXIIII.
Basti M.P.XVI.
Acci M.P.XXV.
Acatucci M.P.XXVIII.
Viniolis M.P.XXIIII.
Mente Sebastiam M.P.XX.
Castulone M.P.XXII.

ITEM A' CORDVBA

Castulone M.P.XCIX.*sic*
Calpurniana M.P.XXV.
Vircaone M.P.XX.
Iliturgis M.P.XXXIIII.
Castulone M.P.XX.
Castulone M.P.LXXVIII.*sic*
Epora M.P.XXVIII.
Veiense M.P.XVIII.
Castulone M.P.XXXII.

ITEM A' CASTVLONE

Malacam M.P.CCXCI.*sic*
Tugia M.P.XXXV,
Fraxinum M.P.XVI.
Hastara M.P.XXIIII.
Acci M.P.XXXII.
Alba M.P.XXXII.
Vrgi M.P.XXIIII.
Turaniana M.P.XVI.
Murgi M.P.XII.
Saxetanum M.P.XXXVIII.
Caniclum M.P.XVI.
Menona M.P.XXXIIII.
Malaca M.P.XII.

ITEM A' MALACA

Hadis M.P.CXLV.*sic*.
Siuel M.P.XXI.

Regustorone M.P.XVI.
A' *Launio* M.P.XXIIII.
Abteuilia M.P.XXVIII.
Cauellione M.P.XXII.
Arelate M.P.XXX.
Nemausum M.P.XIX
Ambrussum M.P.XV.
Sextatione M.P.XV.
Forodomni M.P.XV.
Araura siue Teserone M.P.XVIII.
Beterras M.P.XII.
Narbone M.P.XVI.
Salsulis M.P.XXX.
Ad Stabulum M.P.XLVIII.
Ad Pireneum M.P.XVI.
Luncaria M.P.XVI.
Gerunda M.P.XXVII.
Barcenone M.P.LXVI.
Stabulo nouo M.P.LI.
Tarracone M.P.XXIIII.
Ilerda M.P.LXII.
Tolous M.P.XXXII.
Percusa M.P.XXVIII.
Osca M.P.XXIX.
Cæsarea Augusta M.P.XLVI.
Cascanto M.P.L.
Calagorra M.P.XXIX.
Verala M.P.XXVIII.
Aritio M.P.XVIII.
Libya M.P.XVIII.

Ad Adrum Flumen M.P.IX.
Euandriana M.P.XVII.
Emerita M.P.IX.

A' SALACIA

Osso Bona M.P.XVI.

ALIO ITINERE AB OLI

Emeritam M.P.CXLV.sic
Aritio prætorio M.P.XXXVIII.
Ab Elteri M.P.XXVIII.
Metusaro M.P.XXVII.
Ad Septem Aras M.P.VIII.
Budua M.P.XII.
Plagiari M.P.VIII.
Emerita M.P.XXX.

ITEM ALIO ITINERE ab Olis in Pone

Emeritam M.P.CCXX.sic
Gerabrica M.P.XXX.
Scallabin M.P.XXXII.
Tubucci M.P.XXXII.
Fraxinum M.P.XXXII.
Mundobrica M.P.XXX.
Ad Septem Aras M.P.XIIII.
Plagiaria M.P.XX.
Emerita M.P.XXX.

ITEM AB OLIS
IN PONE

Bragaram Augustam M.P.CCXLIIII.
Ierabricam M.P.XXX.
Scalabin M.P.XXXII.
Cellium M.P.XXXII.
Conembrica M.P.XXXIIII.
Eminio M.P.X.
Talabrica M.P.XL.
Langobrica M.P.XVIII.
Calem M.P.XIII.
Bragara M.P.XXXV.

ITEM A' BRAGARA

Asturicam M.P.CCXLVII.sic
Salacia M.P.XX.
Præsidio M.P.XXVI.
Caladuno M.P.XXVI.
Ad Aquas M.P.XVIII.
Pinetum M.P.XX.
Roboretum M.P.XXXVI.
Compleutica M.P.XXIX.
Vernacia M.P.XXV.
Petauonum M.P.XXVIII.
Argentiolum M.P.XV.
Asturica M.P.XIIII.

ITEM PER LOCA MARITIMA

A' Bracara Vsturicam M.P.CCVII.
Aquis Celenis Stadia CLXV.
Vico Spacorum Stadia CXCV.
Ad duos pontes Stadia CL.

Cilniana M.P.XXIIII.
Barbariana M.P.XXXIIII.
Carpe Carceiam M.P.X.
Posto Albo M.P.VI.
Mellaria M.P.XII.
Belone Claudia M.P.VI.
Barbesul M.P.XXXIIII.
Calpe M.P.X.
Tartheiam M.P.X.
Besippone M.P.XII.
Mergablo M.P.VI.
Ad Herculem M.P.XII.
Gadis M.P.XII.

ITEM A' GADIS

Corduna M.P.CCXCV.sic
Ad Pontem M.P.XII.
Portu Gaditano M.P.XIIII.
Hasta M.P.XVI.
Vgia M.P.XXVII.
Orippo M.P.XXIIII.
Hispali M.P.IX.
Basilippo M.P.XX.
Carula M.P.XXIIII.
Ilipa M,P.XVIII.
Ostippo M.P.XIIII.
Barba M.P.XX.
Anticaria M.P.XXIIII.
Angellas M.P.XXIII.
In Pagro M.P.XX.

Pace Iulia M.P.XXXVI.

ITEM AB OSTO FLVMINIS ANI

Emeritam usq; M.P.CCCXIII.
Præsidio M.P.XXIII.
Ad *Rubras* M.P.XVII.
Onoua M.P.XXVIII.
Ilipa M.P.XXX.
Tucci M.P.XXI.
Italica M.P.XVIII.
Montem Ariorum M.P.XLVI.
Curica M.P.XLIX.
Contributa M.P.XXIIII.
Perceiana M.P.XX.
Emerita M.P.XXIIII.

ITEM AB EMERITA

Cæsarea Augusta M.P.DCXXXII.*sic*
Ad *Sorores* M.P.XXVI.
Castris Celicis M.P.XX.
Turmulos M.P.XX.
Rusticiana M.P.XXII.
Capara M.P.XXII.
Cecilioni M.P.XXII.
Ad *Lippos* M.P.XII.
Sentice M.P.XV.
Salmatice M.P.XXIIII.
Sabariam M.P.XXI.
Ocelo Duri M.P.XXI.
Albucella M.P.XXII.

Amallobrica M.P.XXVII.
Septimanca M.P.XXIIII.
Niuaria M.P.XXII.
Cauca M.P.XXII.
Secouia M.P.XIX.
Miacum M.P.XXIIII.
Titulcia M.P.XXIIII.
Complutum M.P.XXX.
Arriaca M.P.XXII.
Cesata M.P.XXIIII.
Segoncia M.P.XXIII.
Arcobrica M.P.XXIII.
Aquæ Bilbacenorum M.P.XVI
Bilbili M.P.XXIIII.
Nitobrica M.P.XXI.
Secontia M.P.XIX.
Cæsarea Augusta M.P.XVI.

ALIO ITINERE AB EMERITA

Cæsaream Augustam M.P.CCCXLVIII.sic
Lacipea M.P.XX.
Leuciana M.P.XXIIII.
Augustobrica M.P.XII.
Toletum M.P.LV.
Titulciam M.P.XXIIII.
Complutum M.P.XXX.
Arriaca M.P.XXII.
Cesata M.P.XXIIII.
Secontia M.P.XXIII.
Arcobrica M.P.XXIII.

Grandi Miro Stadia CLXXX.
Trigundo M.P.XXII.
Brigantium M.P.XXX.
Caranico M.P.XVIII.
Luco Augusti M.P.XVIII.
Timalino M.P.XXII.
Ponte Neuie M.P.XII.
Vittari M.P.XX,
Bergido M.P.XVI.
Asturica M.P.L.

ITEM DE ESVRI

Pace Iulia M.P.CCLXVII.
Balsa M.P.XXIIII.
Ossonoua M.P.XVI.
Aranni M.P.LX.
Raruria M.P.XXXV.
Eboram M.P.XLIIII.
Serpa M.P.XIII.
Fines M.P.XX.
Arucci M.P.XXV.
Pace Iulia M.P.XXX.

ITEM ALIO ITINERE A BRACARA

Asturicam M.P.CCXV.*sic*
Salaniana M.P.XXI.
Aquis Originis M.P.XVIII.
Aquis Querquennis M.P.XIIII.
Geminas M.P.XVI.
Salientibus M.P.XVIII.

Capite Fluminis Ane M.P.VII.
Libisosia M.P.XIIII.
Parientinis M.P.XXII.
Saltici M.P.XV.
Adputea M.P.XXXII.
Valeponga M.P.XL.
Vrbiaca M.P.XXV.
Albonica M.P.XXV.
Agiria M.P.III.
Care M.P.XX.
Sermone M.P.IX.
Cæsarea Augusta M.P.XXVIII.

ITEM A' BASTVRICA

Terracone M.P.CCCCLXXXVI. sic
Vallata M.P.XVI.
Interamnio M.P.XVI.
Palantia M.P.XIIII.
Viminacio M.P.XXXI.
Lacobricam M.P.X.
Dessobrica M.P.XV.
Legisamone M.P.XV.
Deobricula M.P.XV.
Tricium M.P.XXI.
Viro Venna M.P.XI.
Atiliana M.P.XXX.
Barbariana M.P.XXXII.
Cracuris M.P.XXXII.
Bellissone M.P.XXVIII.
Cæsarea Augusta M.P.XXXVI.

Gallicum M.P.XV.
Bostine M.P.XVIII.
Oscam M.P.XII.
Caium M.P.XXIX.
Mediculeia M.P.XIX.
Ilerda M.P.XXII.
Ad nouas M.P.XVI.
Ad Septimum M.P.XIII.
Tarrocone M.P.XVII.

ITEM A CÆSAREA AVGVSTA

Benearno M.P.CXII.sic
Foro Gallorum M.P.XXX.
Ebellano M.P.XXII.
Summo Pireneo M.P.XXIIII.
Foro Ligneo M.P.V.
Asparluca M.P.VII.
Ilurone M.P.XII.
Benearnum M.P.XII.

DE HISPANIA IN AQVITANIA AB ASTVRICA

Burdicalam M.P.CCCCXXI.sic.
Vallata M.P.XVI.
Interaminio M.P.XIII.
Pera lancia M.P.XIIII.
Viminacio M.P.XXX.
Lacobricam M.P.XV.
Legisamone M.P.XV.
Theobriacula M.P.XV.

Trituim

Aquæ Bilbitanorum M.P.XVI.
Bilbili M.P.XXIIII.
Nertobrica M.P.XXI.
econtia M.P.XIIII.
Cæsarea Augusta M.P.XVI.

ITEM AB ASTVRICA

Cæsarea Augusta M.P.CCCCXCVII.*sic*
Betunia M.P.XX.
Bricico M.P.XX.
Vico Aquario M.P.XXX.
Ocelo Duro M.P.XXI.
Titulciam mansionibus supraſcriptis M.P.CXCIII.
Caſarea Augusta mansionibus supraſcriptis M.P.CCXV.

ITEM AB ASTVRICA *per Cantabria*

Cæsarea Augusta M.P.CCCI.*sic*
Brigeco M.P.XL.
Intercatia M.P.XX.
Tela M.P.XXII.
Pintiam M.P.
Raudacluniam M.P.XXVI.
Vanam M.P.XXIIII.
Voluce M.P.XXV.
Namantia M.P.XXV.
Augustobriga M.P.XXVII.
Turiassone M.P.XVI.
Carani M.P.XVIII.
Cæsarea Augusta M.P.XXXVII.

Tritium M.P.XXI.
Viroueſca M.P.XI.
Vindeleia M.P.XII.
Deobrica M.P.XIIII.
Beleia M.P.XV.
Suiſſatio M.P.VII.
Tullonio M.P.VII.
Alba M.P.XII.
Araceli M.P.XXI.
Inde Auguſta Vindelicum M.P.CCXXI.
Argentorato M.P.CCCXXII.
Ad leg. M.P.XXX.
A' *Laurio* M.P.XXV.
Ritti M.P.XXXII.

IN MEDIO

A ' *Timinti* M.P.CXII.*ſic*
Cuſi M.P.XXXIII.
Bononia M.P.XVI.
Cucci M.P.XVI.
Cornaco M.P.XVI.
Tentiburgio M.P.XVI.
Murſa M.P.XVI.
Ad nouas & aureo monte.
Antianis M.P.XXIIII.
Altino in medio Legione M.P.XXV.
Ad ſtatuas in medio Aliſca ad latus Ripa alta M.P.XXXIX.
Luſſunio M.P.XVIII.
Anamatia in medio intercisa M.P.XXIIII.

Vetus Salinas in medio Matrica M.P.XXVI
Campania in medio à Quinquo legu.adiu. M.P.XXIIII.
Alaco Fœlicis in medio M.P.XXXIII.
Crumero Azao in medio Bregitione leg.ad Vit M.P.XVIII.
Ad muros & ad statuas in medio ad Rorbona M.P.XXX.
Quadratis in medio Flexo M.P.XXII.
Gerulata in medio Carnunto M.P.XXX.
Leg.XIIII.gg.gemina
Æquinoctio & Ala noua in medio Vindobona M.P.XXVIII.
Leg.X.gem.
Comagenis M.P.XXX.
Cecio M.P.XXX.
Arlape M.P.XX.
Laco Fœlicis M.P.XXV.
Lauriaco M.P.XXV leg.III.
Ouilatus M.P.XVI.
Louiaco M.P.XXVII.
Stanaco M.P.XVIII.
Dolodoro M.P.XX.
Quintianis M.P.XXIIII.
Augustis M.P.XX.
Regio M.P.XXIIII.
Abusina M.P.XX.
Vallato M.P.XVIII.
Summuntorio M.P.XVI.
Augusta Vindelicum M.P.XX.

Cuntia M.P.XII.
Cælio monte M.P.XVI.
Campoduno M.P.XIIII.
Vemania M.P.XV.
Brigentia M.P.XXIIII.
Arbore Fœlice M.P.XX.
Finibus M.P.XX.
Vitudoro M.P.XXII.*leg.*
Vindonissa M.P.XXIII.
Rauracis M.P.XXVII.
Artalbinno M.P.XVII.
Vrunæis M.P.XXII.
Monte Brisiaco M.P.XXIII.
Helueto M.P.XXVIII.
Argentorato M.P.XXIX.
Brocomago M.P.XX.
Concordia M.P.XVIII.
Nouiomago M.P.XX.
Bingio M.P.XXV.
Anturnaco M.P.XVIII.
Boudobrica M.P.XIX.
Bonna M.P.XXII.
Colonia Agrippina leg.
*Durnomago leg.*VII.*Ala.*
*Burunco leg.*V.*Ala.*
*Neuensio leg.*V.*Ala.*
*Gelduba leg.*IX.*Ala.*
Calone leg.Ala.
*Veteris leg.*XXI.
*Castra Vlpia leg.*XXX.

Burcinatio leg. VI. Ala
Aranatio leg. X. Ala

ITEM A' L'AVRIACO

Veldidena M.P.CCLXVI. sic
Ouilauis M.P.X
Laciaco M.P.XXXII.
Louaui M.P.XXVIII.
Bidaio M.P.XXIII.
Ponte Æni M.P.XVIII.
Isinisco M.P.XX.
Ambre M.P.XXXIII.
Ad pontes Tessenios M.P.XL.
Partano M.P.XX.
Veldidena M.P.XXIII.

ITEM A' LARTACO

Per medium Augusta Vindelicum siue bri-
gantia M.P.CCCX. sic
Ouilauis M.P.XXVI.
Laciaco M.P.XXXII.
Louaui M.P.XXVIII.
Bidatio M.P.XXXIII.
Ponte Æni M.P.XVIII.
Isinisco M.P.XX.
Ambre M.P.XXXII.
Augusta Vindelicus M.P.XXXVII.
Rostro Nemauiæ M.P.XXV.
Campoduno M.P.XXXII.

Vemania M.P.XV.
Brigentia M.P.XXIIII.

ITEM A' PONTE ÆNI

Ad castra M.P.CL.sic
Turo M.P.XLIII.
Louisura M.P.LXIIII.
Ad castra M.P.LXII.

ITEM A' PONTE ÆNI

Veldidena M.P.XC.sic
Albiano M.P.XXXVIII.
Masciaco M.P.XXVI.
Veldidena M.P.XXVI.

ITEM AB HAMONIA

Per Sisciam Sirmi usq; M.P.CCCXI.sic
Pretorio Latouicorum M.P.XXXIIII.
Nouioduno M.P.XXXI.
Quadrata M.P.XXVIII.
Siscia M.P.XXIX.
Varianis M.P.XXIII.
Menneianis M.P.XXVI.
Incero M.P.XXVIII.
Sed mansio Augusti In pretorio est.
Pecentino M.P.XXV.
Leucono M.P.XXVI.
Cirtisa M.P.X.
Ciualis M.P.XXII.
Vlmos M.P.XXXII.

Sirmi M.P.XXVI.

ITEM A' VINDEBONA'

Pœtouione M.P.CLXXXIIII.*sic*
Aquis M.P.XXVIII.
Scarabantia M.P.XXI.
Sabaria M.P.XXXIIII.
Arrabonæ M.P.XX.
Alicano M.P.XL.
In medio Curta Pœtouione M.P.XXXI.

ITEM A' POETOVIONE

Carnunto M.P.CLXXIIII.
Halicano M.P.XXXI.
Salle M.P.XXX.
Sauaiua M.P.XXXI.
Scarauantia M.P.XXXIIII.
Carnunto M.P.XXXVIII.

A' SABARIA

Bregetione M.P.CII.*sic*
Baßiana M.P.XVIII.
Murſella M.P.XXXIIII.
Arrabona M.P.XX.
Bregitione M.P.XXX.

A' SABARIA

A' *Quinquo* M.P.CLXIX.*sic*
Mestranis M.P.XXX.
Mogentianis M.P.XXXV.

Cæſarea M.P.XXX.
Oſonibus M.P.XXVIII.
Floriana M.P.XXVIII.
Acinquo M.P.XXX.

ASOPIANAS

Acinquo M.P.CXXXV.*ſic*
Ponte ſociorum M.P.XXV.
Valle Cariniana M.P.XXX.
Corſio ſiue Hercul M.P.XXX.
Laſulonibus M.P.XXV.
Acinquo M.P.XXV.

ITEM ASOPIANAS

Bregitione M.P.C.*ſic*
Louia M.P.XXXII.
Guſtiana M.P.XV.
Herculia M.P.XX.
Floriana M.P.XV.
Bregentione M.P.VIII.

DE ITALIA PER HISTRIAM

In Dalmatias

ITEM A' SICIA

Murſam M.P.CXXXIIII.*ſic.*
Varianis M.P.XXIIII.
Aquis Baliſſis M.P.XXX.
Incero M.P.XXV.
*Straniani*s M.P.XXIIII.

Murſa M.P.XXX.

A' POETA VIONE

Siſcia M.P.C.ſic
Aqua uiua M.P.XIX.
Pyrrhi M.P.XXX.
Dautona M.P.XXIIII.
Siſcia M.P.XXVII.

A' SABARIA

Vindobonia M.P.LXXXVIII.ſic
Scarabantia M.P.XXXIIII.
Muteno M P.XVIII.
Vindobona M.P.XXXVI.

ITEM A' BICINQVO

Crumeroq; caſtra conſtituta Sitio M.P.XLII.
Vlaſcia Caſtra M.P.VIIII.
Cirpi manſio M.P.XII.
Ad Herculem Caſtra M.P.XII.
Solua manſio M.P.IX.

ITEM A' SIRMI

Carnuto M.P.CCCXI.ſic
Vlmo M.P.XXVI.
Cibalis M.P.XXIIII.
Mura M.P.XXII.
Ancianis M.P.XXIIII.
Sopianis M.P.XXX.

Ponte mansuetina M.P.XXV.
Tricciana M.P.XXX.
Cimbrianis M.P.XXV.
Crispiana M.P.XXV.
Arrabona M.P.XXV.
Flexo M.P.XXV.
Carnunto M.P.XXX.

ITEM A' SIRMIO

Solonas M.P.CCLXXVI.*sic*
Budalia M.P.VIII.
Hispaneta M.P.VIII.
Vlmos M.P.X.
Cibalis M.P.XXII.
Cirtisia M.P.XXIIII.
Vrbatæ M.P.XXV.
Seruitti M.P.XXIIII.
Ad *Ladios* M.P.XXIIII.
Æmate M.P.XVIII.
Leusana M.P.XIII.
Sarnade M.P.XVIII.
Siluæ M.P.XXIIII.
Pelua M.P.XVIII.
Æquo M.P.XVII.
Salonas M.P.XXI.

ITEM AB AQVILEIA PER HISTRIAM

Extra mare Salonas M.P.CXCIX.*sic*
Fonte Timaui M.P.XII.

Tegeste M.P.XII.
Ningum M.P.XXVIII.
Parentium M.P.XVIII.
Pola M.P.XXI.
Traiectus sinus Liburnici
Iader usq; Stadia CCCCL.
Blandona M.P.XX.
Arausa M.P.XX.
Prætorio M.P.XXX.
Tragurio M.P.XVI.
Salonas M.P.XIII.
Per Lyburniam Sisciam M.P.CCXIII. *sic*
Fonte Timaui M.P.XVI.
A Vesica M.P.XII.
Ad malum M.P.XVIII.
Ad Titulos M.P.XVIII.
Tharsatico M.P.XVIII.
Ad Turres M.P.XX.
Senia M.P.XX.
Auendone M.P.XVIII.
Arupio M.P.X.
Bibium M.P.X.
Romula M.P.X.
Quadranta M.P.XIIII.
Ad fines M.P.XIIII.
Siscie M.P.XXI.

ITEM A BAVCIA VINDELICVM

Verona M.P.CCLXXII.*sic*
Abuzato M.P.XXXVI.

Parthano M.P.XXX.
Veldudena M.P.XXX.
Vipiteno M.P.XXXVI.
Sublauione M.P.XXXII.
Endidei M.P.XXIIII.
Tridento M.P.XXIIII.
Ad Palatium M.P.XXIIII.
Verona M.P.XXXVI.

AB AQILEIA

Lauriaco M.P.CCLXXII.*sic*
Viam Beloio M.P.XXX.
Larice M.P.XXIIII.
Santico M.P.XXVII.
Viruno M.P.XXX.
Candalicas M.P.XX.
Montana M.P.XXX.
Sabatinca M.P.XVIII.
Gabrumago M.P.XXX.
Tutatione M.P.XX.
Ouilauis M.P.XX.
Lauriaco M.P.XXVI.

A' BRIGANTIA PER LACVM

Mediolanum usq; M.P.CXXXVIII.*sic*
Curia M.P.L.
Tinnetione M.P.XX.
Muro M.P.XV.
Summo Laco M.P.XXX.
Como M.P.XV.

Mediolano M.P.XVIII.

ALIO ITINERE

A' Brcantia Comon M.P.CXCV.fic
Curia M.P.L.
Teruesede M.P.LX.
Calauena M.P.XV.
Ad Lacum Comacenum M.P.X.
Per Lacum Comam usq; M.P.LX.

ITEM AB AQVILEIA

Per compendium Veldidena M.P.CCXV.fic
Ad Tricesimum M.P.XXX.
Iulia Carnico M.P.XXX.
Loncio M.P.XVI.
Agunto M.P.XVIII.
Littamo M.P.XXVI.
Sebato M.P.XXIII.
Vipiteno M.P.XXXIII.
Veldidena M.P.XXXVI.

AB VBITERGIO

Tridento M.P.CX.fic
Ad Cepasias M.P.XXVIII.
Feltria M.P.XXVIII.
Ausugo M.P.XXX.
Tridento M.P.XXIIII.

ITEM AB AQVILEIA

Bononiam M.P.CCXVI.fic

Concordia M.P.XXXI.
Altino M.P.XXXI.
Patauis M.P.XXXII.
Ateste M.P.XXV.
Anetiano M.P.XX.
Vico Variano M.P.XVII.
Vici Sernino M.P.XX.
Mutina M.P.XXIII.
Bononia M.P.XVIII.

A' VERONA

Bononia M.P.CV.sic.
Hostilia M.P.XXX.
Colicaria M.P.XXV.
Mutina M.P.XXV.
Bononia M.P.XXV.

A' VERGELLAS

Laude M.P.LXX.sic.
Laumello M.P.XXV.
Ticino M.P.XXII.
Laude M.P.XIII.

A' CREMONA

Bononia M.P.CXII.sic
Brixello M.P.XXX.
Regio M.P.XL.
Mutina M.P.XXVII.
Bononia M.P.XXV.

ITEM A' FAVENTIA

Luca M.P.CXX.sic
In Castello M.P.XXV.
Anneiano M.P.XXV.
Florentia M.P.XX.
Pistores M.P.XXV.
Luca M.P.XXV.

ITEM A' PERME LOCA M.P.C.

VIA CLODIA

ITEM A' LVCA

Romam per Clodiam N.P.CCXXXVIII.
Pistores M.P.XXV.
Florentia M.P.XXV.
Ad fines siue Casas Cæsarianas M.P.XXV.
Arretio M.P.XXV.
Ad statuas M.P.XXV.
Clusio M.P.XII.
Vulsinis M.P.XXX.
Foro Cassi M.P.XXVIII.
Sutrio M.P.XI.
Bacchanas M.P.XII.
Roma M.P.XXI.

ITEM A' ROMA

Foro Clodij M.P.XXXII.

ITEM AB ARIMINO

Dertonam M.P.CCXXIX.*sic*
Curua Cæsena M.P.XX.
Foro Liui M.P.XIII.
Fauentia M.P.X.
Foro Cornelij M.P.X.
Clacerina M.P.XVI.
Bononia M.P.X.
Mutina M.P.XXV.
Regio M.P.XXVIII.
Tannetum M.P.X.
Parma M.P.IX.
Fidentia M.P.XV.
Florentia M.P.X.
Placentia M.P.XV.
Cumillo M.P.XXV.
Iria M.P.XVI.
Dertona M.P. X.

ITEM A' LVCA

Pisis M.P.XII.

ITEM A' LVCA

Lune M.P.XXXIII.

VIA AVRELIA A' ROMA PER TVSCIAM ET *Alpes Maritimas*.

Arelatum usq; M.P.DCCXCVI.*sic*
Loria M.P.XII.

Ad Turres M.P.X.
Pyrgos M.P.XII.
Castro nouo M.P.VIII.
Centum cellis M.P.V.
Martha M.P.X.
Forum Aurelij M.P.XIIII.
Cosam M.P.XXV.
Ad Lacum Aprilem M.P.XXII.
Saleprone M.P.XII.
Manliana M.P.IX.
Populonia M.P.XII.
Vadis Volaterris M.P.XXV.
Ad Herculem M.P.XVII.
Pisæ M.P.XIII.
Papiriana M.P.XI.
Tune M.P.XII.
Boaceas M.P.XII.
Bodecia M.P.XXVIII.
Tecolata M.P.XII.
Delphinis M.P.XXI.
Genua M.P.XII.
Libanum M.P.XXXVI.
Dertona M.P.XXXV.
Aquis M.P.XXVIII.
Crixia M.P.XX.
Canalico M.P.X.
Vadis Sabbatis M.P.XII
Pollupice M.P.XII.
Albingauno M.P.VIII.
Locobormani M.P.XV.

Costa

Costa Ballene M.P.XVI.
Albintimilio M.P.XVI.
Lumone M.P.X.
Alpe Summa M.P.VI.

VSQVE HVC ITALIA.

HINC GALLIA

Cemenelo M.P.IX.
Varum flumine M.P.VI.
Antipoli M.P.X.
Ad Horrea M.P.XII.
Forum Iuli M.P.XVIII.
Forum Voconij MPXII.
Mautauonio M.P.XII.
Ad Turrem M.P.XIIII.
Tetolata M.P.XVI.
Aquis Sextis M.P.XV.
Massilia M.P.XVIII.
Calcaria M.P.XIIII.
Fossis Marianis M.P.XXXIIII.
Arelate MP.XXXIII.

A' LITERA

Romacoso M.P.LXI.sic
Cereias M.P.XV.
Aquis Apollinaris M.P.XIX.
Tarquinios M.P.XII.
Cosam M.P.XV.

ITEM A' ROMA PER PORTVM

Centum Cellis M.P.LXIX.*sic*
In Portum M.P.XIX.
Fregenas M.P.IX.
Alsio M.P.IX.
Ad Turres M.P.IIII.
Pyrgos M.P.XII.
Castro Nouo M.P.VIII.
Centum Cellis M.P.VIII.

AB VRBE

Hostis M.P.XVI.
Laurento M.P.XVI.
Lauinio M.P.XVI.

PRÆNESTINA AB VRBE

Beneuento usq; M.P.CLXXXVIII.*sic*
Gabrios M.P.XV.
Præneste M.P.XI.
Sub Anagnie M.P.XXIIII.
Ferentino M.P.VIII.
Frusione M.P.VII.
Fregelano M.P.XIIII.
Fabrateria M.P.XIII.
Aquino M.P.VIII.
Casino M.P.VII.
Venafro M.P.XVI.
Theano M.P.XVIII.

Alifas M.P.XVI.
Telefia M.P.XXVI.
Beneuento M.P.XVIII.

LAVICANA AB VRBE

Beneuento usq; M.P.CLXX.*fic*
Ad Quintanas M.P.XV.
Ad pictas M.P.X.
Compitum M.P.XV.
Ferentino M.P.XVIII.
Frusione M.P.VII.
Fregelano M.P.XIIII.
Beneuento mansionibus quibus & in Prae-nestina M.P.CI.

LATINA AB VRBE

Ad derimum M.P.X.
Roboraria M.P.III.
Ad pictas M.P.XVII.
Compitum M.P.XV.

INTRAT IN LAVICANAM
SALARIA AB VRBE

Atrio usq; M.P.CLVI *fic*
Ereto M.P.XVIII.
Vico Nouo M.P.XIIII.
Reate M.P.XVI.
Cutilias M.P.XVIII.
Inter Ocrio M.P.VI.

Falacrino M.P.XVI.
Vico Badies M.P.IX.
Ad centesimum M.P.X.
Asclo M.P.XII.
Castro Tuentino M.P.XX.
Castro nouo M.P.XII.
Alantone M.P.XVI.
Pompelone M.P.VIII.
Turissa M.P.XXII.
Summo Pyreneo M.P.XVIII.
Imo Pyreneo N.P.V.
Carasa M.P.XII.
Aquis terræ Bellicis M.P.XXXIX.
Mosconnum M.P.XVI.
Segusa M.P.XII.
Losa M.P.XII.
Boios M.P.VII.
Burdigalam M.P.XVI.

ITEM AB AQVIS TER-
REDELLICIS

Burdigalam M.P.LXIIII.sic
Coequosa M.P.XVI.
Telonnum M.P.XVIII.
Salomaco M.P.XII.
Burdicala M.P.XVIII.

IEM AB AQVIS TERRE/
DELLICIS

Tolosam M.P.CXXX.sic

Benearnum M.P.XIX.
Oppido nouo M.P.XVIII.
Aqui Conuenarum M.P.VIII.
Lugdunum M.P.XVI.
Calagorgis M.P.XXVI.
Aquis Siccis M.P.XVI.
Vernosole M.P.XII.
Tolose M.P.XV.

DE AQVITANICA IN GALLIAS

ITEM A' BVRDIGALA

Augustodunum M.P.LXXIIII.*sic*
Blauuto M.P.XIX.
Tamnum M.P.XVI.
Nouio Regum M.P.XII.
Mediolanum Santonum M.P.XVI.
Aunedonacum M.P.XVI.
Rauranum M.P.XX.
Lomonum M.P.XXI.
Fines M.P.XXI.
Agrantomaco M.P.XXI.
Ernodorum M.P.XXVI.
Auaricum M.P.XIII.
Tincontium M.P.XX.
Decide M.P.XXII.
Alsincum M.P.XIIII.
Augustodunum M.P.XXII.

DE AQVITANIA IN GALLIAS

ITEM A' BVRDIGALA

Argontomago M.P.CXCVII.*sic*
Sirione M.P.XV.
Vssubium M.P.XX.
Fines M.P.XXIII.
Aginnum M.P.XV.
Ercisum M.P.XIII.
Traiectus M.P.XXI.
Vesunna M.P.XVIII.
Fines M.P.XXI.
Augustoricum M.P.XXVIII.
Argento mago M.P.XXI.

ITEM AB AGINNO

Lugdunum M.P.LXV.*sic*
Lactura M.P.XV.
Climberrum M.P.XV.
Bersino M.P.XII.
Lugdunum M.P.XIII.

ITEM BRITANIARVM A' GESSORIACO

*De Gallis Ritupis in portu Britaniarum Stadio numero*CCCCL.

A' LIMITE IDEST

A Vallo Pretorio usq; M.P.CLVI.
Ab Remaenio Corstopilum M.P.XX.

Vindomora M.P.IX.
Vinouia M.P.XIX.
CataracToni M.P.XXII.
Isurium M.P.XXIIII.
Eburacum Leug.VI.
Victrix M.P.XVII.
Deruentione M.P.VII.
Delgouitia M.P.XIII.
Prætorio M.P.XXV.

ITEM A' VALLO

Ad portum Ritupis M.P.CCCCLXXXI.*sic*
Ablato Bulgio Castra exploratorum M.P.XII.
Lugu Vallo M.P.XII.
Voreda M.P.XIIII.
Brouonacis M.P.XIII.
Verteris M.P.XIII.
Lauatris M.P.XIIII.
Cataractone M.P.XVI.
Isuriam M.P.XXIIII.
Eburacum M.P.XVIII.
Cacaria M.P.VIIII.
Camboduno M.P.XX.
Manucio M.P.XVIII.
Condate M.P.XVIII.
Deuale g.XX.uicti M.P.XX.
Bouio M.P.X.
Mediolano M.P.XX.
Rutunio M.P.XII.
Vrio Conio M.P.XI.

Vxacona M.P.XI.
Penno Crucio M.P.XII.
Etoceto M.P.XII.
Manduess Sedo M.P.XVI.
Venonis M.P.XII.
Bennauenta M.P.XVI.
Lactodoro M.P.XII.
Magiouinto M.P.XVII.
Duro Cobrius M.P.XII.
Vero Lamio M.P.XII.
Sullonacis M.P.IX.
Londinis M.P.XII.
Nouiomago M.P.X.
Vagniacis M.P.XVIII.
Duroprouis M.P.IX.
Duroleuo M.P.XVI.
Duror Verno M.P.XII.
Ad portum Ritupis M.P.XII.

ITEM A' LONDINIO

Ad portum Dubris M.P.XIIII.
Dubobrus M.P.XXVII.
Duraruenno M.P.XV.
Ad portum Dubris M.P.XIIII.

ITEM A' LONDINIO

Ad portum Lemanis M.P.LXVIII. sic
Durobriuis M.P.XXVII.
Duraruenno M.P.XXV.
Ad portum Lemanis M.P.XVI.

ITEM A' LONDINIO

Leguuallio ad Vallum M.P.CCCCXLIII.*sic*
Cæsaromago M.P.XXVIII.
Colonia M.P.XXIIII.
Villa Faustini M.P.XXXV.
Icianos M.P.XVIII.
Camborico M.P.XXXV.
Duroliponte M.P.XXV.
Durobriuas M.P.XXXV.
Causennis M.P.XXX.
Lindo M.P.XXVI.
Segeloci M.P.XIIII.
Dano M.P.XXI.
Lege Olio M.P.XVI.
Eburaco M.P.XXI.
Isubricantum M.P.XVII.
Cataractioni M.P.XXIIII.
Leuatris M.P.XVIII.
Verteris M.P.XIIII.
Brocouo M.P.XX.
Luguualio M.P.XXV.

ITEM A' LONDINIO

Lindo M.P.CLVI.*sic*
Verolami M.P.XXI.
Duro Cobriuis M.P.XII.
Magiouinio M.P.XII.
Lactodoro M.P.XVI.
Isanna Vatia M.P.XII.

Tripontio M.P.XII.
Venonis M.P.IX.
Ratas M.P.XII.
Verometo M.P XIII.
Margiduno M.P.XII.
Ad Pontum M.P.VII.
Croco Calana M.P.VII.
Lindo M.P.XII.

ITEM A' REGNO

Londinio M.P.CXV.*sic*
Clausentum M.P.XX.
Venta Belgarum M.P.X.
Gelleua Atrebatum M.P.XXII.
Pontibus M.P.XXII.
Londinio M.P.XXII.

ITEM A' BERVRACO

Londinium M.P.CCXXVII.*sic.*
Lagecio M.P.XXI.
Dano M.P.XVI.
Ageloco M.P.XXI.
Lindo M.P.XIIII.
Crococalana M.P.XIIII.
Vernametto M.P.XII.
Ratis M.P.XII.
Vennonis M.P.XII.
Bennauanto M.P.XIX.
Magio Vinio M.P.XXVIII.
Durocobriuis M.P.XII.

Verolamo M.P.XII.
Londinio M.P.XXI.

ITEM A' VENTAICINORVM

Londinio M.P.CXXVIII.*fic*
Sitomago M.P.XXXI.
Combretouio M.P.XXII.
Ad Ansam M.P.XV.
Camoloduno M.P.VI.
Canonio M.P.IX.
Cæsaromago M.P.XII.
Durolito M.P.XVI.
Londinio M.P.XV.

ITEM A' CLANO VENTA

Mediolano M.P.CL.*fic*
Galaua M.P.XVIII.
Alone M.P.XII.
Galacum M.P.XIX.
Bremetonaci M.P.XXVII.
Coccio M.P.XX.
Mancunio M.P.XVIII.
Condate M.P.XVIII.
Mediolano M.P.XIX.

ITEM A' SEGONTIO

Deuam M.P.LXXIIII.*fic*
Conouio M.P.XXIIII.
Varis M.P.XIX.
Deua M.P.XXXII.

ITEM A' MVRIDONO

Virocomiorum M.P.CLXXXVI.*sic*
Vindomi M.P.XV.
Venta Belgarum M.P.XXI.
Brige M.P.XI.
Soruioduni M.P.IX.
Vindogladia M.P.XIII.
Durnouaria M.P.XVI.
Muridono M.P.XXXVI.
Scadum Muntiorum M.P.XII.
Leucaro M.P.XV.
Nido M.P.XV.
Bomio M.P.XV.
Iscaleia Augusta M.P.XXVII.
Burrio M.P.IX.
Gobannio M.P.XII.
Magnis M.P.XXII.
Brauonio M.P.XXIIII.
Viroconio M.P.XXVII.

ITEM A' BISCA

Calleua M.P.CIX.*sic*
Burrio M.P.IX.
Blestio M.P.XI.
Ariconio M.P.XI.
Cleuo M.P.XV.
Durocornouio M.P.XIIII.
Apinis M.P.XV.

Calleua M.P.XV.

ITEM ALIO ITINERE

A' BISCA

Calleua M.P.CIII.*sic*
Venta Silurum M.P.IX.
Abone M.P.IX.
Traiectus M.P.IX.
Aquis Solis M.P.VI.
Verlucione M.P.XV.
Cunetione M.P.XX.
Spinis M.P.XV.
Callena M.P.XV.

ITEM A' CALLEVA

Iscadum numotum M.P.CXXXVI.*sic*
Vindomi M.P.XV.
Velta Velgarum M.P.XXI.
Brige M.P.XI.
Sorbiodoni M.P.VIII.
Vindocladia M.P.XII.
Durnouaria M.P.VIII.
Moriduno M.P.XXXVI.
Iscadum Nuuiorum M.P.XV.

ITINERARIVM MARI-
TIMVM.

Quæ loca tangere debeas cum nauigare cæperis ex prouincia Achaia per Siciliam ad Africam usq;.

Ab *Isthmo Naupactum usq; prouinciæ* Achaiæ Stadia DCCL.

A' *Naupacto* Oxeas *prouinciæ* Opiri Veteris Stadia CCCC.

Ab Oxeis Nicopoli *prouinciæ supraſcriptæ* Stadia DCC.

A' Nicopoli Butroto *prouinciæ supraſcriptæ* Stadia D.

A' Butroto *ſeſſionis* Inſula *prouinciæ supraſcriptæ* ſuper Acroceraunia & *relinquit* Aulonam *in dextro interius* Stadia C.

A' Baſſonis *Inſula traiectus* Hydrunto *prouinciæ* Calabriæ Stadia CCCC.

Ab Hydrunti Litoraria Leucas *rouinciæ supraſcriptæ* Stadia CCC.

A' Leucis Crotona *prouinciæ* Stadia DCCCC.

A' Crotona Naus *prouinciæ* Stadia C.

A' Naus Stilida *prouinciæ supraſcriptæ* Stadia DC.

Ab Stilida Syphiro *prouinciæ* Stadia CCCXX.

A' Ziphiro Regio Ciuitatis *prouinciæ supraſcriptæ* Stadia CCCCXX.

A' Regio *Traiectus in* Sicilia Ciuitas Meſſana Stadia LXX.

A' Messana Taurominio Ciuitas prouinciæ supraſcriptæ Stadia CCL.

A' Tauriominio Catinæ Ciuitas prouinciæ supraſcriptæ Stadia CCC.

A' Catina Syracuſas Ciuitas prouinciæ supraſcriptæ Stadia DCCC.

A' Syracuſis Pachino prouinciæ supraſcriptæ Stadia CCCC.

Ab Agrigento Lylibeum Ciuitas prouinciæ supraſcriptæ Stadia CCL.

A' Lylibeo Inſula quæ appellatur Maritima prouinciæ supraſcriptæ Stadia CCC.

A' Maritima Inſula traiectus in Africam ideſt Stadia DCCCC.

Ideſt & Gunurrum Inſulam uolueris prouinciæ supraſcriptæ Stadia DCCCC.

Si Miſſuam Ciuitatem prouinciæ supraſcriptæ Stadia Mille.

A' Miſſua Corpus Stadia CCC.

A' Corpus Carthagine Stadia CL.

Si autem non Carthagine ſed ſuperius ad Lybiam uerſus uolueris applicare debes uenire de Sicilia ab Inſula Maritima in promontorio Mercurij Stadia DCC.

Si Clipea Stadia DCC.

Si Corubi Stadia DCCC.

Si Neapoli Stadia numero mille C.

Si Hadrumeto Stadia mille DXL.

Item à portu Auguſti Vrbis eſt traiectus in Africa Carthaginem Stadia. V. CCL.

A' Lilybeo de Sicila Carthaginem Stadia mille D.
A' Caralis Stadiana traiectus in portum Augusti Stadia III.
A' Caralis traiectus in Africam Carthaginem Stadia I.D.
A' Caralis Galatam usq; insulam stadia DCCCCXXV.
A' Galata Tabracam in Africam Stadia CCC.
Inter Corsicam & Srdiniam fretum Gallicum Stadia XC.
De Hispanijs à Bellonæ traiectus in Tingi Mauritaniā Stadia CCXX.
A' Carthagine spartaria traiectus Cæsaria Mauritania Stadia III.
A' Portu Gesorigiagensi ad portum Ritupium Stadia CCCCL.
A' Pola Iader in Dalmatias Stadia I.DL.
Ab Ancona Iader in Dalmatias Stadia I.D.
A' Baterno Salonas in Dalmatias Stadia I.D.
A' Brundusio de Calabria siue ab Hidrunte Aulone Stadia I.
A' Brundusio Durachi in Macedoniam Stadia I.
A' Salona Sipunte Stadia I.D.

TINERARIVM PORTVS VEL POSITIONVM NAVIVM.

Ab urbe Arelato usq; ad portum Augusti M.P.XXXVIII.
A' Pyrgis Panapione millia plus minus III.
A' Panapione Castro nouo positio M.P.VII.

A' Castro

A' Castro nouo centum Cellis positio M.P.III.
A' Centum Cellis Algas positio M.P.III.
Ab Algis Rapioni positio M.P.III.
A' Rarinio grauisca positio M.P.VI.
A' grauiscis Maltana positio M.P.III.
A' Maltano Quintiana positio M.P.III.
A' Quintiana Regas positio M.P.VI.
A' Regas Arnine fluuius habet positionem M.P.III.
Ab Arnine portu Hrculis M.P.XXX.
A' Portu Herculis in Citaria portus M.P.IX.
Ab Incitaria Domitiana positio M.P.III.
A' Domitiana Almiana fluuius habet positionem M.P.
Ab Almiana portus Talamonis M.P.
A' Portu Talamonis Vmbronis M.P.II.
A' Portu Talamonis Laco Aprili positio M.P.
XVIII.
A' Lacu Aprili in Almo flumen habet positionem M.P.
XVIII.
Ab Alma flumen Scapris portus M.P.VI'
A' Scapris Salesia portus M.P.XVIII.
A' Falesia populonio Vadis portus M.P.XXX.
A' portu Pisano Pisis fluuius M.P.VIII.
A' Vadis portu Pisano M.P.XVIII.
A' portu Pisano Pisis fluuius M.P.VIII.
A' Pisis Lunæ fluuius Macra M.P.XXX.
A' Lunæ segeste positio M.P.XXX.
A portu Veneris portu Delphini M.P.XVIII.
A' portu Delphini Genua portus M.P.XII.
A' Genua Vadis portus M.P.XXX
A' Vadis Suadis Albingano positio M.P.XVIII.

Ab Albingauno portum Mauricij M.P.XXV.
A' Vindimilia Plagia M.P.XV.
A' Vintimilio Herclemannico portus M.P.XVI.
Ab Herclemannico à Visione portus M.P.XII.
A' Visione Anaone portus M.P.IIII.
Ab Anaone ad Oliuula portus M.P.XII.
Ab Oliuula Nicia Plagia M.P.V.
A' Nicia Antinopoli portus M.P.XVI.
Ab Antiopoli Lero & Lerinus Insulæ M.P.XI.
A' Lero & Lerino Foro Iulij portus M.P.XXVIII.
A' Foro Iulij sinus Sambracitanus Plagia M.P.XXV.
A' Sinu Sambracitano Heraclia Caccabaria portus M.P.XVI.
Ab Heraclia Caccabaria Alconis M.P.XII.
Ab Alconis Pompeianis portus M.P.XXX.
A' Pompeianis Telonem Marcio portus M.P.XVIII.
A' Telone Marcio Taurento portus M.P.XII.
A' Taurento Carsicis portus M.P.XII.
A' Carsicis Citarista portus M.P.XVIII.
A' Citarista portu Mines positio M.P. VI.
A' Portu Mines in Matras positio M.P.XII.
Ab Immatris Massilia Græcorum. In caro positio M.P.XII.
Ab Icaro Dilis positio M.P.VIII.
A' Dilis fossis Marianis M.P.XII.
A' Fossis ad Gradum Nassilinatorum Fluuius Rhodanus M.P.XVI.
A' Gradu per Fluuium Rhodanum à relatu M.P.XXX.

IN MARI OCEANO QVOD GAL-
LIAS ET BRITANIAS
INTERLVIT

Orcades, Glota, Hiuerione, Esta, Iduna, Armia, Æsaria, Barsa, Isiandium, Icdelis, Xantisma, Indelis, Siata. Ga.

INTER HISPANIAS ET TINGI MAVRETANIAM

Insula, Diana, Lesbos, Eruscs.
Ab hac Insula Carthagine spartaria Stadia CCCC.
Et à suprascripta Insula ad Baleares Stadia CCC.
Insula Columba Balearis maior.
Insula Nura Balearis minor.
Inter se habent Baleares Stadia DG.

ITEM INTER CARTHAGINEM SPARTARIAM ET CÆSA-
REAM MAVRETANIAM

Insula Erroris & Auria Inter se habent Stadia LXXV.
Ad has suprascriptas Insulas Acalema de Mauretania Amecas Stadia LXXV.
Insula Erinis. Et Stocadis.

ITEM INTER SARDINIAM ET ITALIAM.

Insula Ilba de Tuscia Appulonio Stadia DC.
Insula Planasia. Inter Ilbam & Planasiam sunt Stadia XC.
Insula Igilum à Cosa Stadia XC.

ITEM INTER SARDINIAM ET AFRICAM.

Insula Calatha
A' Caralis de Sardinia Stadia DCCXXX.
Et à Braca ex Africa Stadia CCC.
Insula palmaria Inter hanc & Galatam Stadia XLV.
Insula Phalaris. Insula Vulturia. Ante promontorium Apollinis.
Egimurum Insula à Carthagine Stadia CCXXX.

INTER ITALIAM ET SICILIAM

Insulæ numero III. *Pontiæ*
A' Terracina Stadia CCC.
Insula Pandaterira.
A' Terracina Stadia CCC.
Insula Ægina
Insula Ænaria.
A' Cumis de Campania Stadia XLV.
Insula Capraria
De puteolis Stadia CCC.
Ægira. Et Celsina.
Item Insulæ numero III.
Ægina, Heracliotes, & Didyma
Insula Strongylos.

A' Messana Stadia CCCXX.
Insula Lipara
A' Strongylos Liparis sunt Stadia CCC.
Insula Heraclia
Insula Arethusa & Tapsus. Distat ab oppido Meiera id est Castello Syracusanorum Stadia XI.

ITEM INTER SICILIAM ET AFRICAM

Insula Cossura
A' Lylibeo sunt Stadia CLXXX.
A' Clipea ex Africa Stadia DXC.
Insula Maltaciæ Fest, & Phalacron
Insula Cerenna. Hæc à Tacapis distat Stadia DCXXII
Insula Girba A guti Distripoli stadia XC.
Insula Traicia Cephalenia.
Syrota, Ithaca, Asteris, Propaxos, Paxos, Oxia,

INTER DALMATIAS ISTRIAM

Insulæ, Apsoros, Brattia, Issa
Lyssa Corcyra, Melta,
A' Melta Epidaros Stadia CC.
Insula Sato.
A' Durrachio Stadia CCC.
Insula Cassiope.
Insula Coreiro.
Ab Hydrunti Cassiope
Insula Stadia mille.
Hæ suprascriptæ duæ insulæ Stadia XX.

INSVLA Viridis in Mare quod Trachiam & Cretam interluit.
Insula Erythra. Delessa Eubœa.
Carsa, Calchis Lemnos
Sigros, Samothracia.
Anacolæ, Calippia.
Cæa, Andros
Hios, Tenedos, Tenos, Boia, Balesos, Andros, Icos, Cale, Calchia, Scyors, Icaria.

INSVLÆ Strophades quæ ante Plotæ dictæ sunt in Ionio mari quo Græcia alluitur.
In hac Harpyæ marabantur.

INSVLÆ Cephalania Zacynthos & Dulichia.
Hic est mons Ithacus ubi est patria Vlyssis.
Insulæ Parnasi montis Dyopes.

INSVLA Samos in mari Ægeo, in hac Iuno nata est, insula Bœotiæ. Aulis, in hac Græci aduersus Troianos conspirauerunt.

INSVLA Pallene Antracia, in hac Minerua mortua ste.
Insula Cyprus siue Paphos Veneri consecrata
In Carpathio mari
Item in Hellespontum
Insulæ Cyclades
Inter Ægeum & Mallieum mare consitiue. Circundantur etiam Pelago Myrtoo.
Delos in hac Apollo & Diana ex Latona nati sunt. Hæc insula Ortyx dicta est.

Ab Esteria sorore Latonæ quæ cum uim Iouis fugeret in Conturnicem conuersa illuc delata est.

Mygonos à Delo distat Stadia D.

Icasia à Myconon distat Stadia CCC.

Dionysa, Edenedia, Scyros.

INSULA Paros, in hac lapis candidissimus nascitur qui dicitur parius.

Naxos in hac Ariadne à Theseo relicta à Libero patre adamata est.

Foce, Leuci, Gynthos, Ascaphos, Scriphos, Siphonos, Cimelos, Coos, Olearos, Andros, Gyaros. Suprascriptæ insulæ in mari natare solitæ erant. Has Apollo colligauit & stabilis fecit.

SEPTEM MONTES VRBIS ROMÆ.

Tarpeius, Esquilinus, Palatinus, Cælius, Auentinus, Quirinalis, Viminalis.

Nunc nomina aquarum, quæ usibus æternæ urbis formarum constructionibus aducta sunt, indicemus

CLAVDIA inuenta & adducta est à Claudio Cæsare.

Martia in...... est à Marco Agrippa.

Traiana inuenta adductaq; est à Traiano Augusto.

Tepula item à Marco Agrippa inuenta deductaq; est.

Iulia inuenta ab Aureliano perductaq; est.

Alsiatina item inuenta perductaq; est à Claudio Cæsare.

Alexandrina inuenta perductaq; est ab Alexandro.

Virgo inuenta deductaq; est ab Agrippa Cæsare.

Drusia inuenta deductaq; à Druso.
Prater hæc repletur etiam Indigenis nymphis.
Quæ uirgo admirata Æneam in Italia talia dixit.
Nymphæ Laurentes Nymphæ genus amnibus unde est.

IN ITALIA PROVINCIÆ XVII.

Campania in qua est Capua
Tuscia cum umbria Æmilia Flaminia in qua est Ra-uenna.
Liguria in qua est Mediolanum
Venetia cum Istris in qua est Aquileia
Alpes Cottiæ Samnium. Apulia cum Calabria in qua est Tarentum. Brutia cum Lucania. Retia prima. Retia secunda. Sicilia Sardinia Corsica, Alpes, Cottiæ.

GALLIARVM PROVINCIÆ XVI.

Viennensis Narbonensis I. Narbonensis II.
Aquitanica I. Aquitanica II.
Nouem populania, Alpes maritimæ
Bellica I. Bellica I. in qua transitus.
Ad Britaniam, idest Remus.
Germania prima super Renum in qua est Magontia.
Germania II. in qua est Agrippina.
Prouincia Maxima Sequanorum in qua est Vesontia-censis
Prouincia Alpium gratarum & Penninarum in qua est Tarantasia.
Prouincia Viennensis idem Metropolis, Aquitania I. in qua est Beturicum.

Aquitania II.in qua est Burdegala
Nouem Populania in qua est Ausua.
Narbonensis I.in qua est idem Metropolis.
Narbonensis II.in qua est Aquensis
Lugdunensis I.in qua est Lugdunum.
Lugdunensis II.super Oceanum in qua est Rotomagus.
Lug.III.in qua est Turonis.
Lug.IIII.in qua est Sennis.

METROPO.PROVIN.LVG.I.
CIVI.LVGD. Numero IIII.

Ciu. Eduorum
Ciui. Lingonum
Castrum Caballionensis
Cast. Matisconense

METROP. PROVIN. LVGD. II.
Numero VII.

Ciu.Rotomago
Ciu.Baiocasium
Ciu.Abricantum
Ciu Ebroicorum
Ciu.Salarum,idest Saiorum
Ciu Lexouiorum
Ciu.Constantia

PROVIN.LVGD.III.CIVI.
Numero IX.

Meter.Ciu.Turonum
Ciu.Cennomanorum

Ciu.Redonum
Ciu.Andicauorum
Ciu.Namnetum
Ciu.Corisopitum
Ciu.Cianctium,idest Venetum
Ciu.Ossismorum
Ciu.Diablinum

PROVIN. LVGD. IIII.
CIV.nume.VII.

Metr.Ciu.Senonum
Ciu.Carnotum
Ciu.Antisioderum
Ciu.Tricassium
Ciu.Aurelianorum
Ciu.Parisiorum
Ciu.Melduorum

BELLICA.I. CIVI. nume.IIII.

Met.Ciu.Treuerorum
Ciu.Mediomatricorum,idest Metris
Ciu.Leucorum,idest Tulio
Ciu.Veredonensium

BELLICA. II.CIVI.nume.XII.

Metr.Ciu.Remorum
Ciu.Suessianum
Ciu.Catalaunorum
Ciu.Veromannorum
Ciu.Atrauatum
Ciu.Camaracensium

Ciu.Turnacensium
Ciu.Siluanectum
Ciu Bellouacorum
Ciu Ambianensis
Ciu.Morinum, idest Ponticum
Ciu.Bononensium

PROVINCIA GERM. I. CIVI. nume. IIII.
Metro.Ciu.Magontiacensis
Ciu.Argentoracensium
Ciu.Nemetum, idest Spira
Ciu.Vangionen, idest Vuormen

PROVIN.GERM.II.CIVI.nume.II.
Metr.Ciu.Agrippinensis, idest Colonia
Ciu. Tungrorum

PROVIN. MAXIMA SEQVA-
norum Ciu.nume.X.
Metr.Ciu. Vesontiensis
Ciu Equestrium, idest Neuiduno
Ciu.Eluntiorum, idest Auenticum
Ciu.Noidenolex Auenticus
Ciu.Basiliensium, idest Basilia
Cast.Vindonise
Cast.Ebrodunense
Cast. Argentariense
Cast.Rauracense, idest portus Abucina

PROVIN.ALPIVM GRATIA-
rum Et penniratum Ciu nume.I I.
Metr.Ciu. Centronium, idest Tarantasia

Ciu. Valentium idest Octodorus

ITEM IN PROVINCIA

Prouin. Viennensis Ciu. nume. XIIII
Metr. Ciu. Viēniensium
Ciu. Gennauensium
Ciu. Gratianopolitano
Ciu. Albensium Ciu. Viuario
Ciu Decensium
Ciu. Valentinorum
Ciu. Auenicorum
Ciu. Arelatensium
Ciu Carpenturacensis numero. VII. Ndausca
Ciu. Masiliensium
Ciu. in Ricartinorum
Ciu. Vasionensium
Ciu. Arausinorum
Ciu. Cabellicorum

PROVIN. AQ. VITANIA. II. CIV. num. IX.

Metr. Ciu Bitaricum
Ciu. Aruernorum
Ciu. Rotenoram
Ciu. Abigensium
Ciu Cadorcorum
Ciu. Lemanicum
Ciu. Gabalum
Ciu. Vellauorum

PROVIN. AQVITANIA
II. CIV. nume. VI.
Metr. Ciu. Bardegalensium
Ciu. Agennensium
Ciu. Etolisnensium
Ciu. Santonum
Ciu. Pictauorum
Ciu. Petrogoriorum

PROVIN. NOVEM
Populonia Ciu. nume. XII.
Metr. Ciu. Ausciorum
Ciu. Aquensium
Ciu. Astoracium
Ciu. Conuenarum
Ciu. Consantanorum
Ciu. Boatum quod est Bot.
Ciu. Beranensium, idest Benainas
Ciu. Aturensium
Ciu. Vasatica
Ciu. Tursaubica Tralugorra
Ciu. Ellonensium
Ciu. Ellosaticum

PROVIN. NARBONEN.
CIVI. nume. VIII.
Metr. Ciu. Narbonensium
Ciu. Tolosatium idest Tolosua
Ciu. Beterrensium.
Ciu. Agatensium.

Ciu. Nemausensium
Ciu. Magalonensium
Ciu. Lutuensium, idest Lutaua Castrum
Cast. Vcetiense.

PROVIN. NARBONEN. II. CIVI. numero VII.
Metr. Ciu. Aquensium
Ciu. Abtensium
Ciu. Retensium, idest Reias.
Ciu. Foroiuliensium
Ciu. Appencensium
Ciu. Segesterorum
Ciu. Antipolitana.

PROVIN. ALPIVM MARITIMA-rum Ciu. nume. VIII.
Metr. Ciu. Ebreduno.
Ciu. Diniensium, idest Dina
Ciu. Rigomagensium
Ciu. Sollíniensium
Ciu. Saniciensium, idest Sanicio
Ciu. Glannatenna
Ciu. Cemelenensium
Ciu. Vensiciensium, idest Ventio.

VIBIVS SEQVESTER VIRGILIANO FILIO SALVTM.

QVANTO Ingenio, ac studio fili carissime apud plerosq; poetas fluminũ mentio habita est, tanto labore sum sequutus eorum & regiones, & uocabula, & qualitates in litteras dirigens, quod tibi ipsi non inutile factu scio fore, Fontium, & Lacuum, paludumq;, & Montium, nemorumq;, & gentium, quas tamen prosequi potui sicut amnium huic libello in litteras digesta nomina subieci, quo lecto non minimum consequeris notitiæ, & presertim cum professioni tuæ sit necessarium, & ne pluribus epistola oneretur, incipiemus ab eo flumine, quod etiam litteram & nomen obtinet primum.

FLVMINVM.

Achelous Ætoliæ primus erupisse terram dicitur, in Maliacum sinum effluit.
Arar Germaniæ flu. è Vogeso monte miscetur Rhodano, qui ita lene decurrit, ut uix possit intelligi decursus eius.
Amphrysus Thessaliæ ubi Apollo Admeti regis pecus fertur pauisse.
Alphæus Elidis, qui per mare decurrens in Siciliam insulam Arethusæ fonti miscetur.
Ascanius Mysiæ fluuius est.

Acheron inferorum.

Achates Siciliæ ubi pari nomine lapillos generat, unde gemmæ fiunt.

Anien lacus uelinorum infunditur per Tyburtinorum fines ab Aniene filio Apollinis. In Tyberim defluit.

Allia salaria uia ad mil. XIIII. à Roma, ubi galli uictoria sunt potiti de Romanis.

Araxes Armeniæ Arabiam à medis diuidit.

Athesis ueronensium in Padum decurrit.

Amesenus priuernatium.

Aufidus Apuliæ proximus Canusio.

Alynthos Lucaniam à Veliensibus diuidit

Asinius Catinæ in litore Taurominitanorum defluit.

Anecus Siciliæ qui per duo millia passuum sub terra mergens Syracusis miscetur mari, appellaturq; anopost anopos cænos, superior anotisphoros.

Alachin megarensium, cuius fontem Dædalus dilatauit, agrum'que reddidit, & regionem, quam idem flu. deuastat.

Acis ex monte Ætna in mare decurrit ex cuius ripis Polyphemus saxa in Vlyssem egisse dicitur.

Atax Pyreneorum circa Narbonam decurrit in Tyrrhenum.

Atyr Tarbedæ Ciuitatis Aquitaniæ in Oceanum fluit.

Almon Romæ ubi mater Deum. VI. Cal. Aprilis lauatur.

Albis Germaniæ sueuos à ceruecijs diuidit mergitur In Oceanum.

Aus Apolloniæ in Meoniam decurrens.

Alto Dyrrhachij decurrit in Illyricum.

Aamasipa

Aumaspa gentis Scytharum unde aunque Scythae legunt.
Aras Macedoniae decurrit in Ionium mare.
Achelous ex Pindo monte per Ebeorum fines in Maliacum mare decurrit, qui Ætoliã ab Arcadia diuidit.
Anaurus Thessaliae ita denominatus quia ex se neque auram, neq; nebulam emittat.
Apidanos Thessaliae in Epidamnon fluit, in quo Emicasus, Melas, Phoenix miscẽtur, ipse in Peneon decurrit.
Asopos Thessaliae in Epidamnon fluit
Antiger qui ex cruore centaurorum quos Hercules iterfecit odore suo uenientes fugat, cum fuerit dulcissimus.
Apud Cicones flu. est cuius liquor epotus praecordia uertit in silicem, & rebus actis marmora inducit.
Aternus Adriae decurrens per Marsos ubi & ostia Ciuitas
Aminone lyciae non longe à Thebis
Abscyrtus flu. Colchorum
Alis Asiae flu.
Absus Palestinae

BENACVS Galliae ex quo nascitur Mantuanorum Mincius
Bethys Hispaniae unde Bethica.
Bagrada Africae iuxta oppidum Musti ubi regulus serpentem longum P. CXX. exercitu adhibito interfecit.
Barbenna Illyrico miscetur.
Batros Scythiae fines Hyrcanos abluit.
Brictates ex Timato monte Arino miscetur.
Caysinos, per Iperam decurrit proximus paludi Asiae.

Camicos Siciliæ ex quo urbs camiceos diuidit Agrigentinos.

Calos Mœsiæ.

Cocytos inferorum ex quo styx palus.

Crunisos Siciliæ Ciuitati Atilac.

Calor beneuenti oppido iunctus.

Crysas Syracusis ex monte Hereo.

Cydnus per mediam urbem Tarson Ciliciæ decurrit.

Cyrta Massiliensium secundum Agathàm urbem.

Crustumium, à quo oppidum in Adriaticum mare fluit

Casilium Campaniæ ex quo oppidum.

Cephysos in urbe phocidos descendit & circa Eubœam flectitur.

Cyrubs Arabiæ in quo plurima genera gemmarum inueniuntur, & camelis portantur in oppidum Tybrestum.

Crathys confinis Sibari capillos facit auri coloris.

Clytumnus umbriæ ubi Iupiter eodem nomine est.

Danubius qui & Ister Germaniæ decurrit in pontum. per VII. ostia

Drinus e palude lignisti abluens Scodram oppidum Illiricorum.

Enipheus è monte othri Thessaliæ.

Esper qua nessus centaurus Deianirã Herculis traiecit

Euphrates Parthiæ.

Eurotas Laconiæ.

Eridanus galliæ Cisalpinæ qui & Padus ubi Heliades mutantur in populos

Erasinus Lyciæ.

Esia galliæ in sequanam fluit.

Euenus Calydoniæ ubi Hercules sagittis nessum centaurum interfecit.

Epidanus Thessaliæ.

Euphrates Mesopotamiæ in padisso oriens. Porrò Salustius author certissimus asserit tam Tygris q̃ Euphratis in Armenia fontes monstrari

Faneus & qui siris beneuenti.

Fabaris Sabinorum, is faber corrupte dicitur.

Ganges in oriente Indiam cingens latissimus, quem Alexander post Oceanum nauigare timuit, qui solus aduersus orientem fluit.

Galessus Tarentinorum quinq; millibus à ciuitate distans Liuius author.

Gallus in Phrygia unde qui bibit insanit more Fanatico.

Gela Siciliæ à quo oppidum.

Pelagiensus Dyrrhachium ab Apollonia diuidens decurrit in Epeiro.

Genesus palestinæ.

Hebrus Thraciæ proximus Æno oppido.

Hermus Lydiæ pactolo confunditur.

Hiberus Hispaniæ à quo Hiberia dicitur.

Hydaspes Indiæ urbis mediæ defluit indo & caucasio.

Hypanis Scythiæ, qui, ut ait Gallus, uno tellures diuidit amne duas. Asiam enim ab Europa separat.

Halys Lydiæ Chrusos transit.

Helyrus Syracusarum à quo ciuitas.

Himela Sabinorum propè Casperam urbem.

Hermus Lydiæ

Herbesos qui & Endrius oppido Alluria decurrit per fines Helori.

Himera oppido Taurotaminitanorum dedit nomen Himeræ, hoc flumen in duas findi partes ait Stesichorus una in Tyrrhenum mare, Altera in Libycum decurrit parte.

Hypsa secundum Irecon urbem Hispaniæ decurrit gratam Herculi.

Hypanis quem & Hictarim uocant ex quo camerinis aqua inducta est.

Hermus Lyciæ.

Hæsusa ibidem finibus Apolloniæ decurrens in sinum Ionium.

Indus Indiam definit ab occasu à quo India dicta hic descendentem Hydaspem recipit.

Isara Galliæ decurrit in Rhodanum.

Icanus Durrhachij ab Isano castello dictus.

Ilerda Hispaniæ à quo Ilerda.

Inachus Thessaliæ.

Ider iuxta salonas mare influit Adriaticum.

Kaycus Mysiæ.

Licesius Thraciæ cuius aquam bibentes ebrij fiunt.

Lethe inferorum quod sit obliuij causa.

Lyris non longe à Marsis Vestinisq; cuius in ripa nymphæ Marinæ Minturnensis templum est.

Lycus Asiæ unde Lycis.

Liger Galliæ diuidens Aquitanos & Celtas in Ocea-

num Britanicum euoluitur.

Lycastris coæ, à quo Lyca Ciuitas.

Lethecus insulæ Cretæ ita dictus quod Hermione Veneris filia Cadmi uiri ibi oblita dicitur.

Mincius Galliæ Cisalpinæ proximus Mantuanis agitur ex Benaco.

Mosella Belgicæ defluit in Rhenum.

Minion Hetruriæ.

Metaurus umbriæ in sinum Adriaticum decurrens.

Mæandros cariæ gentis Asiæ hic tam flexuosus est ut in sese recurrat.

Meiera liguriæ secundum lunam urbem.

Mathis Dyrrhachij non longe à lysso.

Maras Phrygiæ urbis celer.

Melas Thessaliæ in Epidanum fluens.

Nilus Ægypti ex Æthiopia decurrens.

Nar sabinorum ex Apenino in Tyberim per Narniam fluit.

Numicus in agro laurenti.

Niphates Armeniæ ex monte Niphate.

Oaxes Cretæ à quo Ciuitas Oaxia Varro hoc docet.
Quos Magno Anchiale partus adducta dolore.
Et gemitis capiens tellurem Oaxida palmis

Orethus Panormi Siciliæ.

Orontes Syriæ ex monte Casio apud Antiochiam, labitur.

Padus Galliæ Cisalpinæ qui & Eridanus dicitur.

Permessas Bœotiæ.

Penæus Theſſaliæ ubi ſyluæ quas Tempe uocant hunc bebryces poſſiderunt.

Phaſis in colchide, qui de monte Garamnte fluit.

Panthagiæ Siciliæ ita dictus, quod ſonitus eius decurrentis per totam inſulam auditus eſt usq; eo, donec ceres quærens filiam comprimeret eum.

Pitornius. qui per medium lacum fucinum Marſorum ita decurrit, ut aqua eius non miſceatur ſtagno.

Pactolus Lydiæ qui decurrens aurum trahit.

Phæthleirus Siciliæ iuxta Peloridē ꝯfinis templo dianæ.

Piſaurus, qui & Iſaurus, ut Lucanus à quo ciuitas Piſaurum de qua Camillus moribunda ſede Piſauri, decurrit in Adriaticum.

Phocias Theſſaliæ in Epidanum fluit.

Pachiſos Siciliæ ubi ſex. Pom. Iuuenis interfectus eſt.

Phœnix Theſſaliæ fluuius eſt.

Rhenus germaniæ belgas à germanis ſegregans.

Rubicon galliæ iuxta Ariminum olim diuidens galliā ab Italia.

Rumba ex Apenino in Tyberim fluit.

Rhodanus galliæ Lugdunum & Aueniomem decurrēs, atq; Arelatem mari Tyrrheno miſcetur.

Stymo Thraciæ plurimo gelu ſtrictus.

Sequana Galliæ Lutetiam Pariſiorum circunfluit, uel inſulam facit.

Sperchios Theſſaliæ in meliacum mare decurrens usq; ad oram Locridis.

Syrapus Lucaniæ.

Selinus meſſaliorum à quo ciuitas Selinis dicta, quod

Apium ibi plurimum nascitur.

Sagaris *Phrygiæ ad castallum* Berecynthium.

Sebethos Neapolis *in* Campania.

Sarnus *nuceriæ ex* Sarone *flu.* Adriæ *per* Campaniam *decurrens.*

Sinetos Siciliæ *uicinus* Palicis.

Silea *in* Lucania oppido Alburno.

Saron Adriæ.

Sycoris Hispaniæ *iuxta* Ilerdam.

Tygris Parthiæ, *qui sub terra means rubro mari miscetur*

Taurominius *inter* Syracusas & Messenen *à quo oppidum* Taurominium *quod oppidum aliter* Euseboneora *dicitur.*

Tagus Hispaniæ.

Taras Epeiri

Tanager Lucaniæ.

Tybris *uel* Tyberis *idem albula, qui ex radicibus montis* Apenini *ex* Hetruria Romam *decurrit quondam tuscos diuidens.*

Tanais Scythiæ *Asiam ab* Europa *diuidit.*

Trasymenos Lydiæ.

Tapsus Africæ *iuxta* Rusicadem.

Triopala *qui &* Assorus *iuxta albo megarensium.*

Turnus umbriæ.

Taygeta Laconices *ubi filios suos moris habent durare frigore aquæ.*

Titaressos Thessaliæ *qui &* orcus *in* Peneum *decidit, nec ei miscetur quia super eum funditur quem stygia palude crescere quidam affirmant.*

Vulturnus Campaniæ à quo oppidum iuxta puteolos uulturnum.
Virbius Laconices ubi Hippolitum æsculapius arte medicinæ reddidit uitæ, unde & Virbius dictus.
Vfens Tarracinæ proximus
Varus. Hic nunc Galliam ab Italia diuidit ante Rubicon
Vlulens Dirrhachij est ex quo Dirrhachio ministrantur aquæ.
Vestinus Campaniæ qui & aquis suis Sarnum impellit.

Xanthus Troiæ Ilio proximus ex Ida monte defluens Symeonti iunctus in Propontidem funditur hunc scamandrum incolæ uocauerunt. Xantus & Xanthus scribitur flauus latine dicitur. Xanthus. Item nomen est Equi Hectoris, & Achillis.
Xanthus Liciæ, unde & ciuitas.

FONTES.

Aganippe fons Bœotiæ.
Acidalia in Orchomeno.
Arethusa Siciliæ apud Syracusas.
Clitumnus Meuaniæ.
Clanius est apud Acerras in Campania qui cum creuerit meditatur pestem terræ.
Castalius Delphis.
Clitor Arcadiæ, qui potus uinum in odium ducit.
Camœnarum Romæ.
Dirceus Bœotiæ.

Esius, Rhodi.
Garga Eubœa ubi Actæon laceratus est à canibus.
Hippocrene Bœotiæ in Arcadia
Inessa Rhodi à quo Siciliæ Ciuitas inessa.
Libethros Bœotiæ.
Lynupe ubi Narcissus se conspexit.
Largia fons est in Nemea sylua, quem penes agon annuus celebratur Archemoro Lygurgi filio à quo post Archemorus denominatus est.
Menais Leontinorum per quē ciues eius loci timent iurare.
Spandeus in insula Coa Asiæ.
Salmacis cariæ, ex quo qui bibit mollescit idem, & obscœnus fit.
Timauus Aquileiæ Galliæ.
Viruinus apud Laconas fons est.

LACVS.

Auernus immensæ altitudinis cuius ima pars deprehendi non potest.
Acheron qua ad inferos creditur iri.
Gygæa lacus Lydiæ.
Æcitus Apolloniæ
Ampsanctus Lucaniæ cuius halitus uolucres necat.
Benacus Galliæ unde Mincius fluit.
Cyanæ Syracusis per quem Anopes transit per stygiam paludem.
Cocytos, inferorum.
Cimini Hetruriæ
Ferronia Terracinæ
Fucinus Marsis.

Hammonis Africæ qui ortu solis & occasu incandescit reliquo tempore gelidus est.

Inatamana Lacus lunæ tenera ligna accendit ex quo qui bibit aut in insaniam uertitur, aut in soporem.

Larius Galliæ Cisalpinæ.

Lucrinus Campaniæ.

Lemanus Galliæ.

Mareotis Ægypti, unde uites Mareoticæ.

Triuiæ Lacus Ariciæ.

Velinus inter nar labentem.

Venatius Galliæ unde Mincius fluit.

NEMORA.

Anguiæ, uel Anguitiæ Lucaniæ

Clarius Colophoniæ.

Dodone Epeiri.

Lualium in insula Cypro.

Molorchos in nemea à molorcho hospite Herculis

Marica in Campania ubi Marica nympha sepulta est Syla Brutiorum.

Tymbra phrygiæ ab herbæ nomine q̃ lat., cyane dicitur.

Tempe Thessaliæ.

DE PALVDIBVS.

Ambracia Achaiæ

Asia Asiæ cui Caistros propè est

Camerina nũc ante Hesperie dicta. Syracusis propinqua.

Lerna Arcadiæ, unde hydra centum capitum, quam Hercules occidit.

Maeotis Scythiae.
Pontina Terracinae foro appi.
Paduse galliae à Pado dicta
Styx inferorum à Styge Oceani filia
Sathura inter Anthium & Cyrceos eadem statura.
Salpina in Adriatico.
Tryton Thraciae in quo qui se nouies immerserit in auem conuertitur.
Tyraca Syracusis.

DE MONTIBVS.

Aracynthus in Attica, quidam in Arcadia dicunt.
Aruis in insula chio unde uinum aruisium.
Atlas in ultima Africa cingens Mauritaniam.
Ascreus unde uicus in Bœotia unde Hesiodus.
Auentinus Romae ex VII. mont.
Alburnus Lucaniae.
Alpes gallia togatam à comata diuidunt.
Ætna Siciliae flammam emittens.
Agragas Siciliae iuxta Gelam
Athos Thraciae.
Apeninus Italiae usq; ad Anconam porrectus.
Albanus in Latio
Auentinus in quo ciuitas Praenestae.
Amanus Capadociae
Aganippe Bœotiae ante Enippe dictus
Berecynthus Phrygiae, unde mater Deum Berecynthia
Bebius Campaniae fluuium emittens.
Boreas Dyrrhachij.
Cytorus in Ponto Paphlagoniae buxo potens.
Cybelus Phrygiae.

Monœchus Illyridos
Maulus qui & Vesuuus Campaniæ
Niphates Armeniæ in Perside.
Neritos Ithacæ à quo & portus
Nysa Indiæ.
Nemeus Deonensium.
Olympus Macedoniæ altissimus qui altitudine sua pluuias & nubes excedit.
Ossa Thessaliæ,
Oeta Thessaliæ ubi Hercules combustus est.
Othrys Thraciæ
Oemphyle Dyrrachij
Parnassus Phocidis duobus uerticibus surgens
Pindus Thessaliæ
Parthenius Arcadiæ
Phaneus Chij uino insignis
Palatinos Ro. Ex VII unus.
Pelios Thraciæ, in quo lapithæ populi morati, ubi centauri nati.
Pangeus Thraciæ in Thessalia
Pyreneus Galliam ab Hispania diuidit.
Pylartes Dyrrachij.
Petra Dyrrhachij, Castra Pompeij magni
Quirinus Ro. ex VII unus.
Rodope Thraciæ
Riphæi Scythiæ
Rhamnusium Scodræ
Saturnus Ro qui & capitolinus idem, & Tarpeius,
Soractes Faliscorum.
Sarnus Nucceriæ.

Sypilus Lydiæ.
Stesianus Molossiæ,
Tarpeius Rom. ex VII.
Tænarus Laconices.
Tmolus Lydiæ uino insignis.
Taburnus Samnitum oliuifer.
Taygeta Laconices.
Tettica Sabinorum.
Tenitrus Macedoniæ proximus Apolloniæ in conspectu Dhyrrhachij.
Velinus Ro. ex. VII
Vesulus Apuliæ

DE GENTIBVS.

Agathyrsi Scythiæ partis Europæ
Acarnani Epeirotæ Europæ
Apuli Italici partis Europæ
Æthiopiæ Indi, Asiæ
Ægypti, partis Asiæ.
Baroei Mauri Libyes.
Chalybes in Ponto Europæ
Daci Scythiæ
Cicones Thraciæ.
Getuli Afri Libyæ
Germani Europæ.
Getæ Thraces, Asiæ,
Geloni Thraciæ picti corporis parte.
Garamantes parte Libyæ.
Gangaridæ Indiæ.
Hispani Europæ.

Indi Arabes Asiæ.
Ithyrei Syrij usu sagittæ periti.
Cares Asiæ
Lydi partis Asiæ in Ægypto
Lapithæ Thessali Europæ.
Leleges Cariæ Europæ.
Lucani Italici Europæ.
Lycij Asiæ.
Massyli Afri.
Mauri Lybiæ proximi
Magempuri Libyæ.
Marsi Italici Europæ.
Medi Thraciæ proximi.
Morini Oceano iuncti Europæ
Numidæ Mauri Libyæ.
Osci Samnites Italici Europæ.
Parasij Arcadiæ Europæ
Pannonij Illirici Europæ
Phylliridæ Europæ in Venetia
Rutili idem Dauri
Seres Asiæ sub oriente
Sabæi Arabes.
Sauromatæ Europæ.
Theutones Germani Europæ.
Tusci Itali Europæ.
Thraces Thessali Europæ.
Thessali Macedones Europæ.
Vmbri Italiæ, Europæ.
Volsci Italiæ Europæ.

Balineum Antiochiani
Thermæ Seuerianæ
Thermæ commodianæ
Arcus D. Veri parthici
Arcus D. Traiani
Arcus Drusi
Mutatorium Cæsaris
Almo fluuius
Vici. IX.
Ædiculæ. X.
Vicomagistri XXXVI.
Curatores. II.
Denuntiatores. II.
Insulæ. IIII. Mil. CCL.
Domus CXX.
Horrea. XIII.
Balineæ priuatæ. LXXXII.
Lacus LXXXIII.
Pistrina XX.
Regio in ambitu continet pedes XII. Mil. CCXII.

REGIO SECVNDA CÆLIMONTIVM.

Templum Claudij
Macellum magnum
Campus Martialis
Lupariæ
Antrum Cyclopis
Castra peregrina

Caput Africæ
Arbor sancta
Domus Philippi.
Domus uectiliana.
Regia Tulli hostilij templumq́;, quod is in curiam rede git ordine à se aucto. idest patribus minorum gentium.
Mansiones Albanæ.
Mica aurea
Armamentarium
Spolium Samarium
Ludus matutinus
Ludus gallicus
Cohortes quinq; uigilum
Vici. VII.
Aediculæ. VIII.
Vicomagistri. XXVIII.
Curatores. II.
Denunciatores. II.
Insulæ. III.Mil.
Domus. CXXXIII.
Horrea. XXIII.
Balineæ priuatæ. XX.
Pistrina. XII.
Regio in ambitu continet pedes. XII.Mil. CC.

REGIO III.
ISIS ET SERAPIS MONETA.

Amphitheatrum, quod capit loca. LXXXVII. Mil.

Ludus magnus
Ludus Dacicus
Domus brytiana
Samium choragium
Prætura præsentissima
Thermæ Titi Cæsa Augu.
Thermæ Traiani Cæsa Au.
Termæ Philippi Cæsa. Au.
Lacus pastoris
Schola quæstorum
Schola capulatorum
Porticus Liuia
Castra Misenatium
Suburra
Vici. VIII.
Aediculæ. VIII.
Vicomagistri. XXIIII.
Curatores. II.
Denunciatores. II.
Insulæ. II.MDCCLVII.
Domus. CLX.
Horrea. XVIII.
Balineæ priuatæ. LXXX.
Lacus. LXV.
Pistrina. XII.
Regio in ambitu cõtinet pe
des.XII.Mil.CCCCL.

REGIO. IIII.

Templum pacis

Templum Remi
Templum Veneris
Templum Faustinæ
Templum Telluris
Via Sacra
Basilica Constantini
Basilica Pauli Aemilij
Sacri Portus
Forum transitorium
Balineum Daphnidis
Porticus Asidata
Area Vulcani cũ Vulcanali ubi lotos romu
lo, in qua Area sanguine p biduũ pluit.
Buccina Area, uel Buccinum aureum.
Apollo Sandalarius.
Horea Cartharea uel tastaria uel testaria.
Sororium tigillum
Colossus altus. CII. semis, habens in capite
radios. VII. singuli pedum XXII Semis.
Meta sudans
Carinæ
Domus Pompeij
Auita Ciceronem Domus
Vicĩ VIII.
Ædiculæ. VIII.
Vico Magistri XXXII
Curatores II.
Denunciatores II.
Insulæ II. Mil. DCC. LVII.
Domus CXXXVIII.

Horrea. VIII.
Balineæ priuatæ. LXXV.
Lacus. LXXVIII.
Pistrina. XII.
Regio i ambitu ptinet pedes. XIIII.M.

REGIO. V.
EXQVILINA CVM TVRRI
ET COLLE VIMINALI.

Lacus Promethei
Macellum Liuiani
Nymphæum D. Alexandri.
Cohortes, VII. Vigilum
Ædes Veneris Erycinæ ad portā Collinam.
Horti Planciani, uel Plautiani
Horti Mecœnatis
Regia Serui Tulli
Hercules Sullanus
Amphitheatrum Castrense
Campus Exquilinus & Lucus
Campus uiminalis sub aggere
Lucus petelinus
templum Iunonis Lucinæ
Lucus fagutalis.
Domus Aquilij Iureconsulti Q. Catuli
& M. Crassi
Ara Iouis uiminei
Mineruа Medica
Isis Patricia
Lauacrum Agrippinæ.

Templum Quirini
Domus Attici
Malum punicum.ad qđ Domitianus. DD.
Templum gentis flauiæ & erat domus eius
Horti Sallustiani
Senatulum mulierum
Thermæ Diocletianæ
Thermæ Constantinianæ
Balinea Pauli
Decem Tabernæ
Ad Gallinas albas
Area Calidij
Cohortes. III. Vigilum
Vici. XII.
Ædiculæ. XVI.
Vicomagistri. XLVIII.
Curatores. II.
Denunciatores. II.
Insulæ.III.Mil.D.V.
Domus. C.XLV.
Horrea. XVIII.
Balineæ priuatæ. LXXV.
Lacus. LXXVI.
Pistrina. XII.
Regio in ambitu continet pedes XV. Mil. DC.

REGIO. VII.

VIA LATA.

Lacus Ganymedis
Cohortes. VII. Vigilum aliter primorum uigilum.

Rostra populi Romani
Ædes uictoriæ, cum alia Ædicula ui ctoriæ uirginis. DD. Portio Catone.
Templum Iulij Cæsaris in foro
Victoriæ aurea statua in templo Iouis Opti. Maximi.
Ficus ruminalis & lupercal uirginis.
Columna cum statua. M. Ludij
Græcostasis
Ædes opis, et Saturni in uico Iugario
Miliarium aureum
Senatulum aureum
Pila oratia, ubi Trophæa locata nuncupantur curia.
Templum Castorũ ad Lacũ Iuturnæ
Templum concordiæ
Equus Æneus Domitiani
Atrium Mineruæ
Ludus Æmilius
Iulia Porticus
Arcus Fabianus
puteal Libonis
Iani duo celebris mercatorum locus.
Regia Numæ
Templum Vestæ
Templum Deum Penatium
Templum Romuli
Templum Iani

Forum Cæsaris
Stationes municipiorum
Forum Augusti cum æde Martis ultoris.
Forum Traiani cum templo & equo æneo & columna cochlide quæ est alta pedes. CXXVIII. habetq; intus gradus. CLXXXV. fenestellas. XLV.
Coh rtes sex uigilum
Ædicula Concordiæ supra Græcostasin
Lacus Curtius
Basilica argentaria
Vmbilicus urbis Romæ
Templum Titi & Vespasiani
Basilica Pauli cum Phrygijs columnis.
Ficus ruminalis in comitio ubi & lupercal
Ædes Veiouis inter arcem & capitolium propè asylum
Vicus ligurum
Apollo translatus ex Apollonia à Lucullo, XXX. cubitum.
Delubrum Mineruæ
Ædicula Iuuentæ
Porta carmentalis uersus circum flaminium
Templum Carmentæ
Capitolium ubi omnium deorũ simulacra celebrantur
Curia calabra, ubi Pontifex minor dies pronunciabat
Templum Iouis Opt. Max.
Ædis Iouis tonantis ab Aug. DD. in cliuo capitolino.
Signum Iouis imperatoris à prænestе deuectum. Asylũ,
Templum uetus Mineruæ
Horrea germanica

Horrea Agrippina
Aqua cernens quatuor scauros
Forum boarium
Sacellum pudicitiæ patritiæ
Ædes Herculis uictoris duæ altera ad portam trigeminã alterã in foro boario cognomine rotunda et parua.
Forum piscarium
Ædes Matutæ
Vicus iugarius, idem & thurarius, ubi sunt aræ opis, & cereris cum signo Vertumni.
Carcer imminiens foro à Tullo Hostilio ædificatus media urbe.
Porticus margaritaria
Ludi litterarij
Vicus unguentarius.
Ædes uortumni in uico thusco
Elephantus herbarius
Vicĩ. XII.
Ædiculæ totidem
Vicomagistri. XLVIII.
Curatores. II.
Denunciatores. II.
Insulæ. III. *Mil.* DCCCLXXX.
Domus. CL.
Balineæ priuatæ. LXVI.
Horrea. XVIII.
Lacus. CXX.
Pistrina. XX.
Regio in ambitu continet pedes. XII. *Mil.* DCCCLXVII.

CIRCVS FLAMINIVS.

Stabula IIII. factionum
Ædes antiqua Apollinis cum lauacro
Ædes Herculi magno custodi Circi fla/
Porticus Philippi (minij.
Ædis Vulcani in Circo flaminio
Minitia uetus
Minitia frumentaria
Porticus Corinthia. CN. Octauij, quæ
prima duplex fuit.
Crypta Balbi
Theatrū Balbi. Capit loca XXX. Mil.
XCV. CL. Cæsar dedicauit & ap/
pellatur à uicinitate.
Iupiter Pompeianus
Theatrum Marcelli. Capit loca. XXX.
Mil. Vbi erat aliud templum Iani.
Delubrum. C. Domitij
Carcer. CLX. uirum
Templum Bruti Callaici
Villa publica ubi primum propuli cen
sus est actus in Campo Martio.
Campus Martis
Ædis Iuturnæ ad aquam uirgineam
Septa trigaria
Equiria
Horti Luculani
Horti Luculani

Sepulchrum Augustorum
Ciconiæ nixæ
Pantheon
Theatrum Pompei
Basilica Macidij
Basilica Martiani
Templum Diui Antonini cum Cochlide Columna quæ est alta pedes. CLXXV. habet intus gradus CCVI. & Fenestellas. VI.
Thermæ Adriani
Thermæ Neronianæ, quæ postea Alexandrinæ
Thermæ Agrippæ
Templum boni euentus
Aedes bellonæ uersus portam Carmentalem, ante hanc eædem Columna index belli inferendi.
Portus Argonautarum
Meleagricum
Iseum
Serapeum
Mineruium
Minerua Chalcidica
Insula Phelidij, siue Phelidis
Vici XXX.
Aediculæ totidem
Vicomagistri. CCXX.
Curatores II.
Denunciatores. II.
Insulæ. III. Mil. DCCLXXXVIII.
Domus. CXL.
Balineæ priuatæ. LXIII.

Sedes Imperij Romani
Auguratorium
Ad Mammaeam, hoc est Diaeta Mammaeae.
Ara palatina
Aedes Iouis Victoris
Domus Dionysi
Domus.Q.Catuli.
Domus Ciceronis
Aedes Diiouis
Velia
Curia uetus
Fortuna respiciens
Septizonium Seueri
Victoria Germaniciana
Lupercal
Vici VI.
Aediculae totidem
Vicomagistri. XXIII.
Curatores. II.
Denunciatores. II.
Insulae. II.Mil.DC.XLIIII.
Domus. LXXXVIII.
Lacus. LXXX.
Hrrea. XLVIII.
Pistrina. XX.
Balineae priuatae. XXXVI.
Regio in ambitu habet pedes. XII. Mil. DC.

REGIO XI.

CCIRVS MAXIMVS

Circus maximus qui capit loca. CCCLXXXV.
Mil.XII.Portæ.
Templum Mercurij
Ædes ditis patris
Ædes Cereris
Ædes Veneris opus Fabij Gurgitis
Ædes portumni ad pontem Amili, olim Subliciũ
Porta Trigemina.
Salinæ
Apollo Cœlispex
Aedes Portumni
Hercules oliuarius
Ara maxima
Templum Castoris
Ades Cereris
Aedes Pompeij
Obelisci.II.iacet alter, alter erectus
Aedes Murciæ
Aedes Consi subterranea
Forũ Olitorium in eo Columna est lacta-
ria ad quã ĩfantes lacte alẽdos deferũt
Aedes Pietatis in Foro olitorio
Aedes Iunonis Matutæ
Velabrum maius
Vicĩ. VIII.
Aediculæ totidem
Vicomagistri XXXII.
Curatores. II.
Denuntiatores.II.
Insulæ M.DC.

Domus.

Domus. XXXIX.
Balineæ priuatæ. XV.
Horrea. XVI.
Lacus. LX.
Pistrina. XII.
Regio in ambitu continet pedes.
XI.Mil.D.

REGIO. XII.
PISCINA PVBLICA.

Vicus Veneris almæ
Vicus piscinæ publicæ
Vicus Dianæ
Vicus Ceios
Vicus Triari
Vicus aquæ salientis
Vicus laci tecti
Vicus Fortunæ mammosæ
Vicus Colapeti pastoris
Vicus portæ Radusculanæ
Vicus portæ Neuiæ
Vicus Victoris
Horti Asiniani
Area radicaria
Caput uiæ nouæ
Fortuna Mammosa
Isis Antenodoria
Ædes bonæ deæ subsaxanæ
Signum Delphini
Thermæ Antonianæ

Septem domus Parthorum
Campus lanatarius
Domus Chilonis
Cohortes. III. uigilum
Domus Cornificij
Priuata Adriani
Vici. XII.
Aediculae totidem
Vicomagistri. XLVIII.
Curatores. II.
Denunciatores. II.
Insulae. II. Mil. CCCCLXXXVI.
Domus. C.XIIII.
Balneae priuatae. XLIIII.
Lacus. LXXX.
Horrea. XXVI.
Pistrina. XX.
Regio in ambitu habet pedes. XII. Mil.

REGIO. XIII.
AVENTINVS.

Vicus fidij
Vicus frumentarius
Vicus trium uiarum
Vicus Cesetij.
Vicus Valerij
Vicus laci milarij
Vicus fortunati
Vicus capitis Canteri
Vicus trium alitum

Vicus nouus
Vicus loreti minoris
Vicus armilustri
Ædes Consi
Vicus columnæ ligneæ
Minerua in auentino
Vicus materius
Vicus mundiciei
Vicus loreti maioris ubi erat Vertu/
Vicus Fortunæ dubiæ (mnus
Armilustrum
Templum Lunæ in auentino
Templum commune Dianæ
Thermæ Varianæ
Templum Libertatis
Doliolum
Ædes bonæ deæ in Auentino
Priuata Traiani
Remuria
Atrium libertatis in Auentino
Mappa Aurea
Platanon
Horrea Aniceti
Scalæ Gemoniæ
Porticus Fabraria
Schola Cassi
Templũ Iunonis reginæ à Camillo.
DD. Veijs captis.
Forum pistorium
Vicũ. XVII.

Ædiculæ totidem
Vicomagistri. LXXIIII.
Curatores. II.
Denunciatores. II.
Insulæ. II. M. CCCCLXXXVIII.
Domus. C.III.
Balineæ priuatæ. LXIIII.
Lacus. LXXVIII.
Horrea. XXVI.
Pistrina. XX.
Regio in ambitu habet pedes. XVI. Mil. CC.

REGIO. XIIII. TRANSTIBERIM.

Vicus Censori
Vicus Gemini
Vicus Rostrati
Vicus longi aquilæ
Vicus Statuæ siccianæ
Vicus quadrati
Vicus Raciliani maioris
Vicus Raciliani minoris
Vicus Ianuclensis
Vicus Bruttanus
Vicus larum ruralium
Vicus Statuæ ualerianæ
Vicus Salutaris
Vicus Pauli
Vicus Sex. Lucei

Vicus Simi publici
Vicus patratilli
Vicus laci restiuti
Vicus Sanfei
Vicus Sergi
Vicus Ploti
Vicus Viberini
Gaianium
In Insula Ædes Iouis, et Æsculapij, &
Ædes Fauni.
Naumachiæ
Cornisce
Vaticanius
Hortus domitij
Ianiculum
Mamæ Sacellum
Balineum Ampelidis
Balineum Prisciilianæ
Statua Valeriana
Statua Sicciana
Sepulchrum Numæ
Cohortes. VII. uigilum
Caput Gorgonis
Templum fortis fortunæ
Area Septimiana
Ianus Septimianus
Hercules cubans
Campus Bruttanus
Campus Codetanus
Horti Getæ

Castra lecticariorum

Vici. XXII.

Ædiculæ totidem

Vicomagistri. LXXXVIII.

Curatores. II.

Denunciatores. II.

Insulæ. IIII. Mil. CCCCV.

Domus. CL.

Balineæ privatæ. LXXXVI.

Lacus. CLXXX.

Horrea. XXII.

Pistrina. XXII.

Regio in ambitu habet pedes XXXIII. Mil. CCCCLXXVIII.

SENATVLA TRIA *Vnum inter capitolium, & forum ubi magistratus cum senioribus deliberant. alterum ad portam capenam. tertium citra Ædem* Bellonæ *in circo* Flaminio *ubi dabatur* Senatus *legatis, quos in urbem admittere nolebant. Quartum senatulum matronarum in quirinali* Antoninus Pius Bassiniani *filius fecit.*

BIBLIOTHECAE *Vnde trigita publicæ, ex ijs præcipuæ duæ.* Palatina & Vlpia.

OBELISCI. Magni. VIII. *in circo maximo. maior est pedū.*CXXXII. *Minor pedum.* LXXXVIII. *semis. unus in* Vaticano *pedū.* LXXII. *unus in cāpo* Martio *ped.* LXXII. *duo in mausoleo* Augusti *pares singuli ped.* XLII. *semis*

OBELISCI Parui. XLII. in plerisq; sunt notæ Ægyptiorum.

PONTES. VIII.

Miluius. Aelius, Vaticanus. Lanuclensis, Fabricius, Cestius, Palatinus, Aemilius, qui ante sublicius.

CAMPI. VIII.

Viminalis, Exquilinus, Agrippæ, Martius, Codetanus, Bructianus, Lanatarius, Pecuarius, Vnus ultra Tyberim campus Vaticanus extra numerum.

FORA. XVII.

Romanum, quod dicitur magnum. Cæsaris Augusti, Boarium, Transitorium, Holitoriũ, Pistoriũ, Traiani, Aeneobarbi, Suarium, Archemoriũ. Diocletiani. Gallorum. Rusticorum, Cupedinis, Piscarium, Sallusti.

BASILICAE. XI.

Vlpia, Pauli. Vestini. Neptunij, Macidij. Martiana. Vastellaria. Floscelli. Sicinini. Cõstantiniana. Basilica porcia à Portio Catone facta.

THERMAE. XII.

Traiani Titi, Agrippæ Syriacæ. Commodianæ. Seuerianæ. Antonianæ. Alexandrinæ, quæ Neronianæ. Diocletianæ. Decianæ, Constantinianæ. Septimianæ.

IANI. Per omnis regiones incrustati, & adornati signis duo præcipui ad arcum Fabianum superior, inferiorq;.

AQVAE. XX.

Appia. Martia. Virgo. Claudia. Herculea. Tepula. Damnata. Traiana. Annia. Halsia, siue Halsientena quæ. Augusta. Cærulea. Iulia. Algentiana. Ciminia. Sabbatina. Aurelia. Septimiana. Seueriana. Antoniana. Alexandrina.

VIAE. XXIX.

Appia Latina, Labicana, Campana. Prænestina, Tiburtina. Collatina. Nomentana, quæ Figulensis. Salaria, Flaminia, Æmilia, Claudia, Valeria, Ostiensis. Laurentina, Ardeatina, Setina, Quintia, Gallicana, Triumphalis, Patinaria, Ciminia, Cornelia. Tiberina, Aurelia. Cassia, Portuensis, Gallia, Laticulensis.

Capitolia. II. *uetus & nouum Amphitheatra.* II. *Colosse.* II. *Columnæ cochlides.* II. *Macella.* II. *theatra.* III. *ludi.* V. *naumachiæ.* V.

NYMHPAEA. XI. *Equi ænei inaurati.* XXIIII. *equi eburnei.* XCIIII. *tabulæ signa sine numero. Arcus marmorei.* XXXVI. *lupanaria.* XLV. *latrinæ publicæ,* CXXIIII. *cohortes prætoriæ.* X. *cohortes urbanæ.* IIII. *cohortes uig.* VI. *excubitoria.* XIIII. *uexilla* II. *communia castra peregrina castra miscenatium castra tabellariorum. castra lecticariorum. castra uictimariorum. castra salgamariorum. castra salicariorum. castra equitum singulorum.* II. *Mensæ olearia.* XXIIII. M.

FINIS.

DIONYSII AFRI POEMA DE ORBIS SITV PRISCIANO INTERPRETE.

n Atura genitor, quæ mundum con-
tinet omnem
Annue rex cœli, positum telluris & undæ
In quas imperium, mortalibus ipse dedisti,
Materiæ tantæ me promere carmine digno.
INCIPIENS Terræ tractus pontiq; meatus
Et fluuios canere, atq; urbes, populosq; per orbem
Discretos: late refluum immorare parabo
Oceanum, tellus quo cingitur æquore tota.
Insula ceu sese diffundens littore uasto
Non tamen assiduo, teres undiq; margine circum
Clauditur hæc bifido. sed brachia littore pandens
Arctatur rapidos cursus ad solis utrinq;
Adsimilis fundæ, sed quamuis corpore toto
Vna sit hæc homines treis dicunt esse diremptas.
Et primam Lybien, post Europen, Asiamq;
Sed Lybiam Europæ discernit finibus amplis
Linea, quam obliquant Gades, atq; Hostia Nili.
Qua boreæ excurrit Memphitica terra sub axes
Atq; locum nouit Spartano fama Canopo
Sed terras aquilo, qua frigore damnat iniquo
Europen Asiæ Tanais disiungit ab oris
Sauromatas linquens, Scithiam qui gurgite uasto

Præstringit, præcepsq́; ruit mæotida poscens
At medius finis iam iam decliuis ad austrum est
Quas hellesponti fauces dixere priores
Sed magis australis sunt terminus hostia Nili
Per mare sic fluuiosq́; patens discernitur orbis.
Ast alij terris malunt discernere terras
Finibus est Asiæ latus arctum, lingua supernis
Caspia, quam mediam faciunt, atq; æquore ponti
Euxini locus hic discrimen dicitur esse
Europæ, Atq; Asiæ disiungens turibus arua.
Ast alius finis longissimus exit in austros
Qui secat Aegypti terras, æquorq́; Sabæum.
Separat hic Libyen Asiæ confinia rumpens
Talia mortales peribent discrimina terræ.
Circuit oceani gurges tamen undiq; uastus,
Qui quamuis unus sit plurima nomina sumit
Finibus hesperijs Atlanticus ille uocatur
At boreæ qua gens ferens Arimaspa sub armis
Dicitur ille piger nec non Saturnius idem.
Mortuus est alijs, minimo post lumine solis
Perfruitur, tarde radios nam suscipit orcus
Nubibus & crassis premitur, nimbisq́; grauatur.
Vnde tamen primo conscendit lumine Titan
Eoumq́; uocant, atq́; indum nomine pontum
Sed qua deuexus calidum post excipit austrum
Aethiopumq́; simul pelagus rubrumq́; uocatur
Qua deserta patet tellus ardore perusta.
Circuit oceanus sic totum maximus orbem
Nominibus uarijs celebratus, & æquore tanto
Hinc atq; inde sinus penetrabilis efficit ille

Exiguos multos dirimens mare quatuor amplos
Perſecat Heſperiam primus qui porgitur undis
Pamphylumq; latus Lybyæ pertendit ab oris
Hic minor eſt reliquis, maior quem caſpia tellus
Suſcipit intrantem uaſtis aquilonis ab undis
Nomine Saturni quod tethys poſſidet æquor.
Caſpius iſte ſinus ſimul Hyrcanusq; uocatur.
At duo qui ueniunt auſtralis ab æquore ponti
Hic ſupra currens mare perſidos efficit altum
E regione ſitus, qua caſpia uoluitur unda.
Fluctuat eſt alter, Panchæaq; littora pulſat
Euxini contra pelagus protentus in auſtros
Hoſce ſinus perhibens, quos tethyos efficit unda
Maiores nam ſunt alij, multiq; minores.
Nunc maris heſperij luſtrabo carmine tractus
Flexibus in uarijs quo frangitur æquore pontus
Aſtringens pelago terras circunfluus illis
Montibus & radens ſuppoſitas urbibus oras.
Adſis ó numen ſtudiorum præſul & artis
Ordine principium capiens Atlantis ab unda
Herculeó celebrant quam metæ munere Gades,
Cæliferasq; tenet ſtans Atlas monte columnas
Eſt primus uaſtis qui pontus hibericus undis
Diuidit Europen Libyá communis utriq;
Hinc atq; hinc Stellæ ſunt, amba littora cernunt
Hæc Libyes, hæc Europes aduerſa tuendo.
Gallicus hunc gurges, qui Celtica littora pulſat
Excipit, hunc ſequitur Ligurum cognomine dictus
Qua domini rerum terris creuere latinis
Ad uetran leucen aquilonis ab axe reductus.

Quæ freta Sicaniæ concludit littore curuo
Insula sed Cyrnos proprijs pulsatur ab undis,
Intra Sardoum pelagus celtumq; refusis.
Inde salis tumidus tyrrheni uoluitur æstus
Ad partes uergens australeis excipit illum
Sicaniæ gurges solis deflexus ad ortus
Qui procul effusus Pachyni tunditur oris
Ad Creten, summam, qua prominet æquore rupem,
Qua Gortyna potẽs medijs qua Phaestos in aruis
Arietis hanc rupem simulantem uertice frontem
Pro merito graij κριοῦ dixere μέτωπον
Hoc mare Gargani concludit iapygis ora
Illinc incipiens extenditur adria uastus
Ad boream penetrans pelago, solemq; cadentem
Ionius pariter sinus hic perhibetur ab orbe.
Diuidit & geminas diuersas partibus oras.
Quas tamen extremas coniungit terminus unus.
Ad dextram partem protenditur Illyris alma.
Post hanc Dalmatiæ populorum martia tellus.
Ad leuam Ausoniæ porrectus continet isthmos
Quem tria circundant maria undiq; littore curuo
Tyrrhenum Siculum nec non simul Adria uastus
FINIBVS At proprijs exceptant singula uentos
Tyrrhenum Zephyro siculum sed tunditur austro.
Adria succurrens eoo frangitur euro.
Ast post sicaniam tractu diffunditur alto
Ad syrtin pelagus libycis quæ cingitur oris
Maiorem postquam minor excipit, æquora longe
Atq; sinu gemino resonantia littora pulsant
Finibus à Siculis Cretæum tenditur æquor,

Ad solis ueniens ortus salmonida poscens.
Dicitur eous qui Cretæ terminus esse.
Post hanc & geminum mare uastum fluctibus atris
Flatibus hismarici boreæ quod tenditur atris
Quod ruit aduersus celsæ de partibus arcti
Quod prius est pharium perhibent, hoc littora tangit
Præcipitis Casij montis. Post unda secunda
Sidonium est pelagus, penetrat qua gurgite pontus
Issicus arctoas ad partes æquore uergens.
Non longe rectus, Cilicum nam frangitur oris.
Hinc zephyros poscens ueluti draco flectitur undis
Quod iuga montiuagus uastat, syluasq; fatigat,
Partibus extremis pamphylia clauditur isto,
Atq; chelidoniæ rupes cinguntur eodem
At procul hunc zephyrus finit patareide summa.
Post hæc arctoas ad partes aspice rursus
Ægeum, superat qui fluctibus æquora cuncta
Dispersas uasto cycladas qui gurgite cingit
Terminat hunc Imbros pariter, Tenedosq; coercens
Angusta trahitur quæ fauce propontidis unda
Asia, quam supra populis distenditur amplis
Ad notiam partem, qua latus ducitur isthmos.
Threicius sequitur post bosphorus hostia ponti,
Hoc nullum perhibent terris augustius orbis
Esse fretum dirimens. hic sunt symplegades arctæ.
Panditur hic ponti pelagus titanis ad ortus
Quod petit obliquo boream, solemq; meatu
Hinc, atq; hinc medio percurrunt æquore colles,
Vnus qui ueniens Asiæ de parte Carambis
Dicitur australi, sed contra finibus alter..

Prominet Europæ hunc κριοῦ dixere μέτωπον
Ergo conueniunt aduersi gurgite tanto
Distantes quantum ternis transire diebus
E ualeat nauis, bimarem sic æquore pontum
Aspicias similem cornu quod flectitur arcus
Neruo curuati distento dextera neruum
Assimulat, recto trahitur nam linea ductu
Extra quam boream quo scandit sola carambis
Sed formam cornu geminatis flexibus edit
Litus quod pontum cingit sub parte sinistra
In quam mæotis penetrans aquilonis ad axes
Quam Scythicæ gentes circundant undiq; ripis
Et matrem ponti perhibent mæotidis undam.
Scilicet hic ponti uix exit gurgite multo
Cimmerium torrens per bosphoron, hic ubi taurum
Cimmerij gelidis habitant sub finibus unum.
Hæc maris est species, splendens, hæc forma profundi.
Nunc tibi telluris regiones carmine pandam,
Vt cernas animo non uisas lumine terras.
Atque docens alios lauderis pectore docto.
Incipiens libyæ tenuisq; à tethyos undis
Oceanus tyrias qui pulsat gurgite gadis
Tenditur ad notias partes, & solis ad ortus.
Et mensæ formam reddit mensoribus artis
Quam tradunt terræ non æqua margine cinctam.
Terminat hæc fines rubri propè littora ponti
Latos æthiopum populos, quos possidet alter
Quem calidis iuxta terris pascuntur Erembi
Hos pelli similes pardi dixere priores.
Nanq; solum squallens urbes distinguit opacas.

Hac sitis hac humor latos uariatur in agros
Sed summam Libyen habitant ad tethyos undas
Alcidæ qua sunt statuæ maurusia plebes.
Post hos immensæ nomadum de semine gentes
Atq; masæsyllij nec non masylia proles,
Saltibus hos duris asper, syluisq; uagantes
Victus alit sæua quæsitus cæde ferarum
Scilicet ignaros terras proscindere aratris
Agricolasq; boues plaustris domitare scnoris,
Nanq; errauit nemorum per dumos more ferarum.
Quos propè tenduntur fines Carthaginis altæ.
Perpetuas tyrijs celebrat quæ condita laudes
Qua regnans felix Didò per secula uiuit,
Atq; pudicitiam non perdit carmine ficto.
Hanc minor insequitur syrtis, maiorq; secunda
Qua tumor immensus tyrrheni pellitur æstus,
Accessuq; furit, siccisq; receptus arenis.
Ast inter syrteis urbs est, quam nomine dicunt
Esse Neapolin, hanc supra iustissima fertur
Hospitijs gaudens gens degere loto phagorum
Hos licet ad fines desertas cernere terras
Extinctis populis nasamonum marte latino.
Asbystæ post hos terrarum rura tenentes
In medio summis libycis & gentibus hammon
Nec non cyrene clarorum mater æquorum
Vrbis amyclææ proles quam condidit olim.
Marmaridæ, post hos ægyptia flumina uertunt
Getuliq; super sunt, viciniq; Nigretes,
Continuo post hos sequitur φαυρουσία tellus.
Hanc habitant iuxta Garamantes debite clari

Quæ ſuperat cunctas urbs miro munere fontis,
Frigore qui noctis feruet calefactus & umbris
At ſolis friget radijs glacialis,& igni.
Omnibus extrema populis clauduntur in ora
Æthiopes,libyes ubi finit littore cerne
Oceanum nimio,quæ pulſat ſole calentem.
Nec longe feruent blemyorum collibus agri
Hinc memorant pinguis deſcendere flumina nili
partibus à libycis,qui currens ſolis ad ortus
Siris ab æthiopum populis cognomine fertur.
Verſum cultores Nilum dixere Syenes,
Hinc Boreæ currens ad partes flumine pingui
Fertilis ægypti terras fœcundat opimas,
Septenoq; ferit pellæum gurgite pontum,
Non alius tantum fluuiorum ditat arenas,
Atq; trahens limum complectitur ubere campos,
Hic latis Libyen Aſiæ determinat oris,
Hæc ortus cernit,uidet auſtros illa calentes.
Hunc habitant iuxta ſapientum corda uirorum
Diſpoſuere uias qui uitæ mente potenti,
Et primi dederant ſulcos & ſemina terris,
Obliquos ſolis tractantes pectore curſus,
Horum telluris fines nunc carmine dicam
Et formam celebrat,quam gloria magna per orbem
Hæc igitur laus diffuſa pateſcit in aruis
Fertilis,& ſuperans alias pinguedine glebæ,
Marginibus laterum formatur,at undiq; ternis
Late quidem boreæ ſub litore tenditur oris
Aſt ortus anguſta petit,ſummamq; Syenem,
Quam celſi media montes utrinq; cohercent,,
Irrigui

Irrigui per quam descendunt flumina Nili,
Hanc habitant homines multi pariterq; opulenti
Qui ueteris claraeq; colunt sub moenia thebes
Quam perhibent centum portas habuisse priores,
Filius aurorae Memnon qua regna tenebat
Hic sunt, & septem medijs in finibus urbes,
Quas celebrat totum discurrens fama per orbem.
Et quicunq; maris uiuunt propè littora uasta.
Qua lacus est ingens liquidae serbonidos undae,
Ad cuius Zephyrum Macedum sunt moenia regis.
Et Pharos idothees scopuli pallenidis alti.
Post urbs sub casio pellusi uergit ad ortus.
Nauigijs populus duris quam possidet aptus.
Non tamen est Libyes ponēdus finibus iste,
Scilicet eoas Nili qui continet oras,
Nili quem circum floret mirabilis arbor,
Extinguit quae sitim pomo, cui nomen Adipsos,
Haec facies libyes, hic claudit terminus illam.
Sunt tamen hic aliae gentes, quae litore summo
Cethyos aut medijs habitant telluris in aruis
Et gratas circum ripas tritonidis undae.
Hic lapis heliotropius est, qui nomene uero
Dicitur inuertit radios nam Solis in unda,
Si quis eum fusa labris immergat ahenis
Sanguineiq; rubens resplendet luce coloris
Purior at soli renitet nudatus ab undis.

Si placet Europes quoq; me nunc dicere formam
Haud taceam, similis Libyae est sed uergit ad arctos
Finibus & pariter distentus pergit ad ortus.
Linea nanq; Asiae similis disiungit utranq;.
Haec noctias spectat partes aquilonis at illa,

Ast ambas unam si terras esse putemus
Assimulent conum lacertum compagibus æquis,
Cuius ad occasus est summum, lata sub ortu.
Sic Europa tibi facili dignoscitur arte.
Ad cuius summum propè metas Herculis alti
Magnanimæ gentes dederat queis nomen Iberus
Ad spatium multum terrarum rura colentes
Oceanum boreo contingunt frigore durum
Scrutaturq; decus pulchrum sapientibus auri.
Quos tamen haud maculat præsens, nec deijcit absens
Qua sunt germani bellaces, atq; Britani
Saltibus Hercynijs Germania subiacet atrox.
Hæc tergo similis taurino dicitur esse.
Et pascit uolucres mirum fulgentibus alis,
Queis ducibus noctu cernuntur flexa uiarum.
Pyrrhenes sequitur mons, post hunc est celtica tellus
Eridani fontis contingens rauca fluenta.
Hic Phaethonta suum caræ luxere sorores,
Hic electra legunt alnis stillantia celtæ
Succina quæ memorant mellis uini ue colore,
Quæ paleas rapiunt tractu, frondesq; caducas.
Post hos tyrrheni, quos iuxta solis ab ortu
Incipiunt alpes, quibus exit gurgite uasto
Oceani rumpẽs glacialis littora Rhenus.
Hunc propè consurgit fons istri flumine longo
Qui poscens ortum, Euxini percurrit in undas
Irriguam peucem amplexus gurgite quino,
Cuius in arctoas est partes barbara tellus
Innumeras gentes gremio complexa reducto,
Cui finem faciunt mæotidis hostia uastæ.
Hinc sunt Germaniq; truces, & sarmata bellax

Atq; getæ, nec non basternæ semina gentis,
Dacorumq; manus & martia pectora alani.
Atq; δρόμον Tauri retinentes fortis Achilli.
Angustum & longum mæotidis hostia iuxta.
Hos equites supra celeres funduntur Alani.
Atq; melanchlænum populus metuendus in arcu.
Post Hippomolgi sunt, hippopodesq; potentes,
Atq; Gelonus cum Neuris, pictiq; Agathyrsi.
Hic ubi descendit porrecta Borysthenis unda
Euxinumq; subit κριοῦ propè tracta μέτωπον
E' regione iacet locus hic Symplegados arctæ
Hic sunt Aldesci quoq; Panticapiq; fluenta,
Diuidui currunt Riphæis montibus ambo
Immiscent qua se ponti glacialibus undis,
Nascitur electrum præfulgens luce nitenti,
Mense solet primo qualis splendescere luna
Hos adamanta legunt iuxta algetes Agathyrsi.
Tot dirimit gentes Aquilonis partibus Ister.
Huius ad australes terras, gerræq; feroces
Noricijq; colunt, bellaces Pannorijq;
Et Mœsi Thracum boreis in finibus orti
In quorum terris quas ponti perfluit unda
Ignipotens oleo commisto gignitur herba
Medica cui nomen cuius compescere flammas
Si quis aqua cupiat, plus ignem pascit in illa.
Pulueris hunc iactus potis extinguere solus.
Thraces arant post hos latissima rura tenentes
Quæ Torrens stringit, finitq; Propontidis unda,
Atq; Hellesponti fauces ægæus, & altus
Nascitur hic scopulus pallenes gemma refulgens
Asterium perhibent, stellis certare putatur.

Et flammæ similis splendenti lumine lichnis,
Hic ripas istri porrectas undiq; stringunt.
Europæ reliquas nunc partis aspice ternas
Phœbeos uergens, quibus eminet illa sub ortus.
Prima est Hispanum, quæ frangit littora pontum
Altera tyrrhenum quæ pulsat molibus æquor
Tertia quæ graios circunflua gurgite pascit.
Sed tamen oceanum contingit iberica tellus.
Occiduum calpe, qua summam sustinet unam
Herculis è stellis, quam supra diues & alta
Tartessus cempsiq; sedent qui collibus imis
Pyrrhenes, cœlum qui tangit uertice summo.
Ast ambas intra tellus iacet ausonidarum,
Limite quam recto mediam secat Apenninus
Qui mons incipiens boreis ex alpibus altus
In freta sicaniæ porrectas terminat oras,
Hunc urbes circum populi, gentesq; frequentant.
Quos breuiter retegam nostro tibi carmine cunctos
Tyrrheni primum fortes, iuxtaq; pelsagi
Cyllenes quondam propria qui sede relicta
Tyrrhenis socias petierũt nauibus arces.
Hos propè sunt omni superantes laude latini,
Quorum per terram discurrit in æquora tybris,
Ante alios Tybris fluuios præstantior omnes.
Regius irriguo dirimit qui gurgite Romam,
Romam quæ genitrix regum dominatur in orbem,
Post hos pingue solum sequitur Campania diues
Hic ubi Parthenopes domus est castissima, frugum
Fertilis, hanc pontus proprijs exceperat undis
Ad noton est longe supra sirenida rupem
Peucentis silari gurges spectabile flumen.

Hunc habitant propè Lucani brutijq; coloni
Ad Leucopetra longissima rura tenentes
Hinc est ad Boream Zephyri quæ summa uocatur,
Sub qua sunt Locri celeres, qui tempore prisco
Illuc reginam propriam uenere secuti
Ausoniamq; tenent, qua currit flumen halecis.
Mœnia cernuntur Metaponti, deinde, Crotonq;
Quam pulcher gratam præterfluit Æsarus urbem
Vlterius pergens hinc templa lacinia cernens,
Post hæc est Sybaris, perijt quæ numinis ira
Præponens hominum tumulos cœlestibus aris
Ponere qui priscis ausi certamina soli
Samnitis medio complectitur itala tellus
In gremio, marsosq; simul, tunc deinde Tarentum
Tangitur æquoribus, quod muniuere Lacones.
Continuo Calabræ telluris rura sequuntur
Vsq; hyrij summam se tendit Iapygis ora,
Qua salis adriaci trahitur uastissimus æstus,
Atq; sinum penetrans aquileium | colligit undas.
Alta tegestræon postremæ mœnia terræ
Qua sinus ionius finitur gurgite lasso,
Hi sunt Ausoniæ populi, gentesq; potentes.
Flexilis hinc pontus conuertens uergit ad ortus
Atq; Liburnorum terras hyllisq; feroceis
Bulimeon pariter præstringens littora currit.
Et uenit illyrias late porrectus ad arces.
Quas tollunt montes excelsa Ceraunia summas.
Cernitur hic tumulus qui Cadmi dicitur esse
Harmoniæq; simul, nanq; hic serpentibus illi
Corpora post tempus longum mutasse feruntur
In senio, postquam patriam thebasq; relinquunt

Ἀργεστὴν memorant, ferri nitet ille colore.
Iuxta est argiuum tellus, pariterq; Laconum
Ortus argiui uergunt, Lacones ad austros.
Æquoribus geminis Isthmos pulsatur utrinq;
Hoc Ephyren contra est Zephyrus, sed uerberat illud
Eurus in immensum quà mergitur unda profundum
Nomine, quam danai dixere Saronida, prisco
Attica sed tellus post Isthmon solis ad ortum est.
Hinc orithyam Boreas rapuisse puellam
Traditur, hic Ilisos aquis deuoluitur amnis.
Boeotum sequitur finis, qua dicitur unda
Esse potestatis diuersæ, nanq; duobus
Fluminibus uertit uerueecum lana colorem,
Hoc fuscat niueas, hoc albat gurgite nigras,
Locridis inde solum sequitur regionis, & ora
Thessalis & tellus Macedum cum mœnibus altis
Sub cuius scopulos tangentes uertice cœlum
Speluncæ ueteris seruant insignia cladis,
Finibus in medijs terrarum nanq; uidentur
Ostrea muricibus siccata latentibus esse,
Diluuium latebras dederat quod piscibus illas.
Concipit & parit hic naturæ munere gemmam
Quam pæaniten perhibent, prægnantibus ista
Auxilium confert facilis releuamine partus.
Cernitur hinc niueas attollens uertice rupes
Aemus threicius, quem contra tenditur agris
Ad Zephyrum regio Dodones lata feracis
Ad cuius notias partes sub rupe aracynthi
Aetolæ gentis sunt belli laude potentis
Campi quos medios acheloia persecat unda,
Et mare trinacrium perrumpit echinadas intra

Regna Cephallenæ propè sunt sapientis Vlyssi
Ista Galactiten ripis ostendit in altis
Vberibus prodest, nec non infantibus idem
Et si quis terat hunc, albescit lacte liquescens.
Hunc fluuium iuxta præclaros solis ad ortus
Phocis ad arctoos uentos extenditur ingens
Donec contingat calida hostia thermopylarum
Sub iuga parnasi cephissos gurgite magno
Quam mediam dirimit descendens murmure uasto
Qua templum Phœbi memorabile, delphica sedes.
Infelix tenuit python per arua tirandus
Traiectusq; gemit squamosæ membra Draconis
Liuida: phœbeæ transegit arundo pharetræ.
Hic aræ tripodesq; dei & uocale foramen
Hic cortina monens uenientia secula pandit
Et præsente canit stimulatus apolline uates.
Nunc ò musa iouis sunt insulæ ore canendæ
Quas homines toto dispersas æquore cernunt.
Est igitur ponto tellus circunflua prima
Cui nomen Gadis, stellas hæc Herculis inter
A Tyrijs colitur Cotinusa uocata uetustis.
Continuoq; iacent gymnasiæ, has baleares
Romani memorant, hinc frangitur æquore Ebusas
Sardiniæ, post quam pelago circunflua tellus
Fontibus e liquidis præbet miracula mundo,
Quot sanant ægros, pandunt, damnantq; nefando
Periuros furto, quos tacto flumine cecant,
Postquam non longe cernuntur littora cyrni,
Corsidaquam pariter geminato nomine dicunt,
Hanc solam perhibent catochiten gignere terram
Corporibus lapis hic ceu glutine tectus adhæret,

Nulla tamen tellus latissima robora syluæ
Sic habili generat, dehinc rupes æolidarum
Quas septem numero perhibent cognomine plotas.
Quippe uiam ratibus pelago dant undiq; uasto.
Illinc iure suo spirātia flamina uentos
Incutit hippotades libuit cum uertere pontum
Atq; idem cohibet uinclis & carcere tetro.
Trinacriæ post hos moles distenditur ampla
Cardinibus ternis, laterum quam terminat actus
Procurrēs Pachyno longe castris'q; Pelori
Exterrensq; rates lilybæi cautibus aspris
Eminet ad Zephyrum lilybe, pachynusq; sub ortum.
Aspiciāt Ausoniam, boreæq; pelorus ad axes
Qua mare uix superant haud æquum mille periclis
Angustum rapido quod frangit gurgite saxa.
Traditur hic pelagi diruptas uiribus olim
Excæpisse fretum terras cogente ruina.
Plurima sunt istic totum memoranda per orbem
Dianæ fons est, camerina gignitur unda,
Quem si quis manibus non castis hauserit unquam,
Lætifico tristis non miscet pocula baccho.
Hæc eadem montem mirandam sustinet Aetnam
Vertice. qui summo rigida niue temperat ignem,
Nec superant flammæ frigus, nec frigora flammas
At salis hic Acragas miracula possidet unus
Naturas in quo proprias mutare uidetur
Ignis & unda, salem nanq; illum soluere flammæ,
Vna solet crepitus illi coniuncta mouere,
Hic & Halesinus fons est mitissimus undis
Tibia quem extollit cantu saltare putatur
Musicus & ripis lætans excurrere plenis.

Cernitur egregius lapis hic, cui nomen achates,
Hoc dederat fluuius, cuius generatur ad undas
Hanc simulacra uides uenis ostendere gemmam.
Aequoris ad siculi, quod uastis funditur undis
Ad noton est pontus libyæ, sirtisq; uadosa
Maior, at ulterius si pergas, cerne minorem
Occiduam iuxta quam Meninx insula fulget,
Et Cercina simul libyca statione patentes
Adria quas penetret, uenias si parte sinistra
Atq; legas calabrum littus, tunc insula magni
Ostendit sese Diomedis nomine dicta,
Quo profugus quondam uictor concesserat ille
Coniugis incestæ per fraudes ægialiæ.
Ionium pergens absyrtidas æquor ad ortus
Circuit, has olim colchi tenuere feroces.
Lassi dum frustra Medeæ furta sequuntur.
Continuo post hasce liburnidas aspicis altas.
Ad notias partes, hinc sæua cerauniana nautis,
Insulæ ambraciæ contra cernuntur in alto.
Et Corcyra potens. Ithaces atq; aspera tellus
Et quas oblimat riuis Acheloius amnis.
Flumine torrenti præcelsam Chalcida linquens
Sed multæ Amnisij Boreæ sub parte uidentur
Aegilaq; inde Cythera Calabria dura colonis.
Ad notias uergit, sed Carpathus, hanc propè Cretæ
Pinguis & umbrosis extendens collibus Idan
Ante ortus solis perhibent quam fulgere sole.
Gignitur hic alimos, quam si quis mordeat herbam,
Compescit damnumq; famis, rabiemq; diurnam.
At Rhodos Ægyptum contra iacet insula diues,
Nubila quam nunquam uertêrunt lumina solis,

Nam purus care potitur telluris ad ortus.
Posthac sunt ternæ citra Patareide summa.
Fama Chelidonias celebrat, quas nomine terras
Suniados contra qua summum rupis. Abantas.
Supra sunt salamis, nec non Ægina. Sed ortus
Cernentem Cyprum pontus Pamphylius ambit.
Nec procul est Arados phœnices æquore cincta.
Ægæi uero diuersis partibus alti.
Ad fauces arctas multæ sunt Sestos Abydos
Confines Asiæ dextra, Europesq; sinistra.
Ad Boream quæ se pertendunt ordine longo
Europes macris contingit abantias oram
Et celsam scyrus peparethus, sacraq; Lemnos.
Fertilis atq; Thasos. simul Imbros post Corybantum
Mœnibus antiquis Samothracia cernitur alta.
Ast Asiæ partem, qua tangunt æquora primam
Delon circundant, has dicunt cycladas esse,
Continuo sporadas, ceu stellas aspicis almas,
Ionidasq; simul, quas inter caunus & altæ
Sunt Samus, atq; Chius celebratæ nomine claro.
Æolicæ post, & Lesbus Tenedusq; sequuntur.
Et sinus inde Melas helles prorumpit in æquor.
Panditur hinc pelagus, tumidaq; propontide feruet
Ad Boream, saxisq; uiget proconensus in illa.
Est etiam leuis Euxini in partibus una
Quam λευκὴν perhibent, aduersa Borysthenis amnis,
Pascit aues quoniam multas candore niuali.
Hic animas perhibent herowm laude potentes
Degere securas uirtutis munere pulchro.
Cimmerium recta, sed si quis bosphoron ibi,
Cernitur hinc dextra, uastæ mœotidis unda,

Insula mole grauis trans alopecea lata.
Postquam Phanagoren, Hermonassamq; nepotes,
Egregie quondam coluerunt gentis Ionum
Insulæ hæ celebres pelagi sunt nomine claro.
Ast alias refluum circundat tethyos æquor
Quarum demonstrem positum regionis ad oras
Æthiopes habitant erythiam pectore iusti
Atlantem iuxta longæui scilicet illos
Μακροβίους græci dixerunt finibus olim
Venit Hyperboreis quæ gens post fata perempti
Geryonis domuit, quem uirtus Herculis ingens.
Sed summam contra sacrum cognomine, dicunt
Quam caput Europæ, sunt stanni pondere plenæ
Hesperides, populus tenuit quas fortis Iberi.
Ast aliæ oceani iuxta boreetidas actas
Sunt geminæ rheniq; britanides hostia cernunt.
Hic etenim lasso perrumpit tethya cursu.
Has tamen haud habeat spatio superare per orbem
Insula, perfulget nigro splendore gagates,
Hic lapis ardescens austri perfusus aquarum,
Ast oleo perdens flammas, mirabile uisu.
Attritus rapit hic teneras ceu succina frondes
Nesiadum spatio nec distant littora longo
In quibus uxores anni tum bacchia sacra
Concelebrant, hederæ folijs, tectæq; corymbis
Non sic Bistonides absinthi ad flumina Thraces
Exertis celebrant clamorib. εἰραφιώτην
Non sic prærupto, qua currit gurgite Ganges
Indi solemneis epulas peragunt Dionyso.
Oceani tranans hic nauibus æquor apertum
Ad Thulen uenies, quæ nocte dieq; relucet.

Titanis radijs, cum curru scandit ad axes
Signiferi Boreas succedens lampade partes
At nauem pelago flectenti aquilonis ab oris
Ad solem calido referentem lumen ab ortu
Aurea spectetur tibi pinguibus insula glebis.
Hinc tepidos proram conuertens nauis ad austros
Taprobanem ueniet, generatq; magna elephantes,
Per fines Asiæ, iacet hæc sub sydere cancri
Littoribus cuius saliunt densissima cete,
Quæ pascit uastum mare rubrum montibus æqua
Tenditur horribilis, quorum per terga per armos
Spina ferens cladem fatumq; sub ore feroci
Quippe solent pariter nauem sorbere uirosq;
Nam mala tam pelagus q̃ terra merentibus offert.
Vlterius pergas si post Carmanida summam
O gyris occurrat, qua dicitur esse sepulchrum
Regis Erythræi, dederit qui nomina ponto.
Persicus inde sinus penetratur, & Icaron offert
Insula, quæ fertur nimium placare Dianam.
Hic ubi odoratos spirant altaria fumos
Tot sunt ingentes quas cingit tethyos unda
Insulæ, ast aliæ diuersis partibus orbis,
Dispersæ plures, fama latuere minores
Auris difficiles nautis uel portubus aptæ.
Quarum non facile est mihi promere nomina uersu.
Ast Asiæ fines amborum linea monstrat
Et formam contra positarum in imagine coni.
Paulatim trahitur tamen hæc orientis ad oras
Oceanus stellas bacchi qua tangere fertur
Finibus indorum postremis gurgite torrens
Qua Ganges liquido nyssæos irrigat agros

Non tantum est spatio similis telluris apertæ
Scilicet ambabus penetralibus unus in illis
Finditur oceani sinus, & discriminat ambas.
Ast Asiæ gremio triplex mare confluit undis
Hyrcanum pariter persum simul atq; Sabæum
Hæc noton, At boreos Hyrcanum uergit ad axes.
Gurgitis euxini uicinum multa uirorum
Millia, quod circum degunt per littora ponti.
Amborum medius campis discernitur Istmos.
Ast Asiam qui mons excelsus diuidit omnem
Incipit à medijs terræ pamphylidis oris
Et longis sese spatijs producit ad indos,
Nunc obliqua means, nunc recto limite currens
Vertice, quem toruo perhibent cognomine taurum.
Cornua nam summus scopulis imitatur acutis,
Multifidusq; suos huc colles spargit, & illuc.
Ex hoc innumeri descendunt fontibus amnes
In partes Euri Zephyri Boreæq; uel Austri.
Quis memorare queat fluuiorum nomina cuncta?
Non tamen est unum montis cognomen ubiq;
Sed uarij flexus uariantur nomine multo.
Singula sed proprijs sunt nomina nota colonis.
Nunc igitur gentes illum populosq; tenenteis
Expediam celebres, sed felix numen adesto
Mæotæ primi tangunt Mæotidis undas.
Sauromatæq; truces gens aspera Martis in armis
Sanguis Amazonidum fortis, quos protulit olim.
Sauromatis mixtæ quæ Thermodonte relicto
Ingentes genuere uiros, belloq; potenteis
Innumeras habitant qui syluas gurgite uasto,
Inter quas Tanais Mœotidis intima pulsat

Európen fluuio dirimens Asiam'q; reflexo.
Europen Zephyro, Asiam sub partibus ortus
Caucasijs exit cuius fons montibus altis
Murmure cum uasto Scythiæ per plana refusus.
Hunc tamen immenso torrentem flumine uertit
In glaciem Boreas horrendo flamine sæuus.
Heu miseros homines, habitant qui finibus illis
Aere damnati tristi, nimioq; rigore,
Quo pereunt pecudes pariter, populiq; uirorum
Ni propere linquant sua rura furentibus euris.
Ni curru imposita caspi propè littora ponti
Deueniāt hyemis linquentes rura procellis
Quæ terras perflāt, simul asperos undiq; montes.
Hi Tanain habitant fluuium propè Sauromatarum
Cui sunt uicini Sindi quoq; Cimmerij'q;
Post hos Cercetij iuxta quos Axenus altis
Fluctuat æquoribus, necnon Oretæq; feroces
Et qui Troianæ post prælia gentis Achæi
Ascalpi regis, uictricia signa sequentes
Dispulsi uentis istas uenere sub oras.
Post hos Eniochi, genuit pelasgica tellus.
Et Zygij iuxta uiuunt regione sub una.
Intima sed ponti post fines Tyndaridarum
Ægypto missi colchi tenuere coloni,
Caucasij montis propè collem & caspia ponti
Littora, qua celeres descendunt Phasidos undæ
Circæosq; secant campos, atque æquora ponti,
Nascitur Armenij fluuius, qui uertice montis,
Ad cuius partes Boreas & solis ad ortus
Euxinum dirimens, & caspia littora late.
Diffusus spatium per longum panditur isthmos.

Quem iuxta terras habitant orientis Iberes.
Pyrrhenes quondam, celso qui monte relicto
Huc aduenerunt Hyrcanis bella ferentes.
Hic Camaritarum gens est satis hospita baccho,
Huc remeans uictor, uictis diuertit ab indis
Post pingues mensas et pocula grata lyeus,
Ostenditq; suos præcingi nebride ritus,
Inde canunt populi sacris iterantibus Euan
Heu heu bacche fremunt et bacchica templa coronant.
Fluctibus hanc propter persæuit caspius æstus.
Vndiq; quem tereti concludit margine tellus.
Scribere p facile est animo uel mente profundi
Hyrcani spatium, uisu penetrare per orbem
Haud equidem potui nigris aut nauibus undas
Ista petat maiora cupit qui premere gaza
Mercator, lucroq; uagus cadit inscius æui,
Venales animæ: quæ primæ credere ponto
Tentauistis opes, dubiæ luctamina uitæ,
At mihi musarum tradit chorus inclyta dona
Conspicere unde licet, terras mare, sydera, cœlum,
Non casura pijs sunt hæc bona pignora natis.
Sed mare non ualeat tribus illud mensibus ulla
Scilicet immensum nauis transire profundo.
Non tamen exacuit pars una sub axibus æquor
Qua tractim refugæ miscetur tethyos undæ.
Multa quidem generat uiuis miracula rerum,
Gignit enim egregiam crystalli pondere gemmam,
Atq; malos lemurees quod pellit munus Iaspis
Nocturni manes fugitant, quem membra tuentem.
Hoc igitur pelagus, quæ gentes undiq; cingunt
Incipiens numerum primis aquilonis ab oris
Quæ

Quæ uergunt Zephyro, quas Caspia littora claudunt.
Primi sunt Scythiæ populi Saturnia iuxta
Æquora uiuentes, hyrcaniq; hostia ponti,
Quos supra Gripes ditissima rura smaragdo,
Qualem non alius terrarum possidet orbis,
Atq; aurum sibimet defendunt pondere puro;
Omnia, sed duri superans audacia lucri,
Aduersus uolucres heu commouet arma uirorum,
Prælia nam faciunt armaspi grypibus hostes.
Hic & crystalli perlucet maxima moles.
Et scytha miratur gracialis tethyos undas.
Hinc unus sequitur, post fortis caspia proles.
Hinc sunt Albani bellaces Marte feroci,
Vnde canes nati superant genus omne ferarum,
Magnus Alexander missum sibi uiderat inde
Victorem Barriq; canum, rabidiq; Leonis.
Post hos calcantes durissima rura Cadusi,
Et propè sunt Mardi, sequiturq; Hyrcania plebes.
Hinc Apyri, per quos Mardus deuoluitur amnis.
Dercebius bibit hunc præter bactrusq; fluentem,
Per quos Hyrcanum currens descendit in æquor
Sed Bactrij medijs habitant telluris in aruis
Parnesim late propè montem rura tenentes.
Dercebrij uero sub Caspia littora uergunt.
Post hos Massagetæ, trans flumen Araxis ad ortum
Hospitibus sæui cunctis belloq; feroces
Non bacchi donum, cereris nec munera norunt,
Sed lac commixtum potant cum sanguine equino.
Hos iuxta boream uersus Chorasmia proles
Sugdias hanc sequitur rapidus quam diuidit Oxus
Emodum montem, qui linquens Caspida rumpit.
Inde Sacæ nimium certis gens mira sagittis

Flumen Iaxartem iuxta, quibus arua coluntur,
Et Tochari, Phruriq; & gens hinc barbara Serum
Queis est nulla boum pecoris nec pascua cura.
Vestibus utuntur, texunt quas floribus ipsi
Quos tenuant lectos discretis finibus ipsi.
Pratensis similes herbæ uiuiq; coloris.
Illis non tenui filo certaret Aragne
Confinis scythiæ gens est extrema per arua
Quos propè sunt tristes uentis & frigore terræ
Nanq; hyemes semper conturbant grandine mixtæ,
Caspius his populus lustratur pontus & oris.
Caspia tot rigidæ trans degit littora gentes.
Aspice post colchos nunc, & post Phasidis undas
Occasum uersus populos in littore ponti
Euxini qua se præbent Chalcedonis oras
Bosphorus angustat scopulis quæ Thracius urguens,
Byzares primi quos iuxta terra Becchirum.
Macrones post hos pariter, Phyliresq; sequuntur.
Mossyniq;, domos præbent queis lignea tecta.
Turribus arboreis habitantes unde uocantur.
Hinc pecorum est diues nimirum gens Tibarenum.
Hanc propè sunt Chalybes durissima rura colentes,
Quos labor exercet sæuus, ferriq; metalla.
Vicinos istis campos, terramq; patentem
Assyrij complent populi, qua gurgite uasto
Inter Amazonidas Thermodon martius amnis
Armenium linquens montem descendit in æquor.
Aetherium non passa Iouem iussaq; resedit.
Asopi huc quondam deuenit alumna Synope
Ab qua perpetuum cæperunt mœnia nomen.
Illius fluuij rigidas propè frigore ripas
Inuenies lapidem crystalli pondere puro

Consimilemq; gelu, nec non splendore nitenti
Gemma micans illic perlucet Iaspidis albæ.
Iris continuo liquidis percurrit in æquor.
Post halys est fluuius Boreæ qui currit in ortus,
Atq; Carambidis irrumpit propè littora pontum,
Armenijs primas qui montibus accipit undas.
Ad quorum terras horrendo Cerberon ore
Herculeæ traxere manus acherusidos antro
E cuius spumis nocitura uenena resurgunt,
paphlagones post hos, Mariandyniq; sequuntur
Bythyniq; uiri pinguissima rura colentes,
Qua Rhebas pulcher gratissima flumina uoluit
Rhebas qui rapidi decurrit ad hostia ponti.
Rhebas cuius aquæ potu uitæq; salubres
Tot uarij populi degunt ad littora ponti
Quos plus ostendi scythiæ sunt nomina gentis.
Nunc dicēda mihi super est illa asidos ora
Quæ tepidi partes callidas decurrit ad Austri
Atq; Hellespontum transit Syriæq; recessus
Atq; arabum optatas non uno numere glebas
Sunt Chalcedonij primi post hostia ponti
E regione uident qui mœnia byzantæa,
Bebrycij post hos, & Mysia montibus alta
Qua eius egregia decurrens murmur at unda,
Qua Nymphas comitem perhibent rapuisse potentis
Alcydæ puerum tristissima fata gementis.
Hinc Hellespontum pertenditur angulus ingens
Qua breuior Phrygiæ pars est, nam latior intus
Sangarij ripis fluuij uicina rapacis,
Tenditur hæc potius titanis pinguis ad ortus
Nutrit equos ualidosq; fouet ad prælia nisus.
Altera ad occasus altæ sub montibus Idæ

Hæc habuit priami neptunia pergama regis
In quibus arcitenens nimium sudauit Apollo
Heroas gremio tenuit carissima sedes
Illion ac Xanti nec non Simoentis ad undam,
Cum iunone simul sub uertis palladis ira,
Post hæc eolidis tellus prætenditur oræ
Fluctibus Ægæi Phryxi ad monimenta sororis,
Inde tenet terras pelagus propè sanguisionum,
Per quas Mæander pinguis descendit in æquor
Inter miletum currens, & spatiosa Prienes,
Mœnia quem boream uersus stat magna dianæ
Vrbs Ephesus sacræ trunco memorabilis ulmi,
Termodoontis opus clarum posuere cohortes,
Post has mœoniæ, tellus quæ uergit ad ortus,
Et Tmoli colles, fluuius, quibus aurifer exit
Pactolus, cuius prrpè ripas tempore uerno
Si sedeas, dulci capiaris pectora cantu
Cygnorum, pascunt quos herbæ flumine circum,
Nam florent Asiæ per campos plurima prata,
Sed magis ad fluuium Mæandri gurgite miti,
Quem iuxta uoluens se, murmurat unda Gaystri,
Hic succincta suos præcingees fœmina lumbos
Insilit in choreas perfulgens diuite zona
Hinc chorus ad numeros Dionysi numina cantu,
Tollit & ad saltus circũsonat ore pia nam,
Non minor amotis demulcet uestibus aura,
Sic inulus mitis puerilem transigit annum
Lidorum cura est traducere tẽpora lusu
Post hos sunt lycij, quos Xanthus diuidit amnis,
Ad mare uergentes qui tauri cornua cernunt,
Vsq; ad Pamphylios peribent quem nomine cragum
Illic aspicies aspendi, mœnia cuius

Eurymedon amnis radit uicina profundo.
Hic hominum immiti placatur cede dione
Continuoq; iacent aliæ pamphylidis urbes
Corycus & Perge & nimium uentosa Phaselis.
Hos supra medijs habitant telluris in aruis.
Ad partes ortus, gens clara Lycaonis armis.
Tū pisida ferox præpingues commouet agros
Telmissus, Lyrbe nec non clarissima Selge
Gentis amyclææ producit ad aera muros.
Hinc sinus est longus cilicum, qui uergit ad ortus
Euxini penetrans uicinas æquoris oras.
Hunc Asiæ perhibent, angustis partibus esse,
Cui tamen immenso fluuij se gurgite miscent
Per longum Pyramus spacium Pinaresq; uoluti
Flexilis, et Cydnus, dirimitq; flumine Tarson.
Dicitur huic olim petiturus sydera nomen,
Bellerophon donasse urbi, namq; arduus æthram
Dum scandit uictor semustis pegasus alis
Decidit et notæ pressit uestigia terræ
Degerat hic dominus uulgo semotus ab omni,
Vngula produxit uentura in secula tarsum,
Hinc Asiæ cilicum sunt celsis mœnibus urbes
Lyrnessus malosq; simul uicina profundo
Atq; Soli medio terrarum fine locati
Commagena de hinc regio. Syriæq; sequuntur
Vrbes disposita per longi littora flexus.
Nam Casij montis, qua prominet ora per æquor
Vergit in occasus diffusis tractibus unda.
Nunc reliquas Asiæ partes tibi carmine pandam
Nec tu post habeas stabili sed percipe mente
Me duce qui possis alijs ostendere solers
Quadrati lateris qua clauditur undiq; forma
Et spatijs campos longis protendit in ortum

Scis etenim memoranisse tibi. quod collibus altis,
Per totam medius mons ingens tenditur actu,
Qui fines Asiæ nigros producit ad indos.
In latus unde aquilo spirat tibi, Nilus ad oras,
Hesperies finit, sed tethys solis ab ortu
Indica concludit, rubrum mare terminat austrum.
Aspice nunc igitur dum ad finem uersibus ortus
Peruenio retegens tibi ueris omnia rebus.
Incipiens Syriæ terris, qua parte reliqui
Quæ pelagus supra sub solem uergit ad austros,
Vrbibus & multis habitatur nomine prisco
Quæ caua uulgatur, quam κοίλην nomine græco
Dixerunt ueteres media est quæ collib. altis.
Ast humilem Lybanus claudit protentus in ortum
Occasumq; petens Casius, multisq; uirorum
Incolitur populis locupletibus ubere pingui
Nanq; alij medijs habitant telluris in aruis,
Hosq; syros proprie perhibent; sed littora iuxta
Phœnices uiuunt ueteri cognomine dicti,
Quos misit quondam mare rubrum cladibus actos
Chaldeo nimium decoratam sanguine. gentem,
Arcanisq; dei celebratam legibus unam,
Quod pelagus primi tentantes nauibus altis
Disiunctas gentes docuerunt iungere mercem
Et primi stellis numeros nomenq; dedere,
Atq; oculis mirum uoces sentire figuris.
Hi muros Iopes, Gazam atq; Elaida complent
Antiquamq; Tyrum, Beryti & mœnia gratæ
Vicinamq; mari Byblon, Sydonaq; pulchram
Quam iuxta liquido Bostrenus gurgite currit,
Et pinguem Tripolin, atq; Orthosin, Maratonq;
Laodicen pariter, positam propè littus amœnum

Et Posidi turres, & sacræ tempea Daphnes
Hic etiam Antiochus nomen dedit Antiocheæ
Terrarum medijs Apameæ mœnia claræ
Ad cuius partes eoas currit Orontes
Antiochi medius dirimit qui gurgite regna.
Hæc omnis pinguis tellus est ubere læta,
Arboribus pariter, pecoriq́;, & commoda uiti,
Ad cuius fines ueniens, quos terminat Auster
Arabij cernes extremi littora ponti
Qui Syriam medius disterminat Arabiamq́;
Et tangit uergens orientem uersus Elanos.
Diues arabs post quos latissima possidet arua
Quæ protenta diu cinguntur ab æquore Perso
Arabioq́; ferit Zephyrus quod flamine sæuo
Persica nam flatus eoi littora turbant
Ora, sed hæc austro tendit subiecta per ortus
Fluctibus oceani pulsatur & undiq; Rubri,
Hanc quoq; describam tenui ratione recensens
Pascere nam populos felices diuite terra
Floribus & uarijs miracula prebet odoris
Nanq; Thyo Myrrhaq́; uiget cum thuris odore
Et casia, nec non calamo dulci ladanoq́;.
Cinnama prætereaiocundæ naribus auræ
Fertilis hæc generat tellus, auriq́; metalla,
Vestibus auratis quare gens utitur illa.
Hac regione ferunt eductum fœmore bacchum
Prædulcis patriæ memorem tribuisse beatas
Ruris opes, ut nulla dies tam ditia dona
Deleret proprios & ridens munere tellus
Vidit oues molli contectitas corpora lana
Carpentes lætæ felicia pascua terræ.
Ipse deus grauidis præfulgens ora corymbis

Pampineos quatiens p̄senti numine thyrsos
Nebride suffultus corijs p̄ludit amicis
Iuppiter ut proprio detraxit fœmore natum
Diues arabs aris innatos sensit odores,
His pueros seruans molochites splendet arenis
Androdamasq; lapis compescens pectoris iras
Sed Libani montis sunt post decliuia primi
Felices opibus Nabatai nomine dicti.
Caulas̄q; post hos atq; Agrees, inde propinquāt
Chatramis, atq; Sacæ, contra sunt persidis æquor,
Minneiq; maris prope Rubri littora uiuunt.
Atq; Sabe post hos, nec non habitant Cletabeni
Arabiæ populi celebres hi nomine claro.
Sunt tamen & plures alij, nam maxima tellus.
Hos ultra, Zephyri sub partes degit Erembum
Speluncis genus infelix & rebus egenum
Qui solis radijs nigrescunt corpus adusti
Dispersiq; dolent lustrātes more ferarum.
Non arabis similes opulentis, scilicet æqua
Omnibus esse potest nunquam fortuna bonorum.
Post Libani montis populi sunt solis ad ortus
Alterius Syriæ, quæ tendit adusq; Synopen,
Cappadoces medijs habitant in finibus huius
Terminus assyrios, sed claudit ponticus ille
Thermodon, pelagi qua pulsat gurgite fluctus,
Cuius ab eoo decurrit limite uastis
Fluxibus Euphrates descendens montibus aspris
Armeniæ, longusq; noton pertendit, & inde
Ad solem flexus Babylonis diuidit urbem,
Littora deinde ruens perrumpit persidis undæ
Extrema fluuij sub parte teredonā radens.
Huius ad auroram ripis deuoluitur altis

Tigris, aqua superāt, quem flumina nulla rapacā
Sed tantum superat, quantum uix septimus ortus
Conficiat pedibus spatij properantibus ire.
Atq; lacum medius thonites intrat & exit
Nec uiolatur aqua, quamuis penetrabilis illa,
Ocyor, atq; uadis emergens cedit amaris.
Hoc tamen omne solum fluuius quod cingit utrūq;
Indigenæ populi pro re dixere medamnem,
Quodq; duos inter posita est spatiosior amnes
Agricolis pariter pastoribus atq; feracem.
Florida semper habet nascentia pascua tellus
Herbarumq; thoris, & gramina læta uirescunt,
Et uarijs rami complentur fructibus omnes
Gens quoq; præfulget claris in laudibus illa
Nam peperit multos celsa uirtute potentes
Atq; adeo similes, licet immortalibus esse
Armenij iuxta quam sunt aquilonis ad axes
Comminus et fortes quos nouit uis Matieni
Hos prope concludit Euphraten collibus altis
Montes diuitijs pariter, belloq; potentes,
Ad partes austri babylon, quam mœnibus olim
Mirandis posuit firmisq; Simyramis urbem
Cuius in arce domum splendentem fecerat auro
Dilecto belo sacram quæ munera coiunx
Contulit argento & laminis decorauit eburnis
Hoc quoq; pingue solum palmarum diuite sylua,
Quod fert berylli munus pretiosius auro
Berilli lapidem liquidum, glaucīq; coloris.
Berillus tollit nascens Ophietida petram.
At supra babylona uides si prospicias arcton
Cissos massabatasq; chalonitasq; feroces.
Armeniosq; montes si linquens ibis ad ortus
Medica noscetur tibi tellus, cuius ad axes

Geli sunt mardiq; uiri simul Atropatæni
Ad noton inde habitant medorum rura tenentes.
Oetæ dedit huic cognomen filia terræ,
Hinc medi uarios usus nouere ueneni,
Quorum per multas spatium diffunditur oras.
Huc pandionidæ postq̄ data pharmaca nato
Vecta draconigenis acteis exul ab oris
Peruenit Medea ferens mansitq; per omne
Tempus inexpertū linquens uestigia succi,
Non petijt colcos meritas metuens patris iras,
Hæc generat narcißiten oriente subipso,
Qui lapis est fuscus, complent; hanc undiq; syluæ
Inter quas homines pecuaria ditia pascunt.
Caspiadas tangunt portas; qui solis ab ortu
Rupibus hæc celsis Asiæ sunt claustra potentis.
Qua uia sub Boream duplex se scindit, & austrum
Hæc regio persas, hyrcanos ducit, atilla,
Sub colles imos habitant, post caspia claustra
Martia gens parthi telis arcuq; potentes
Viuere qui spolijs gaudent, raptuq; nefando.
Quæ propter bellis homines uexantur in orbe,
Atq; optata perit multo pax sanguine mundi.
Parthus non discit tellurem uertere aratro
Nauibus aut pontum sulcare haud mercis amore,
Externas noscit gentes pretiumq; requirit,
Non custos pecoris, studiorum sed spretor honoris,
Incipit à teneris hastas iacularier annis
Et non mentitis hostem defigere telis
Et nunquam uanas ictu tractare sagittas,
Fertur equis curamq; gerit studiosus equorum
Non alimenta cepit nisi fuso sanguine uictor
Hostili metuit, uel si uenatus adegit.

Inuictum quamuis telis belloq; ferocem
Viribus exhaustis contundit romula cuspis
Scire cupis magnam solers si persida terram
Describam uarios colles fluuios lapidesq;
Hæc regio floret regnis & diuite censu
Ex quo perdomuit lydorum mœnia sardis
Meoniaq; simul, simul aurea stemmata Chresi
Accumulauit opes, & equorum chrysea frena
Et fuluas uestes clypeisq; micantibus arma.
Deniq; subtexit preciose uincula plantæ
Cingitur excelsis hæc undiq; collibus omnis
Ad uergens austros post caspia claustra petens'q;
Quod proprio pelagus celebrat cognomine latum
Atq; tripartitis habitatur finibus illa.
Nanq; colunt alij rigidæ sub partibus arcti
Terras quas medi nemorosis montibus umbrant,
Ast alij mediæ uiuunt regionis in aruis
Littora postremi tangunt australia persæ
Prima parte Gabe, medius Pasargada, post hunc
Tascorum telis habitat gens fortis & arcu.
Quinq; tenent populi diuisos persidis agros
Amnibus hæc multis recreatur & ubere pingui
Hinc choros immensus profunditur inde Choaspes
Fonte cadens indo, qui stringit gurgite Susa
In cuius ripis præclarus fulget Achates
Pondere consimilis quem proterit unda Cylindris
Fertilis hæc tellus fœcundis pascitur aruis,
Nam uentis semper florescunt rura secundis,
Hæc eadem gemmis nimium decoratur honestis
Quarum quis uarias uires? quis nomina dicat?
Te colytum memorem uero cognomine dictum
Qui lapides renum trinus, potusq; resoluit

Myrrhitenq; bonum nardi cum reddat odorem,
Hic est Aetites sonitum cui spiritus addit
Arcanum crepitans prægnantibus utilis ægris,
Nec non Pyrrhites, digitos qui strictus adurit
Gemmaq; quæ radios emittit candida solis
Atq; selenites lunaris imagine lucis,
Quod decus & minuit proprij splendoris & auget.
Respice nunc reliquas Asiæ sub finibus oras.
Persidis ad pontum Carmani solis ab ortu
Littora pars habitant, mediæ pars limina terræ,
Gedrosi post hos tendunt orientis ad ignem
Oceanum iuxta radijs propioribus inde
Est scythiæ tellus australis flumen ad indum,
Qui ponto rapidus rubro contrarius exit.
Gurgite nam celeri rectus decurrit ad austrum,
Caucasijs oriens primum de montibus altis,
Diuidua cuius Patalene cingitur unda
Separat innumeras & uasto gurgite gentes.
Ad partes rapidi qua uergunt lumina solis
Oritas Aribasq; simul linq; arachotas
Vtentes Clenis, atque Atraidas simul omnes
Parnasi montis sub celsa rupe Ariannos
Nomine communi, qui terras ubere nullo
Florentes habitant, squallent nam sentibus aspris
Curalij lapidem, qui rubrum li tore carpunt.
Sapphiriq; decus nigri, flauijq; coloris
Saxorum cædunt uenis, ac merce beati,
Indorum terras hinc tethyos æquora claudunt
Quas primo Titan ascendens lumine cernit,
Vnde color populis niger est flagrantibus ortus
Atq; gerunt similis hyacintho fronte capillos.
Effodiunt alij terras, auriq; metallum
Ast alij texunt tenuissima tegmina lini,

Vel dentes stringunt Elephantis ab ore reuulsos,
Scrutantur ripis alij torrentibus imbri,
Berylli gemmas glauci, nitidumq; adamanta.
Atq; aura uiridi legitur, quæ splendet Iaspis.
Foditurq; assiduo glaucescens uena topaci
Purpureoq; amethystos inest suffusa colore.
Diuitias magnas sic tellus illa ministrat.
Assiduis rigant hanc totam fontibus amnes
Arboribusq; uiget uarijs milioq; feraci
Et pretio rubræ perfulget arundinis illa.
Præbet erithræas calamos satis india tellus,
Hinc alij superant procero copore tantum
Insiliant ut more equitum faciles Elephantis,
Ast alij uiuunt sapienti pectore nudi
Luminibusq; uident rectis mirabile solem
Et radios oculis & sacra mente retractant
Signaq; concipiunt arcana luce futuri
Psitacus hic uiridi decoratus torque rubenti
Nascitur, humanæ simulat qui uerbera linguæ.
Nunc age te fluuios montes formamq; docebo,
Ipsius terræ populos, gentesq; beatas.
Margine quaterno tellus hæc clauditur omnis
Obliquatq; latus per cunctas linea partes,
Hesperios fines immanis terminat Indus,
Ad notios pelagus concludit gurgite rubrum,
Sed Ganges ortus & caucasus excipit arctum
Hanc homines habitant multi ditesq; colendam
Nominibus uarijs discreti, & finibus amplis.
Dardanees ripas contingunt fluminis Indi
Hic ubi præcipitem scopuli fundunt Acesinem
Huncq; capax classis uenientem excæptat hydaspes
Tertius hos sequitur splendenti gurgite Cophes.
Toxilius inter quos habitat cum gente Sabarum

Hinc Scodri post hos sunt syluicolæ Peucanei
Gangaridæq; truces auri, quæ pondus onustum
Deuoluens hypanisq; trahit, rapidusq; megarsus
Quos capit Emodo missos Gangetica monte
Tellus, porrigitur quæ ad terræ Colydis austros
Oceani tangens pelagus sub collibus altis
Quos uolucres metuunt celeri contingere penna
Vnde locis graij posuerunt nomen Aornen.
Hic uia quæ nomen celebrat Nisæa Lyæi
Ab quo per populos late nisea uocatur,
Ipse coloratos Liber contriuerit indos
Fatali bello thyrsos mutarat ænyo
Idrorum inspiras dirum crepitante flagello
Menades insana pagebant ꝑlia dextra
Perdomitis populis fertur gangetica proles
Cuncta iubente deo celebrasse per oppida bacchum,
Et uirides factæ sedata Nebride uites,
Sacrauere die placari numinis aras
Orgia magnus adhuc seruat redeuntia ganges,
Finibus Indorum ornatas uictor opimis
Exuuijs statuit laudis monimenta columnas
Ceruleo oceanus testatus gaudia uultu
Victricē palmam non indignatus adorat
Emodi roseo labentem uertice montis
Is minum dixit thebani nominis amnem
Hic Tylos est superans uastæ miracula terræ.
Insula, nanq; uiret cunctis in partibus anni
Nec folijs nudat ramos autumnus in illa.
Assidueq; tenet flores genus arboris omne,
Hic fulget lymphata adamas, qui pectora sanans,
Et prohibēs miseris occulti damna ueneni
Quem minime ualeat ferrum superare nec ignis,
Frangitur hyrcino maceratus sanguine tantum,

Sed tepido, fractis multis incudibus ante
Hic iuxta positus Magontini uiribus arcet
Admotum retrahit defendens robore miro,
Hic & odorato fœnix nutritur amomo
Hic Lychnis lucem simulat splendore lucernæ
Hinc meruit nomen præclaro nomine dignum.
Tot sunt per terras uulgatæ nomine gentes,
Nam reliquas quæ mens ualeat mortalis in orbem
Dispersas, numerare tibi sine numine magno?
Quod bene disposuit terras, pontiq; profundum,
Syderibus uarijs decorans cœlestia templa,
Et multis recreans, uarijsq; coloribus arua,
Munera per populos tribuens diuersa uirorum.
Sed uos terrarum tractus gaudete per æuum,
Et quæcunq; mari circundatur insula uasto,
Oceanusq; simul nec non penetrabilis unda.
Quam gremio tellus sinuoso suscipit alma,
Et montes, fluuij, atq; lacus, quos continet orbis,
Nam pelagi partes percurri carmine uastas,
Et terræ pariter regiones finibus amplis,
Omnipotens pro quo genitor mihi præmia donet.

FINIS.

REGISTRVM.

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t u x y
ꝛ & ꝯ ℞ A B.

Omnes quaterniones.

Impressum Florentiæ per hæredes Philippi Iuntæ. Anno. D. XXVI. à Christiana salute supra mille mense Februario Clemente. VII. maximo Pontifice.

VITTORIO
ROMA

